MARY HIGGINS CLARK

NUO MANĘS NEPABĖGSI

Alma littera

MARY HIGGINS CLARK

NUO MANĘS NEPABĖGSI

Iš anglų kalbos vertė *Rima Kardelytė*

Alma littera

VILNIUS / 2010

Versta iš:
Mary Higgins Clark
On the Street Where You Live
Simon & Schuster, New York, 2001

ISBN 978-9955-38-802-9

Redaktorė Danutė Gadeikienė
Korektorės Ramutė Prapiestienė ir Gražina Stankevičienė
Viršelio dailininkas Van der Buras
Maketavo Valdas Bautrėnas

SIMON & SCHUSTER
Šis romanas – pramanas. Visi knygos vardai, veikėjai ir įvykiai sukurti rašytojos. Bet koks romano veikėjų panašumas į gyvus ar jau mirusius asmenis, įvykių bei vietovių sutapimas yra atsitiktinis.

Mano brangiausiam ir mylimiausiam nepaprastam vyrui *Johnui Conheeney*

Clarkų atžaloms: *Marilyn, Warrenui* ir *Sharon, Davidui, Carol* ir *Pat*

Clarkų anūkams: *Liz, Andrew, Courtney, Davidui, Justinui* ir *Jerry*

Conheeney vaikams: *Johnui* ir *Debby, Barbarai* ir *Glennui, Trish, Nancy* ir *Davidui*

Conheeney anūkams: *Robertui, Ashley, Lauren, Megan, Davidui, Kelly, Courtney, Johnny* ir *Thomui*

Jūs – nepaprasta draugija, ir aš jus visus myliu.

Antradienis

kovo 20-oji

1

Jis pasuko prie paplūdimio tako, sukalto iš lentų, ir stiprus vėjo šuoras nuo vandenyno nudilgino jam veidą. Akimis lydėdamas plaukiančius debesis nusprendė – nenustebtų, jei į pavakarę sulauktų sniego, nors rytoj jau pirmoji pavasario diena. Žiema buvo ilga, todėl visi kalbėjo, kaip laukia šiltų orų. Jis nieko nelaukė.

Spring Leikas jam labiausiai patiko vėlyvą rudenį. Tuomet poilsiautojai užrakindavo namus ir nesirodydavo čia net savaitgaliais.

Jį liūdino, kad kasmet vis daugiau žmonių, pardavę savo namus, kuriuose leisdavo žiemas, atsikraustydavo čia gyventi visam laikui. Jie mano, kad dėl galimybės pradėti ir baigti dieną prie vandenyno šiame ramiame, gražiame Naujojo Džersio kampelyje, nebaisu kasdien sukarti septyniasdešimt mylių į Niujorką ir atgal.

Spring Leikas ir jo Viktorijos epochos namai, kurie, regis, nė kiek nepasikeitė nuo devyniolikto amžiaus paskutinio dešimtmečio, verti kasdienio važinėjimo nepatogumų, kalba jie.

Spring Leike nuolat tvyrantis šviežias, gaivus vandenyno kvapas atgaivina sielą, vieningai sutaria jie.

Spring Leikas, jo iš lentų sukaltas takas, nusidriekęs pajūriu net porą kilometrų ir leidžiantis mėgautis sidabriška Atlanto didybe, yra tikras lobis, pabrėžia jie.

Visi šie žmonės – vasarotojai, nuolatiniai gyventojai – dalijosi daug kuo, bet nė vienas nežinojo *jo* paslapčių. Jis vaikštinėdavo Heiso aveniu ir tiesiog regėdavo Madliną Šapli tą vėlyvą 1891-ųjų rugsėjo popietę – ji sėdėjo ant pintos sofos namą juosiančioje verandoje, plačiakraštė skrybėlaitė gulėjo šalia. Jai buvo devyniolika: rudakė, tamsių kaštoninių plaukų, oriai graži, pasipuošusi iškrakmolyta balto lino suknele.

Tik jis vienas žinojo, kodėl po valandos ji turėjo mirti.

Jo galvoje iškilo kiti vaizdai: didelių ąžuolų paunksnėje driekėsi Šventosios Hildos aveniu – šie medžiai pasodinti 1893 metų rugpjūčio penktąją, kai aštuoniolikmetė Leticija Greg negrįžo namo. Tada ji buvo tokia išsigandusi. Priešingai nei Madlina, kuri už savo gyvybę kovojo, Leticija meldė pasigailėjimo.

Paskutinė iš šios trijulės buvo Elena Svein – mažutė, tylutė, bet labai jau smalsi, labai jau trokštanti sužinoti, kokios buvo paskutinės Leticijos gyvenimo valandos.

Dėl savo smalsumo 1896 metų kovo 31 dieną ji nukeliavo paskui draugę į kapus.

Jis žinojo visas smulkmenas, visus niuansus to, kas nutiko jai ir anoms dviem merginoms.

Vieną šaltą, lietingą dieną – ir vasarą tokių pasitaiko – jis rado dienoraštį. Nuobodžiaudamas nuklydo į seną ratinę, kurioje kadaise laikė karietas ir kuri dabar atstojo garažą.

Išklerusiais laiptais užlipęs į tvankią, dulkėtą palėpę, neturėdamas jokio geresnio užsiėmimo, jis pradėjo raustis dėžėse, kurias ten rado.

Pirmojoje buvo sukrauti visokiausi niekam tikę rakandai: surūdiję seni šviestuvai; išblukę, pasenę apdarai; puodai, keptuvės ir grumdynė; apsilaupę tualetiniai rinkiniai su įtrūkusiais ar apsiblaususiais

veidrodžiais. Tokius daiktus žmonės paprastai patraukia iš akių tikėdamiesi kada nors pataisyti ar kam atiduoti, bet paskui juos visai pamiršta.

Kitoje dėžėje gulėjo stori albumai; yrančiuose puslapiuose buvo prikišta nuotraukų: sustingusios pozos, rūstūs veidai – nupaveiksluoti žmonės atsisakė dalytis savo jausmais priešais fotoaparatą.

Trečiojoje buvo knygos – dulkėtos, išbrinkusios nuo drėgmės, išblukusiomis raidėmis. Jis visada mėgo skaityti, bet net tada, būdamas vos keturiolikos, iš karto, vos pažvelgęs į pavadinimus, tas knygas numetė. Meno kūrinių tarp jų nebuvo.

Dar kokia dešimtis dėžių buvo prigrūsta tokių pat beverčių knygų.

Pradėjęs krauti visą šį šlamštą atgal į dėžes, jis aptiko sudūlėjusį odinį aplanką, paslėptą panašiame į nuotraukų albumą segtuve. Atvertęs jį išvydo daugybę ranka prirašytų lapų.

Ant pirmo lapo buvo užrašyta data – 1891-ųjų rugsėjo 7 diena – ir jis prasidėjo tokiais žodžiais: „Madlina mirė nuo mano rankos.“

Apie radinį niekam neprasitaręs, dienoraštį jis pasiėmė. Visus tuos metus kone kasdien jį skaitydavo, kol dienoraštis tapo neatskiriama jo savastim. Ilgainiui jis ėmė tapatintis su autoriumi, patirdamas tokį pat pranašumo jausmą, ir tyliai kikendavo dėl vaidybos, kai anas kartu su kitais gedėjo aukų.

Tai, kas prasidėjo kaip laikinas susižavėjimas, peraugo į tikrų tikriausią maniją – pats troško nueiti autoriaus aprašomą mirties kelią. Netiesioginių potyrių jam jau nebepakako.

Prieš puspenktų metų jis pirmą kartą atėmė gyvybę.

Šis likimas ištiko dvidešimt vienų metų Martą po kasmetinio vasaros sezono uždarymo pobūvio, kurį surengė jos seneliai. Lorensai buvo garsi seniai Spring Leike gyvenanti šeima. Jis taip pat dalyvavo linksmybėse ir ten su ja susitiko. Kitą dieną, rugsėjo 7-ąją, Marta ankstų rytą išsiruošė pabėgioti mediniu paplūdimio taku. Namo ji taip ir nebegrįžo.

Dabar, beveik po ketverių metų, vis dar buvo tiriama merginos dingimo byla. Neseniai viename susibūrimų Monmuto apygardos prokuroras prisiekė, kad prokuratūra nenuilso ir galų gale prisikapstys prie tiesos, kas nutiko Martai Lorens. Klausydamas jo tuščių pažadų mintyse jis tik kikeno.

O kaip jam patiko retkarčiais sėdėti prie vakarienės stalo ir dalyvauti liūdnuose pokalbiuose apie Martą Lorens!

Galėčiau jums papasakoti viską, viską iki menkiausių smulkmenų, tyliai sau galvojo, taip pat galėčiau iškloti tiesą ir apie Karlą Harper.

Prieš dvejus metus jis trynėsi prie viešbučio *Warren* ir pastebėjo ją lipančią laiptais žemyn. Kaip ir Madlina iš dienoraščio, ji vilkėjo baltą suknelę, tik ši buvo trumputė, berankovė, aptempta, kiekvienas jos jauno, liekno kūno colis prašyte prašėsi dėmesio. Jis ėmė ją sekti.

Kai po trijų dienų ji dingo, visi pamanė, kad ją kas nors užkabino pakeliui namo į Filadelfiją. Net prokuroras, pasiryžęs atskleisti Martos dingimo paslaptį, neįtarė, kad Karla taip niekada ir neišvyko iš Spring Leiko.

Mėgaudamasis savo visažinyste, jis linksmai prisidėjo prie popiečio vaikštinėtojų lentų taku pajūryje, persimetė juokeliais su keliais gerais draugais, kuriuos pakeliui sutiko, pritarė jų nuomonei, kad žiema taip lengvai nepasiduos ir neskubės trauktis.

Vis dėlto net geraširdiškai juokaudamas jis nuolat jautė poreikį – aukų sąrašas turi padidėti iki trijų. Artėja didžiosios metinės, ir jis jau nusižiūrėjęs auką.

Mieste buvo kalbama, kad naujoji Šaplių namo – taip jis vadinamas iki šiol – savininkė Emilė

Greiham kilusi iš tikrųjų namo savininkų giminės.

Jis paieškojo internete apie ją duomenų. Trisdešimt dvejų išsiskyrusi baudžiamųjų bylų advokatė. Praturtėjo, kai sėkmingai be užmokesčio apgynė pradedančios veiklą bevielės įrangos bendrovės savininką, o šis iš dėkingumo atsilygino jai įmonės akcijomis. Kai akcijomis buvo pradėta prekiauti biržoje, savas pardavusi ji praturtėjo.

Dar jis perskaitė, kad Emilę Greiham persekiojo vienos nužudytosios sūnus, mat advokatei laimėjus bylą teismas žudiką išteisino. Sūnus su teismo sprendimu nesutiko; dabar jis gydomas psichiatrijos ligoninėje. Įdomu.

Bet visų įdomiausia, kad Emilė nepaprastai panaši į savo proprosenelės seserį Madliną Šapli – matė jos nuotrauką. Tokios pačios didelės rudos akys, ilgos ir tankios blakstienos. Tokie pat tamsiai rudi plaukai su kaštoninėmis sruogomis. Tokia pat aukšta ir liekna.

Žinoma, kai kuo jos ir skyrėsi. Madlina buvo tyra, patikli, nepatyrusi, romantiška mergina. O Emilė Greiham, akivaizdu, – protinga ir sumani jauna moteris. Todėl ji bus dar didesnis iššūkis nei kitos merginos ir dėl tos priežasties kelia dar didesnį susidomėjimą. Gal vis dėlto likimas jai lėmė tapti ta, kuria jis papuoš savo ypatingą trijulę?

Šiame plane jis įžvelgė vidinę tvarką, tikslumą, net pasitenkinimo šiurpuliukai per nugarą perbėgo.

2

Pravažiavusi Spring Leiko miesto ženklą Emilė su palengvėjimu atsiduso.

– *Pagaliau atvažiavau!* – garsiai šūktelėjo ji. – Aleliuja!

Kelionė iš Olbanio truko aštuonias valandas. Kai išvažiavo, buvo pranašaujamas „vietomis silpnas, pereinantis į gausesnį sniegas“, bet iš tiesų ji papuolė į tikrų tikriausią pūgą, kuri ėmė rimti tik tada, kai išvažiavo iš Roklando apygardos. Pakeliui Niujorko valstijos greitkelyje Emilė matė kelias nedideles avarijas, kurios priminė jai elektrinių atrakcionų automobiliukų susidūrimus – vaikystėje dėl jų tiesiog krykštaudavo.

Kai tik pūga šiek tiek nurimo ir ji geriau matė kelią, tuoj pat padidino greitį, bet iš karto tapo šiurpaus įvykio liudininke. Vieną siaubingą akimirką atrodė, kad du automobiliai susidurs kaktomuša. Avarijos buvo išvengta tik dėl to, kad vienas vairuotojų suvaldė slystančią mašiną ir pasuko vairą į dešinę likus kokiai šimtajai sekundės daliai.

Šiek tiek primena mano pačios gyvenimą pastaraisiais metais, pamanė ji lėtindama greitį. Nuolat greitas tempas, kartais beveik apsidaužau. Turiu keisti ne tik kryptį, bet ir tempą lėtinti.

Senelė pasakė: „Emile, priimk tą pasiūlymą dirbti Niujorke. Jausiuosi kur kas saugiau, jei gyvensi vos porą šimtų mylių nuo manęs. Mano galva, tavo daliai kliuvo kiek per daug: ir bjaurus vyras, ir tas persekiotojas.“

Senelė turi savo stilių, todėl pridūrė: „Kita vertus, tau nereikėjo tekėti už Gario Vaito. Tai, kad po trejų metų išsiskyrėte ir jis išdrįso iškelti tau ieškinį, nes dabar tu turi pinigų, tik dar kartą įrodo, kad buvau dėl jo teisi.“

Emilė važiavo tamsiomis gatvėmis ir prisiminusi senelės žodžius nejučia šyptelėjo. Žvilgtelėjo į termometrą prietaisų skydelyje. Lauke – vos trys laipsniai šilumos. Gatvės šlapios, – praūžusi audra čia sukėlė tik lietų, – lango stiklas rasojo. Nuo vandenyno pūtė smarkus vėjas – medžių šakos lingavo kaip pasiutusios.

Bet namai – diduma jų rekonstruoti karalienės Viktorijos laikų pastatai – atrodė tvirti, tylūs. Rytoj čia oficialiai tapsiu namo savininke, pagalvojo ji. Kovo 21-oji. Lygiadienis. Šviesos ir tamsos padalyta po lygiai. Pasaulyje įsivyraus pusiausvyra.

Ši mintis teikė paguodos. Pastaruoju metu patyrė daug sukrėtimų, jai reikėjo poilsio, ji troško visiškos ramybės. Jai nepaprastai sekėsi, bet ir rūpesčių netrūko, jie gąsdindami kaip meteorai smogė vienas paskui kitą. Kaip sako sena patarlė, jei nori pamatyti vaivorykštę, turi iškęsti lietų, ir tik vienas Dievas mato, kad ji – gyvas to įrodymas.

Ji vos nepasidavė pagundai pravažiuoti pro būsimą savo nuosavybę. Niekaip negalėjo patikėti, kad po kelių valandų namas priklausys jai. Dar iki tos akimirkos, kai prieš tris mėnesius pirmą kartą jį pamatė, namas buvo ryškus jos vaikystės prisiminimuose: tarsi ir tikras, tarsi iš pasakų. O kai įžengė vidun, iš karto suprato – grįžo namo. Nekilnojamojo turto agentas užsiminė, kad pastatas vis dar tebevadinamas Šaplių namu.

Šiandien važinėjimo pakaks, vis dėlto nusprendė ji. Diena ir taip buvo labai ilga. Perkraustymo

įmonė *Concord Reliable Movers* žadėjo atvykti aštuntą. Dauguma baldų, kuriuos norėjo pasiimti, jau naujuosiuose jos Manhatano apartamentuose, be to, kraustydamasi į mažesnį namą, senelė dovanojo jai kelis senovinius baldus; reikėjo ir juos atsigabenti.

– Tikrai atvažiuosime iš pat ryto, – karštai ją patikino *Concord* darbų planuotojas. – Kliaukitės manim.

Tačiau sunkvežimis pasirodė tik prieš pietus. Dėl to ir ji išvažiavo gerokai vėliau – dabar jau beveik pusė vienuoliktos vakaro.

Pernakvosiu viešbutyje, nusprendė ji. Ir ilgesingai pagalvojo apie karštą dušą. Apie vienuoliktos valandos žinias. O paskui, kaip rašo Samuelis Pipsas, „tiesiai į lovą“.

Kai pirmą kartą atvažiavusi į Spring Leiką pačiai sau netikėtai sumokėjo banke depozitą už namą, kelioms dienoms apsistojo viešbutyje *Candlelight* – norėjo galutinai įsitikinti tinkamai apsisprendusi. Ji akimirksniu susidraugavo su viešbučio savininke Kere Roberts – aštuntą dešimtį pradėjusia moteriške. Tad šiandien važiuodama paskambino jai ir pranešė vėluosianti, bet Kerė patikino, kad dėl to nekils jokių bėdų.

Pasukti į Oušeno aveniu, paskui pavažiuoti dar keturis kvartalus. Po kelių akimirkų nuoširdžiai atsidususi Emilė išjungė variklį ir nuo užpakalinės sėdynės paėmė vieną lagaminų, jo prireiks.

Kerė šiltai ir trumpai ją pasveikino.

– Atrodai išvargusi, Emile. Lova paklota. Sakei, kad pakeliui vakarieniavai, todėl ant naktinio stalelio pastačiau tik termosą su karšta kakava ir porą pyragėlių. Pasimatysime rytą.

Karštas dušas. Naktiniai marškinėliai ir jos jaukusis senas chalatas. Gurkšnodama kakavą Emilė žiūrėjo vienuoliktos valandos žinias ir juto, kaip atsigauna nuo ilgo vairavimo apmirę raumenys.

Kai priešais televizorių jau kone snūduriavo, suskambo mobilusis. Spėliodama, kas skambina, atsiliepė.

– Sveika, Emile.

Ji nusišypsojo išgirdusi susirūpinusį Eriko Beilio – drovaus genijaus, kurio dėka ji dabar Spring Leike, – balsą.

Ramindama jį, kad kelionė į Spring Leiką buvo saugi ir nė maž nevarginanti, Emilė prisiminė, kaip juodu susitiko pirmą kartą – jis įsikraustė į spintelės dydžio biurą šalia jos kontoros. To paties amžiaus, – jų gimtadienius skyrė vos savaitė, – juodu iš karto susidraugavo, ir Emilė kaipmat suprato, kad po romia, šiek tiek panašia į sutrikusio berniuko išore slypi didžiulis intelektas.

Vieną dieną pamačiusi, koks jis prislėgtas, privertė jį išsipasakoti. Pasirodė, jo dar neapsiplunksnavusią internetu paslaugas pardavinėjančią bendrovę į teismą padavė stambus programinės įrangos tiekėjas, tikėdamasis, kad Erikas nepajėgs sumokėti didelių teismo proceso išlaidų.

Ėmėsi jį ginti be užmokesčio, manė, jog ši byla taps vienu iš *pro bono* atvejų, ir pati sau juokėsi, kad akcijomis, kurių Erikas jai pažadėjo, išsiklijuos sienas.

Bylą ji laimėjo. Jis ėmė pardavinėti akcijas biržoje – jų kaina šoktelėjo akimirksniu. Kai jos akcijų vertė pasiekė dešimt milijonų, Emilė jas pardavė.

Dabar Eriko vardas puikavosi ant naujo, gražaus pastato. Jam patiko lenktynės, jis nusipirko mielą seną namą Saratogoje, iš kurios kasdien važinėjo dirbti į Olbanį. Jų draugystė buvo tvirta, jis tapo patikima atrama, kai ją pradėjo persekioti. Netgi įtaisė jos name moderniausią stebėjimo kamerą. Ta kamera ir nufilmavo persekiotoją.

– Tik norėjau žinoti, ar gerai nuvažiavai. Tikiuosi, nepažadinau?

Jie paplepėjo kelias minutes ir sutarė netrukus susiskambinti. Padėjusi telefoną Emilė atsikėlė ir šiek tiek pravėrė langą. Nuo šalto, druskingo oro ji net žioptelėjo, bet paskui lėtai įkvėpė. Kaip keista, pagalvojo, bet šią akimirką atrodė, kad visą gyvenimą jai ir tetrūko vandenyno kvapo.

Apsisukusi nuėjo prie durų dar kartą patikrinti, ar jas tikrai užrakino. Liaukis taip dariusi, subarė pati save. Juk eidama į dušinę jau tikrinai.

Nors ir kaip Emilė save įtikinėjo, kad jeigu tas žmogus būtų norėjęs jai pakenkti, tam turėjo užtektinai progų, gerus metus iki tos akimirkos, kai persekiotojas buvo sučiuptas, ir net po to ji gyveno baimėje ir įsitempusi.

Kerė sakė, kad viešbutyje daugiau svečių nėra, tik ji viena. „Bet savaitgaliui viskas užsakyta, – pasigyrė ji. – Visi šeši miegamieji. Šeštadienį klube vyks vestuvės. O po Žuvusiųjų karuose pagerbimo dienos gegužės 30-ąją nebus laisvos nė sieninės spintos.“

Vos išgirdau, kad visame viešbutyje esame tik mudvi, pradėjo kamuoti mintys: ar durys užrakintos, ar įjungta signalizacija? – dar labiau ant savęs pyko nepajėgdama įveikti nerimo Emilė.

Ji nusimetė chalatą. Tik nepradėk apie tai galvoti dabar, raminosi.

Bet rankos staiga sudrėko prisiminus tą pirmą kartą, kai grįžusi namo suvokė, kad juose kažkieno lankytasi. Rado savo pačios nuotrauką, atremtą į lempą ant naktinio stalelio prie lovos: toje nuotraukoje laikydama puodelį kavos stovėjo virtuvėje vien su naktiniais. Tokios nuotraukos ji neturėjo ir niekada nebuvo mačiusi. Tądien pakeitė buto spynas, o ant lango virš kriauklės pakabino žaliuzes.

Vėliau ją išgąsdino dar kelios nuotraukos: ji buvo nufotografuota namie, gatvėje, biure. Kartais plėšrūnas paskambindavo ir šilkiniu balsu komentuodavo jos aprangą: „Šįryt bėgiodama atrodei labai graži, Emile...“ „Tie tamsūs plaukai – nemaniau, kad man patiks tamsūs plaukai. Bet patiko...“ „O tie raudoni šortai. Tavo kojos tikrai gražios...“

Paskui atkeliaudavo ir nuotrauka, kurioje ji vilkėdavo išgirtuosius apdarus. Nuotraukas įmesdavo į namų pašto dėžutę arba užkišdavo už automobilio priekinio stiklo valytuvo, arba su rytiniais laikraščiais numesdavo prie laukujų durų slenksčio.

Policija susekė skambučius telefonu – visais atvejais buvo skambinta iš telefono automato. Pastangos rasti pirštų atspaudus ant daiktų, kuriuos ji gavo, taip pat buvo nesėkmingos.

Visus metus policija nesugebėjo suimti persekiotojo. „Jūs išteisinote kelis žmones, kurie buvo kaltinami baisiais nusikaltimais, panele Greiham, – kalbėjo jai vyresnysis detektyvas Martis Brovskis. – Tai gali būti vienos iš aukų šeimynykštis. Tai gali būti bet kas, kas matė jus restorane ir sekė iki namų. Tai gali būti ir koks tipas, žinantis, kad susižėrėte krūvą pinigų, – dėl to prie jūsų ir prisikabinęs.“

O paskui jie sučiupo prie jos namo besitrainiojantį Nedą Kolerą, vienos aukų sūnų; Emilė apgynė jo motinos nužudymu kaltinamą vyrą. Emilė save įtikinėjo – jos persekiotojas uždarytas. Nėra reikalo daugiau dėl jo nerimauti. Juo bus tinkamai pasirūpinta.

Jis buvo paguldytas į psichiatrijos ligoninę šiaurinėje Niujorko valstijoje, jo nėra nei Spring Leike, nei Olbanyje. Toliau nuo akių, lauk iš minčių, melsdamasi galvojo Emilė. Įsitaisiusi lovoje ji užsitraukė antklodę ir ištiesė ranką norėdama išjungti šviesą.

Kitoje Oušeno aveniu pusėje, paplūdimyje, ištuštėjusio lentų tako šešėliuose stovėjo vyras – jo plaukus kedeno vandenyno vėjas – ir žiūrėjo, kaip jos kambarys paskendo tamsoje.

– Labos nakties, Emile, – švelniu balsu sušnibždėjo jis.

Trečiadienis

kovo 21-oji

3

Pasikišęs portfelį po pažastimi Vilas Stafordas energingai dideliais žingsniais nužirgliojo nuo šoninių savo namo durų prie ratinės, kuri, kaip ir visos Spring Leike išlikusios, buvo paversta garažu. Naktį nustojo lyti, nurimo vėjas. Vis dėlto pirmoji pavasario diena pasitiko dilgiu šaltuku, todėl Vilui šmėstelėjo mintis, kad išeinant vertėjo pasičiupti apsiaustą. Matai, kas nutinka, kai grėsmingai artinasi paskutinis, ketvirtą dešimtį užbaigiantis gimtadienis. Jei ir toliau laikysis tokie orai, žiūrėk, kad liepą neprireiktų ausinių.

Jis, nekilnojamojo turto bylų advokatas, šįryt susitinka pusryčių su Emile Greiham keistoje kampinėje Spring Leiko kavinėje „Kas trečias?“ Po pusryčių jie paskutinį kartą atidžiai apžiūrės namą, kurį ji perka, o tada keliaus į jo biurą baigti tvarkyti dokumentų.

Kai Vilas atbulom išvairavo savo senstelėjusį visureigį į keliuką, pamanė, kad ši diena visai nepanaši į tą vėlyvą gruodžio popietę, kai Emilė Greiham įžengė pro jo biuro Trečiajame aveniu duris. „Ką tik įmokėjau avansą namui pirkti, – pasakė jam. – Agentės paprašiau man rekomenduoti nekilnojamojo turto advokatą. Ji paminėjo tris pavardes, bet aš gerai perprantu liudytojų parodymus – esate jos mėgstamiausias. Štai mano aplankas su dokumentais.“

Ji buvo taip užsidegusi dėl to namo, kad net neprisistatė, su šypsena prisiminė Vilas. Jos vardą sužinojo tik perskaitęs parašą – Emilė Š. Greiham.

Juk gražių, jaunų moterų, kurios galėtų pakloti du milijonus grynaisiais už namą, tikrai nedaug atsirastų. Bet kai jis patarė apsvarstyti galimybę bent pusę sumos paimti iš banko kaip kreditą, Emilė paaiškino, kad negalėtų net įsivaizduoti esanti bankui skolinga milijoną.

Jis atėjo dešimt minučių anksčiau, bet Emilė jau laukė kavinėje gurkšnodama kavą. Ar tai noras įgyti pranašumą, ar grynas atsitiktinumas? – smalsu buvo Vilui.

Dar jis pagalvojo, ar tik ji kartais neskaito minčių.

– Paprastai nesu iš tų, kurios skuba užimti pozicijų, – paaiškino ji, – bet taip velnioniškai jaudinuosi dėl to pirkinio, kad jau skubinu laiką.

Per pirmą susitikimą gruodžio mėnesį sužinojęs, kad ji apžiūrėjo tik tą vienintelį namą, Vilas pasakė: „Nenorėčiau, panele Greiham, netekti šio sandorio, bet jūs tvirtinate, kad šį namą matote pirmą kartą? Jūs nė neapžiūrėjote kitų? Ir Spring Leike lankotės pirmą kartą? Jūs nesiderate ir mokate visą paprašytą kainą? Siūlyčiau viską gerai apsvarstyti. Pagal įstatymą jūs turite tris dienas, per jas dar galite atsisakyti savo siūlymo.“

Tada jam ir papasakojo, kad namas priklausė jos šeimai, kad vidurinė jos inicialų raidė reiškia Šapli.

Emilė užsisakė pusryčius. Greipfrutų sultys, plakta iš vieno kiaušinio kiaušinienė, skrebutis.

Kol Vilas Stafordas skaitė valgiaraštį, ji tyrinėjo jį – tai, ką ji matė, jai patiko. Jis buvo tikrai išvaizdus: lieknas, šešių pėdų ūgio, plačiapetis, šviesūs smėlio spalvos plaukai. Įspūdį darė taisyklingi veido bruožai, tamsiai mėlynos akys ir kampuotas smakras.

Jau per pirmą susitikimą jai patiko jo nerūpestingas nuoširdumas ir atsargus susirūpinimas. Ji

pamanė, kad ne kiekvienas advokatas imtų atkalbinėti, jei kiltų grėsmė prarasti sandorį. Jis iš tiesų nerimavo, kad ji elgiasi per daug impulsyviai.

Neskaitant vienos dienos sausį, kai rytą atskrido, o po pietų išskrido atgal į Olbanį, juodu bendravo tik telefonu arba laiškais. Kiekvieną kartą ji įsitikindavo, kad Stafordas tikrai labai kruopštus advokatas.

Kirnanai, žmonės, parduodantys šį namą, patys jį buvo įsigiję vos prieš trejus metus, ir visą tą laiką praleido pavyzdingai jį restauruodami. Į pabaigą jau ėjo vidinė namo apdaila, bet Veinas Kirnanas sulaukė pasiūlymo į prestižinę ir naudingą vietą, todėl porai dėl jos teko kraustytis gyventi į Londoną. Emilei buvo aišku, kad šio namo jie atsisakė skaudama širdim.

Per trumpą vizitą sausio mėnesį kartu su Kirnanais Emilė apėjo visus kambarius ir nupirko iš jų Viktorijos laikų baldus, kilimus ir mielus rankų darbo daiktelius, kuriuos jie su meile buvo įsigiję ir kuriuos jiems dabar reikėjo parduoti. Namas buvo erdvus; darbų vykdytojas ką tik baigė statyti stoginę ir liepė ekskavatorininkui rausti baseino duobę.

– Gailiuosi dėl vienintelio dalyko, – tarė Emilė Stafordui, kai padavėja pripylė jiems puodelius. – Jeigu aš ir maudysiuosi, tai tik vandenyne. Na, bet jeigu jau stoginė stovi, būtų kvaila nutraukti baseino įrengimo darbus. Šiaip ar taip, baseinas labai patiks brolio vaikams, kai jie apsilankys.

Vilas Stafordas padavė jai šūsnį dokumentų, įvairiausių sutarčių. Jis geras klausytojas, nusprendė ji, kai pusryčiaudama nejučiomis pradėjo pasakoti apie savo vaikystę Čikagoje.

– Broliai mane vadino „pavėluota mintim“, – šypsodamasi kalbėjo ji. – Jie dešimt ir dvylika metų už mane vyresni. Mano senelė iš mamos pusės gyvena Olbanyje. Mokiausi Skidmoro koledže Saratoga Springse, vos už kelių kilometrų nuo Olbanio, todėl praleidau su ja daug laiko. Jos senelė buvo jaunesnioji Madlinos sesuo – tos pačios, kuri būdama devyniolikos pradingo 1891 metais.

Vilas Stafordas pastebėjo Emilės veidu nuslenkant šešėlį, bet atsidususi ji kalbėjo toliau:

– Na, bet juk tai nutiko prieš daugelį metų, tiesa?

– Prieš labai daug metų, – pritarė jis. – Regis, jūs man neminėjote, kiek laiko ketinate praleisti šiame name. Ar planuojate tuojau pat įsikraustyti? O gal gyvensite čia tik savaitgaliais ar kaip?

Emilė nusišypsojo.

– Ketinau kraustytis iš karto, kai tik šį rytą man pereis nuosavybės teisė į jį. Name jau yra visko, ko man reikia: puodų, keptuvių, patalynės. Perkraustymo įmonės sunkvežimis turi rytoj atgabenti tuos kelis daiktus, kuriuos čia atsivežu.

– Ar namą Olbanyje tebeturite?

– Vakar turėjau paskutinę dieną. Tačiau pasilikau butą Manhatane, todėl iki gegužės 1-osios viena koja gyvensiu tame bute, kita – šiame name. O paskui pradėsiu dirbti naujoje vietoje. Tada čia leisiu tik savaitgalius ir atostogas.

– Ar nutuokiate, kad miestelyje jumis labai domimasi? Noriu, jog žinotumėte: ne aš paskleidžiau informaciją, kad jūs – Šaplių šeimos palikuonė, – įspėjo Vilas.

Padavėja padėjo ant stalo lėkštes. Emilė, nelaukdama, kol ji nueis, tarė:

– Vilai, bet to fakto nė nesistengiu slėpti. Apie tai užsiminiau ir Kirnanams, ir Džoanai Skoti, nekilnojamojo turto agentei. O ji savo ruožtu man papasakojo, kad šiame miestelyje vis dar galima rasti palikuonių šeimų, gyvenusių tuo metu, kai pradingo mano proprosenelės sesuo. Įdomu, ar jie nėra girdėję kokių pasakojimų, žinoma, ką nors nauja, o ne vien tai, kad Madlina tiesiog paslaptingai pradingo nuo žemės paviršiaus. Dar jie žino, kad esu išsiskyrusi, kad dirbsiu Niujorke, tad mano sąžinės jokios paslaptys neslegia.

Jis atrodė pralinksmėjęs.
– Aš ir neįsivaizduoju, kad galėtumėte slėpti nešvarias paslaptis.
Emilė tikėjosi, kad jos šypsena nedirbtinė. Vis dėlto pasilaikysiu sau tą faktą, kad per pastaruosius metus nemažai laiko praleidau teismuose ir kad tai niekaip nesusiję su mano profesine veikla, pagalvojo ji. Ji buvo atsakovė buvusio vyro byloje: jis tvirtino, kad jam priklauso pusė pinigų, kuriuos ji uždirbo biržoje; taip pat ji liudijo jos persekiotojui iškeltoje byloje.
– Galiu ir apie save paatvirauti, – tarė Stafordas, – nors neklausiate, vis tiek papasakosiu. Gimiau ir užaugau Prinstone – vos valanda kelio nuo čia. Mano tėvas buvo generalinis *Lionel Pharmaceuticals* direktorius, taip pat šios bendrovės Manhatane valdybos pirmininkas. Jis su motina išsiskyrė, kai man buvo šešiolika, kadangi tėvas daug keliavo, aš su motina persikrausčiau į Denverį, ten baigiau mokyklą ir koledžą.
Jis suvalgė paskutinę dešrelę.
– Kiekvieną rytą kartoju sau, kad valgysiu vaisius ir avižinę košę, bet kokius tris kartus per savaitę neįveikiu cholesterolio poreikio. Tikriausiai jūs gerokai valingesnė.
– Visai ne. Jau apsisprendžiau, kad kai kitą kartą čia pusryčiausiu, būtinai valgysiu tą patiekalą, kurį jūs ką tik baigėte.
– Galėčiau duoti jums kąsnelį. Motina mane mokė dalytis. – Pažiūrėjęs į laikrodį jis ženklais paprašė sąskaitos. – Nenoriu jūsų skubinti, Emile, bet jau pusė dešimtos. Man dar nėra tekę sutikti labiau už Kirnanus nenorinčių savo turto parduoti pardavėjų. Todėl gal neverskime jų laukti, o tai ims ir apsigalvos.
Laukdamas sąskaitos Vilas pasakojo:
– Norėdamas baigti ne itin jaudinamą savo gyvenimo istoriją pridursiu, kad iš karto po teisės studijų vedžiau. Po metų mums abiem buvo aišku – padarėm klaidą.
– Jums pasisekė, – neslėpė savo nuomonės Emilė. – Mano gyvenimas būtų buvęs daug lengvesnis, jeigu būčiau buvusi tokia nuovoki.
– Paskui vėl grįžau į Rytus, parsisamdžiau juridiniam bendrovės *Canon* & *Rhodes* padaliniui, kuris, kaip galbūt žinote, yra galinga Manhatano nekilnojamojo turto bendrovė. Darbas buvo velnioniškai geras, nors ir atėmė daug jėgų. Norėjau rasti namą savaitgaliams, taip ieškodamas atsidūriau čia, o paskui nusipirkau pastatą, prie kurio reikėjo gerokai paplušėti. Mėgstu rankų darbą.
– Kodėl Spring Leike?
– Kadaise, kai buvau vaikas, kiekvieną vasarą apsistodavome porai savaičių viešbutyje *Essex & Sussex*. Geri buvo laikai. – Jis patraukė pečiais.
Padavėja padėjo ant stalo sąskaitą. Žvilgtelėjęs į ją Vilas išsitraukė piniginę.
– Kai prieš dvylika metų supratau, kad man patinka Spring Leike gyventi, kad visai nenoriu dirbti Niujorke, atidariau čia savo biurą. Šiose vietose nekilnojamojo turto advokatui darbo netrūksta: daug ir gyvenamosios, ir komercinės paskirties namų pirkimo sandorių. Na, bet jeigu jau apie tai prakalbome, gal keliaukime pas Kirnanus?
Jie atsistojo vienu metu.

Tačiau Kirnanai jau buvo išvykę iš Spring Leiko. Jų advokatas paaiškino turįs įgaliojimą baigti tvarkyti pardavimo dokumentus. Emilė apėjo su juo visus kambarius, grožėdamasi architektūrinėmis detalėmis, kurių anksčiau nebuvo deramai įvertinusi.
– Taip, esu visiškai patenkinta, viskas, ką pirkau, stovi kaip stovėję ir puikios būklės, – pasakė ji.

Emilė mėgino suvaldyti kylantį nekantrumą kuo greičiau pasirašyti dokumentus, likti name viena, klaidžioti po kambarius, perstatyti baldus svetainėje – pastumti sofas taip, kad jos tinkamu kampu atsigręžtų viena į kitą ir į židinį.

Jai reikėjo čia uždėti savo pačios spaudą, padaryti šį namą *savu*. Į namą Olbanyje ji visada žiūrėjo kaip į laikiną gyvenamąjį būstą, nors praleido jame trejus metus – ypač nuo tada, kai aplankiusi tėvus grįžo iš Čikagos namo diena anksčiau ir rado vyrą intymiai apsikabinusį jos geriausią draugę Barbarą Lajons. Emilė susikrovė lagaminą, grįžo į automobilį ir apsistojo viešbutyje. Po savaitės ji išsinuomojo namą mieste.

Namas, kuriame ji gyveno su Gariu, priklausė jo turtingai šeimai. Niekada jame nesijautė jaukiai. Tačiau vaikščiodama po šį namą ji, regis, atgaivino jutiminę atmintį.

– Jaučiuosi taip, tarsi namas mane sveikintų, – tarė ji Vilui Stafordui.

– Manau, taip ir yra. Pamatytumėt savo veido išraišką. Ar jau pasiruošusi eiti į mano biurą pasirašyti dokumentų?

Po trijų valandų Emilė grįžo prie namo ir vėl sustojo įvažos keliuke.

„Namai namučiai“, – sušuko ji ir linksma iššoko iš mašinos. Tada, atidariusi bagažinę, iškėlė maisto krepšius, produktų ji nusipirko pasirašiusi dokumentus.

Netoli nuo naujosios stoginės kasė duobę baseinui. Sklype plušėjo trys vyrai. Kai pirma apžiūrėjo namą, ją supažindino su jų brigadininku Maniu Deksteriu. Todėl dabar ją pamatęs jis pamojavo.

Burzgiantis ekskavatorius nuslopino jos žingsnius, kai skubėjo per plokštėmis grįstą takelį prie užpakalinių durų. Galėčiau ir be baseino apsieiti, pamanė ji, bet paskui prisiminė: baseinas labai pravers, kai į svečius atvažiuos broliai su šeimomis.

Ji vilkėjo vieną mėgstamiausių apdarų: tamsiai žalią žieminį kostiumėlį su kelnėmis ir baltą megztuką aukšta apykakle. Nors ir šiltai apsirengusi, sudrebėjo, kai perkėlusi ant kitos rankos krepšį su pirkiniais kišo į duris raktą. Vėjo gūsis bloškė ant veido plaukus, ir kai krestelėjo galvą, norėdama juos atmesti, ant priebučio grindų iš krepšio šleptelėjo sausų pusryčių dėžutė.

Kai Emilė vis dar stovėdama lauke pasilenkė jos pakelti, išgirdo, kaip Manis Deksteris klaikiu balsu riktelėjo ekskavatorininkui:

– Išjunk variklį! Baik kasęs! *Apačioje griaučiai!*

4

Detektyvas Tomis Daganas ne visada sutikdavo su šefo – Monmuto apygardos prokuroro Elioto Osborno – nuomone. Osbornas manė, kad Martos Lorens dingimo aplinkybių tyrimas jam, Tomiui, tapo tikra manija, tarsi koks apsėdimas, nors vienintelė šio darbo nauda – žudikas priverstas nuolat neprarasti budrumo.

– Žinoma, ir tai tik tuo atveju, jeigu žudikas – ne koks pro šalį važiavęs beprotis, juk pačiupti ją ir nuvežęs už kelių šimtų mylių išmesti jos kūną galėjo ir koks prašalaitis, – mėgo kartoti Osbornas.

Tomis Daganas pastaruosius penkiolika iš savo keturiasdešimt dvejų gyvenimo metų dirbo detektyvu. Per tą laiką jis vedė, susilaukė dviejų sūnų, stebėjo, kaip jo plaukai vis slenka pietų kryptimi, o liemuo negailestingai plečiasi ir į rytus, ir į vakarus. Apskritaveidis, geraširdis, nuolat besišypsantis Daganas darė įspūdį žmogaus, kuris neturi rimtesnių bėdų nei prakiurusi automobilio padanga.

Iš tiesų jis buvo puikus tyrėjas. Žmogžudysčių skyriuje juo buvo žavimasi, jam buvo pavydima sugebėjimo užsikabinti, regis, už visai nereikšmingo niekelio ir knaisiotis tol, kol ta detalė pakeisdavo visą bylos eigą. Per tuos metus Tomis ne kartą atsisakė pelningų pasiūlymų išeiti dirbti į privačias saugos tarnybas. Jam patiko jo darbas.

Visą gyvenimą jis pragyveno Eivone prie jūros – mažame miestuke ant vandenyno kranto, vos kelios mylios nuo Spring Leiko. Kol mokėsi koledže, Tomis uždarbiavo padavėjo padėjėju, vėliau padavėju viešbutyje *Warren* Spring Leike. Štai kaip jis susipažino su Martos seneliais, nuolatos ten vakarieniaudavusiais. Štai ir šiandien, sėdėdamas ankštame savo kabinetėlyje, praleido trumpą pietų pertraukėlę, kad galėtų dar kartą peržvelgti Lorens bylą. Žinojo, kad ir Eliotas Osbornas, lygiai kaip jis pats, trokšta sučiupti Martos Lorens žudiką. Vienintelis skirtumas – norėdami tą nusikaltimą atskleisti, abu mynė visai kitais keliais.

Tomis spoksojo į Martos nuotrauką – ji nufotografuota ant lentinio tako Spring Leiko pajūryje. Vilkėjo marškinėlius ir šortus. Šviesūs plaukai glostė jai pečius, šypsena saulėta, pasitikinti savimi. Graži dvidešimt vienų metų mergina; tada, kai ją paveikslavo, jos dar turėjo laukti koks penkiasdešimt ar šešiasdešimt puikių gyvenimo metų. Bet ji tepragyveno vos keturiasdešimt aštuonias valandas.

Tomis papurtęs galvą užvertė bylą. Buvo įsitikinęs, kad jei ir toliau sukiosis tarp Spring Leiko gyventojų, galų gale užklius už kokio esminio fakto, kokios nors informacijos, kuri, nors iš pradžių ir praslydo jiems pro akis, galop išves juos į tiesos kelią. Dėl tos priežasties jis artimiau susipažino su visais Lorensų kaimynais ir tais, kurie buvo su mergina susitikę per paskutines jos gyvenimo valandas.

Pobūvį Lorensų namuose – jis vyko Martos dingimo išvakarėse – rengė daug metų maisto įmonėje pradirbę darbuotojai. Jis kalbėjo su jais ne kartą, bet jokios naudingos informacijos taip ir neišpešė.

Dauguma pobūvio svečių buvo vietos gyventojai arba vasarotojai, ištisus metus atvykstantys į vasarnamius leisti savaitgalių. Tomis piniginėje vis dar nešiojosi sulankstytą svečių sąrašo kopiją.

Jam nereikėjo daug pastangų, kad pervažiuotų per Spring Leiką ir užsuktų pas porą iš jų paplepėti.

Marta dingo rytą išėjusi pasimankštinti. Keli nuolatiniai ankstyvo ryto bėgikai pranešė ją matę netoli Šiaurinio paviljono. Kiekvienas jų buvo rūpestingai patikrintas – jie nebuvo įtariami.

Užvertęs segtuvą Tomis atsiduso ir įkišo atgal į viršutinį stalčių. Jis netikėjo, kad kas važiuodamas pro šalį atsitiktinai sustojo ir patykojo Martos. Tomis buvo tikras: kad ir kas ją pagrobė, Marta tuo žmogumi pasitikėjo.

Ir vėl dirbu laisvalaikiu, pamanė jis rūgščia mina apžiūrinėdamas žmonos įdėtus priešpiečius.

Gydytojas liepė jam numesti dvidešimt svarų. Išvyniojęs tuno ir grūdėtosios duonos sumuštinį nusprendė, kad Siuzė sumažins jo svorį numarinusi jį badu.

Liūdnai šyptelėjęs prisipažino, kad toji niekam tikusi dieta jau įgriso. Kaip jis norėjo skanaus storo kumpio gabalėlio su sūriu ant baltos duonos ir bulvių mišrainės. Ir marinuoto agurkėlio, mintyse pridūrė.

Kąsdamas tuno sumuštinio jis pamanė: tegul Osbornas ir toliau laido pastabas dėl jo pastangų ištirti Lorens bylą, – pačios Martos šeima jas vertina.

Tiesą sakant, Martos senelė, graži, elegantiška aštuoniasdešimties metų moteris, atrodė daug laimingesnė, nei jis tikėjosi, kai buvo užsukęs pas ją praėjusią savaitę. Ji pasidalijo su juo geromis naujienomis: Martos sesuo Kristina susilaukė kūdikio.

– Džordžas su Amanda tokie susijaudinę, – pasakojo ji. – Pirmą kartą per tuos ketverius su puse metų mačiau juos nuoširdžiai besišypsančius. Žinau, gimusi anūkėlė padės jiems įveikti Martos netektį.

Džordžas su Amanda – Martos tėvai.

Paskui ponia Lorens pridūrė:

– Tomi, mes visi iš dalies susitaikėme, kad Martos nebėra. Savo noru ji niekada nebūtų pradingusi. Tik persekioja baisi mintis, kad gal koks psichopatas pagrobęs vis dar laiko ją uždaręs. Mums būtų lengviau, jeigu žinotume tiesą – jos jau nebėra.

„Nebėra“, žinoma, reiškė „mirusi“.

Paskutinį kartą ją matė ant tako, sukalto iš lentų, prieš puspenktų metų, rugsėjo septintąją, pusę septynių ryto.

Atbulais dantimis baigęs sumuštinį Tomis apsisprendė. Nuo rytojaus šeštos valandos ryto jis ketina tapti vienu tų bėgikų, lakstančių mediniu Spring Leiko paplūdimio taku.

Bėgiojimas padės jam ne tik dvidešimt svarų numesti, nutiks ir kai kas svarbesnio. Kaip niežulys, kai negali pasiekti pasikasyti, jį persekiojo pojūtis – toks kartais kyla, kai jis dirba su žmogžudystės bylomis: kad ir ką darytų, to pojūčio jam nepavyksta atsikratyti, – žudikas kažkur netoliese.

Suskambėjo telefonas. Jis atsiliepė kąsdamas obuolį – šis neva atstojo desertą. Skambino Osborno sekretorė.

– Tomi, tuojau pat nusileisk pas šefą į automobilį.

Eliotas Osbornas jau sėdėjo ant užpakalinės sėdynės, kai Tomis, šiek tiek pūškuodamas, atlėkė į rezervuotą automobilių stovėjimo vietą. Pradžioje Osbornas nepratarė nė žodžio, prakalbo tik tada, kai automobilis pajudėjo ir vairuotojas įjungė sireną.

– Ką tik Spring Leike, Heiso aveniu, rasti griaučiai. Savininkas rausė duobę baseinui.

Nespėjus Osbornui smulkiau papasakoti, automobilyje suskambo operatyvinis telefonas. Atsiliepęs vairuotojas atkišo ragelį prokurorui.

– Tai Niutonas, pone.

Osbornas laikė telefono ragelį taip, kad ir Tomis girdėtų, ką kalbės teismo medicinos vadas.

– Na ir byla, Eliotai, jums ant galvos nukrito. Ten užkasti dviejų žmonių palaikai, ir iš akies sprendžiant atrodo, kad vieni jų žemėje prabuvo daug ilgiau nei antrieji.

5

Paskambinusi policijai pagalbos telefonu 911, Emilė išbėgo laukan ir atsistojusi ant atsivėrusios duobės krašto žiūrėjo į pasirodžiusius žmogaus palaikus.

Kaip baudžiamųjų bylų advokatė, ji šimtus kartų matė lavonų nuotraukas. Daugelio jų veiduose buvo sustingęs siaubas. Kitų blizgančiose akyse, tuo ji buvo tikra, galėjo įžiūrėti maldavimą. Bet niekas jos taip nesujaudino kaip ši auka.

Kūnas buvo įvyniotas į storą permatomą plastiką. Nors plastikas jau buvo suplyšęs, o kūnas suiręs, tos įkapės padarė gerą darbą – kaulai sveiki. Jai šovė mintis, kad griaučiai – jos proprosenelės sesers.

Vis dėlto paskui tokią prielaidą ji atmetė. 1891 metais, kai dingo Madlina Šapli, plastikas dar nebuvo išrastas, taigi čia tikrai ne ji.

Kai į keliuką kaukdama įvažiavo pirmoji policijos mašina, Emilė grįžo į namą. Niekur nedingsi – pokalbis su policija neišvengiamas, todėl norėjo susikaupti.

„Susikaupti“ – tai jos senelės žodis.

Krepšiai su maisto produktais gulėjo numesti ant spintelių – ten, kur juos paliko skubėdama prie telefono. Ji mechaniškai pripylė į arbatinuką vandens, pastatė jį ant viryklės, uždegė dujas, paskui išrūšiavo maistą – greitai gendančius produktus sudėjo į šaldytuvą. Akimirką padvejojusi pradėjo varstyti spinteles.

– Nepamenu, kur laikomi bakalėjos produktai, – irzliu balsu garsiai ištarė ir iš karto suprato, kad vaikiškai susierzino – ją ištiko šokas.

Pradėjo švilpti arbatinukas. Puodelį arbatos, pamanė ji. Nuo jos galvoje pasidarys šviesiau.

Pro didžiulį virtuvės langą matė statybų aikštelę už namo. Stovėdama su puodeliu arbatos Emilė stebėjo, kaip atitveria plotą aplink išraustą duobę.

Atvykę policijos fotografai pyškino nuotraukas vieną po kitos. Ji žinojo, kad į duobę prie palaikų buvo nusileidęs teismo medicinos ekspertas.

Taip pat žinojo, kad griaučius išveš į teismo ekspertizės lavoninę ir ten ištirs. Paskui nustatys fizinius aukos požymius: lytį, apytikrį ūgį, svorį ir amžių. Dantų aprašymas ir DNR tyrimas padės palyginti gautus duomenis su dingusių asmenų aprašymu. Taip baigsis vienos nelaimingų šeimų agonija, kartu užges menkutė viltis – gal mylimas žmogus vis dėlto dar grįš.

Sučirškė skambutis.

Priebutyje šalia Elioto Osborno rūškanu veidu stovėjo Tomis Daganas ir laukė, kol atsidarys durys. Tyliai pasikonsultavę su teismo ekspertizės vadovu abu vyrai buvo tikri, kad Martos Lorens paieškos baigėsi. Niutonas sakė, kad į plastiką įvyniotų palaikų būklė rodo, kad tai būta jauno žmogaus – turėjo puikius dantis. Jis atsisakė spėlioti dėl kaulų, kurie rasti netoli palaikų, palauksiąs nuodugnaus jų tyrimo.

Tomis žvilgtelėjo per petį.

– Jau renkasi žmonės. Esu tikras, ir Lorensai sužinojo.

– Daktaras O’Brajenas ketina nedelsdamas atlikti skrodimą, – burbtelėjo Osbornas. – Jis supranta: visi Spring Leiko gyventojai skubiai padarys išvadą – tai Marta Lorens.

Kai durys atsidarė, abu vyrai laikė atkišę savo tarnybinius pažymėjimus.

– Aš – Emilė Greiham. Prašom vidun, – pakvietė moteris.

Ji tikėjosi, kad policijos vizitas bus grynas formalumas.

– Suprantame, ponia Greiham, kad tik šiandien galutinai pasirašėte namo pirkimo dokumentus, – kreipėsi į ją Osbornas.

Tokio tipo valstybės pareigūnai, kaip Eliotas Osbornas, jai buvo gerai pažįstami. Nepriekaištingai apsirengę, mandagūs, sumanūs, puikūs ryšių su visuomene specialistai, kasdienius darbus jie patikėdavo pavaldiniams. Dar žinojo, kad vėliau kartu su detektyvu Daganu jis sulygins savo pastabas ir įspūdžius.

Emilė pastebėjo, kad už deramo rimto detektyvo Dagano elgesio slepiasi akylas profesionalas: jis tyrinėjo ją vertinančiu žvilgsniu.

Jie mindžikavo vestibiulyje, jame stovėjo vienintelis baldas – žavi Viktorijos laikų dvivietė sofutė. Kai pamačiusi namą pirmą kartą Emilė pasakė norinti jį pirkti ir dar pridūrė, kad domisi ir kai kuriais baldais, kuriuos irgi mielai įsigytų, Teresė Kirnan, tada dar šeimininkė, meiliai šypsodamasi parodė šią sofutę.

– Ji man labai patinka, bet, patikėkite, jos paskirtis – kurti nuotaiką. Ji tokia žema, kad stojantis reikia tikra žodžio prasme įveikti traukos jėgą.

Emilė pakvietė Osborną su detektyvu Daganu į svetainę. Ketinau šią popietę perstumdyti sofas, prisiminė ji, kai abu vyrai atsekė paskui ją pro arką. Norėjau, kad jos stovėtų prie židinio atsuktos viena į kitą. Emilė mėgino atsiginti nuo vis stiprėjančio nerealumo pojūčio.

Daganas tyliai išsitraukė užrašinę.

– Norėtume jums užduoti kelis paprastus klausimus, ponia Greiham, – užjaučiamai prabilo Osbornas. – Ar seniai važinėjate į Spring Leiką?

Jos pačios ausims papasakota istorija, kaip prieš tris mėnesius pirmą kartą čia atvažiavo ir akimirksniu apsisprendė pirkti namą, pasirodė kvaila.

– Jūs niekada čia anksčiau nebuvote buvusi ir nusipirkote namą impulso pagauta? – Osborno balse buvo girdėti nepasitikėjimo gaidelė.

Emilė pastebėjo, kad Dagano akių išraiška mąsli. Ji rūpestingai rinko žodžius.

– Atvykau į Spring Leiką akimirkos nuotaikos pagauta, nes visą gyvenimą norėjau jį pamatyti. Mano protėviai pasistatydino šį namą 1875 metais. Jie gyveno jame iki 1892-ųjų: namas buvo parduotas, kai 1891-aisiais pradingo jų vyresnioji dukra Madlina. Peržiūrėjau miesto archyvą ieškodama namo šeimininkų ir taip sužinojau, kad jis parduodamas. Įsimylėjau jį vos pamačiusi ir nusipirkau. Daugiau nieko negaliu jums pridurti.

Kodėl abu vyrai tokie apstulbę – net jų veidai ištįsę, nesuprato Emilė.

– Nė neįsivaizdavau, kad šis namas priklausė Šapliams, – prisipažino Osbornas. – Manėme, iškasti prieš puspenktų metų pradingusios merginos palaikai: ji vasarą viešėjo pas savo senelius Spring Leike. – Vos linktelėjęs jis davė Daganui ženklą – dabar ne laikas užsiminti apie antruosius griaučius.

Emilės veidas išbalo.

– Jauna moteris pradingo prieš ketverius su puse metų ir buvo užkasta čia? – sušnibždėjo ji. –

Gerasis Dieve, kaip tai galėjo nutikti?

– Tai labai liūdna diena mūsų miestelio bendruomenės gyvenime. – Osbornas atsistojo. – Mums teks saugoti šią vietą, kol vyks tyrimas. Kai tik baigsime, galėsite informuoti savo darbų vykdytoją, kad gali toliau kasti baseiną.

Nebus čia jokio baseino, nusprendė Emilė.

– Netrukus čia sulėks minios žurnalistų. Pasistengsime, kad jie per daug jums neįkyrėtų, – dar pažadėjo Osbornas. – Bet veikiausiai teks dar kartą su jumis šnektelėti.

Kai jie artinosi prie durų, kaip pasiutęs ėmė žvangėti skambutis.

Iš Olbanio atvažiavo perkraustymo įmonės sunkvežimis.

6

Spring Leiko gyventojų diena prasidėjo įprastai, pagal nusistovėjusią tvarką. Daugelis važiuojančių į darbą rinkosi traukinių stotyje – po pusantros valandos kelionės jie bus darbe Niujorke. Kiti, pastatę automobilius Atlantik Hailandso, gretimo miestelio, aikštelėje, sės į katerį, kuris nuplukdys juos prie Pasaulio finansų centro papėdės.

Čia, sekami budraus Laisvės statulos žvilgsnio, jie išsivaikščios po skirtingus biurus. Dauguma jų dirba makleriais akcijų biržose, kai kurie – brokerių įstaigų vadovais. Dar kiti – juristai, bankininkai.

Ir Spring Leike rytas prasidėjo ramiai, įprastai. Vaikai užpildė valstybinės ir Šventosios Kotrynos mokyklų klases. Gražiame Trečiajame aveniu duris atidarė skoningos parduotuvės. Vidurdienį mėgstamiausia priešpiečių vieta – *Sisters Café*. Nekilnojamojo turto agentai atsiveda į ją galimus pirkėjus ir aiškina, kad net greitai kylant kainoms namai čia – vis tiek puiki investicija.

Prieš puspenktų metų dingus Martai Lorens, regis, nematomas kirvis pakibo virš gyventojų galvų, nors daugiau šiurpių nusikaltimų šiame kurortiniame miestelyje per tą laiką kaip ir nebūta.

Šią vėjuotą pirmąją pavasario dieną buvo skaudžiai pažeistas vietos gyventojų saugumo jausmas.

Mieste greitai pasklido kalbos apie policijos veiklą Heiso aveniu. Iš paskos greitai atlėkė paskalos apie aptiktus žmogaus palaikus. Ekskavatorininkas tyliai paskambino mobiliuoju telefonu žmonai.

– Girdėjau teismo ekspertizės vadovą kalbant, kad veikiausiai tai jauno žmogaus kaulai, – šnibždėjo jis. – Ten dar kažkas yra, bet jie nieko nesako.

Jo žmona suskubo paskambinti draugėms. Viena jų, neetatinė CBS televizijos korporacijos korespondentė, informavo saviškius. Buvo išsiųstas sraigtasparnis nušviesti šios istorijos.

Visi žinojo, kad auka – Marta Lorens. Seni draugai vienas paskui kitą traukė į Lorensų namus. Vienas jų apsiėmė paskambinti Martos tėvams į Filadelfiją.

Nė nesulaukę oficialaus pranešimo Džordžas ir Amanda Lorensai atšaukė planuotą kelionę pas vyresnėlę dukterį į Bernardsvilį Naujajame Džersyje – buvo ketinę aplankyti naujagimę anūkę. Dabar jie susiruošė į Spring Leiką slogion neišvengiamybėn.

Šeštą valandą vakaro, kai sutemos apgaubė Rytų pakrantę, Šventosios Kotrynos bažnyčios pastorius, lydimas prokuroro, patraukė į Lorensų namus. Martos stomatologo įrašai, kurie labai tiksliai apibūdino jos dantis ir dėl kurių Martos šypsena būdavo tokia akinama, atitiko duomenis, kuriuos per skrodimą gavo daktaras O'Brajenas.

Prie kaukolės buvo prilipusios kelios sruogos – kadaise tai būta ilgų šviesių plaukų. Jie buvo lygiai tokie pat, kaip policijos surinkti nuo Martos pagalvės ir iš jos plaukų šepečio vos jai dingus.

Miestelį apėmė visuotinis gedulas.

Policija nusprendė kiek palaukti ir informacijos dėl senesnių griaučių neskleisti. Jie irgi buvo jaunos merginos, tik, teismo medicinos eksperto spėjimu, pragulėję žemėje daugiau nei šimtą metų.

Buvo nutylėta ir apie Martos nužudymo įrankį – šilkinį blizgančiais karoliukais išsiuvinėtą šalikėlį, kuris buvo užveržęs jai gerklę.

Bet pats šiurpiausias faktas – policija nebuvo pasiruošusi ir jo atskleisti – Marta Lorens plastiko įkapėse buvo palaidota su šimto metų senumo aukos pirštikauliu, ant jo vis dar kadaravo žiedas su safyru.

7

Nei saugos tarnybos signalizacija, nei policininkas, sėdintis stoginėje ir saugantis nusikaltimo vietą, negalėjo nuraminti Emilės pirmą naktį naujuose namuose.

Nesibaigiantis žmonių bruzdesys, dar reikėjo išpakuoti daiktus, sutvarkyti namą – šie rūpesčiai visą popietę atitraukė jos dėmesį. Kiek įmanydama ji mėgino nukreipti mintis nuo to, kas vyko vidiniame kieme; nuo tylių ir drausmingų stebėtojų, susirinkusių gatvėje; nuo šaižaus virš galvų besisukiojančio sraigtasparnio triukšmo.

Septintą valandą pasiruošė salotų, išsikepė bulvę ir ėriuko žlėgtainį – jos šventinė vakarienė; maisto nusipirko iš karto pasirašiusi namo įsigijimo dokumentus.

Nors ji užtraukė visas užuolaidas, visu pajėgumu įjungė židinį virtuvėje, vis tiek jautėsi labai nesaugi.

Norėdama prasiblaškyti atsinešė prie stalo knygą, kurią labai norėjo perskaityti, tačiau kad ir kaip stengėsi, niekas jos nerimo neišsklaidė. Kelios taurės *Chianti* vyno nei sušildė, nei atpalaidavo. Jai patiko gaminti, ir draugai visada sakydavo, kad ji net paprasčiausią patiekalą pataiso ypatingai. Bet šįvakar ji nejautė maisto skonio. Emilė du kartus perskaitė knygos įžangą, tačiau žodžiai rodėsi bereikšmiai, be jokio ryšio.

Niekas negalėjo nuslopinti šiurpios minties, kad jos valdose rastas jaunos merginos lavonas. Kartojo sau – tai tik likimo ironija, kad proprosenelės sesuo prapuolė šiose vietose, o šiandien čia rado kitą jauną merginą, taip pat pradingusią Spring Leike.

Sutvarkiusi virtuvę ir užgesinusi židinį, patikrinusi visas duris ir įjungusi signalizaciją, kuri suveiktų atidarius langą ar duris, Emilė negalėjo atsikratyti vis stiprėjančio įsitikinimo, kad proprosenelės ir šios jaunos merginos, dingusios prieš puspenktų metų, mirtys nenuginčijamai susijusios.

Pasikišusi knygą po pažastimi ji užlipo laiptais į antrą aukštą. Nors buvo tik devynios, labai norėjo palįsti po dušu, apsivilkti šiltą pižamą ir gultis į lovą, joje skaityti arba žiūrėti televizorių, o gal daryti ir viena, ir kita.

Kaip praėjusią naktį, pamanė ji.

Kirnanai pasiūlė jai savo namų šeimininkę Doriną Salivan, patikino, kad tikrai būsianti patenkinta šios darbu du kartus per savaitę. Pasirašant pirkimo sutartį Kirnanų advokatas minėjo, kad kaip atsisveikinimo dovaną buvę šeimininkai įpareigojo Doriną pakeisti visų lovų patalynę, o vonios kambariuose pakabinti švarius rankšluosčius.

Namas stovėjo dviejų gatvių sankirtoje, vos už gatvės – vandenynas. Iš didžiojo rytinio ir pietinio miegamojo atsivėrė vandenyno vaizdas. Užlipusi į antrą aukštą, po dvidešimties minučių Emilė jau buvo nusipraususi po dušu ir persirengusi, dabar kiek atsipalaidavo ir atitraukė prie galvūgalio lentos priderintą lovatiesę.

Bet paskui suabejojo. Ar užsklendė laukujes duris?

Ji turėjo patikrinti, nors signalizacija ir įjungta.

Supykusi ant savęs ji išskubėjo iš miegamojo į koridorių. Prie laiptų įjungė vestibiulio sietyną, paskui greitai nulipo laiptais žemyn.

Dar nepriėjusi prie durų pamatė, kad po jomis pakištas vokas. Dieve, maldauju, tik ne šitai, pagalvojo lenkdamasi jo pakelti. *Neleisk*, kad tai vėl prasidėtų.

Ji atplėšė voką. Kaip ir bijojo, voke buvo nuotrauka – prie lango stovinčios moters siluetas, jai už nugaros dega šviesa. Akimirką susikaupė, kol galiausiai suprato, kad nufotografuota moteris – ji pati.

Dabar ji prisiminė.

Praėjusi naktis. Viešbutis *Candlelight*. Kai atidariusi langą stovėjo ir žiūrėjo laukan, pastebėjo judantį šešėlį.

Kažkas stovėjo ant lentų tako. Ne, tai neįmanoma, pamanė tada. Kai dar kartą pažvelgė į taką, ten jau nieko nebebuvo.

Kažkas stovėjo paplūdimyje, nufotografavo ją, padarė nuotrauką ir pakišo ją po durimis daugių daugiausia prieš valandą. Kai lipo laiptais viršun, voko tikrai dar nebuvo.

Vadinasi, žmogus, persekiojęs ją Olbanyje, dabar atvyko ir į Spring Leiką! Bet juk tai neįmanoma. Nedas Koleras uždarytas *Gray Manor* psichiatrijos ligoninėje, Olbanyje.

Laidinis telefonas dar nebuvo įjungtas. Jos mobilusis miegamajame. Laikydama rankoje nuotrauką ji užbėgo laiptais viršun. Virpančiais pirštais surinko informacijos numerį.

– Sveiki atvykę į vietinį ir nacionalinį informacijos...

– Olbanis, Niujorko valstija. *Gray Manor* ligoninė. – Savo pačios siaubui, ji kalbėjo pašnibždomis.

Po kelių akimirkų ji jau šnekėjosi su skyriaus, kuriame buvo laikomas Nedas Koleras, vyresniuoju prižiūrėtoju.

Emilė prisistatė.

– Žinau apie jus, – atsakė prižiūrėtojas. – Jis jus persekiojo.

– Ar jį išleido?

– Kolerą? Ką jūs, ponia Greiham, nieku gyvu.

– Ar gali būti, kad jam pavyko pasprukti?

– Pats savo akimis mačiau jį lovoje vos prieš valandą.

Emilės mintyse iškilo ryškus Nedo Kolero paveikslas: liesas, neseniai įžengęs į penktą dešimtį, praplikęs, neryžtinga kalba, toks pat elgesys. Teismo salėje per posėdžius jis tyliai verkė. Emilė gynė Džoelį Leiką, kuris buvo kaltinamas per nepavykusį apiplėšimą nužudęs Nedo motiną.

Kai prisiekusieji išteisino Leiką, teismo salėje įsiutęs Nedas Koleras šoko prie jos. O kaip jis mane keikė, prisiminė ji. Šaukė, kad išteisinau žmogžudį. Prireikė net dviejų šerifo pavaduotojų, kad jį sutramdytų.

– Kaip jis laikosi? – pasidomėjo Emilė.

– Gieda seną giesmelę – esąs nekaltas. – Prižiūrėtojo balsas buvo raminamas. – Ponia Greiham, visai normalu, kad persekiotos aukos nesijaučia saugios net tada, kai jų persekiotojas sugaunamas ir laikomas po raktu. Nedas niekur nepaspruks.

Kai jis padėjo ragelį, Emilė prisivertė atidžiau pažiūrėti į nuotrauką. Ji stovėjo pačiame lango viduryje. Lengvas taikinys kam nors su šautuvu, o ne fotoaparatu rankose, šovė jai į galvą mintis.

Ji turi paskambinti į policiją. O kaipgi tas policininkas, kuris sėdi vidiniame kieme, stoginėje? Nenoriu atidaryti durų. Tarkim, apsauginінko ten nėra. Gal kas kitas aplink šlaistosi.

911...

Ne, policijos nuovados numeris užrašytas ant kalendoriaus virtuvėje. Ji visai netrokšta, kad čia sulėktų policija kaukiančiomis sirenomis. Signalizacija veikia. Vidun patekti niekas negalėjo.

Atsiliepęs pareigūnas tučtuojau atsiuntė mašiną. Nors žiburėliai žybčiojo, vairuotojas sirenos nejungė.

Policininkas buvo jaunas vaikinas, ne vyresnis kaip dvidešimt dvejų.

– Ar jūs tikra, ponia Greiham, kad jūsų persekiotojo nepaleido?

– Aš ką tik ten skambinau.

– Mano galva, koks nors įžūlus vaikigalis, žinantis jūsų bėdą, nusprendė jums iškrėsti išdaigą, – ramino jis. – Gal turite porą plastikinių maišelių?

Jis atsargiai paėmė už kraštelio nuotrauką, paskui voką ir įmetė juos į maišelius.

– Patikrinsime pirštų atspaudus, – paaiškino jis. – O dabar jau keliausiu.

Emilė palydėjo jį iki durų.

– Šiąnakt atidžiai stebėsime laukujes duris, be to, perspėsiu ir pareigūną, budintį vidiniame kieme, paprašysiu nenuleisti nuo namo akių, – pažadėjo jis. – Jums nieko nenutiks.

Tikiuosi, užsklęsdama duris raminosi Emilė.

Įlipusi į lovą ji užsitempė antklodę ir prisivertė užgesinti šviesą. Kai Nedą Kolerą sučiupo, visa ta istorija buvo išsamiai nušviesta žiniasklaidoje, prisiminė ji. Gal šis žmogus tikrai koks mėgdžiotojas?

Bet *kodėl*? Koks dar paaiškinimas čia tiktų? Nedas Koleras buvo kaltas. Žinoma, kaltas. Prižiūrėtojo žodžiai: „Tebegieda seną giesmelę – esą jis nekaltas.“

O gal iš tikrųjų nekaltas? Jei tai tiesa, gal persekiotojas vis dar laisvėje? Gal jis pasiruošęs vėl griebtis savo atgrasaus asistavimo?

Jau beveik švito, kai ryto žaros nuraminta Emilė galų gale užmigo. Devintą ją pažadino šunų lojimas, juos atsivežė policija, kad apieškotų jos valdas – gal dar užuos užkastų aukų.

8

Kleitonas ir Reičelė Vilkoksai buvo tarp pakviestųjų Lorensų namuose tą naktį, kai dingo Marta Lorens. Nuo tada juos, kaip ir kitus svečius, nuolat lankė detektyvas Tomas Daganas.

Jie taip pat girdėjo tą pribloškiamą naujieną, kad rastas Martos kūnas, bet, priešingai nei daugelis kitų ano šventinio susibūrimo dalyvių, nepuolė į Lorensų namus. Reičelė vyrui pasakė, kad tokią širdgėlos valandėlę turi dalyvauti tik patys artimiausi draugai. Jos balse nuskambėjęs ryžtas neleido įsiplieksti ginčui.

Šešiasdešimt ketverių Reičelė buvo graži moteris, pečius siekiančius žilus plieno spalvos plaukus ji glotniai sudėdavo aplink galvą. Aukšta, nepriekaištingos laikysenos, iš jos trykšte tryško valdingumas. Jos oda buvo skaisti ir nesuglebusi, nemačiusi jokios kosmetikos, o pilkai mėlynų akių žvilgsnis visada griežtas.

Prieš trisdešimt metų drovus, beveik keturiasdešimtmetis prodekanas Kleitonas mergindamas Reičelę meiliai lygino su vikinge.

– Įsivaizduoju tave prie laivo vairalazdės, apsiginklavusią kovai, vėjas plaiksto tau plaukus, – šnibždėjo jis.

Mintyse jis ir dabar Reičelę vadino Vikinge. Tik šiame žodyje nebeliko jokio švelnumo. Kleitonas gyveno jausdamas nuolatinę įtampą, vis nerimaudamas, kaip išvengti kandaus žmonos keršto. Kai vis dėlto netyčia ją išprovokuodavo, dygus žmonos liežuvis kirsdavo jam be gailesčio. Dar santuokos pradžioje suprato, kad ji nieko niekada nepamiršta.

Tai, kad kelios valandos iki Martos dingimo juodu svečiavosi Lorensų namuose, jam atrodė pakankamas pretekstas trumpam užėjus pareikšti Lorensams užuojautą, bet Kleitonas labai išmintingai nusprendė laikyti liežuvį už dantų. Užuot jį paleidęs, žiūrėjo vienuoliktos valandos žinias ir kankindamasis tyliai klausėsi kandžių žmonos komentarų.

– Žinoma, labai liūdna, bet nors tas įkyrus detektyvas nustos pas mus kaišiojęs nosį, – kalbėjo ji.

Jau veikiau Daganas pas mus ims rodytis dar dažniau, pamanė Kleitonas. Aukštas, žilais liūto karčiais ir protingų akių, jis panėšėjo į mokslo vyrą.

Kai prieš dvylika metų, būdamas penkiasdešimt penkerių, jis išėjo į pensiją atsistatydinęs iš Inoko koledžo, mažos, bet prestižinės Ohajo mokslo įstaigos, rektoriaus pareigų, juodu su Reičele visiems laikams persikraustė į Spring Leiką. Pirmą kartą jame lankėsi dar vaikystėje, atvažiuodavo paviešėti pas čia gyvenantį dėdę ir paskui kartais vis užsukdavo į miestelį. Kleitonas užsidegęs paniro į savo pomėgį – tyrinėjo kurorto istoriją, – ir buvo laikomas neoficialiu miestelio istoriku.

Reičelė tapo kelių labdaros komitetų savanore, ir nors dėl organizacinių sugebėjimų ir energijos ja buvo žavimasi, jos niekas nemėgo. Ji pasirūpino, jog visi sužinotų, kad jos vyras – buvęs koledžo rektorius, kad ji ir pati baigusi Smito koledžą. „Visos mūsų giminės moterys, pradedant mano senele, baigė Smitą“, – pabrėždavo ji.

Reičelė niekada Kleitonui neatleido vos po trejų santuokos metų užmegzto meilės romano su kolege profesore. O vėliau ir klaidõs, kuri jam kainavo karjerą Inoko koledže: mat jai patiko jų

gyvenimo būdas Inoke, ši klaida ir buvo jos nuolatinio susierzinimo priežastis.

Kai televizoriaus ekrane pasirodė Martos Lorens nuotrauka, Kleitonas Vilkoksas pajuto, kaip sudrėko delnai. Tai buvo visai kita mergina – ilgi šviesūs plaukai ir tobulas kūnas. Dabar, kai Martos palaikus rado, kaip giliai policija rausis po praeitį tų žmonių, kurie dalyvavo vakarėlyje? Gerklė išdžiūvo, jis vos nurijo seiles.

– Koledžo studentė Marta Lorens viešėjo pas senelius, – kalbėjo Dana Tailer, CBS televizijos kanalo diktorė.

– Tame vakarėlyje daviau tau palaikyti šaliką, – kokį tūkstantąjį kartą papriekaištavo Reičelė. – Kaip koks vėpla sugebėjai jį pamesti.

9

Visoje šalyje žinoma Todo, Skenlono, Kleino ir Todo baudžiamųjų bylų advokatų kontora buvo įsikūrusi Manhatano pietuose, Parko aveniu. Ją įsteigė Valteris Todas. Jis taip pasakojo: „Prieš keturiasdešimt penkerius metus pakabinau savo iškabą ant pastato šalia Teismo rūmų. Niekas nepasirodė. Tada ėmiau ieškoti draugų tarp pinigų laiduotojų. Aš jiems patikau, jie ėmė pasakoti savo klientams, koks geras esu advokatas. Svarbiausia – kad už paslaugas imu nebrangiai.“

Kitas Todas buvo jo sūnus Nikolas.

– Panašus į mane, kalba kaip aš ir taps tokiu pat geru advokatu kaip aš, – gyrėsi Valteris Todas. – Prisiekiu, Nikas ištrauktų iš bėdos ir patį velnią.

Valteris nekreipė nė mažiausio dėmesio į Niko prieštaravimus.

– Man tai visai neprimena komplimento, tėte.

Kovo dvidešimt pirmąją Nikas Todas su tėvu ilgai užtruko darbe rengdamiesi artėjančiai bylai teisme, paskui kartu su abiem tėvais vakarieniavo privačiuose, erdviuose jų apartamentuose viešbutyje *Plaza*.

Be dešimt vienuolika Nikas jau ketino eiti, bet paskui persigalvojęs nutarė kartu su tėvais pažiūrėti vienuoliktos valandos žinias.

– Gal ką praneš apie mūsų bylą, – paaiškino jis. – Sklando gandai, kad mes slapta susitarėme – mūsų ginamasis pripažins savo kaltę.

Karščiausia šio vakaro naujiena buvo Martos Lorens istorija.

– Vargšė šeima, – atsidususi tarė motina. – Manau, jiems geriau žinoti tiesą, bet prarasti vaiką... – Anės Tod balsas užlūžo.

Kai Nikui buvo dveji, ji pagimdė mergaitę, kurią pavadino Amelija. Dukrytė gyveno vos dieną.

Kitą savaitę jai būtų suėję trisdešimt šešeri, pamanė Anė. Mintyse ji matė Ameliją gyvą: jauną moterį tamsiais plaukais ir mėlynai žaliomis akimis. Žinau, ji, kaip ir aš, būtų mėgusi muziką. Mes būtume kartu vaikščiojusios į koncertus... Ji sumirksėjo, kad sulaikytų ašaras, jos visada susikaupdavo, kai pagalvodavo apie prarastą dukrą.

Staiga Nikas suprato, kas pasąmonėje nedavė jam ramybės.

– Ar tik ne Spring Leike Emilė Greiham nusipirko namą? – paklausė jis.

Valteris Todas linktelėjo.

– Vis gailiuosi, kam daviau jai laiko iki gegužės, – šiurkščiai drėbtelėjo Valteris. – Dabar mums būtų pagelbėjusi.

– Na, gal taip pasielgei dėl to, kad susitikęs su ja Olbanyje nusprendei, jog laukti jos verta, – draugiškai atkirto Nikas.

Mintyse iškilo Emilė Greiham. Prieš siūlydami jai darbą, juodu su tėvu važiavo į Olbanį, kad pamatytų ją teisme. Ji buvo tiesiog nuostabi – apgynė klientą, kuris buvo kaltinamas netyčine žmogžudyste, teismas jį išteisino.

Paskui trise nuėjo valgyti priešpiečių. Nikas prisiminė, kokį glėbį pagyrų jai pažėrė paprastai

nekalbus tėvas.

Ji su tėvu – kaip du vandens lašai, dabar galvojo Nikas. Jeigu jau imsis bylos, abu dėl kliento bus pasiryžę kone žudyti.

Kadangi Emilė Niujorke išsinuomojo butą, kelis kartus buvo su jais susitikusi, kūrėsi savo kabinete, artimiau susipažino su darbuotojais. Nikas suprato, kad labai laukia to meto, kai galės ją matyti kasdien.

Atsistojęs jis išsitiesė visu šešių pėdų ir dviejų colių ūgiu.

– Jau keliausiu. Anksti iš ryto ketinu eiti į salę pasportuoti, be to, šiandien buvo sunki diena.

Motina palydėjo jį iki durų.

– Būtų gerai, jei užsidėtum kepurę, – nerimavo ji. – Lauke baisiai šalta.

Pasilenkęs jis pabučiavo jai į skruostą.

– Dar pamiršai priminti, kad apsimuturiuočiau kaklą šaliku.

Kiek padvejojusi Anė žvilgtelėjo į svetainę, vyras vis dar susikaupęs žiūrėjo žinias. Pritildžiusi balsą ji ėmė maldauti:

– Nikai, pasakyk man, kas negerai. Neneik, kažkas vyksta. Gal sergi, tik nieko nesakai?

– Pasitikėk manimi. Esu puikios sveikatos, – nuramino ją. – Man ramybės neduoda tik Hanterio byla.

– Juk *tėtė* dėl tos bylos galvos nesuka, – tarė Anė. – Sako, kad blogiausia bylos baigtis – gali paleisti prisiekusiuosius. Bet tu visai kaip aš. Dėl visko jaudiniesi.

– Abu labu tokiu. Tu jaudiniesi dėl manęs, o aš – dėl bylos.

Juodu kartu nusišypsojo. Nikas vidumi toks panašus į mane, pamanė ji, nors išorė – gyvas Valterio paveikslas: susirūpinęs net kaktą vienodai rauko.

– Nesiraukyk, – pravėrusi duris dar pamokė ji.

– Žinau. Nuo to atsiranda raukšlių.

– Ir nesuk galvos dėl tos bylos. Juk žinai, kad ją laimėsi.

Leisdamasis liftu iš 36 aukšto žemyn Nikas galvojo: dėl to ir jaudinuosi, mama, kad laimėsime. Mes laimėsime techniškai, o tas niekšas liks nenubaustas. Jų klientas, nešvarus tipelis, advokatas, tvarkydamas paveldėtojų sąskaitas, užgrobė pagal įgaliojimą valdytas jų žemes – daugeliui tų žmonių mirtinai reikėjo to paveldėto turto.

Jis nusprendė pasivaikščioti iki miesto centro, o paskui į savo kooperatinį butą Soho rajone važiuoti metro. Bet net šaltas nakties oras neišsklaidė depresijos, kuri vis labiau gniaužė sielą. Jis perėjo per Taimso aikštę nė nepastebėdamas jos šviesų.

Visai nereikia būti ledi Makbet ir ką nors žudyti, kad tavo rankos būtų suteptos krauju, niūriai pamanė jis.

Ketvirtadienis

kovo 22-oji

10

Vos tik pradėjo kasti duobę baseinui, suprato – jie ras Martos palaikus. Ir puoselėjo vienintelę viltį – kad pirštikaulis plastikiniame maišelyje būtų dar sveikas. Jeigu ne, jie ras bent žiedą. Visi žiniasklaidos pranešimai tvirtino, kad kiekvienas iškastos duobės colis buvo persijotas rankomis.

Žinoma, naivu būtų tikėtis, kad medicinos ekspertai suvoktų, jog abi – ir Marta, ir Madlina – žuvo lygiai taip pat. Martai kaklą užveržė šaliku, Madlinai – iškrakmolytos baltos lininės suknelės diržu, nuplėštu jai nuo juosmens, kai mėgino pabėgti.

Jis galėjo atmintinai cituoti tą dienoraščio ištrauką.

Kaip keista suvokti, kad man nė nemostelėjus Madlina iš karto suprato padariusi klaidą ateidama į mano namus. Ilgais, laibais pirštais nervingai pešiojo sijoną, nors jos veido išraiška nė kiek nepakito.

Ji žiūrėjo, kaip rakinu duris.

– Kam tai darote? – paklausė ji.

Matyt, kažką įžvelgė mano akyse, nes ranka prisidengė burną. Stebėjau, kaip juda jos kaklo raumenys, kai veltui mėgino šaukti. Buvo per daug išsigandusi, kad ką nors darytų, todėl tik šnabždėjo: „Prašau.“

Ji mėgino pro mane prasmukti prie lango, bet sugriebiau už suknelės dirželio ir nuplėšiau jį, tada abiem rankomis apvyniojau jai aplink kaklą. Su neįtikima jėga ji bandė mane kumščiuoti ir spardyti. Kur dingo ta drebanti avelė, ji tapo tigre, kovojančia už savo gyvybę.

Vėliau išsimaudžiau, persirengiau ir paskambinau jos tėvams, jie jau nerimavo, kur ji pradingusi.

Dulkė esi ir dulke vėl pavirsi.

Visų laikraščių pirmuosiuose puslapiuose – net ir *Times* – buvo išspausdinta Martos nuotrauka. Kodėl ne? Tokia naujiena verta žiniasklaidos dėmesio, ypač jei mergina jauna, graži, kilusi iš kilmingos šeimos, gyvenančios prabangioje ir vaizdingoje vietovėje. Vis dėlto būtų buvę kur kas įdomiau, jeigu būtų pranešę naujieną, kad plastikiniame maišelyje rado ir pirštikaulį su žiedu. Vylėsi, jeigu rado pirštikaulį, tai suprato, kad šis buvo įspraustas Martai į kumštį.

Jos plaštaka buvo vis dar šilta ir lanksti.

Mirtis jas abi padarė seserimis, nors laiko tarpsnis – šimtas dešimt metų.

Pranešė, kad vienuoliktą prokuroras surengs spaudos konferenciją. Dabar be penkių vienuolika.

Jis įjungė televizorių, paskui atsilošė ir kikendamas ėmė laukti.

11

Likus penkiolikai minučių iki spaudos konferencijos, Eliotas Osbornas trumpai informavo padėjėjus, ką žiniasklaidai praneš, o ką nutylės.

Pirmiausia informuos apie skrodimo išvadas: mirties priežastis – pasmaugimas. Jis nesakys, *nesakys*, pakartojo jis, kad žudymo įrankis – šalikas, kurio kraštai buvo išsiuvinėti blizgančiais karoliukais. Dar papasakos, kad aukos kūnas buvo įvyniotas į plastiką, sluoksniai nors ir apirę, sudūlėję, palaikai išsilaikę pakenčiamai.

– Ar kalbėsite apie pirštikaulį, pone? Tai tikrai sukiršintų širšių lizdą.

Pitas Volšas visai neseniai pervestas į detektyvus, jo pareigos paaukštintos. Nors sumanus, bet dar labai jaunas. Negali tverti noru įkišti savo trigrašio, karčiai pamanė Tomis Daganas. Jis pajuto šiokį tokį pasitenkinimą, kai išgirdo šefą prašant Volšą leisti jam baigti, nors ir nejauku buvo matyti kaip burokas išraudusį jaunuolio veidą.

Juodu su Osbornu grįžo čia dar prieš aušrą. Išanalizavę kiekvieną galutinės O'Brajeno skrodimo ataskaitos smulkmeną, jie nauju žvilgsniu permetė bylos medžiagą.

Visai nereikėjo, kad Pitas Volšas jiems primintų, jog žiniasklaida dėl šios naujienos trins rankas.

Osbornas kalbėjo toliau:

– Pranešime pabrėšiu, kad niekada nesitikėjome rasti Martos Lorens gyvos; dar pridursiu, kad gana dažnai aukos kūnas aptinkamas netoli nusikaltimo vietos. – Osbornas atsikrenkštė. – Dar turėsiu pasakyti, kad Martos Lorens kūnas dėl keistų ir painių aplinkybių užkastas šalia kito žmogaus griaučių, o tiems kaulams jau daugiau nei šimtas metų.

– Kaip jums žinoma, prieš puspenktų metų, kai dingo Marta, laikraštis *The Asbury Park Press* iškniso seną istoriją, kad 1891-aisiais pradingo devyniolikmetė Madlina Šapli. Gali būti, kad žiniasklaida paskubės padaryti išvadą, jog prie Martos rastas pirštikaulis priklausė Madlinai Šapli, ypač dėl tos priežasties, kad abeji palaikai rasti Šaplių šeimai priklausiusioje žemėje.

– Ar tiesa, kad naujoji to namo savininkė yra Šaplių palikuonė?

– Taip, tiesa.

– Tai gal galite pagal jos DNR nustatyti, ar tas pirštikaulis jos tolimos giminaitės?

– Jei ponia Greiham pageidaus, būtinai tai padarysime. Beje, praėjusį vakarą įsakiau, kad būtų išnagrinėti visi su Madlinos Šapli dingimu išlikę dokumentai, kad būtų paieškota kitų bylų, kai panašiu laiku Spring Leike dingo moterys.

Šaudėme aklai, galvojo Daganas, bet pataikėme tiesiai į dešimtuką.

– Mūsų darbuotojai aptiko, kad panašiu metu pradingo dar dvi jaunos moterys, – pasakojo Osbornas. – Madliną Šapli paskutinįkart matė jos namo priebutyje Heiso aveniu 1891-ųjų rugsėjo septintąją, tądien ji ir dingo. Leticija Greg iš Tatlo aveniu pradingo 1893-iųjų rugpjūčio penktąją. Policijos ataskaitose skaitėme, jog tėvai nuogąstavo, kad ji galėjo viena eiti paplaukioti; štai kodėl šis atvejis niekada nesukėlė įtarimų. Praėjus dar trejiems metams po Leticijos mirties, 1896-ųjų kovo trisdešimt pirmąją pradingo ištikima Leticijos draugė Elena Svein. Ją paskutinį kartą matė vakarėjant

išeinančią iš draugės namų.

Štai čia žiniasklaida ims klykti, neva Spring Leike aptikti prieš amžių siautėjusio žudiko maniako pėdsakai, pamanė Tomis. To mums betrūko.

Osbornas pažiūrėjo į savo laikrodį.

– Be minutės vienuolika. Eime.

Konferencijos salė buvo sausakimša. Osborną kritiškai nusiteikę žurnalistai apibėrė taikliais klausimais. Jis niekaip negalėjo paprieštarauti *New York Post* korespondentui, šis pasakė, kad dveji palaikai vienoje vietoje vargiai gali būti atsitiktinis sutapimas.

– Sutinku, – pritarė Osbornas. – Pirštikaulis su žiedu plastikiniame maišelyje buvo sąmoningai padėtas prie Martos kūno.

– *Kur* konkrečiai? – pasidomėjo ABC naujienų nusikaltimų skyriaus korespondentas.

– Įspraustas Martai į kumštį.

– Kaip manote, ar tai sutapimas, kad žudikas rado kitos aukos griaučius tuo metu, kai kasė duobę Martai? O gal ta vieta pasirinkta sąmoningai – kaip kapvietė? – ramiai uždavė klausimą Ralfas Penza, vyresnysis NBC korespondentas.

– Būtų kvaila teigti, kad kažkas, skubėdamas užkasti savo auką ir sumėtyti pėdas, aptiko kitos aukos kaulus ir kad jam į galvą šovė mintis įkišti rastą pirštikaulį į tas įkapes, kurias paruošė savo aukai.

Osbornas iškėlė nuotrauką.

– Taip atrodo iš oro nufotografuota padidinta nusikaltimo vieta. – Jis parodė vidiniame kieme ekskavatoriaus iškastą duobę. – Martos žudikas iškasė palyginti negilų kapą, bet jo niekas nebūtų aptikęs, jei ne baseino duobė. Dar prieš metus šio kiemo visai nematei nei iš namo, nei iš gatvės dėl vešlaus bugienio.

Atsakydamas į kitus klausimus Osbornas patvirtino, kad Emilė Greiham, naujoji namo šeimininkė, yra pirmųjų namo savininkų palikuonė; taip, jeigu ji norės, bus atliktas DNR testas ir nustatyta, ar Martos kumštyje rasti kauliukai tikrai jos proprosenelės sesers.

Tomis Daganas jau žinojo, koks kitas klausimas bus neišvengiamai užduotas.

– Ar nemanote, kad prieš šimtą dešimt metų Spring Leike siautėjo žudikas maniakas?

– Kol kas nieko nemanau.

– Bet abi – ir Marta Lorens, ir Madlina Šapli – dingo tą pačią dieną – rugsėjo septintąją. Kaip tai paaiškintumėte?

– Niekaip.

– Kaip manote, gal tai reinkarnacija? Gal Martos žudikas atgimė įgavęs naują pavidalą? – nekantriai paklausė Reba Ašbi iš *The National Daily* laikraščio.

Prokuroras susiraukė.

– Apie tai negali būti jokios kalbos! Daugiau jokių klausimų.

Išeidamas iš salės Osbornas pagavo Tomio žvilgsnį. Tomis žinojo – abudu mano tą patį. Martos Lorens mirtis ką tik tapo žiniasklaidos sensacija, todėl vienintelis būdas užkirsti tam kelią – rasti žudiką.

Blizgančiais karoliukais išsiuvinėto šaliko atraižos yra vienintelis įkaltis, nuo jo ir pradės tyrimą.

Ir dar: kad ir kas buvo Martos žudikas, jis – kol kas jie manė, kad tai „jis“, – tikrai žinojo apie kapą, slapčia iškastą Šaplių žemėje prieš šimtą dešimt metų.

12

Devintą valandą ryto Emilė atsibudo iš neramaus miego, į kurį buvo nugrimzdusi, kai uždarė langus ir užsandarino viską, ką įmanė, kad rytą negirdėtų garsų, sklindančių iš vidinio kiemo.

Ilgai pastovėjusi po tekančiu vandeniu ji šiaip ne taip išsivadavo iš slegiančio jausmo, kuris buvo ją apėmęs.

Dingusios merginos kūnas vidiniame kieme...

Po durimis pakišta nuotrauka...

Vilas Stafordas ją perspėjo, kad elgiasi per daug impulsyviai pirkdama šį namą. Bet aš jo *norėjau*, pagalvojo ji ir tvirčiau susijuosė kilpinį chalatą dirželiu aplink liemenį. Ir vis dar *tebenoriu*.

Įsispyrusi į šlepetes ji nulipo laiptais žemyn išsivirti kavos. Dar nuo koledžo laikų jos dienotvarkė įprasta: nusimaudyti po dušu, išsivirti kavos, paskui apsirengti vis gurkšnojant ją iš šalia pasistatyto puodelio. Ji galėjo prisiekti matanti, kaip pamažu po kiekvieno kavos gurkšnelio smegenų kertelės nušvinta.

Nė nepažvelgusi pro langą žinojo, kad diena bus graži. Saulės spinduliai liejosi pro laiptų aikštelės vitražus. Eidama per svetainę stabtelėjo pasigrožėti dekoratyviomis židinio durelėmis ir geležinėmis malkų atramėlėmis židinyje – vakar pati pastatė jas į vietą. „Esu beveik tikra, kad šie daiktai pirkti dar 1875 metais, kai buvo pastatytas namas Spring Leike“, – kalbėjo jai senelė.

Jie iš tiesų atrodė taip, tarsi jų vieta buvo kaip tik šiame name. Aš ir pati *taip* jaučiuosi, pamanė Emilė.

Valgomajame akis užkliuvo už ąžuolinės indaujos su buksmedžio įsprūdomis – dar vienas baldas, kurį atgabeno perkraustymo įmonė iš Olbanio. Ir šis baldas, jokios abejonės, pirktas specialiai šiam namui. Prieš daugelį metų senelė aptiko indaujos pirkimo sąskaitą.

Laukdama, kol užvirs kava, Emilė atsistojo prie lango ir žiūrėjo, kaip operatyvinė grupė rūpestingai sijoja žemę iškastoje aikštelėje. Įdomu, smalsavo ji, kokius įkalčius galima rasti po ketverių su puse metų?

Ir kodėl šįryt su šunimis? Ar jie iš tiesų tiki, kad čia dar kas užkasta?

Kai kava užvirė, ji įsipylė jos į puodelį ir nusinešė viršun, paskui rengdamasi įjungė radiją. Svarbiausia naujiena buvo apie aptiktą Martos Lorens kūną. Emilė net krūptelėjo išgirdusi per žinias minint savo vardą: „Naujoji namo, kurio kieme rasti Martos Lorens palaikai, šeimininkė yra prieš šimtą dešimt metų dingusios kitos jaunos merginos proprodukterėčia.“

Vos spėjo išjungti radiją, kai suskambo mobilusis. Turbūt mama, pamanė ji. Hju ir Betė Greihamai, abu vaikų gydytojai, dalyvavo medicinos seminare Kalifornijoje. Emilė žinojo, kad vakar vakare jie turėjo parskristi į Čikagą.

Mamai visai nepatiko jos sumanymas pirkti namą Spring Leike. Juo labiau jai nepatiks tai, ką dabar papasakosiu, pamanė Emilė. Bet to nuslėpti niekaip nepavyks.

Daktarė Betė Greiham tikrai buvo susinervinusi dėl to, ką išgirdo.

– Dėl Dievo meilės, Ema, prisimenu, buvau dar maža, kai pirmą kartą išgirdau tą istoriją apie

Madliną ir jos motiną, kuri nugyveno visą gyvenimą tikėdamasi, kad vieną dieną Madlina įžengs pro duris. Nori pasakyti, kad Spring Leike dingo dar viena mergina ir jos palaikai rasti tavo žemėje? – Ji neleido Emilei atsakyti ir tarškėjo toliau: – Labai užjaučiu jos šeimą, bet, dėl Dievo meilės, viliuosi tik vieno – kad dabar ten esi saugi. Kai tą persekiotoją suėmė, po daugelio metų su palengvėjimu atsidusau.

Emilė jau įsivaizdavo motiną kabinete: mažutė, tiesut tiesutėlė stovi prie stalo, jos gražus veidas susiraukšlėjęs nuo nerimo. Ji neturėtų dėl manęs jaudintis, galvojo Emilė. Esu tikra, kad dabar laukiamajame pilna kūdikių.

Tėvai turėjo bendrąją gydytojo praktiką. Nors abu įžengė į septintąją dešimtį, nė vienas apie poilsį dar negalvojo. Kai Emilė augo, mama jai ir jos broliams dažnai kartodavo: „Jei nori būti laimingas metus, išlošk loterijoje. Jeigu nori būti laimingas visą gyvenimą, mylėk savo darbą.“

Tėvai mylėjo kiekvieną savo mažą pacientą.

– Mama, pažiūrėkime į šį reikalą iš kitos pusės. Pagaliau Lorensų šeima galės užversti tą skaudų puslapį, o dėl manęs nėra jokio pagrindo nerimauti.

– Tikiuosi, kad nėra, – nenoriai sutiko mama. – Tik ar jie nesugalvos paleisti tavo persekiotojo į laisvę?

– Niekas nė nemano to daryti, – nuoširdžiai atsakė Emilė. – Na, o dabar rūpinkis kūdikiais. Perduok labų dienų tėčiui.

Paspaudusi mobiliojo telefono mygtuką „išjungti“, nusprendė, kad tėvai nieku gyvu nesužinos apie naują jos persekiotoją – mėgdžiotoją. Vis dėlto ji džiaugėsi dėl sprendimo pranešti Spring Leiko policijai apie pakištą po durimis nuotrauką, ir nesvarbu, jei tėvai kada nors apie tai išgirs.

Ji apsirengė megztuką, įlindo į džinsus. Emilė norėjo, kad diena prabėgtų taip, kaip planavo. Kirnanai išsivežė baldus iš mažojo miegamojo, to, kuris šalia didžiojo. Šis kambarys puikiai tiks kabinetui. Jos stalas, segtuvai ir knygų lentynos į jį jau sunešti. Tereikia sujungti kompiuterio ir fakso laidus, išpakuoti knygas. Šįryt iš telekomo ateis įvesti naujų telefono linijų, viena jų bus skirta kompiuteriui.

Ji norėjo name iškabinti šeimynines nuotraukas. Susukusi plaukus į mazgą ir prismeigusi jį šukomis Emilė pagalvojo apie nuotraukas, kurių atsikratė dar kraustydamasi į butą Manhatane.

Pirmiausia išmetė visas Gario nuotraukas.

Taip pat visas nuotraukas su koledžo laikų drauge Barbara. Jos geriausia draugė. Jos geriausia bičiulė. Kur viena, ten būtinai ir kita.

Hmm, pamanė Emilė, ir širdį pervėrė pažįstamas skausmas. Buvęs vyras, buvusi geriausia draugė – prašom susipažinti. Įdomu, ar jie vis dar susitikinėja? Visada žinojo, kad Barbara labai troško Gario, bet nenumanė, kad šis noras abipusis.

Po trejų metų klausimų nebeliko. Siaubinga išdavystė vis dar kėlė skausmą, nors nė vienas jųdviejų jos jau nebeliūdino.

Emilė pasiklojo lovą: išlygino paklodes, sukedeno pagalves. Kreminės spalvos lovos užtiesalas derėjo prie žaižaruojančio žaliai rožinio lovos apmušalų pakraščio ir užuolaidų. Kada nors gulimąją kėdę ji pakeis dviem patogiais krėslais, juos pastatys prie švieslangio. Bet dabar viskas derėjo, ir jai to pakako.

Ryžtingai nuskambėjęs durų skambutis galėjo reikšti viena iš dviejų: tai darbuotojai iš telekomunikacijų bendrovės arba žiniasklaida. Pažvelgusi pro langą nusiramino – pamatė pažįstamą *Verizon* ženklą.

Be penkių vienuolika telekomo technikai darbus baigė ir išvažiavo. Nuėjusi į savo naująjį kabinetą įjungė televizorių, norėjo pasiklausyti žinių.

„...šimto metų senumo pirštikaulį su žiedu..."

Kai žinių laida baigėsi, Emilė išjungė televizorių. Nors ekranas užgeso, tebespoksojo į jį. Visada norėjau klausytis apie prosenę, pamanė Emilė. Net tada, kai buvo maža, jai viskas atrodė labai įdomu.

Kai senelė pasakodavo apie ją, jos žvilgsnis tarsi nuklysdavo į tolimą praeitį.

„Madlina buvo vyresnioji mano senelės sesuo... – Senelė visada atrodydavo liūdna, kai ją prisimindavo. – Madliną, savo vyresnę sesutę, ji tiesiog dievino. Ji pasakodavo man, kokia graži Madlina buvo. Pusė Spring Leiko jaunuolių buvo ją įsimylėję. Sugalvodavo visokiausių dingsčių, kad tik praeitų pro namą – mat tikėdavosi pamatyti ją sėdinčią verandoje. Vienas jos garbintojų, Daglas Karteris, jau buvo kalbėjęs su jos tėvu ir gavęs leidimą jai pasipiršti. Madlina laukė, kada jis padovanos jai sužadėtuvių žiedą. Buvo vėlyva popietė. Ji vilkėjo baltą lininę suknelę. Madlina parodė mano senelei, kad persimovė šešioliktojo gimtadienio proga gautą žiedelį nuo kairės rankos piršto ant dešiniosios piršto – nereikėsią to daryti, kai pasirodys Daglas..."

Madlinai dingus, po dvejų metų, prisiminė Emilė, Daglas Karteris nusižudė.

Ji atsikėlė. Kiek prisiminimų galėtų atgaivinti senelė? Juk juos girdėjo būdama maža.

Nors akys jau silpo, senelė dar buvo puikios sveikatos. Ir kaip daugelio pagyvenusių žmonių, taip ir jos senus laikus menanti atmintis bėgant metams vis gerėjo.

Močiutė su keliomis senomis draugėmis persikraustė į Olbanio senelių namus. Emilė surinko numerį ir išgirdo, kaip po pirmo signalo pakėlė ragelį.

– Klok man viską apie namą, – greitai pasisveikinusi paliepė močiutė.

Buvo gana sunku nupasakoti tai, kas įvyko.

– Kieme rado užkastą seniai dingusią jauną merginą? Ak, Emile, kaip tai galėjo nutikti?

– Nenumanau, bet norėčiau žinoti. Senele, ar pameni, pasakojai man, kad Madlina tądien, kai dingo, mūvėjo žiedą?

– Ji tikėjosi, kad Daglas Karteris padovanos jai sužadėtuvių žiedą.

– Bet argi neminėjai, kad ji jau mūvėjo šešioliktojo gimtadienio proga jai dovanotą žiedą?

– Pala, pala. Ak, taip, Ema. Tai buvo safyro žiedas su aplink įsodintais mažyčiais briliantais. Pagal aprašymą tokį patį užsakiau tavo motinai šešioliktojo gimtadienio proga. Argi ji tau jo nepadovanojo?

Na žinoma, prisiminė ir Emilė. Kažkas vieną vasarą iš jos jį nudžiovė jaunimo nakvynės namuose, juose buvo apsistojusi, kai keliavo kartu su Barbara.

– Senele, gal netyčia vis dar turi tą magnetofoną, kurį tau atidaviau?

– Taip, turiu.

Būdama koledžo studentė kelias vasaras ji praleido Europoje, tada merginos įrašydavo juostas ir siųsdavo viena kitai.

– Noriu, kad kai ką dėl manęs padarytum. Įrašyk, ką atmeni apie tuos laikus. Papasakok viską, ką esi girdėjusi apie Madliną. Pasistenk atsiminti vardus tų žmonių, kuriuos ji galbūt pažinojo. Noriu žinoti viską, kas tik iškils tavo prisiminimuose apie ją ar jos draugus. Ar galėsi, senele?

– Galiu pamėginti. O kad turėčiau tuos senus laiškus ir nuotraukų albumus, bet prieš penkerius metus jie sudegė garaže! Na, bet pažiūrėsim, ką galėsiu prikelti iš praeities.

– Myliu tave, senele.

– Juk nemėgini po šitiekos metų nuspėti, kas nutiko Madlinai?

– Niekada nieko nežinai.

Paskui Emilė paskambino į prokuroro biurą. Kai prisistatė, ją iš karto sujungė su Eliotu Osbornu.

– Žiūrėjau žinių laidą, – tarė ji. – Beje, ar tas žiedas, kurį radote, buvo safyras, įrėmintas mažais briliantais?

– Kaip tik toks.

– Ar jis buvo užmautas ant bevardžio dešinės rankos piršto?

Ragelyje stojo tyla.

– Iš kur jums tai žinoma, ponia Greiham? – paklausė Osbornas.

Padėjusi ragelį Emilė pradėjo žingsniuoti po kambarį, paskui pravėrė duris ir išėjo priebutin. Apėjusi aplink namą ji atsidūrė vidiniame kieme, kur ekspertai vis dar sijojo žemes.

Jie rado Madlinos pirštikaulį su žiedu kartu su Martos Lorens palaikais. Kiti Madlinos kaulai buvo užkasti vos pora colių giliau po plastiko įkapėmis. Mintyse iškilo ryškus proprosenelės sesers vaizdas – taip ji turėjo atrodyti tą saulėtą popietę. Sėdi priebutyje pasipuošusi balta linine suknele, tamsiai rudi plaukai garbanomis krinta ant pečių; jai devyniolika, ji įsimylėjusi. Laukia sužadėtinio, kuris turi padovanoti jai sužadėtuvių žiedą.

Ar įmanoma po šimto dešimties metų išsiaiškinti, kas jai nutiko? Kažkas ne tik sužinojo, kur palaidota Madlina, bet ten užkasė ir Martą Lorens.

Paskendusi giliai mintyse, susikišusi rankas į džinsų kišenes, Emilė grįžo vidun.

13

Vilas Stafordas devintą ryto turėjo parengti komercinės paskirties pastato Si Girte – kitas miestelis už Spring Leiko – pardavimo sutartį. Vos nuvykęs į biurą pamėgino susisiekti su Emile, bet jos laidinis telefonas dar neveikė, o jos mobiliojo numerio neturėjo.

Jau buvo vidurdienis, kai pagaliau su ja susiskambino.

– Vakar sutvarkęs mūsų reikalus iškart išvažiavau į Niujorką, – paaiškino jis, – todėl supratimo neturėjau, kas vyksta, bet vėlai vakare pažiūrėjau žinių laidą. Labai užjaučiu Lorensus, bet man gaila ir jūsų.

Buvo malonu jo balse girdėti susirūpinimą.

– Beje, gal netyčia matėte pokalbį su prokuroru? – pasidomėjo ji.

– Taip, mačiau. Patė, mano sekretorė, atėjusi pranešė, kad jį... rodo. Negi manote?..

Ji spėjo, kokį klausimą jis ketino užduoti.

– Ar manau, kad žiedas, kurį rado Martos Lorens kumštyje, priklausė Madlinai Šapli? Žinau, kad tai jos žiedas. Kalbėjau su senele: iš girdėtų pasakojimų ji man apibūdino, kaip tas žiedas atrodė.

– Visus tuos ilgus metus jūsų proprosenelės sesuo pragulėjo užkasta jūsų pačių žemėje.

– Regis, taip, – patvirtino Emilė.

– Kas nors šį faktą žinojo: Martos kūną užkasė šalia jos. Bet iš kur, iš kur tas kažkas tai suuodė? – Vilas Stafordas buvo toks pat sumišęs kaip ir Emilė.

– Jeigu atsakymas į šį klausimą yra, ketinu jį sužinoti, – atsakė Emilė. – Vilai, norėčiau susipažinti su Lorensais. Ar jūs juos pažįstate?

– Taip, pažįstu. Prieš Martos dingimą jie gana dažnai rengdavo vakarėlius. Dažnai lankydavausi jų namuose, suprantama, susitikdavome ir mieste.

– Ar negalėtumėte jiems paskambinti ir paprašyti trumpai mane priimti, kai tik bus pasirengę?

Jis net nepasidomėjo, kam jai to reikia.

– Paskambinsiu jums, – pažadėjo jis.

Po dvidešimties minučių iš vidaus telefono nuskambėjęs sekretorės Patės balsas pranešė:

– Pone Stafordai, atvyko Natali Friz. Norėtų su jumis pasimatyti.

Pačiu laiku, pamanė Vilas. Natali buvo antroji Bobo Frizo, Spring Leiko senbuvio, žmona. Prieš kokius penkerius metus Bobas išėjo į pensiją, pardavė savo agentų įmonę ir įgyvendino viso gyvenimo svajonę – ryžtingai atidarė vidutinio brangumo restoraną Ramsone, miestelyje už dvidešimties minučių kelio. Restoraną jis pavadino *The Seasoner*.

Natali buvo trisdešimt ketveri. Bobui – šešiasdešimt vieni. Akivaizdu, iš santuokos abu gavo tai, ko norėjo: Bobas – gražuolę žmoną, o Natali – prabangų gyvenimą.

Kartais ieškodama meilės nuotykių žvilgsnį ji nukreipdavo į Vilą.

Vis dėlto šiandien įžengusi į kabinetą ji nebuvo nusiteikusi koketuoti. Praleido perdėtai jausmingą pasisveikinimą – jį paprastai palydėdavo karštas bučinys – ir šleptelėjo į krėslą.

– Vilai, kaip liūdna dėl Martos Lorens, – prabilo ji. – Ar dabar tas širšių lizdas vėl pradės

zvimbti? Man taip neramu, kad net susirgau.

– Su visa pagarba turiu pareikšti, Natali, kad į ligonę tu visai nepanaši. Tiesą sakant, greičiau atrodai kaip ką tik grįžusi iš fotosesijos žurnalui *Vogue*.

Ji vilkėjo šokolado rudumo odinį puspaltį su sabalo apykakle ir rankovių atvartais, mūvėjo priderintas plačias odines kelnes. Jos ilgi šviesūs plaukai krito ant pečių. Net jos įdegis – Vilas žinojo, kad ji ką tik iš Palm Bičo, – paryškino jos akių turkio mėlynumą. Ji suglebo krėsle, tarsi nebeturėtų jėgų sėdėti tiesiai, ir užsimetė koją ant kojos, atidengdama siaurą, aukšta keltimi pėdą, apautą basutėmis atvirais pirštais.

Komplimentą ji praleido pro ausis.

– Vilai, atėjau pasikalbėti su tavim vos pažiūrėjusi žinių laidą. Ką manai apie tą pirštą, įspraustą Martai į kumštį? Ar tai neatrodo šiek tiek *keista*?

– Žinoma, labai keista.

– Bobo vos širdies smūgis neištiko. Jis išklausė prokuroro pranešimą ir tik paskui išvažiavo į restoraną. Buvo baisiai prislėgtas, net nenorėjau, kad pats vairuotų automobilį.

– Kas jį taip prislėgė?

– Na, juk *žinai*, kad detektyvas Daganas nepailsdamas vis vaikšto ir kalbina mus visus, dalyvavusius tame sumautame vakarėlyje Lorensų namuose išvakarėse, kai dingo Marta.

– Ką nori pasakyti, Natali?

– Noriu pasakyti, kad mums to Dagano per akis buvo ir anksčiau, tai kiek dabar reikės su juo matytis, kai tyrimas atnaujintas? Aišku, kad Marta buvo nužudyta, ir jeigu žmonėms kils mintis, jog vienas mūsų bus prikišęs nagus, tai bus tikrai prasta reklama.

– *Reklama?* Dėl Dievo meilės, Natali, kam tai rūpi?

– Pasakysiu, kam tai rūpi. Mano *vyrui*. Kiekvienas Bobo uždirbtas grašis yra įmerktas į tą prašmatnų restoraną. Kodėl jis manė galįs sėkmingai suktis restoranų versle nė velnio apie jį nenutuokdamas – klausimas, į kurį galėtų atsakyti tik psichoterapeutas. O dabar jis kaip pamišęs, jį apsėdo viena mintis: jeigu mums bus skiriama tiek daug dėmesio, nes dalyvavome tame vakarėlyje, tai gali pakenkti mūsų verslui. Nėra ko slėpti, pastaruoju metu jis pakeitė jau tris virėjus.

Vilas jų restorane lankėsi kelis kartus. Interjeras buvo perkrautas, neva prabangus, vakarais buvo reikalaujama vilkėti švarkus, ryšėti kaklaraištį, tai nelabai tiko poilsiautojams. Patarčiau jam atsisakyti kaklaraiščių, pamanė Vilas. Maistas vidutiniškas, o kainos – per didelės.

– Natali, – tarė jis, – suprantu, kad Bobas patiria didžiulę įtampą, bet baimė, kad žmonės laikysis atokiai nuo mūsų, dalyvavusių Lorensų vakarėlyje, tikrai perdėta.

O jeigu pinigai sudegs, tavo ikivedybinė sutartis bus nieko verta, pagalvojo jis.

Natali atsiduso ir atsikėlė iš krėslo.

– Tikiuosi, esi teisus, Vilai. Bobas nuo nervinės įtampos pavirto audringa jūra. Apšaukia mane kaskart, kai tik prasižioju ką nors siūlydama.

– *Ką* siūlydama? – Jau įsivaizduoju, ką siūlai, pamanė Vilas.

– Na, prieš įdarbinant naują virtuvės šefą patariau geriau pačiam pramokti virėjo amato ir perimti virtuvę į savo rankas. – Natali patraukiusi pečiais šyptelėjo. – Pasikalbėjusi su tavim pasijutau geriau. Priešpiečių dar tikriausiai nevalgei. Gal einam kur užkąsti?

– Ketinau pasiųsti sekretorę sumuštinių.

– Na jau ne. Mes valgysime „Senajame malūne“. Eime. Man reikia draugijos.

Kai jie išėjo į gatvę, ji pakibo jam ant parankės.

– Žmonės gali apkalbėti. – Jis nusišypsojo.

– Na ir kas? Vis tiek visi manim piktinasi. Sakiau Bobui, kad mums reikėtų išsikraustyti. Šiame miestelyje man ir jo pirmajai žmonai per ankšta.

Jis atidarė automobilio dureles ir laukė, kol palenkusi galvą ji įsėdo, jos ilgi šviesūs plaukai blizgėjo, tiesiog kibirkščiavo.

Nežinia kodėl, Vilo mintis staiga perskrodė prokuroro žodžiai: „Ant palaikų rasta ilgų šviesių plaukų sruogelių.“

Bobas Frizas, kaip ir jo gražuolė žmona, garsėjo meilės žygiais.

Ypač jis mėgo gražias moteris ilgais šviesiais plaukais.

14

Daktarė Lilijana Maden, garsi psichologė, nuolat praktikuojanti hipnozę, tikėjo reinkarnacija ir kai kuriuos pacientus grąžindavo į jų buvusį gyvenimą. Ji buvo įsitikinusi, kad ankstesniame gyvenime patirta emocinė trauma gali tapti skausmo šaltiniu dabartiniame.

Ji buvo labai populiari paskaitininkė, jos mėgstama prielaida: visi mūsų pažįstami žmonės greičiausi buvo mūsų pažįstami ir kituose gyvenimuose.

– Nenoriu tvirtinti, kad jūsų vyras buvo jūsų vyras ir prieš tris šimtus metų, – kalbėdavo ji sužavėtiems klausytojams, – bet tikiu, kad jis galėjo būti jūsų geriausias draugas. O žmogus, su kuriuo patiriate sunkumų, ir kitame gyvenime galėjo būti jūsų priešas.

Ji, bevaikė našlė, įsikūrusi ir atidariusi savo biurą Belmare, prie Spring Leiko prisišliejusiame miestelyje, girdėjo, kad išvakarėse buvo rastas Martos Lorens kūnas; ir kartu su visų aplinkinių miestelių gyventojais liūdėjo.

Mintis, kad vasaros rytą bėgiodama kaimynų anūkė buvo nesaugi, miestelėnams atrodė nesuvokiama. O tai, jog nužudytosios Martos Lorens kūnas buvo užkastas šalia jos senelių namų, visus įtikino, kad dėl šio baisaus įvykio kaltas iš pažiūros patikimas žmogus. Žmogus, kuris, visai galimas daiktas, yra laukiamas jų namuose.

Išklausiusi pranešimą Lilijana Maden, jau seniai kankinama nemigos, visą naktį nesudėjo bluosto – ilgai galvojo apie šiurpų radinį. Ji suvokė, kad Martos artimieji vis dar puoselėjo viltį – vieną dieną Marta pasirodys gyva ir sveika.

O dabar jie kankinsis žinodami, kad tiek kartų praėjo pro vietą, kur buvo užkastas jos kūnas, nieko neįtardami.

Prabėgo puspenktų metų. Gal Marta grįžo nauju pavidalu? Ar neseniai vyresnės Martos sesers gimęs kūdikis nėra ta pati siela, gyvenusi Martos kūne?

Lilijana Maden tikėjo – viskas įmanoma. Ji meldėsi už Lorensų šeimą; gal jie juto, kad meiliai sveikindami gimusį kūdikį kartu sveikina ir namo grįžusią Martą?

Pacientus ji pradėdavo priiminėti nuo aštuntos ryto, todėl prieš valandą pasirodė jos sekretorė Džoana Hodžes. Viena ranka ji braukė nuo kaktos šviesiai dažytų plaukų sruogą, kita rašė raštelį.

– Kas nors svarbaus? – paklausė daktarė Maden.

Krūptelėjusi Džoana pakėlė akis.

– O, labas rytas, daktare. Nežinau, ar tai svarbu, bet šios naujienos jums tikrai nepatiks, – tiesiai išrėžė ji.

Keturiasdešimt ketverių Džoana, jau senelė, Lilijanos Maden nuomone, buvo puiki psichoterapeuto kabineto darbuotoja: linksma, dalykiška, šaltakraujė, nuoširdžiai užjaučianti – ji buvo tikra dovana padedant žmonėms nusiraminti.

– Kodėl tos naujienos man nepatiks? – švelniai paklausė Lilijana Maden imdama nuo apkuisto Džoanos stalo raštelius.

– Prokuroras surengė spaudos konferenciją, ir per valandą jūs sulaukėte trijų skambučių iš

garsiausių šalies bulvarinių laikraščių. Leiskite jums paaiškinti.

Lilijana gąsdinančioje tyloje klausėsi sekretorės pasakojimo, kad Martai Lorens į kumštį buvo įspraustas kitos moters pirštas su žiedu, kad Madlina Šapli, kaip ir Marta Lorens, pradingo rugsėjo septintąją.

– Tikiuosi, jie nemano, kad Madlina atgimė Marta ir jai buvo skirta tokia pati baisi mirtis? – piktinosi Lilijana. – Tai būtų didžiausia nesąmonė.

– To jie neklausė, – niūriai atsakė Džoana. – Jie nori žinoti jūsų nuomonę – ar tik neatgimė Madlinos žudikas? – Ji žiūrėjo į daktarę Maden. – Kai pagalvoji, daktare, negali jų dėl to kaltinti, tiesa?

15

Kai antrą valandą dienos Tomis Daganas grįžo į biurą, jam iš paskos vilkosi Pitas Volšas. Pasibaigus spaudos konferencijai, komanda įsigilino į Martos Lorens bylos medžiagą. Kiekviena smulkmena – pradedant pirmu telefoniniu pranešimu prieš puspenktų metų, kad Marta dingo, ir visos kitos, kol rado palaikus, – buvo kruopščiai ištyrinėta, išanalizuota: ar tik kas nepražiūrėta?

Osbornas ką tik paskyrė Tomį tyrimo vyresniuoju, o Pitą Volšą – jo padėjėju. Volšas, vos prieš porą mėnesių perėjęs į prokuratūrą, anksčiau aštuonerius metus buvo atidirbęs Spring Leiko policijoje.

Jis buvo ir vienas iš paieškos grupės narių: naktį jie praleido teismo archyve, išvertė visas dulkėtas dėžes, ieškodami medžiagos, bent kiek susijusios su Madlinos Šapli dingimu 1891 metais.

Tai Volšas pasiūlė ieškoti pranešimų, ar kartais tuo metu nedingo daugiau moterų, tai jis atkapstė Leticijos Greg ir Elenos Svein pavardes.

Dabar Tomis Daganas žvelgė į Volšą su užuojauta.

– Gal dar nesakiau, kad atrodai kaip kaminkrėtys, – pajuokavo jis.

Kad ir kaip stengėsi apsivalyti, Pitas buvo purvinas, o jo drabužiai nukloti naktinių paieškų dulkėmis. Akys po bemiegės nakties paraudusios, ir nors kūno sudėjimas tarsi amerikietiškojo futbolo gynėjo, pečiai iš nuovargio linko. Nors jau trisdešimties, šiek tiek praretėjusiais plaukais, jis vis tiek Tomiui atrodė kaip pavargęs vaikas.

– Jau geriau eitum namo, Pitai, – pasiūlė jis. – Tuoj užmigsi stovėdamas.

– Dėl manęs nesijaudink. Kalbėjai apie skambučius: padėsiu tau ir pusę apskambinsiu.

Tomis tik pečiais patraukė.

– Kaip išmanai. Šiandien morgas atiduos artimiesiems Martos palaikus. Viską parengėme: laidotuvių vadovas paims palaikus ir nuveš juos į krematoriumą. Artimieji susirinks ir tyliai palydės urną su pelenais į šeimos mauzoliejų Šventosios Kotrynos kapinėse. Ši informacija skirta tik tau. Šeima nori privatumo.

Pitas linktelėjo.

– Dabar šeimos atstovas praneš žiniasklaidai, kad mišios už Martą bus aukojamos šeštadienį Šventosios Kotrynos bažnyčioje.

Tomis buvo tikras, kad dauguma, jei ne visi dalyvavę Lorensų vakarėlyje išvakarėse prieš Martos dingimą, susirinks į mišias. Jis jau minėjo Pitui, kad norėtų juos visus sukviesti kur nors po vienu stogu, o paskui kiekvieną atskirai apklausti. Jų prisiminimų netikslumai išryškės daug greičiau, jei sueis krūvon, *o gal iš viso niekas neišaiškės*, niūriai pamanė jis.

Tą vakarą Lorensų namuose linksminosi dvidešimt keturi svečiai ir buvo penki darbuotojai iš maisto tiekimo ir aptarnavimo įmonės.

– Pitai, kai mes juos surinksime draugėn, imsimės įprasto darbo. Su visais trumpai šnektelėsime, paskui kalbėsime su kiekvienu atskirai – kviesime vieną paskui kitą. Pamėginsime iškvosti, ar per tą vakarėlį niekas nieko nepametė. Svarbiausia užduotis – sužinoti, ar kas ryšėjo ar nešiojo pilkos

spalvos šaliką, išsiuvinėtą blizgančiais karoliukais.
Tomas ištraukė tąkart vakarėlyje dalyvavusių svečių sąrašą ir padėjo ant stalo.
– Paskambinsiu Vilui Stafordui ir paklausiu, ar negalėtume po mišių susirinkti jo namuose, – tarė jis. – Jeigu su juo sutarsiu, galėsime pradėti skambinti kitiems.
Jis paėmė telefono aparatą.
Stafordas buvo ką tik grįžęs iš priešpiečių.
– Žinoma, galite rinktis mano namuose, – sutiko jis, – bet susitikimą reikėtų perkelti kiek vėliau. Ant stalo radau raštelį, kad Lorensai kviečia kai kuriuos artimus draugus po mišių susirinkti jų namuose gedulingų pietų. Esu tikras, to vakarėlio dalyviai taip pat bus pakviesti.
– Tada paprašysiu visus pas jus susirinkti trečią. Ačiū, pone Stafordai.
Daug atiduočiau už galimybę dalyvauti tuose gedulinguose pietuose, pamanė Tomis.
Jis linktelėjo Pitui.
– Dabar, kai žinome laiką ir vietą, galime skambinti. Po valandos turime būti pas Emilę Greiham. Turime ją gražiai įtikinti, kad leistų ekskavatoriui išrausti visą kiemą.
Ir abudu ėmėsi darbo. Pavyko prisiskambinti visiems, išskyrus Bobą Frizą.
– Jis netrukus jums atskambins, – pažadėjo restorano darbuotojas.
– Paprašykite jo tai padaryti kuo skubiau, – paliepė Tomis. – Turiu išvykti *tučtuojau*, o ne netrukus.
– Geriau, nei tikėjausi, – tarė jis Pitui, kai juodu sulygino rezultatus. Išskyrus dvi vyresnio amžiaus poras, kurios veikiausiai niekuo nesusijusios su Martos mirtimi, visi kiti vakarėlio svečiai ketino šeštadienį dalyvauti mišiose.
Jis dar kartą paskambino į restoraną *The Seasoner*, ir šįkart ragelį pakėlė pats Bobas Frizas. Kvietimas susitikti Stafordo namuose sulaukė energingo pasipriešinimo.
– Šeštadieniais po pietų ir vakare restorane visada būna daug žmonių, – atkirto jis. – Kalbėjomės jau daugybę kartų, detektyve Daganai. Galiu jus patikinti: nebeturiu ko pridurti.
– Nemanau, ar norėtumėte, kad nutekintume žiniasklaidai informaciją, jog atsisakote bendradarbiauti su policija, – atšovė Tomis.
Padėjęs ragelį iš pasitenkinimo jis nusiviepė.
– Mėgstu tą vyruką gąsdinti, – prisipažino jis Volšui. – Iškart nuotaika pasitaiso.
– Net klausytis miela, kai jį šiurpini. Kai dirbau policijoje, visi Spring Leike turėjo jo telefono numerį. Pirmoji ponia Friz – maloni moteriškė, Bobas Frizas paliko ją, nors ji pagimdė jam tris vaikus ir ištisus trisdešimt metų kentė jo išdaigas. Visi žinojome, kad jis mergišius. Be to, bjauraus būdo. Kai prieš aštuonerius metus dar buvau naujokas ir išrašiau jam baudos kvitą už greičio viršijimą, patikėk, jis per galvą vertėsi, kad tik atleistų mane iš darbo.
– Įdomu, ar jo antroji santuoka išgydė jį nuo tos ligos – lakstymo paskui sijonus? – užsigalvojęs pratarė Tomis. – Kažko jau labai sunerimo.
Jis atsistojo.
– Eime. Dar turime laiko ką nors įsimesti į burną. Paskui susitiksime su Greiham.
Tomis staiga prisiminė nuo tada, kai kažkas prieš kelias valandas jam nupirko kavos su riestainiais, nė kąsnelio burnoje neturėjęs. Akimirką jis kovėsi su savo demonais, paskui nusprendė užsisakyti maisto iš *McDonald's*. Didįjį Maką kartu su dviguba keptų bulvyčių porcija. Ir didelę stiklinę kokakolos.

16

Be penkiolikos trys Emilė pastatė automobilį priešais Kleitono ir Reičelės Vilkoksų namus Ladlamo aveniu. Prieš pusvalandį ji paskambino Stafordui ir paprašė patarimo, nuo ko pradėti dingusios Madlinos Šapli paieškas.

Kalbėjo atsiprašinėjančiu tonu:

– Vilai, žinau, kad tikėjotės manimi atsikratyti, kai vakar pasirašėme sutartį, taip ir turėjo būti. Bijau, kad galiu tapti jums rakštimi, bet labai noriu sužinoti ką nors iš tų laikų, kai Spring Leike gyveno mano šeima. Norėčiau prieiti prie Madlinos bylos, prie policijos dokumentų, jeigu tokie išliko, gal paskaityti kokių nors straipsnių iš laikraščių. Bet nežinau, nuo ko pradėti.

– Mūsų bibliotekoje Trečiajame aveniu yra puiki kartoteka, – atsakė jis, – bet Monmuto apygardos istorikų asociacija, be abejonės, svarbiausias šaltinis.

Padėkojusi jam jau ketino dėti ragelį, bet išgirdo jį sakant:

– Luktelėkit, Emile. Gal neprošal būtų šnektelėti su daktaru Kleitonu Vilkoksu. Jis – išėjęs į pensiją koledžo rektorius, dabar tapęs neoficialiu mūsų miestelio istoriku. Yra dar vienas dalykas, kuris gali jus sudominti: juodu su žmona Reičele taip pat buvo tarp svečių tą vakarą, kai dingo Marta Lorens. Leiskite man jam paskambinti.

Jis paskambino Emilei po penkiolikos minučių.

– Kleitonas labai džiaugsis galėdamas su jumis susipažinti. Galite jau dabar važiuoti. Papasakojau jam apie jūsų norus, jau renka jums medžiagą. Užsirašykite jo adresą.

Ir štai aš čia, lipdama iš mašinos pamanė Emilė. Rytas buvo giedras ir šiltokas, bet gęstanti popiečio saulė ir vėjas, kad ir nestiprus, kėlė drebuliuką ir darė niūraus oro įspūdį.

Ji greitai užlipo laipteliais į priebutį ir paskambino. Po akimirkos durys atsidarė.

Net jeigu jai niekas nieko nebūtų iš anksto sakęs, Emilė būtų iš karto supratusi, kad daktaras Kleitonas – mokslo žmogus. Pasišiaušusi plaukų kupeta, ant nosies galo nusmaukti akiniai, sunkūs akių vokai, nors su kaklaraiščiu, ant marškinių apsivilkęs storą megztuką. Trūksta tik pypkės, pamanė ji.

Jis pasisveikino žemu, malonaus tembro balsu.

– Panele Greiham, prašom vidun. Norėčiau pasakyti „Sveika atvykusi į Spring Leiką“, bet tomis tragiškomis aplinkybėmis, kai jūsų žemėje rasti Lorensų mergaitės palaikai, man toks sakinys atrodo ne visai tinkamas, kaip manote? – Jis pasitraukė į šoną ir praeidama pro jį Emilė nustebo supratusi, kad jo ūgis – ne mažiau kaip šešios pėdos. Jis kūprinosi, todėl pradžioje ir pasirodė, kad jis žemesnis.

Padėjęs jai nusirengti apsiaustą, per prieškambarį palydėjo į svetainę.

– Kai prieš dvylika metų nusprendėme persikraustyti į Spring Leiką, žmona ėmėsi ieškoti namo, – paaiškino jis rankos mostu kviesdamas ją į kambarį, kuriame tebuvo vienas langas, visos kitos sienos nuo grindų iki lubų buvo nustatytos knygų lentynomis. – Vienintelis mano noras buvo tikras Viktorijos laikų namas ir kad darbo kambarys būtų pakankamai erdvus sudėti visoms mano knygoms, kad jame

tilptų rašomasis stalas, sofa ir krėslas.

– Rimtas užsakymas. – Šypsojosi žvalgydamasi Emilė. – Gavote, ko prašėte.

Kambariai ir jai patiko. Raudonojo vyno spalvos odinė sofa gili ir patogi. Jai būtų patikę pasirausti ir lentynose. Regis, daugelis knygų senos, o tos, sudėtos į spintas stiklinėmis durimis, turbūt ir retos.

Ant masyvaus rašomojo stalo kairio kampo riogsojo didelė knygų ir popierių krūva. Nešiojamojo kompiuterio ekrane atidaryta bent tuzinas langų. Emilė matė, nes ekranas vis dar švietė.

– Sutrukdžiau jums. – Ji pasijuto nepatogiai. – Labai atsiprašau.

– Nieko panašaus. Man ne itin sekėsi rašyti, todėl laukiau susitikimo su jumis.

Jis įsitaisė minkštame odiniame fotelyje su ranktūriais.

– Vilas Stafordas man minėjo, kad domitės Spring Leiko istorija. Klausiausi žinių, girdėjau, kad šalia vargšelės Martos Lorens buvo rasti ir jūsų proprosenelės palaikai.

Emilė linktelėjo.

– Akivaizdu, Martos žudikas žinojo, kad ten užkasta Madlina Šapli. Įdomus klausimas: iš kur tai žinojo?

– *Jis?* Jūs darote prielaidą, kad dabartinis žudikas yra vyras? – Vilkoksas kilstelėjo antakį.

– Manau, taip, – atsakė Emilė. – Ar galiu būti tuo tikra? Žinoma, ne. Lygiai kaip nesu tikra ir dėl žudiko, siautusio prieš šimtą metų. Iš tiesų Madlina Šapli buvo mano proprosenelės sesuo. Jeigu ji būtų pragyvenusi aštuoniasdešimt metų, jau būtų prieš dvi kartas mirusi, niekas jos būtų nė neprisiminęs – lygiai kaip ir mus po kiek laiko užmirš. Bet ji buvo nužudyta vos devyniolikos. Mūsų šeimai ji vis dar gyva. Ji tarsi koks nebaigtas reikalas.

Pasilenkusi į priekį Emilė sunėrė rankas.

– Daktare Vilkoksai, esu gana neprasta baudžiamųjų bylų advokatė. Turiu didelę patirtį, kaip rinkti įrodymus. Tarp Martos Lorens ir Madlinos Šapli mirčių yra ryšys, ir kai tik viena iš žmogžudysčių bus atskleista, išaiškės ir antroji. Gal tai skamba kvailai, bet esu tikra, kad tas, kuris žinojo, kad Madlina Šapli užkasta žemėje prie savo namų, taip pat žino, kaip ir kodėl ji mirė.

Jis linktelėjo.

– Greičiausiai esate teisi. Visai įmanoma, kad yra koks nors įrašas. Gal kokia rašytinė išpažintis. Ar laiškas. Tačiau dar ir spėjate, kad radęs seną dokumentą žmogus ne tik nutylėjo, bet ir naudojosi tuo įrašu pats darydamas nusikaltimą?

– Taip, tokia mano nuomonė. Ir dar. Tikiu, kad ir Madlina, žuvusi 1891-aisiais, ir Marta, dingusi prieš puspenktų metų, nebuvo iš tų merginų, kurios būtų nuėjusios su nepažįstamuoju. Regis, jos abi papuolė į spąstus žmogaus, kuriuo pasitikėjo.

– Drąsus spėjimas, panele Greiham.

– Kaip pažiūrėsi, daktare Vilkoksai. Žinau, kad kai Madlina pradingo, jos mama su seseria buvo namie. Buvo šilta rugsėjo diena. Langai praviri. Jeigu ji būtų rėkusi, kas nors būtų išgirdęs. Marta Lorens bėgiojo pakrante. Buvo ankstyvas rytas, tačiau, akivaizdu, pakrante ji bėgiojo ne viena. Yra namų, kurių langai žiūri į paplūdimio lentų taką. Sučiupti ir nepastebėtam įgrūsti ją į mašiną būtų buvę per daug drąsu ir akiplėšiška.

– Jūs nemažai apie tai galvojote, panele Greiham, tiesa?

– Prašyčiau mane vadinti Emile. Taip, galvojau tikrai nemažai. Visai nesunku susikaupti, kai operatyvinė policijos grupė sijoja mano vidinį kiemą ieškodama aukų kaulų. Laimei, turiu laiko iki gegužės pirmosios – tada pradėsiu dirbti naujame darbe Manhatane. Iki to laiko galėsiu pasinerti į

aktyvias paieškas.

Vilkoksas atsistojo.

– Kai paskambino Vilas Stafordas, išsitraukiau kelias knygas ir straipsnius apie Spring Leiką – galėtų jums būti naudinga, – tarė jis. – Čia susegtos ir 1891 metų laikraščių iškarpų kopijos. Tai tėra ledkalnio viršūnė, bet jūs bent turėsite kuo užsiimti.

Ta ant stalo krašto gulinti knygų ir popierių krūva, į kurią jau buvo atkreipusi dėmesį, buvo skirta jai.

– Luktelėkite. Juk negalite jų štai šitaip paprastai neštis, – greičiau sau nei jai tarė jis.

Atidaręs apatinį stalo stalčių jis ištraukė sulankstytą medžiaginį maišelį, per kurį skersai buvo išspausdinti žodžiai: „Inoko koledžo knygynas“.

– Jeigu laikysite mano knygas šiame maišelyje, jos neišsimėtys, – patarė jis ir mostelėjo ranka į stalą. – Rašau istorinį romaną, kurio veiksmas vyksta Spring Leike 1876-aisiais – tais metais atidarytas „Monmuto“ viešbutis. Tai mano pirmasis kūrybinis bandymas, ir man jis visai patinka. – Jis nusišypsojo. – Žinia, esu parašęs daug mokslinių straipsnių, bet tik dabar imu suprasti, kad apie tikrus dalykus daug lengviau rašyti nei apie išgalvotus.

Jis palydėjo ją iki durų.

– Parinksiu jums dar medžiagos, bet pasikalbėsime vėliau, kai būsite peržiūrėjusi šiuos dokumentus. Jums gali kilti klausimų.

– Jūs labai malonus, – tarė ji, kai atsisveikindami spaudė vienas kitam rankas.

Emilė nesuprato, kodėl pasijuto nepatogiai, net pajuto kažką panašaus į klaustrofobiją. Tai vis tas namas, galvojo lipdama laiptais žemyn ir sėsdama į automobilį. Visas namas, išskyrus darbo kambarį, buvo niūrus.

Praeidama ji užmetė akį į svetainę: tamsūs baldų apmušalai, sunkios užuolaidos – įprastas Viktorijos laikų apstatymas. Viskas sunku, tamsu, oficialu. Įdomu, o kokia *ponia* Vilkoks? – spėliojo Emilė.

Kleitonas Vilkoksas stebėjo pro langą, kaip Emilė nuvažiuoja. Labai graži jauna moteris, nusprendė jis ir nenoriai pasisukęs grįžo į darbo kambarį. Atsisėdęs prie stalo paspaudė kompiuterio mygtuką ĮVESTI.

Ekrano užsklanda dingo ir pasirodė puslapis, prie kurio jis dirbo. Čia buvo kalbama apie jauną merginą, kuri 1876-aisiais atvažiavo į Spring Leiką su tėvais dalyvauti iškilmingame „Monmuto“ viešbučio atidaryme.

Iš viršutinio stalo stalčiaus Kleitonas Vilkoksas ištraukė 1891 metų rugsėjo 12-osios laikraščio *Seaside Gazette* pirmo puslapio mikrofilmo kopiją.

Straipsnis prasidėjo taip: „Įtariama, kad prieš penkias dienas paslaptingai dingusi panelė Madlina Šapli iš Spring Leiko buvo nužudyta...“

17

– Daugiau nebegaliu, – garsiai ištarė Nikas. Stovėdamas prie lango savo kampiniame kabinete Todo, Skenlono, Kleino ir Todo advokatų kontoroje jis žiūrėjo iš trisdešimto aukšto žemyn. Nikas stebėjo, kaip tunelyje, jungiančiame Keturiasdešimtąją su Trisdešimt trečiąja ir pietine Parko aveniu dalimi, dingsta mašinos.

Skiriuosi nuo tų automobilių tik tuo, kad aš tame tunelyje įstrigau, pamanė jis. Jie bent išvažiuoja pro kitą galą.

Rytas prabėgo konferencijų salėje dirbant prie Hanterio bylos. Hanteris išlips iš balos sausas, ir aš jam tai padaryti padėsiu. Jis buvo visiškai tuo įsitikinęs ir nuo tos minties juto fizinį silpnumą.

Nenoriu skaudinti tėtės, bet daugiau taip nebegaliu, prisipažino sau.

Mintyse jis perkratė senus, išmintingus žodžius: „Tačiau svarbiausia – nemeluoki sau: / Tada, kai rytas paskui naktį seka, / Tu ištikimas būsi ir kitam.“[1]

Ilgiau sau meluoti nebegaliu. Mano vieta ne čia. Nenoriu čia dirbti. Noriu tuos bjaurybes kaltinti, o ne ginti.

Jis girdėjo, kaip atsidarė kabineto durys. Tik vienas žmogus gali įeiti nesibeldęs. Jis lėtai atsisuko. Kaip ir tikėjosi, tarpdury stovėjo tėvas.

– Nikai, reikia ką nors daryti dėl Emilės Greiham. Turbūt buvau visai apkvaitęs, kai sutikau, kad ji pradėtų darbą tik nuo gegužės pirmosios. Ką tik gavome bylą, kuri tarsi specialiai jai skirta. Noriu, kad nuvažiuotum į Spring Leiką ir pasakytum jai, kad mums jos reikia po savaitės.

Emilė Greiham. Kai pamatė ją teisme, kilo viena mintis: Emilė ir tėvas panašūs kaip du vandens lašai. Abudu gimė baudžiamosios teisės advokatais.

Jis vos neprasižiojo tėvui pranešti ketinąs išeiti iš firmos.

Galiu dar truputį luktelėti, nusprendė jis. Bet kai tik čia pradės dirbti Emilė Greiham, iš karto pasitrauksiu.

18

Klausimas, kurį prokurorui uždavė ta rėksminga žurnalistė per televizijos spaudos konferenciją, jį pamalonino: „Kaip manote, gal Martos žudikas atgimė kitu pavidalu?“

O stačiokiškas neigiamas prokuroro atsakymas jį įžeidė.

Aš tikrai atgimiau kitu pavidalu, galvojo jis. Mudu nedalomi.

Galiu tai įrodyti.

Ir įrodysiu.

Į vakarą jis jau žinojo, kaip skeptikams atskleisti tiesą apie save.

Turėtų pakakti paprasčiausio atviruko, nusprendė jis. Koks nors nesudėtingas piešinys – kokį nupieštų ir vaikas.

Jis išsiųs jį šeštadienį.

Eidamas į bažnyčią.

19

Kai Emilė parvažiavo namo, Tomis Daganas su Pitu Volšu lūkuriavo priebutyje.

Tomis nutraukė jos atsiprašymus dėl vėlavimo.

– Tai mes per anksti atėjome, ponia Greiham. – Jis supažindino ją su Pitu, o šis greitai pasilenkęs pačiupo iš jos rankų krepšį su knygomis, kurias Emilei įdavė Kleitonas Vilkoksas. – Ketinate daug skaityti, ponia Greiham, – kalbėjo jis, kol Emilė rakino duris.

– Tikiuosi visas įveikti.

Jie nusekė paskui ją į prieškambarį.

– Pasikalbėkime virtuvėje, – pasiūlė ji. – Mielai išgerčiau puodelį arbatos, gal pavyktų ir jus prišnekinti prisidėti.

Pitas Volšas pasiūlymą priėmė. Tomis Daganas arbatos atsisakė, tačiau negalėjo susilaikyti nepasivaišinęs pora traškių šokoladinių sausainėlių, kuriuos ji padėjo ant stalo.

Jie susėdo prie virtuvės stalo. Pro didelį langą atsivėrė ekskavatoriaus išraustos duobės ir kalnų žemių vaizdas. Juosta, kuri atitvėrė šį plotą, buvo išmarginta žodžiais NUSIKALTIMO VIETA, NEVAIKŠČIOTI. Jie matė, kaip policininkas, saugantis šią teritoriją, žvalgėsi pro stoginės langą.

– Matau, kad operatyvinė grupė jau išvyko, – tarė Emilė. – Tikiuosi, čia jau baigėte tyrimą? Noriu, kad darbų vykdytojas užlygintų duobę. Nusprendžiau atsisakyti baseino – man jo nereikia.

– Apie tai ir norėtume pakalbėti, ponia Greiham, – prakalbo Tomis. – Kol ekskavatorius dar čia, norėtume išžvalgyti visą jūsų kiemą.

Emilė išpūtė akis.

– O kam?

– Tai labai svarbu. Bent jau būtumėte tikra, kad daugiau nebeištiks panašus šokas, kokį patyrėte vakar.

– Tikiuosi, nemanote, kad mano kieme užkasta ir *daugiau* lavonų. – Ji negalėjo nuslėpti, kaip ši naujiena ją sukrėtė.

– Ponia Greiham, žinau, kad per televizorių stebėjote prokuroro spaudos konferenciją, nes skambinote dėl žiedo, kuris buvo rastas.

– Taip.

– Tada girdėjote, kad kai 1891 metais dingo jūsų... kas ji jums būtų – proprosenelės sesuo?.. po kelerių metų Spring Leike prapuolė dar dvi merginos.

– O Viešpatie! Negi manote, kad ir jos gali būti čia užkastos? – Emilė ranka mostelėjo kiemo pusėn.

– Pakasinėsime ir sužinosime. Taip pat norėtume gauti jūsų kraujo tyrimams: palyginus DNR, paaiškės, ar tai tikrai Madlinos Šapli pirštikaulis.

Tomas Daganas staiga pasijuto visiškai išsekęs – jau antra para taip mažai miega. Jautėsi vangus, akys apsunko. Jam buvo gaila Emilės Greiham. Ji atrodė ir sukrėsta, ir susinervinusi.

Vakar jie patikrino jos duomenis: puiki baudžiamosios teisės advokatė, ketinanti pereiti dirbti į

vieną tų prabangių advokatų kontorų Manhatane. Išsiskyrusi; tas pašlemėkas, jos buvęs vyras, mėgino išsireikalauti dalies, kai ji uždirbo nemažą krūvelę pinigų. Ją persekiojo – persekiotojas dabar gydomas psichiatrijos ligoninėje. Kažkas nufotografavo ją pirmą naktį, kai ji atvažiavo į Spring Leiką, ir pakišo nuotrauką po durimis.

Internete bet kas galėjo rasti informacijos apie ją ir jos persekiotoją. Kai tas pamišėlis pagaliau buvo sučiuptas, apie tai buvo daug rašoma ir kalbama. Gal koks vietos išdaigininkas nusprendė juokais ją pagąsdinti? Spring Leiko policija dirba gerai. Jie nenuleidžia akių nuo namo ir jo apylinkių. Gal pavyks rasti pirštų atspaudų ant nuotraukos ir voko?

Ir štai dabar ji sėdi šiame gražiame name, o jos kiemas atrodo kaip bombai sprogus, nes jame buvo užkasti dviejų nužudytų aukų palaikai – viena net jos giminaitė. Liūdna.

Tomis suprato, kad Siuzė tikrai norės žinoti visas smulkmenas apie Emilę Greiham. Kaip ji atrodė? Ką vilkėjo? Siuzė liko nepatenkinta jo vakarykščiu pasakojimu apie susitikimą su Emile Greiham. Todėl Tomis pasistengė apibendrinti savo įspūdžius, kad grįžęs namo turėtų ką papasakoti žmonai.

Emilė Greiham mūvėjo mėlynus džinsus, vilkėjo raudoną megztuką su didele apykakle, avėjo trumpais auliukais batus. Na, drabužiai tikrai pirkti ne išparduotuvėje. Ausyse – auksiniai auskarai. Jokių žiedų. Švelnūs, pečius siekiantys tamsiai rudi plaukai. Didelės rudos akys atrodė ir susirūpinusios, ir išsigandusios.

Dieve mano, tuoj su ja kalbėdamas užmigsiu, pamanė Tomis.

– Ponia Greiham, visai nenoriu, kad šią vasarą sėdėdama lauke su draugais vis klaustumėte savęs, ar neišlįs į paviršių daugiau žmonių kaulų.

– Jeigu dvi jaunas merginas, dingusias paskutinį devyniolikto amžiaus dešimtmetį, čia *rasite*, tai bus įrodymas, kad prieš daugiau nei šimtą metų miestelyje siautėjo žudikas maniakas, tiesa?

– Taip, tokia būtų tiesa, – sutiko Daganas. – Na, bet man labiau rūpi sugauti tą vyruką, kuris nužudė Martą Lorens. Visada jaučiau, kad tai kokio vietinio darbas. Daugybės miestelio gyventojų šaknys labai gilios – čia gyveno trys, net keturios jų kartos. Kiti čia vasarodavo arba uždarbiaudavo viešbučiuose, kai dar buvo koledžo studentai.

– Mudu su Tomiu taip pat plušome viešbutyje *Warren*, – įsiterpė Volšas. – Žinoma, ne kartu, aš dešimčia metų vėliau.

Daganas metė jam iškalbingą žvilgsnį: „Nepertraukinėk.“

– Kaulai buvo rasti po Martos palaikais gana negiliai, – kalbėjo jis. – Gal juos būtų aptikę daug anksčiau, jei ne tas medis. Gal keletas kaulų ir iškilo per ilgą laiką į paviršių. Manau, buvo taip: turbūt kažkas čia atėjo, gal net rado pirštikaulį su žiedu, o kai pasmaugė Martą, nusprendė pakasti ją kartu su tuo pirštu.

Daganas pažvelgė į Emilę.

– Jūs purtote galvą. Nesutinkate?

– Mano budrumas susilpnėjo, – atsakė Emilė. – Gero advokato veidas turi būti neįskaitomas kaip pokerio žaidėjo. Ne, pone Daganai, negaliu su jumis sutikti. Sunku patikėti, kad kažkas rado kaulą, niekam neprasižiojo, paskui nužudė tą vargšę Lorensų mergaitę ir galų gale nusprendė ją užkasti čia. Manęs tai neįtikina.

– O kaip jūs aiškintumėte?

– Manau, žmogus nužudęs Martą Lorens, *tiksliai* žinojo, kas nutiko 1891-aisiais, ir įvykdė tokią pat žmogžudystę.

– Viliuosi, netikite ta teorija apie reinkarnaciją?

– Netikiu, bet esu tikra, kad Martos žudikas labai daug žino apie Madlinos Šapli mirtį.

Tomas atsistojo.

– Ponia Greiham, per tuos metus šis namas perėjo per kelių šeimininkų rankas. Mes peržiūrėsime archyvus, išsiaiškinsime, kas buvo savininkai, ir patikrinsime, ar dar kas nors iš jų palikuonių čia tebegyvena. Ar leisite perkasti jūsų kiemą?

– Taip, leisiu. – Jos balse buvo girdėti susitaikymas. – O dabar kai ko jūsų paprašysiu. Leiskite man pavartyti tuos dokumentus, kuriuos radote apie Madliną Šapli ir kitas dvi jaunas merginas, dingusias paskutinį devyniolikto amžiaus dešimtmetį.

Juodu susižvalgė.

– Turiu suderinti su šefu, bet nemanau, kad dėl to kiltų rūpesčių, – pažadėjo jai Daganas.

Ji palydėjo juos prie laukujų durų.

– Darbų vykdytojas sakė, kad gali pradėti nuo pat ryto, – prisiminė ji. – Tikėjausi, kad jis užlygins duobę, bet jeigu jau visas kiemas bus perkastas, tada tebūnie.

– Atsiųsime operatyvinę grupę, kad persijotų žemę. Manau, per dieną, na, daugiausia dvi, jie baigs, tada galėsite pamiršti šį košmarą, – pažadėjo Daganas.

Įsėdę į mašiną abu vyrai kelias minutes važiavo tylėdami. Paskui Daganas prašneko:

– Ar galvoji apie tą patį kaip ir aš, Pitai?

– Gal.

– Ta mergina iš Filadelfijos, Karla Harper?

– Taip.

– Ji dingo rugpjūtį prieš dvejus metus.

– Teisingai. Liudytoja prisiekė mačiusi ją kalbančią su vaikinu poilsio aikštelėje netoli Filadelfijos. Ji tvirtino, kad juodu atvažiavo skirtingomis mašinomis, bet paskui jis nusekė automobiliu paskui ją. Liudytoja dievagojosi, kad jo mašinos numeriai registruoti Pensilvanijoje. O po poros dienų netoli nuo tos aikštelės tarp brūzgynų buvo rasta Harper rankinė – iš jos nieko nedingo. Byla buvo perduota Filadelfijos prokuratūrai.

Tomis surinko numerį ir paskambinęs į biurą paprašė sujungti su Lena Grin – dar viena detektyve, tiesiogiai dirbusia prie tos bylos.

– Lena, kada tiksliai devyniolikto amžiaus paskutinį dešimtmetį dingo antroji mergina?

– Luktelėkit. – Ragelyje buvo tylu. – Štai, radau – 1893 metų rugpjūčio penktąją.

– O kada gautas pranešimas apie Karlos Harper dingimą?

– Tuojau.

Tomis laikė prispaudęs ragelį, kol išgirdo žodžius, kurių ir tikėjosi.

– Rugpjūčio penktąją.

– Mes jau pakeliui į kontorą. Po dvidešimties minučių pasimatysime. Ačiū, Lena.

Tomiui Daganui miegai kaipmat išlakstė. Jie turi nedelsdami pasikalbėti su Karlos Harper bylą tyrusiu Filadelfijos detektyvu. Tai, kad ir Madlina Šapli, ir Marta Lorens pradingo rugsėjo septintąją, nors įvykius skyrė šimtas dešimt metų, dar galėtų būti sutapimas, bet kad kitos dvi jaunos merginos pradingo rugpjūčio penktąją ir kad nelaimes skyrė lygiai šimtas dešimt metų – jau negali būti paprasčiausias atsitiktinumas.

Spring Leike jie susidūrė su žudiku mėgdžiotoju.

– Suvoki, ką tai reiškia, Pitai? – paklausė jis.

Pitas Volšas tylėjo. Jis žinojo, kad Tomis Daganas galvoja garsiai.

– Vadinasi, jeigu tas vaikinas veikia pagal tą pačią schemą, kovo trisdešimt pirmąją jis nusitaikys į dar vieną jauną merginą. – Jis dar kartą paskambino Lenai. – Lena, patikrink štai dar ką.

Tomis prašneko tada, kai išgirdo informaciją, kurios norėjo.

– Tarp pirmų dviejų merginų dingimo devynioliktame amžiuje dvidešimt trijų mėnesių tarpsnis. Lygiai tiek pat laiko tarp Martos Lorens ir Karlos Harper žūties.

Jie sustojo prokuratūros kieme.

– Jei Spring Leike kitą savaitę pradings kokia mergina, ratas užsidarys. O kad būtų linksmiau, mes dar turime ir Emilės Greiham persekiotoją.

Lipdamas iš mašinos Piteris Volšas išmintingai nutylėjo, kad jo uošvė tiki reinkarnacija, blogiausia – ir pats ima galvoti, ar tik nesusidūrė su panašia velniava.

20

Įforminusi namo pirkimo dokumentus Emilė užsuko maisto parduotuvėn; tada paėmė ir vištienos rinkinį – buvo pasiilgusi sriubos. Kai tik detektyvai išėjo, ji nusprendė jos išsivirti ir pavakarieniauti.

Už lango žiojinti duobė ir spėjimas, kad kieme gali būti užkasti dar du kūnai, kėlė pojūtį, tarsi aplink ją visur tvyrotų mirties kvapas. Geriausiai man sekasi galvoti, nusprendė ji, kai rankos smulkina daržoves ar minko tešlą.

Vištienos sultinys teigiamai veikia psichiką, o dabar, pati sau prisipažino Emilė, manajai reikia pagalbos.

Nuėjusi į virtuvę ji užtraukė užuolaidas – kad nematytų slogaus kiemo vaizdo. Jos rankos dirbo automatiškai: skuto morkas, pjaustė salierą ir svogūnus, bėrė prieskonių. Kai uždegė viryklės ugnį, jau buvo apsisprendusi.

Buvo kvaila vakar vakare iš karto nepaskambinti ir visko nepranešti Olbanio policijai. Jie turėtų būti informuoti.

Kam jiems skambinti?

Ir pati atsakė į savo klausimą: nes nenori patikėti, kad visa tai vėl prasidės. Kai tik vakar vakare pamatė po durimis pakištą nuotrauką, iš karto įkišo galvą į smėlį.

Ji jau žinojo, ką jai reikia daryti. Detektyvas Volšas padėjo maišelį su knygomis virtuvėje. Emilė nusinešė jį į darbo kambarį ir padėjo ant otomanės, stovinčios priešais gilų krėslą. Nuėjusi prie stalo paėmė telefoną ir išsitiesė ant žemos sofos.

Pirmiausia ji paskambino į Olbanį detektyvui Marčiui Brovskiui. Tai jis sučiupo prie jos namų besislapstantį Nedą Kolerą. Išgirdęs naujieną Brovskis ir nustebo, ir susirūpino.

– Spėju, tai gali būti mėgdžiotojas, o gal koks Kolero draugas tęsia jo pradėtą darbą. Mes tuo pasidomėsime. Emile, džiaugiuosi, kad paskambinote vietos policijai. Žinote ką. Tučtuojau jiems paskambinsiu ir perspėsiu, kad tai labai rimta. Pateiksiu jiems ir papildomos informacijos.

Paskui ji surinko Eriko Beilio numerį. Nors jau buvo pradžia šeštos, jis tebesėdėjo biure ir labai nudžiugo išgirdęs jos balsą.

– Be tavęs Olbanis kitoks, – pasiskundė jis.

Išgirdusi pažįstamą susirūpinusį balsą nusišypsojo. Net uždirbęs milijonus Erikas nė kiek nepasikeitė. Toks pat drovus, sutrikęs, bet genialus mažas berniukas.

– Ir aš tavęs pasiilgau, – patikino ji. – Norėčiau paprašyti paslaugos.

– Puiku. Gausi visko, ko tik panorėsi.

– Erikai, ta kamera, kurią įtaisei prie mano namų Olbanyje, padėjo policijai sučiupti Nedą Kolerą. Tu man siūlei tokią pačią ir Spring Leike. Norėčiau šį pasiūlymą priimti. Ar negalėtum atsiųsti kokio darbuotojo jos sumontuoti?

– Galiu ir pats atvažiuoti. Vis tiek noriu su tavim pasimatyti. Bet artimiausiomis dienomis būsiu labai užimtas. Ar pirmadienį tiks?

Mintyse matė jį: suraukta kakta, nerimstantys pirštai žaidžia su kokiu niekučiu ant stalo. Kai jis praturtėjo, iškeitė savo mėlynus džinsus, marškinėlius ir bliuzonus su gobtuvu į brangius drabužius. Ji nekentė suktų žmonių užuominų, kad jis vis tiek atrodo taip pat – nuliūdęs. Vargšė siela.

– Tiks, – atsakė ji.

– Kas girdėt apie namą?

– Darosi įdomu. Papasakosiu pirmadienį.

Na, visus būtiniausius reikalus sutvarkiau, dėdama ragelį pamanė Emilė. Dabar galima ir į knygas kibti.

Kitas tris valandas ji praleido susirangiusi krėsle ir įnikusi į knygas. Daktaras Vilkoksas jas puikiai parinko, nusprendė ji. Ir iki ausų paniro į arklių traukiamų karietų, aliejinių lempų ir įspūdingų vasarnamių epochą.

Kai mintyse iškilo milijonai, kuriuos ji paklojo už šį namą, jai sukėlė šypseną tų laikų potvarkis, kad mažiausia suma, kurią būsimas namo šeimininkas turi investuoti į namo statybą, yra trys tūkstančiai dolerių.

Sveikatos priežiūros tarybos prezidento 1893 metų ataskaita apie būtinybę liautis versti šiukšles į vandenyną, „idant neterštume vandenyno visokiom bjauriom atliekomis“, priminė jai, kad po saule nieko nauja.

Vienoje knygų buvo įdėta daug nuotraukų iš 1890 metų mokyklos iškylos gamtoje. Vaikų pavardžių sąraše buvo ir Katerinos Šapli pavardė.

Madlinos sesuo. Mano proprosenelė, pagalvojo Emilė. Norėjo ją atpažinti. Tačiau veidų jūroje buvo neįmanoma nė vieno jų sulyginti su Katerina keliose po gaisro išlikusiose šeimos nuotraukose.

Aštuntą valandą ji grįžo į virtuvę ir baigė ruošti vakarienę. Priešais ant stalo pasidėjo knygą. Šią pabaigai pasiliko sąmoningai, nes pasirodė įdomiausia. „Jaunystės atspindžiai“ – taip ji vadinosi. Išleista 1938 metais. Knygos autorė Filisė Geits Spring Leike leido vasaras devyniolikto amžiaus devintojo dešimtmečio pabaigoje ir dešimtojo dešimtmečio pradžioje.

Knyga buvo parašyta lengvai ir gyvai atkūrė to meto visuomenės gyvenimą. Buvo aprašytos iškylos ir šokių vakarai su debiutantėmis, nuostabūs renginiai „Monmuto“ viešbutyje, maudynės vandenyne, jodinėjimas arkliais, važinėjimas dviračiais. Labiausiai Emilę sudomino ištraukos iš Filisės Geits dienoraščio, kurį ji per visus tuos metus buvo išsaugojusi.

Emilė baigė vakarieniauti. Akys iš nuovargio paraudo, ji jau ketino užversti knygą ir eiti miegoti, bet atvertusi kitą dienoraščio puslapį vienoje pastraipų perskaitė Madlinos Šapli vardą.

1891-ieji, birželio 18-oji. Šiandien dalyvavome šventiniuose pietuose Šaplių namuose. Buvo švenčiamas devynioliktas Madlinos gimtadienis. Verandoje buvo pastatyta dvylika gražiai padengtų, sodo gėlėmis papuoštų staliukų. Aš sėdėjau prie Madlinos stalo drauge su Daglu Karteriu, kuris labai ją įsimylėjęs. Mes ją dėl to erziname.

Tų pačių metų ištraukoje autorė rašė:

Mes užrakinome savo vasarnamį ir vos parvykę į Filadelfiją sužinojome, kad dingo Madlina. Labai sielvartavome. Mama skubiai grįžo į Spring Leiką, kad išreikštų savo užuojautą, ir rado Madlinos šeimą panirusią į giliausią širdgėlą. Madlinos tėvas pasiguodė, kad tausodamas žmonos sveikatą kraustysis į kitą vietą.

Prieš užversdama knygą Emilė dar permetė akimis kitus puslapius. Jos dėmesį patraukė 1893-iųjų spalio mėnesio įrašas.

Daglas Karteris nusižudė. Aną tragišką dieną jis pavėlavo į ankstyvąjį traukinį iš Niujorko, todėl jam teko laukti kito. Jį buvo užvaldžiusi įkyri mintis: jeigu jis būtų pasirodęs anksčiau, gal būtų ją išgelbėjęs.

Mamai atrodė, kad Daglo tėvai padarė didelę klaidą pasilikę gyventi tuose pačiuose namuose – tiesiai priešais Šaplių namus. Jai atrodė, kad to liūdesio, kuris apėmė Daglą, buvo galima ir išvengti, jeigu jis dienų dienas nebūtų spoksojęs į Šaplių namo verandą.

Emilė padėjo knygą. Buvo girdėjusi, kad Daglas Karteris nusižudė, tačiau *supratimo neturėjo,* kad jis gyveno kitoje gatvės pusėje.

Norėčiau apie jį sužinoti daugiau, pamanė ji. Įdomu, iš kur jie ištraukė, kad jis pavėlavo į traukinį?

Penktadienis

kovo 23-ioji

21

Gandai pradėjo sklisti, kai *The National Daily* reporterė prokurorui uždavė tą klausimą: „Kaip manote, gal Martos žudiko siela persikūnijo?“

Daktarės Lilijanos Maden telefonas ketvirtadienį po pietų skambėjo be perstojo. Penktadienio rytą Džoana Hodžes, jos sekretorė, glaustai vis pyškino parengtą atsakymą: „Daktarė Maden laikosi nuomonės, kad Spring Leiko žmogžudystės atveju nedera kalbėti apie reinkarnaciją.“

Apie vidurdienį Džoana Hodžes be jokių skrupulų nusprendė aptarti šią temą su viršininke.

– Jūs tik pažiūrėkite, daktare, ką tie laikraščiai rašo. Ir jie teisūs. Tai ne grynas sutapimas, kad abi – ir Marta Lorens, ir Madlina Šapli – dingo rugsėjo septintąją. Gal norėtumėte, kad paskaitYčiau dar naujienų?

Tuoj ji nutils, kad sustiprintų dramatinį efektą, kreivai šyptelėjusi pamanė Lilijana Maden.

– *1893 metų rugpjūčio penktąją Leticija Greg,* – tik paklausykite, daktare Maden, – *negrįžo namo.* – Džoanos akys išsiplėtė. – Daktare, buvo tokia mergina, Karla Harper, prieš dvejus metus, viešbutyje *Warren* praleidusi savaitgalį, ji prapuolė kaip į vandenį. Prisimenu, kažką apie tai skaičiau. Išsiregistravo iš viešbučio ir sėdo į savo mašiną. Kažkokia moteris prisiekia mačiusi ją netoli Filadelfijos. Ten ji ir važiavo. Gyveno Rosmaunte, prie pagrindinės magistralės. Bet dabar, anot *New York Post*, liudytoja mano apsipažinusi.

Džoanos akys, išpūstos ir klausiančios, įsisiurbė į daktarę Lilijaną Maden.

– Daktare, mano galva, Karla Harper niekada ir neišvažiavo iš Spring Leiko. Manau, – beje, daugybė žmonių irgi laikosi tokios nuomonės, – kad paskutinį devynioliktо amžiaus dešimtmetį Spring Leike siautėjo žudikas maniakas ir dabar jis atgimė kitu pavidalu.

– Visiška nesąmonė, – stačiokiškai rėžė Lilijana Maden. – Reinkarnacija yra dvasinio tobulėjimo forma. Ano amžiaus žudikas dabar mokėtų už savo nusižengimus, o ne *kartotų* juos.

Ryžtingai, visu savo kūnu nepritardama pokalbio tonui Lilijana Maden nuėjo į savo kabinetą ir uždarė duris. Ten sudribo ant kėdės ir atsirėmė alkūnėmis ant stalo. Užsimerkusi pirštais ėmė masažuoti smilkinius.

Netrukus pradės klonuoti ir žmones, galvojo ji. Tą mes visi, medikai, suprantame. Tie, kurie tiki reinkarnacija, sielų persikūnijimu, mano, kad skausmas, kurį išgyvenome ankstesniuose gyvenimuose, gali paveikti mūsų dabartinę egzistenciją. Bet *blogis*? Ar gali kas nors sąmoningai ar nesąmoningai *tiksliai* kartoti tuos blogus darbus, kurie buvo padaryti daugiau nei prieš šimtmetį?

Kas jai nedavė ramybės? Koks prisiminimas per jėgą veržėsi į jos sąmoningą atmintį?

Lilijana pamanė – gal galėtų šio vakaro paskaitos neskaityti? Ne, nusprendė ji, tai būtų neteisinga studentų atžvilgiu. Per dešimt metų Monmuto bendruomenės koledže per pavasario sesijas ji nepraleido nė vienos paskaitos apie regresiją – grįžimą prie nebrandaus elgesio.

Į šį kursą įsirašė trisdešimt studentų. Koledže į kiekvieną paskaitą buvo leidžiama parduoti dar dešimt vienkartinių bilietų. Kas, jeigu tie korespondentai, kurie be perstojo jai skambina, sužinos apie tuos bilietus ir šiandien pasirodys paskaitoje?

Antroje semestro pusėje paprastai atsirasdavo savanorių, kurie sutikdavo būti užhipnotizuojami ir grąžinami į vaikystę. Kartais tokie seansai baigdavosi ryškiais ir išsamiais prisiminimais apie kitus įsikūnijimus. Ji nusprendė, kad šįvakar hipnozės seanso nebus. Per paskutines dešimt paskaitos minučių visada atsakinėdavo į studentų ir lankytojų klausimus. Jeigu paskaitoje dalyvaus nepageidaujami žurnalistai, turės atsakinėti ir į jų klausimus. Nebus kur dėtis.

Ji iš anksto gerai pasirengdavo paskaitai. Kiekviena paskaita buvo ne tik ankstesnės tęsinys, ji būdavo rūpestingai siejama ir su būsimąja. Šio vakaro paskaita buvo grindžiama Virdžinijos universiteto psichologijos profesoriaus Jano Stivensono stebėjimais. Jis tikrino tokią hipotezę: jeigu norėtume įrodyti, kad dvi skirtingos gyvenimo istorijos priklauso tam pačiam asmeniui, tokiu atveju turėtų būti prisiminimų ir/arba asmeninių savybių tęstinumas.

Šįvakar jai nesinorėjo skaityti paskaitos tokia tema. Prieš išeidama dar kartą greitai peržvelgusi užrašus Lilijana skausmingai suvokė, kad Stivensono stebėjimai gali tik dar labiau sustiprinti teoriją apie persikūnijusį žudiką maniaką.

Lilijana buvo taip paskendusi mintyse, kad net pašoko, kai Džoana smarkiai pabeldė į duris. Durys prasivėrė, ir Džoana įėjo Lilijanai nė nespėjus jos pakviesti.

– Daktare, pas jus atėjo ponia Pel. Ji atėjo per anksti, tad galite neskubėti. Bet pažiūrėkite, ką ji jums atnešė.

Džoana laikė *The National Daily* numerį. Ant laikraščio pavadinimo skersai buvo užrašyta: IŠSKIRTINIS NUMERIS. Pirmame puslapyje puikavosi antraštė: ŽUDIKAS MANIAKAS KYLA IŠ KAPO.

Straipsnis buvo nukeltas ir užėmė antrą ir visą trečią puslapį. Viena šalia kitos buvo išspausdintos Martos Lorens ir Karlos Harper nuotraukos. Po jomis – užrašas: „Mirties seserys?“

Straipsnis prasidėjo taip: „Išraudę policininkai pripažįsta, kad liudytoja, kuri teigė mačiusi dvidešimt septynerių metų Karlą Harper automobilių aikštelėje netoli savo namų Rosmaunte, Pensilvanijoje, greičiausiai suklydo. Dabar jie visiškai sutinka, kad netoli tos aikštelės Harper rankinę, galimas daiktas, galėjo numesti ir žudikas, kai žiniasklaidoje buvo plačiai aprašytas liudytojos pasakojimas. Dabar tyrimas persikėlė į Spring Leiką Naujajame Džersyje.“

– Visai kaip sakiau, daktare. Paskutinį kartą tą mergaitę matė Spring Leike. Ji dingo rugpjūčio penktąją, tą pačią dieną kaip ir Leticija Greg – koks gražus vardas, tiesa? – 1893 metais.

Laikraštis įdėjo ir trijų jaunų merginų eskizus: devyniolikto amžiaus pabaigos kulkšnis siekiantys apdarai, aukštomis apykaklėmis, ilgomis rankovėmis. Po nuotrauka buvo parašyta: „Devyniolikto amžiaus aukos.“

Viena šalia kitos buvo išspausdintos ir dar dvi nuotraukos: ano amžiaus medžiais apsodinta gatvė su karalienės Viktorijos laikų namais ir jau dabartinė, bet mažai pasikeitusi gatvė. Antraštė skelbė: „Tada ir dabar.“

Straipsnio autorės ir skyrelio redaktorės Rebos Ašbi pavardė išspausdinta riebiomis raidėmis ir įdėta jos nuotrauka. Straipsnis prasidėjo taip: „Atvykę į gražų pajūrio kurortą Spring Leiką, lankytojai pasijunta grįžę į ramybės ir tylos epochą. Bet aname amžiuje, lygiai kaip dabar, ramybę sudrumstė klaiką keliantis blogis...“

Lilijana sulankstė laikraštį ir grąžino jį Džoanai.

– Man jau pakaks.

– Ar nemanote, daktare, kad šiandieninę paskaitą jums reikėtų atšaukti?

– Ne, Džoana, nemanau. Gal malonėtum pakviesti ponią Pel?

Kaip Lilijana Maden ir spėjo, tą vakarą visi bilietai į paskaitą buvo parduoti. Ji jautė, kad keli klausytojai, atėję daug anksčiau vien tam, kad užsiimtų vietas priekyje, gali būti žiniasklaidos atstovai.

– Mano nuolatiniai studentai žino, kad šių paskaitų įrašinėti negalima, – kandžiai tarė ji kokių trisdešimties metų kažkur matytai moteriškei.

Na, žinoma! Ji ir yra Reba Ašbi iš *The National Daily*, straipsnio „Tada ir dabar“ autorė.

Lilijana padarė pauzę šluostydamasi akinius. Nenorėjo pasirodyti susinervinusi ar jaustis nepatogiai prieš ponią Ašbi.

– Vidurio Rytuose, Azijoje ir kitose vietovėse, – pradėjo paskaitą ji, – visai įprasta, kad jaunesni nei aštuonerių metų vaikai pasakoja apie savo ankstesnę tapatybę. Jie atkuria gyvas ankstesnio gyvenimo detales, netgi prisimena savo buvusių šeimų narių vardus. Daktaro Stivensono empirinis tyrimas nepaprastas, jis analizuoja, ar žmogaus sąmonėje glūdintys vaizdai ir fizinės kūno modifikacijos gali reikštis naujai atgimusiame kūne.

Žmogaus sąmonėje glūdintys vaizdai, pagalvojo Lilijana. *Tiesiog duodu peno kitam Ašbi straipsniui.* Lilijana toliau skaitė paskaitą:

– Kai kurie žmonės gali pasirinkti būsimus tėvus, gali atgimti visai netoli tos geografinės vietos, kurioje gyveno ankstesnį gyvenimą.

Po paskaitos pasipylė klausimų lavina. Pirmoji šaudyti pradėjo ponia Ašbi.

– Daktare Maden, – kreipėsi ji, – tai, ką šiandien pasakojote, regis, patvirtina mintį, kad žudikas maniakas, gyvenęs devynioliktο amžiaus pabaigoje, persikūnijo. Kaip jūs manote, ar dabartinio žudiko sąmonėje išliko vaizdai, kas nutiko toms trims merginoms paskutinį to amžiaus dešimtmetį?

Lilijana Maden prieš atsakydama patylėjo.

– Mūsų tyrimai įrodo, kad praėjusių gyvenimų prisiminimai išlieka iki aštuonerių metų. Tai nereiškia, kad ir vėliau koks žmogus mums negali pasirodyti pažįstamas, nors jį sutikome pirmą kartą, ar kokia vieta matyta, nors joje anksčiau nebuvom lankęsi. Bet tai nėra ryškūs, gyvi vaizdai.

Kažkas kitas uždavė klausimą, bet Ašbi vėl įsiterpė:

– Daktare, juk jūs per paskaitas paprastai užhipnotizuojate kelis savanorius, tiesa?

– Tiesa. Bet šįvakar nusprendžiau to nedaryti.

– Gal paaiškintumėte, kaip jūs grąžinate savanorį į vaikystę?

– Neturiu ko slėpti. Paprastai eksperimente dalyvauja trys ar keturi savanoriai, bet ne visi pasiduoda hipnozei. Paeiliui kalbu su tais, kurie tikrai užhipnotizuoti. Kviečiu juos keliauti atgal laiku lyg šiltu tuneliu. Sakau jiems, kad ta kelionė bus maloni. Paskui atsitiktinai parenku datas ir klausiu, ar jų mintyse kyla koks vaizdinys. Dažnai skamba neigiamas atsakymas, bet pamažu vis keliauju į senesnius laikus, kol jie pagaliau pasiekia ankstesnį įsikūnijimą.

– Daktare Maden, ar kada kas nors prašė jūsų, kad nukeltumėte į devynioliktο amžiaus pabaigą?

Lilijana Maden sužiuro į klausimą uždavusį vyrą – stambaus sudėjimo, mąslaus žvilgsnio. *Gal dar vienas žurnalistas,* pamanė ji, bet nesvarbu. Jo klausimas iškėlė į paviršių prisiminimą, kuris persekiojo ją visą dieną. Tai įvyko prieš kokius ketverius, gal penkerius metus, kai, tiesą sakant, kažkas tikrai jos to prašė. Vyriškis atėjo pas ją į kabinetą iš anksto užsirašęs ir tvirtino išties gyvenęs Spring Leike devynioliktο amžiaus pabaigoje.

Tiesa, tada jis atsisakė hipnozės, regis, jos net bijojo, galbūt dėl to ir išėjo nesibaigus laikui. Dabar mintyse ji ryškiai matė jo veidą. Bet kuo jis vardu? Kas jis toks?

Jis turi būti įrašytas į priėmimų žurnalą, pagalvojo ji. Vos pamačiusi atpažintų.
Ji negalėjo sulaukti, kada grįš namo.

22

Olbanyje detektyvas Martis Brovskis nuėjo į *Gray Manor* psichiatrijos ligoninę, joje buvo gydomas Nedas Koleras – žmogus, apkaltintas Emilės Greiham persekiojimu.

Neaukštas, gerai išsilaikęs, rūstaus veido ir giliai įdubusių akių penkiasdešimtmetis Martis nuo policijos nuovados sukorė kelią per visą miestą į ligoninę vien tam, kad įsitikintų, jog Nedas Koleras vis dar ten.

Nėra abejonės, šis žmogus – potencialiai pavojingas, bet ta byla Marčiui kažkodėl nedavė ramybės. Nedas Koleras žengė paskutinį žingsnį, kurį persekiotojai dažniausiai ir žengia: jis nukirpo Emilės Greiham buto telefono laidus, kad atjungtų signalizaciją ir kad galėtų patekti vidun.

Laimė, vaizdo kamera, – ją sumontavo Emilės draugas Erikas Beilis, puikus kompiuterių specialistas, – turėjo ne tik atsarginę naujausių technologijų sistemą, bet perspėjo policiją ir nufilmavo Kolerą su peiliu laužiantį miegamojo lango užraktą!

Koleras visada buvo keistokas, to nenuneigsi. Gal jis visada laviravo ant ribos ir motinos mirtis jį visai išmušė iš vėžių. Jis buvo teisus. Džoelis Leikas, tipas, kurį Greiham išteisino, buvo jo motinos žudikas.

Greiham velnioniškai gera baudžiamųjų bylų advokatė, o jiems tada pritrūko įrodymų.

Dabar Greiham tapo kito persekiotojo auka – šįkart Spring Leike. Visada įtariau buvusį Greiham vyrą, darydamas pagrindines duris į ligoninę galvojo Brovskis. Jis įžengė į registratūrą.

Prie stalo sėdėjo du žmonės – laukė, kada juos palydės į saugomą zoną. Brovskis atsisėdo ant kėdės ir apsidairė.

Sienos nudažytos šviesiai geltonai, ant jų kabėjo gana neblogos reprodukcijos, ir atstumai parinkti skoningai. Odos pakaitalo kėdės, po kelias sustatytos ratu, atrodė pakankamai patogios. Keli stalai pakraščiuose buvo nukloti laikraščiais – jie pasirodė visai nauji.

Na, kad ir kaip stengtumeisi pagražinti, šios vietos visada atrodo niūriai, pamanė Brovskis. *Bet kuri* vieta, kurioje esi laikomas ne savo valia, yra niūri.

Laukdamas jis pagavo save spėliojantį, ar galėjo persekiotojas būti – o gal *tebėra* – Garis Hardingas Vaitas? Vaitai jau kelios kartos yra tarp žymiausių Olbanio šeimų, bet Garis Hardingas Vaitas sukurptas ne pagal tą patį kurpalį kaip jų klanas – jie visi labai daug pasiekė. Kad ir geros kilmės, gražios išvaizdos ir puikaus išsilavinimo, jis visur susimovė ir jau užsidirbo apgaviko reputaciją. Ir mergišiaus.

Po verslo studijų Harvarde Vaitas įsikūrė Olbanyje ir prisidėjo prie šeimos verslo. Bet tai truko neilgai.

Tada tėvas atseikėjo jam pinigų nuosavam verslui, bet ir tas sudegė. Ir dabar jis kažkuo verčiasi, tačiau vis tiek turi finansinių bėdų. Kalbama, kad tėvui jau nusibodo jį finansuoti.

Akivaizdu, Garį Vaitą labai supykdė netikėta buvusios žmonos finansinė sėkmė. Visus pribloškė, kaip jis mėgino iš jos prisiteisti pusę turto. Teisme jis melavo ir pasirodė kaip paskutinis kvailys.

Ar gali jis būti toks įširdęs, kad mėgintų išmušti Emilę Greiham iš dvasinės pusiausvyros ją

persekiodamas? – klausinėjo savęs Brovskis. Ar jis vis dar ją persekioja?

Bet ir Koleras pavojingas. Juk jis puolė ant Emilės Greiham teismo salėje, mėgino įsilaužti į jos namus. Tačiau ar tikrai *jis* persekiotojas?

Matydamas, kad registratorė rūpinasi tik žmonėmis, apspitusiais jos stalą, priėjęs išsitraukė piniginę. Iškėlęs pažymėjimą prisistatė:

– Martis Brovskis. Esu susitaręs. Ar nepraneštumėte daktarui Šermanui, kad noriu apklausti Nedą Kolerą? Ar jo advokatas jau čia?

– Ponas Deivisas ką tik nulipo žemyn, – atsakė ji.

Po kelių minučių Martis jau sėdėjo kitapus stalo priešais Kolerą ir jo advokatą Holą Deivisą. Nors durys buvo uždarytos, pro langą juos stebėjo sargybinis. Koleras, itin bjaurus vyras, buvo neseniai įžengęs į penktą dešimtį. Prakaulus, mažų akučių, aštraus smakro. Gal kitam vyrui kiek žilstelėję ir praretėję plaukai būtų suteikę šiokio tokio žavesio, bet Nedo išvaizda atrodė tik dar labiau sutaršyta.

– Kaip laikotės, Nedai? – draugiškai pasidomėjo Brovskis.

Kolero akyse kaupėsi ašaros.

– Ilgiuosi motinos.

Tokios reakcijos Brovskis ir tikėjosi.

– Žinau, kad ilgitės.

– Tai ta moteris, advokatė, kalta. Jinai jį išteisino. Džoelis Leikas turėtų sėdėti kalėjime.

– Nedai, Džoelis Leikas tą vakarą buvo tame pastate. Jis prisipažino įsilaužęs į jūsų butą. Bet jūsų motina tuo metu buvo vonios kambaryje. Jis girdėjo tekantį į vonią vandenį. Jis jos niekada nematė. Jūsų motina dar kalbėjo su seseria telefonu, kai Džoelis jau buvo išėjęs iš pastato.

– Mano teta nejaučia laiko.

– Prisiekusieji nusprendė, kad jaučia.

– Ta moteris, Greiham, apvyniojo prisiekusiuosius aplink mažąjį savo pirštelį.

Gal ji ir neapvyniojo ant piršto prisiekusiųjų, pamanė Brovskis, bet jie tikrai patikėjo Džoelio versija. Ne taip jau daug advokatų gali išteisinti įtariamąjį žmogžudyste, ypač kai jis prisipažįsta buvęs aukos bute ir įsilaužęs ten tada, kai įvyko nusikaltimas.

– Nekenčiu Emilės Greiham, bet iš paskos jai nesekiojau, jos nefotografavau.

– Tą naktį mėginote įsilaužti į jos namus. Turėjote peilį.

– Norėjau ją pagąsdinti. Troškau, kad sužinotų, kokia išsigandusi buvo mano motina, kai pamatė įsibrovėlį traukiant peilį.

– Tai jūs ketinote ją tik pagąsdinti?

– Jūs neprivalote į šį klausimą atsakyti, Nedai, – įsiterpė advokatas Holas Deivisas.

Koleras nekreipė į Deivisą dėmesio ir nemirksėdamas įsmeigė į Brovskį akis.

– Ketinau ją tik pagąsdinti. Tenorėjau, kad ji suprastų, kaip jautėsi mano motina, kai pažvelgė aukštyn...

Jis vėl pradėjo verkti.

– Ilgiuosi mamos, – pakartojo jis.

Patapšnojęs savo klientui per petį Deivisas atsistojo.

– Patenkintas, Marti? – paklausė Deivisas ir linktelėjo sargybiniui Kolerą išvesti.

23

Nikas Todas jau kokį šeštą kartą siekė telefono paskambinti Emilei Greiham, bet vėl atitraukdavo ranką. Jei paprašysiu ją pradėti darbą anksčiau nei sutarta, pripažinsiu, kad pas mus daug darbo, kad mums jos labai reikia, galvojo jis. Bet kai tik ji pradės, iš karto galėsiu išsinešdinti.

Ne, nusprendė jis, taip elgtis neteisinga. Jis negali perkelti visų darbų ant jos pečių nepasikalbėjęs apie tai su tėvu.

Penktadienio rytą Valteris Todas paskambino sūnui vidaus telefonu.

– Ar kalbėjai su Emile Greiham?

– Dar ne.

– Maniau, sutarėme, kad šiomis dienomis pas ją nuvažiuosi.

– Ketinau. – Nikas dvejojo. – Norėčiau pavaišinti tave priešpiečiais.

Kitame ragelio gale buvo lygiai taip pat dvejojama.

– Regis, mūsų įmonė net keliuose restoranuose turi sąskaitas.

– Taip, vienas jų – *The Four Seasons*. Bet už šiuos priešpiečius, tėte, mokėsiu aš.

Jie kartu perėjo Parko aveniu, paskui Penkiasdešimt antrąja gatve. Abu sutarė, kad pirmos šilumos apraiškos po netikėto atšalimo ir žvarbių drėgnų orų nuteikia maloniai. Jie nusprendė, kad pavasaris jau ne už kalnų.

Dar jie aptarė biržos reikalus. Nė vienas jų nenumanė, ar atsigaus prekes internetu parduodančios įmonės.

Juodu pakalbėjo apie Spring Leiko bylos naujienas.

– Galėčiau pasmaugti žmones, kurie tragišką jaunos merginos žūtį pavertė šiurpia žiniasklaidos sensacija, – tarė Valteris Todas.

Kaip įprasta, restorane *The Four Seasons* buvo pilna pažįstamų. Buvęs prezidentas kepsnių salytėje karštai diskutavo su garsiu leidėju. Buvęs meras sėdėjo savo įprastoje vietoje. Nikas atpažino studijų ir televizijų vadovus, žinomus rašytojus, verslo šulus – tipiški vėlyvieji turčių ir įžymybių priešpiečiai.

Jie stabtelėjo prie kelių staliukų pasisveikinti su draugais. Nikas gūžėsi girdėdamas, su kokiu pasididžiavimu tėvas jį pristato pensijon išėjusiam teisėjui:

– Mano sūnus ir partneris...

Vis dėlto kai jie įsitaisė ir sulaukė užsakyto *Perrier* vandens, tėvas tiesiai pasakė:

– Gerai, Nikai, klok, kas atsitiko.

Nikui buvo tikra kančia matyti, kaip tėvo kakle įsitempė raumenys, kaip akyse plykstelėjo pyktis, kaip veidą užliejo šaltas pyktis, išgirdus apie sūnaus ketinimus.

Galiausiai Valteris Todas prašneko:

– Ką gi. Rimtas sprendimas, Nikai. Net jei gautum darbą JAV teisingumo rūmuose, jie tikrai tau nemokėtų tokio atlyginimo, kokį gauni dabar.

– Puikiai suprantu. Bet nemanyk, kad esu koks altruistas, kuris atsisakytų gero atlyginimo. – Jis tarp pirštų voliojo raguolio gabaliuką.

– Kodėl įsivaizduoji, kad teisininko darbas tėra kišti į kalėjimus nusikaltėlius? Dažnai turi teisti daugybę žmonių, kuriuos iš tiesų norėtum ginti.

– Na, turiu žvelgti tiesai į akis.

Valteris Todas tik patraukė pečiais.

– Žinoma, tavo sprendimą turiu gerbti. Ar esu dėl to laimingas? Ne. Nusivylęs? Taip. Ar greitai imsiesi šio Don Kichoto scenarijaus?

Tu velnioniškai dėl to kremtiesi, pamanė Nikas, to ir reikėjo tikėtis.

Pasirodęs metrdotelis atnešė valgiaraštį ir išvardijo ypatinguosius šios dienos patiekalus. Senas restorano darbuotojas nuoširdžiai nusišypsojęs tarė:

– Visada malonu matyti pietaujančius abu ponus Todus.

Jie užsisakė, ir kai padavėjas pasitraukė, Valteris Todas niūriai šyptelėjo.

– Teisingumo rūmų valgykla į *Zagat* sąrašą neįtraukta, Nikai.

Nikui palengvėjo, kai pamatė tėvą atgaunantį įprastą jam kandumą.

– Na, gal kartais tu mane čia pasikviesi, tėte?

– Pagalvosiu. Ar kalbėjai apie tai su motina?

– Dar ne.

– Ji nervinasi, mato, kad tave kažkas slegia. Jai palengvės, kai sužinos, kad tai ne kokia paslaptinga liga. Tiesą sakant, ir man palengvėjo.

Du vyrai per stalą pažvelgė vienas į kitą: veidrodinis atvaizdas, tik vieno jų veide trisdešimties metų skirtumas įspaudęs savo žymes. Abu plačiapečiai, liekni, raumeningi; vyresniojo smėlio spalvos plaukai jau visai pražilę. Pirmos raukšlių žymės ant Niko kaktos, ir raukšlių išvagotas tėvo veidas. Tvirtas smakras ir šviesiai rudos akys. Valterio Todo akys už berėmių akinių, Niko akys ryškesnės, žvilgsnis greičiau pašaipus nei griežtas.

– Esi baisiai geras advokatas, Nikai. Geriausias. Žinoma, po manęs. Kai išeisi, firmai bus labai didelė netektis. Gerų juristų – marios. Bet išauginti iš juristo *gerą, labai gerą* advokatą tikrai sunku.

– Žinau, bet Emilė Greiham bus tau paspirtis. Mano širdis prie šito darbo nelinksta. Pradėjau klysti. Jaučiu tai. Emilei toks darbas labai patinka, bet kai nuvažiuosiu su ja susitikti, turėsiu atvirai prisipažinti, kad jos laukia daug didesnis darbo krūvis, nei ji tikėjosi – bent jau kurį laiką.

– Kada nori išeiti?

– Kai tik Emilė Greiham įsikraustys į mano darbo kabinetą. Pernešiu savo daiktus į šalimais esantį mažesnį – tai bus pereinamoji fazė.

Valteris Todas linktelėjo.

– O jei ji nesutiks pradėti anksčiau?

– Tada, žinoma, palauksiu.

Ji tikrai nesispyrios, pamanė Nikas. Kad ir kiek tai pareikalautų jėgų, aš viską sutvarkysiu.

24

Penktadienio rytą lygiai aštuntą barškantis ir džeržgiantis ekskavatorius pradėjo darbą. Kai virdama kavą Emilė pažiūrėjo pro virtuvės langą, net suvirpėjo pamačiusi nuniokotus gėlynus, dekoratyvinius krūmus ir pievelę.

Sugadino ir laistymo sistemą, atsiduso.

Buvo aišku, reikės užsakyti brangiai atsieisiantį apželdinimo projektą.

Tebūnie, galvojo lipdama laiptais į viršų su puodeliu kavos, reikėjo nusimaudyti ir apsirengti. Po keturiasdešimties minučių ji jau įsitaisė darbo kambaryje su antru kavos puodeliu rankoje, ant otomanės gulėjo jos sąsiuvinis.

Knyga „Jaunystės atspindžiai“ informacijos požiūriu buvo tikras lobis. Autorė Filisė Geits Madlinai dingus dar tris vasaras praleido Spring Leike. 1893 metų dienoraščio ištraukoje ji atskleidė savo baimę, kad Leticija Greg galėjo nuskęsti.

Leticija mėgo plaukioti, buvo labai drąsi. Rugpjūčio penktoji buvo karšta ir tvanki diena. Paplūdimys buvo sausakimšas poilsiautojų, vandenynas stipriai bangavo. Vidurdienį Leticija namie buvo viena. Mama išėjo į svečius, tarnaitė džiaugėsi laisva popiete. Leticijos maudymosi kostiumėlio nerado, štai kodėl buvo nuspręsta, kad sugalvojusi atsigaivinti ji viena išėjo į paplūdimį maudytis.

Praėjus vos dvejiems metams po Madlinos Šapli dingimo, miestelio gyventojus apėmė tikras liūdesys, nors buvo justi ir baimė. Kadangi vandenynas Leticijos kūno neišmetė, miestelėnai galėjo ir spėlioti: gal eidama į paplūdimį ar grįždama ji susitiko su žmogžudžiu?

Mama tapo didžiausia mano sarge, nenorėjo išleisti vienos net į gatvę. Labai džiaugsiuosi galėdama vasaros pabaigoje grįžti į Filadelfiją.

Toliau rašytoja pasakojo:

Prisimenu, būriuodamiesi vieni pas kitus verandose jaunuoliai svarstė, kas galėjo nutikti Madlinai ir Leticijai. Ten ateidavo ir Daglo Karterio pusbrolis Alanas Karteris, ir Edgaras Niumenas. Visada jaučiau, koks nebylus skausmas sieja abu šiuos jaunus vyrus; ne tik Edgaras buvo įsižiūrėjęs Leticiją, visi žinojom, kad ir Alanas iki ausų įsimylėjęs Madliną, nors netrukus ji turėjo susižadėti su Daglu. Dar viena labai prislėgta mūsų draugijos siela buvo Elena Svein. Leticija buvo geriausia Elenos draugė, todėl baisiai jos ilgėjosi.

Tuo metu vis dažniau ir dažniau užsukdavo Henris Geitsas, Jeilio universiteto trečiakursis. Jau pradėjau svajoti apie vedybas su juo, bet, žinoma, anuomet jaunos merginos elgėsi prideramai, apdairiai. Neatskleidžiau savo jausmų Henriui, kol įsitikinau, kad ir jis mane įsimylėjęs. Prabėgus daugeliui metų dažnai su juo pajuokaudavom ta tema. Turėdami omenyje nevaržomą šiuolaikinio jaunimo elgesį, prieiname prie bendros nuomonės – mūsų jaunystės laikais asistavimas buvo daug

žavesnis.

Ši knyga išleista 1938 metais! – pamanė Emilė. Įdomu, kaip Filisė Geits įvertintų mūsų kartos asistavimo būdus ir papročius.

Keliuose kituose puslapiuose autorė paniro į 1894 ir 1895 metų vasarų prisiminimus: ji pasakojo apie stiprėjančią meilę Henriui Geitsui, dažnai paminėdavo ir kitų jaunuolių vardus.

Vardus Emilė užsirašė į sąsiuvinį. Visi jaunuoliai buvo Madlinos bendraamžiai.

Paskutinė dienoraščio įrašo data – 1896 metų balandžio ketvirtoji.

Kokia šiurpi tragedija. Praėjusią savaitę Spring Leike pradingo Elena Svein. Ji ėjo namo aplankiusi ponią Karter, šios ir taip visada silpna sveikata po Daglo, jos vienintelio vaiko, savižudybės gąsdinamai prastėjo. Dabar imu tikėti, kad Leticija nepaskendo, visas tris mano drauges sučiupo žmogžudys. Mama nutraukė vasarnamio nuomos sutartį. Ji pasakė neketinanti rizikuoti, bijojo dėl manęs. Šią vasarą planuojame atostogauti Niuporte. Ilgėsiuosi Spring Leiko.

Štai kaip rašytoja baigė pasakojimą:

Metams bėgant mįslingas merginų dingimas apaugo visokiausiomis paskalomis. Buvo kalbama, kad į krantą išskalauti jaunos moters palaikai greičiausiai buvę Leticijos Greg. Malardų pusseserė prisiekė mačiusi Niujorke Eleną Svein, įsikibusią į parankę gražiam vyriškiui. Ta istorija kai kurie žmonės patikėjo, nes Elenai ramus šeimyninis gyvenimas buvo ne prie širdies. Jos tėvai buvo be galo reiklūs ir griežti. Bet tie, kurie su ja artimai draugavo ir žinojo apie jos meilę Edgarui Niumenui, netikėjo, kad ji galėjo su kuo kitu pabėgti į Niujorką.

Mudu su Henriu susituokėme 1896-aisiais. Po dešimties metų su trimis mažais vaikais grįžome į Spring Leiką, kad ir vėl mėgautumės ramiu vasarotojų gyvenimu dabar jau labai madingu tapusiame kurorte.

Emilė užvertė knygą ir padėjo ją ant otomanės. Primena kelionę laiku atgal, pamanė. Atsistojusi pasirąžė ir suvokė, kaip ilgai prasėdėjo nejudėdama, nustebo pamačiusi, kad jau beveik vidurdienis.

Šviežio oro gurkšnis mane išbudins, nusprendė ji. Nuėjusi prie laukujų durų pravėrė jas ir žengė į priebutį. Regis, žolė ir krūmai jau sureagavo į ryškios saulės ir šilto vėjo draugiją. Jie atrodė žalesni, pasirengę augti ir skleistis. Baigiantis mėnesiui vėl galėsiu viską išnešti į priebutį, džiaugėsi Emilė. Bus miela čia sėdėti.

Dvidešimt septynių dalių iš vytelių pintų baldų komplektas buvo sukrautas ratinės pastogėje.

„Dabar jie apsukti plastiku, – aiškino jai ponia Kirnan. – Tačiau baldai restauruoti, jų pagalvėlės aptrauktos nauju audiniu, kuris, tikiu, yra tiksli buvusio gėlių rašto kopija.“

Sofos, šezlongai, kėdės, stalai. Gali būti, kad kai kurie komplekto baldai stovėjo dar tada, kai buvo švenčiamas devynioliktas Madlinos gimtadienis, pamanė Emilė. Ir Madlina sėdėjo ant vienos tų kėdžių laukdama, kol Daglas Karteris atneš jai sužadėtuvių žiedelį.

Jaučiuosi esanti taip arti jų visų, galvojo Emilė. Šioje knygoje jie visi atgijo.

Net už kvartalo nuo vandenyno oras buvo žvarbus, verčiantis gūžtis. Ji nenoriai grįžo vidun, bet netroško vėl pulti skaityti.

Ji nusprendė pasivaikščioti paplūdimio lentų taku, paskui mieste suvalgyti sumuštinį.

Po dviejų valandų, kai grįžo namo atsigavusi ir šviesesne galva, atsakiklyje rado paliktas dvi žinutes.

Pirmoji buvo nuo Vilo Stafordo. „Paskambinkite man, Emile. Turiu jums kai ką papasakoti.“

Antroji – nuo Nikolo Todo. „Man reikia su jumis susisiekti, Emile. Tikiuosi, šeštadienį ar sekmadienį galėsite įtraukti mane į lankytojų sąrašą. Labai svarbu, kad galėčiau su jumis aptarti kai kuriuos reikalus. Mano tiesioginis telefono numeris 212 555 0857.“

Stafordas buvo savo biure.

– Kalbėjau su ponia Lorens, Emile, – tarė jis. – Ji norėtų, kad po mišių ir jūs dalyvautumėte gedulinguose pietuose. Pasakiau, kad ketinote į bažnyčią eiti.

– Labai malonu iš jos pusės.

– Ji nori su jumis susipažinti. Gal aš jūsų užvažiuočiau, tada kartu nueitume ir į bažnyčią, ir pas Lorensus? Galėsiu pristatyti jus kai kuriems miestelio gyventojams.

– Mielai.

– Puiku. Tada rytoj be kokių dvidešimties vienuolika.

– Būsiu pasiruošusi. Ačiū.

Ji surinko Niko Todo numerį. Tikiuosi, jie neapsigalvojo dėl mano įdarbinimo, sunerimo ji. Nuo tokios minties pasijuto kaip skęstanti.

Nikas atsiliepė po pirmo signalo.

– Mes sekėme naujienas. Ne pats maloniausias būdas įsikraustyti. Tikiuosi, tai jus nelabai prislėgė.

Emilei pasirodė, kad jo balse girdi įtampą.

– Greičiau nuliūdino, ne prislėgė, – atsakė ji. – Palikote žinutę, kad norėtumėte su manim pasimatyti. Gal jūsų tėvas persigalvojo ir nebenori manęs priimti?

Jo juokas nuskambėjo ir spontaniškai, ir raminamai.

– Nieko panašaus. Ką pasakytumėte, jei rytoj pakviesčiau priešpiečių ar vakarienės? O gal jums būtų patogiau sekmadienį?

Emilė kiek pasvarstė. Rytoj vyks mišios už Martą, paskui – gedulingieji pietūs Lorensų namuose. Dar norėtų baigti skaityti knygas ir grąžinti jas ponui Vilkoksui.

– Priešpiečiai sekmadienį būtų geriau, – prisipažino ji. – Sužinosiu, kur galima pavalgyti, ir užsakysiu staliuką.

Pusę šešių į duris paskambino operatyvinės grupės darbuotojas.

– Ponia Greiham, mes jau baigėme. Daugiau nieko neradome.

Emilė pati nustebo pajutusi palengvėjimą. Ir baiminosi, ir kartu tikėjosi, kad gali iškasti Leticijos Greg ir Elenos Svein palaikus.

Seno policijos darbuotojo veidas, rankos ir drabužiai buvo aplipę purvu. Jis atrodė pavargęs ir sušalęs.

– Bjaurus reikalas, – pasiguodė jis. – Na, bet dabar gal kiek nurims tos kalbos apie persikūnijusį žudiką maniaką.

– Ir aš to tikiuosi.

Bet kodėl manęs neapleidžia nuojauta, kad bus dar blogiau? – dėkodama policijos pareigūnui pamanė Emilė. Uždarė ir užrakino duris – vidun jau brovėsi tamsa.

25

Mane persekioja baimė. Panaši į tą, kuri buvo apėmusi, kai Elena Svein ėmė mane įtarti nužudžius Leticiją.

Tuo metu veikiau greitai.

Kaip neapdairu ir kvaila buvo prieš penkerius metus eiti konsultuotis pas daktarę Lilijaną Maden! Ir kur buvo mano protas?! Suprantama, nesileidau, kad mane užhipnotizuotų. Kas žino, apie ką būčiau jai nevalingai prasižiojęs ar ką prisipažinęs, jei būčiau patikėjęs jai savo atmintį.

Tiesiog susiviliojau galimybe – apsilankiau pas ją, nes norėjau būti grąžintas į savo ankstesnį kūną.

Ar ji prisimins, kad prieš penkerius metus klientas prašė jį grąžinti į 1891 metus?

Visai galimas daiktas, pamanęs net sudrebėjo.

O gal kliento pokalbį su psichologu ji vertina etiškai ir suvokia, kad jis neskelbtinas?

Galbūt.

O gal manys, kad pareiga yra aukščiau visko, ir paskambinusi į policiją pasakys: „Prieš penkerius metus klientas iš Spring Leiko manęs prašė jį grąžinti į 1891-uosius. Jis labai tiksliai nurodė datą. Paaiškinau jam, kad tai neįmanoma, jeigu jis tuo metu nebuvo įsikūnijęs.“

Prisiminė daktarę Maden, jos protingas akis, stebeilijančias tiesiai į jį. Jis pateikė jai ne tik iššūkį, bet ją ir sudomino.

Jis prisiminė, kad smalsumas tapo Elenos Svein mirties priežastimi.

„Tada, – pasakos daktarė Maden policijai, – pamėginau pacientą užhipnotizuoti. Jis labai sunerimo ir netrukus išmovė iš kabineto. Gal šis įvykis nėra labai svarbus, bet jaučiausi turinti jums apie jį papasakoti. Jo vardas...“

Reikia *užkirsti* kelią šiam Lilijanos Maden skambučiui! Jis negali rizikuoti.

Kaip ir Elena Svein, netrukus ji sužinos, kad bet kokia informacija apie mane yra pavojinga, sakyčiau – net pražūtinga.

Šeštadienis

kovo 24-oji

26

– Tokios nesąmonės nebuvau skaičiusi per visą savo gyvenimą! – Reičelė Vilkoks paniekinamai nusviedė rytinį laikraštį ant pusryčių stalo ir pastūmė tolyn. – Persikūnijęs žudikas maniakas! Gerasis Dieve, ar tie žurnalistai mano galį mus penėti tokiu šlamštu?

Jau daugybę metų Kleitonui ir Reičelei Vilkoksams kasdien atnešdavo du laikraščius: *The Asbury Park Press* ir *The New York Times*.

Jis irgi perskaitė The Asbury Park Press.

– Mano nuomone, čia aiškiai rašoma, kad toks klausimas – apie persikūnijusį žudiką maniaką – ketvirtadienį buvo užduotas prokurorui. Neįžvelgiu nė mažiausios užuominos, kad pats laikraštis tokia galimybe tikėtų.

Ji nieko neatsakė. Nieko nuostabaus, pamanė Kleitonas. Reičelės nuotaika nuo ketvirtadienio popietės labai šlykšti – tada paskambino detektyvas Daganas. Ji ruošėsi kažkur eiti, o jis rinko knygas Emilei Greiham. Reičelę papiktino žinia, kad visi svečiai, dalyvavę Lorensų vakarėlyje Martos dingimo išvakarėse, bus sukviesti draugėn, o paskui policijos apklausti. Ir vėl!

– Koks *įžūlumas*! – siautėjo ji. – Negi tas žmogus mano, kad staiga vienas mūsų pratrūkęs prisipažins?! O gal parodys pirštu į kaimyną?

Kleitonas Vilkoksas mintyse šaipėsi: Reičelei net į galvą nešovė mintis, kad ir *ji* gali būti įtraukta į įtariamųjų sąrašą.

Jam labai knietėjo pasakyti: „Reičele, esi labai stipri moteris. Tavyje tiek pykčio, kad jis bet kurią akimirką gali prasiveržti. Instinktyviai nekenti gražių jaunų moterų ilgais šviesiais plaukais, ir man visai nereikia tau priminti kodėl.“

Prabėgo dvidešimt septyneri metai, o ji vis nepraleido progos jam įgelti dėl jo senų seniausiai megzto meilės romano su Elena. Dėl vieno Reičelė buvo teisi: ji viena pati išgelbėjo jo mokslinę karjerą. Kai po studentų miestelį pasklido apkalbos, jis galėjo prarasti tarnybą. Reičelė išplūdo dėstytoją, kuri paleido gandus; paskui gindama vyrą melavo, kai kažkas tvirtino matęs jį viešbutyje su Elena.

Kleitonui patiko mokslinis darbas. Jis vis dar nuolat spausdino straipsnius moksliniuose žurnaluose, mėgavosi akademinio pasaulio pagarba.

Ačiū Dievui, nei Reičelė, nei niekas kitas iš Inoko koledžo nė nenutuokia, kodėl jis taip anksti atsistatydino iš rektoriaus pareigų.

Atstūmęs kėdę Kleitonas atsistojo.

– Esu tikras, kad į mišias susirinks daug žmonių, – tarė jis. – Patarčiau išeiti iš namų pusę vienuoliktos, jei norime atsisėsti.

– Maniau, dėl to susitarėme dar vakar, – priminė ji.

– Taip, susitarėme. – Jis jau taikėsi sprukti į savo darbo kambarį, bet jį sustabdė klausimas.

– Kur buvai vakar vakare? – pasidomėjo Reičelė.

Kleitonas lėtai į ją atsisuko.

– Po žinių dar mėginau pasėdėti prie romano, bet įsiskaudėjo galvą. Išėjau pasivaikščioti; esu tikras, nudžiugsi sužinojusi, kad ilgas pasivaikščiojimas tikrai padėjo. Namo grįžau jausdamasis daug geriau.

– Regis, galvos skausmai tau *prasideda* keistu laiku, ar ne, Kleitonai? – įgėlusi Reičelė atsivertė *The New York Times* laikraštį.

27

Vilas Stafordas nuoširdžiai ketino keisti mitybos įpročius: užuot mėgavęsis kiaušiniais su kumpiu ar dešrelėmis, valgyti avižinę košę.

Kam laikau šaldytuve tokius produktus? – klausė savęs po valandos, kai pasivažinėjęs dviračiu ir nusikalęs ant bėgtakio prakaitu permirkusiais sportiniais drabužiais virtuvėje kepė plaktą kiaušinienę su dešrelėmis.

Valgydamas jis skaitė *New York Post*. Laikraščio žurnalistai konsultavosi su Naujojoje mokykloje dėstančiu parapsichologu, ar įmanoma, kad devyniolikto amžiaus pabaigos žudikas būtų persikūnijęs.

Parapsichologas atsakė netikįs, kad grįžtų *lygiai* tokia pati asmenybė – žudikas ar geras žmogus. Kartais fizinės savybės būna paveldimos, aiškino jis. Kartais naujai įsikūnijusiame žmoguje išsiskleidžia beveik mistinis paveldėtas talentas. Štai, tarkim, Mocarto muzikinis talentas atsiskleidė vos trejų metų. Labiausia tikėtina, kad emocinis ankstesnių gyvenimų bagažas gali turėti įtakos kai kurių žmonių nepaaiškinamoms emocinėms problemoms ar manijoms.

Kitas straipsnis kėlė prielaidą, kad Madlinos Šapli žmogžudystė 1891 metais – Džeko Skerdiko rankų darbas, nes sutapo laikas. Jo taip niekada ir nesučiupo, bet šiurpios žmogžudystės Anglijoje netikėtai nutrūko, todėl neblėso teorija, kad jis persikraustė į Niujorką.

Trečias straipsnis atsargiai priminė, kad nors paskutinį devyniolikto amžiaus dešimtmetį Spring Leike pradingo dar dvi merginos, nerasta jokių įrodymų, kad jos buvo nužudytos.

Purtydamas galvą Vilas atsistojo ir mechaniškai nunešęs indus į kriauklę ėmė tvarkyti virtuvę. Įlindęs į šaldytuvą patikrino, ar turi sūrio.

Popiet, kai Daganas sukvies visus čionai, tai tikrai nebus draugų vakaronė, pamanė jis, bet vis tiek būtų gražu visiems pasiūlyti po taurę vyno ar puodelį kavos su sūriu ir traškučiais.

Svarstė, ar nepakvietus vakarienės ir Emilės Greiham. Žinoma, jis kartu su ja eis į bažnyčią, paskui į Lorensų namus vėlyvųjų priešpiečių, bet labai norėtų pabūti su ja akis į akį.

Labai įdomi ir graži moteris.

O gal jis turėtų pasiūlyti pavakarieniauti čia, savo namuose? *Pamaiva,* šyptelėjo jis. Ketvirtadienį, kai juodu su Natali valgė priešpiečius, ši pajuokavo, kad žmonės meldžia kvietimų į jo vakarienes.

Esu velnioniškai geras virėjas, prisipažino pats sau. Ne, velnioniškai geras vyriausiasis virėjas!

Įėjęs į svetainę patikrino, ar viskas vietose. Ant sienos šalia įstiklintos verandos kabėjo namo nuotrauka. Taip namas atrodė, kai jį nusipirko: malksnos sulūžusios, veranda įsmukusi, langinės apsilaupiusios. Viduje taip pat ne ką geriau, gal net blogiau.

Jis pasamdė darbininkus statybos darbams, bet visa kita padarė savo rankomis. Tai truko ne vienus metus, bet tas darbas jam teikė didžiulį pasitenkinimą.

Namas buvo nedidukas, vienas iš tų, kuriems dabar kabinama etiketė „ankstyvojo laikotarpio, paprastas, ištisus metus gyvenamas būstas“. Įmantrių rūmų laikai jau praėjo. Tokie kaip jo namai vietos nekilnojamojo turto rinkoje paklausūs.

Suskambo telefonas. Vilas atsiliepė linksmai, bet kai suprato, kas skambina, tvirčiau suspaudė

ragelį.

– Laikausi gerai, tėti, – atsakė jis. – O kaip tavo reikalai?

Ar jis kada nors supras? – galvojo Vilas klausydamasis trūkčiojančio tėvo balso, kol šis pasakojo, kaip atsigauna po paskutinio chemoterapijos kurso, kaip laukia susitikimo su juo, savo sūnumi.

– Mes taip seniai nesimatėme, Vilai, – kalbėjo tėvas. – Labai seniai.

Pernai jis galiausiai suminkštėjo ir pavakarieniavo su tėvu Prinstone. Tėvas vis atsiprašinėjo už tuos metus, kai net neskambindavo.

– Nebuvau šalia, kai tau manęs reikėjo, sūnau, – atgailavo tėvas. – Tiek buvau įsisukęs į darbus, toks užsiėmęs – juk žinai, kaip būna.

– Esu labai užsiėmęs, tėti, – dabar atsakė jis.

– Kaip gaila. Gal po kokio mėnesio? Norėčiau pamatyti tavo namą. Kai su tavim ir tavo motina apsistodavom Spring Leike, viešbutyje *Essex & Sussex*, gana linksmai leisdavome laiką.

– Man jau reikia bėgti, tėti. Lik sveikas.

Kaip visada po tėvo skambučio, jį užliejo gelianti skausmo banga. Palaukė trokšdamas, kad skausmas atlėgtų, paskui lėtai užlipęs laiptais pradėjo rengtis Martos Lorens atminimo mišioms.

28

Kai rytą Robertas Frizas po ankstyvo bėgiojimo grįžo namo, virtuvėje jau rado žmoną prie jos įprastų negausių pusryčių: stiklinės sulčių, puodelio juodos kavos ir vienintelio skrebučio be sviesto.

– Anksti atsikėlei, – tepasakė jis.

– Girdėjau, kaip sukiojaisi aplinkui, paskui nebegalėjau užmigti. Tiesą sakant, Bobai, šiąnakt porą kartų sapnavai košmarus. Turėjau tave žadinti. Ar prisimeni?

Prisimeni. Šis žodis jau buvo bepradedąs jį gąsdinti. Pastaruoju metu tai vėl ėmė kartotis. Tos akimirkos, kai porą valandų ar netgi visą popietę jis negali prisiminti, ką veikė. Kaip ir vakar vakare. Iš restorano jis išvažiavo pusę dvyliktos. Namo parsirado tik pirmą nakties. Jis vis svarstė, kur praleido tą valandą.

Praėjusią savaitę jis vilkėjo tokiais drabužiais, kurių net neprisiminė rengęsis. Šie nerimą keliantys atvejai prasidėjo, kai buvo dar paauglys. Pirmiausia pradėjo per miegus vaikščioti; paskui atsirado tos baltosios laiko dėmės – negalėdavo net sau paaiškinti ką veikęs.

Apie tai jis niekam niekada nepasakojo. Nenorėjo, kad kas laikytų pamišėliu. Visa tai nuslėpti nebuvo sunku. Tėvas su motina visada buvo užsiėmę savo bėdomis ir karjera. Jie reikalavo, kad jis visada gerai atrodytų, puikiai elgtųsi ir neštų iš mokyklos gerus pažymius. O daugiau jiems nė velnio nerūpėjo.

Jį visada kankino nemiga. Jam pakako vos trijų valandų miego. Kartais jis sėdėdavo ir skaitydavo iki vėlumos, kartais atsiguldavo į lovą, paskui keldavosi ir nulipdavo į biblioteką. Jei pasisekdavo, nusnūsdavo prie knygos.

Kai baigė koledžą, tokie atvejai nutikdavo vis rečiau, o po ketverių metų ir visai liovėsi. Bet pastaraisiais metais, jau gal kokie penkeri, vaikystės košmarai vėl atsinaujino, netgi ėmė dažnėti.

Jis žinojo ir *priežastį* – restoranas. Tai pati didžiausia jo gyvenimo klaida. Restoranas čiulpte čiulpė jo pinigus. Ta įtampa jo galvoje ir vėl atvėrė baltąsias skyles.

Kitaip ir negalėjo būti, nusprendė.

Jis netgi nepasakė Natali, kad prieš tris mėnesius paskelbė parduodąs restoraną. Žinojo – kiekvieną dieną nebūtų davusi jam ramybės klausinėdama, ar jau atsirado pirkėjas. Jeigu neatsirado, tai kodėl? O paskui būtų pradėjusi savo litaniją, kad pats kvailiausias dalykas buvo tą restoraną pirkti.

Vakar po pietų skambino nekilnojamojo turto agentas. Sakė, kad Domas Bonetis lyg ir ima kibti – jam kadaise priklausė keturių žvaigždučių restoranas *The Fin and Claw* Naujajame Džersyje. Bonetis jį pardavė, persikraustė į Bei Hedą ir dabar turi per daug laisvo laiko. Tiesą sakant, tai kiek daugiau nei tuščias smalsumas. Bonetis jiems ant stalo net pasiūlymą paklojo.

Man pagerės iškart, kai tik parduosiu tą prakeiktą restoraną, pažadėjo sau Frizas.

– Ar ketini įsipilti kavos, ar taip ir stovėsi su puodeliu rankose, Bobai? – pašaipiai paklausė Natali.

– Manau, įsipilsiu.

Puikiai suprato, kad žmona jau pavargo nuo jo nuotaikos svyravimų, vis dėlto ji mažai kuo skundėsi. Atrodė puikiai net susivėlusiais ant pečių krintančiais plaukais, nepasidažiusi ir įsisiautusi į tą seną pūkuotą chalatą, kurio jis taip nekentė.

Pasilenkęs jis pabučiavo jai į viršugalvį.

– Spontaniškas meilės proveržis. Neregėta negirdėta, – nusišaipė ji.

– Žinau. Tai dėl to, kad jaučiu didžiulę įtampą. – Jis nusprendė jai papasakoti apie pasiūlymą. – Įdėjau skelbimą, kad parduodu restoraną *The Seasoner*. Gali būti, kad mes jau turime pirkėją.

– Bobi, tai *fantastiška*! – Pašokusi apkabino jį. – Ar nors kiek pinigų atgausi?

– Bemaž visus, gal net galėsime kiek pasiderėti. – Tardamas šiuos žodžius Bobas Frizas žinojo taip slepiąs savo baimę.

– Tada pažadėk, kad kai tik parduosime restoraną, atsikratysime šio namo ir kraustysimės į Manhataną.

– Pažadu.

Ir aš noriu nešti iš čia kudašių, pamanė jis. *Turiu* iš čia išsikraustyti.

– Manau, turėtume kiek anksčiau išsiruošti į mišias. Tikiuosi, apie jas nepamiršai?

– Tikrai ne.

O paskui, galvojo jis, patrauksime į Lorensų namus, kuriuose nebuvau nuo to vakaro, kai tiek daug laiko praleidau kalbėdamas su Marta.

Paskui susirinksime Stafordo name, kur Daganas mus čirškins klausimais, ką veikėme kitą rytą po pobūvio.

Jis labai bijojo tiek pietų pas Lorensus, tiek susirinkimo pas Stafordą. Bėda ta, kad prisiminė tik pobūvį, bet ne tai, kas dėjosi po jo. Kitą rytą jam prasidėjo priepuolis. Jis atsigavo tik prausdamasis po dušu. Prisiminė, kad jo rankos buvo žemėtos, džinsai ir marškiniai purvini.

Tą rytą jis ketino padirbėti sode. Sodininkystė buvo jo pomėgis, dirbdamas žemę visada nurimdavo.

Nėra abejonės – tą rytą ir kapsčiausi sode, kartojo sau eidamas persirengti mišioms už Martą Lorens. Kaip tik tai aš ir pasakysiu Daganui.

29

Kaip ir žadėjo, Vilas Stafordas šeštadienio rytą lygiai 10.40 užvažiavo paimti Emilės. Ji laukė jo apačioje, jos rankinė ir pirštinės gulėjo paruoštos ant stalo prieškambaryje.

Emilė džiaugėsi, tikra laimė, kad į Spring Leiką atsivežė naują juodą su baltu „žąsies kojelių“ raštu išmargintą kostiumėlį, nes kiti jos drabužiai buvo pernelyg kasdieniški.

Regis, jos ir Vilo skonis sutapo. Praėjusį trečiadienį, kai ji pasirašė namo pirkimo dokumentus, jis vilkėjo sportinį švarką, o šiandien pasipuošė tamsiai mėlynu kostiumu, baltais marškiniais ir pasirišo neryškų mėlynų spalvų kaklaraištį – jo nuomone, tokiai progai šie drabužiai tiko.

– Puikiai atrodote, – tyliai pagyrė jis. – Norėčiau, kad būtume šitaip pasipuošę kokia kita proga.

– Ir aš to paties norėčiau.

Jis ranka mostelėjo į vidinį kiemą.

– Matau, darbininkai jau užverčia duobę. Ar policija įsitikino, kad čia nieko daugiau nėra?

– Taip.

– Gerai. Gal jau eikime. – Kai Emilė paėmė rankinę ir įjungė signalizaciją, Vilas Stafordas nusišypsojo. – Kodėl man vis atrodo, lyg visą laiką jus skubinčiau? Ir tą dieną, kai mes po pusryčių paskutinį kartą atvažiavome apžiūrėti namo. Jeigu būtumėte žinojusi, kas nutiks, ar vis tiek būtumėte įsigijusi šį namą?

– Tikėsite ar ne, tokia mintis man nė į galvą nešovė.

– Tai gerai.

Jis prilaikė ją už alkūnės, kai jie lipo laiptais žemyn, ir Emilei pasirodė, kad jo ranka suteikė jai tiek moralinę pagalbą, tiek fizinio saugumo pojūtį.

Pastarosios dienos buvo sunkios, pamanė ji. Gal jos man kainavo daugiau, nei atrodo.

O kai Vilas atidarė automobilio dureles ir Emilė įsėdo į keleivio sėdynę, ji nusprendė, kad jai tai labai svarbu. Keista, bet jaučiuosi taip, tarsi šios mišios būtų aukojamos ne tik už Martą Lorens. *Jos ir už Madliną Šapli.*

Kai Vilas pajudėjo, ji papasakojo apie savo pojūčius ir pridūrė:

– Vis dar grūmiausi su mintim, kad eidama į mišias už merginą, kurios niekada nepažinojau, atrodysiu kaip kokia vujaristė. Labai dėl to nerimavau, bet dabar viskas atrodo jau kitaip.

– Ką turit omeny?

– Tikiu pomirtiniu gyvenimu, tikiu, kad yra Dangus. Norėčiau manyti, kad tos dvi jaunos merginos – kurios paskutines savo gyvenimo akimirkas turėjo būti baisiai išsigandusios, kurių vieną nužudė daugiau kaip prieš šimtą metų ir kurių kūnus užkasė mano vidiniame kieme, – vis dar kartu. Noriu tikėti, kad jos abi dabar yra „amžino atilsio, ramybės ir šviesos karalystėje“, kaip sako Šventasis Raštas.

– O kur, jūsų nuomone, dabar yra jų žudikas? – paklausė Vilas vairuodamas. – Koks vieną dieną likimas jo laukia?

Krūptelėjusi Emilė atsisuko ir įdėmiai į jį pažiūrėjo.

– Vilai, jūs greičiausiai norėjote pasakyti „žudikai“? Du atskiri žmonės.

Jis nusijuokė.

– O Viešpatie, Emile, turbūt kalbu kaip tie išprotėję bulvarinių laikraštukų žurnalistai. Žinoma, turėjau omenyje *žudikus*. Du. Daugiskaita. Vienas jau seniai miręs. Kitas greičiausiai slankioja netoliese.

Kelias minutes jie tylėjo sukdami aplink ežerą, paskui pasirodė Šventosios Kotrynos bažnyčia. Dailus romaninio stiliaus pastatas su kupolu. Emilė žinojo, kad bažnyčią 1901-aisiais pastatė turtingas miestelėnas savo mirusiai septyniolikos metų dukrai atminti. Emilei pasirodė, kad ši vieta ypač tinka atminimo mišioms aukoti.

Jie matė, kaip prie bažnyčios artėja mašinų srautas, kaip jos stoja aplink ją pakelėse.

– Įdomu, Vilai, ar Martos žudikas sėdi viename tų automobilių?

– Jeigu jis būtų kilęs iš Spring Leiko, o policininkai, atrodo, taip ir mano, labai abejoju, ar jis būtų ištvėręs ir čia neatėjęs. Jeigu jis neateitų ir su visa šeima negedėtų, tai kristų į akis.

Negedėtų su visa šeima, mintyse pakartojo Emilė. Įdomu, kuris iš Madlinos draugų, susitepęs jos krauju rankas, gedėjo kartu su mūsų šeima prieš šimtą dešimt metų?

30

Kai šeštadienio rytą, vienuoliktą valandą, Džoana Hodžes jau važiavo į kirpyklą dažytis plaukų, suskambo jos mobilusis. Iš Konektikuto skambino daktarės Maden sesuo Estera.

Jos balse buvo girdėti susirūpinimas.

– Džoana, ar Lilijana šį savaitgalį kur išvažiavo?

– Ne.

– Mėginau jai vakar vakare apie pusę dvyliktos prisiskambinti. Kai ji neatsakė, pamaniau, kad po paskaitų kur nors su draugais išdūmė. Jau du kartus skambinau ir šiandien iš ryto, bet niekaip negaliu jos rasti.

– Kartais ji išjungia telefoną. Greičiausiai taip ir padarė – dėl žmogžudystės tyrimo žurnalistai jai neduoda ramybės. Aš pas ją užšoksiu ir įsitikinsiu, ar nieko nenutiko. – Džoana mėgino kalbėti raminamai, nors pati nuogąstavo.

– Nenoriu jūsų varginti.

– Jūs manęs ir nevarginate. Tai vos penkiolika minučių kelio.

Visiškai pamiršusi apie vizitą pas kirpėją, Džoana skuodė kiek įmanydama greičiau. Staigus silpnumas pilve, kamuolys gerklėje išdavė paniką, kurią ji mėgino nuslopinti. Įvyko kažkas baisaus. Jautė – įvyko kažkas baisaus.

Daktarės Maden namas stovėjo pusės akro sklype Lorel gatvėje, vos trys kvartalai nuo vandenyno. Kokia graži diena, pamanė Džoana įvažiuodama į keliuką. Prašau tavęs, Dieve, padaryk, kad ji būtų išėjusi pasivaikščioti. Arba kad būtų pamiršusi įjungti telefoną.

Privažiavusi prie pat namo Džoana pamatė, kad miegamojo užuolaidos užtrauktos, kad priebutyje mėtosi laikraštis. Rankos jau drebėjo, kai ieškojo biuro raktų. Ji žinojo: jeigu daktarė Maden užrakino duris, iš biuro vedančias į jos butą, jos stale guli atsarginis raktas.

Ji įėjo į mažą vestibiulį. Ryškioje saulės šviesoje nė nepastebėjo, kad kabinete dega lempa. Jos delnai nuo susijaudinimo sudrėko, kvėpavimas ėmė trūkinėti, kai ėjo į savo darbo kambarį. Dokumentų spintos stalčiai buvo ištraukti. Segtuvai ištraukti, ištuštinti, išmėtyti, jų turinys paskleistas ant grindų.

Kojos vos ne vos atsispyrė norui bėgti, ir Džoana žengė į Lilijanos Maden kabinetą.

Riksmas, kuris sprogte sprogo joje, prasiveržęs pro lūpas tepanėšėjo į agonišką aimaną. Daktarė Maden buvo užsikniaubusi ant stalo, galva nusukta į šoną, ranka sugniaužta, tarsi ji vis dar kažką laikytų. Akys atmerktos, išsprogusios, burna atvira, tarsi būtų žiopčiojusi gaudydama orą.

Aplink kaklą buvo tvirtai apsuktas laidas.

Džoana neprisimena, kaip išbėgo lauk, kaip nuskrido priebučio laipteliais ant pievelės ir nulėkė iki gatvės visą laiką rėkdama. Kai sąmonė grįžo, ją jau supo Lilijanos Maden kaimynai – išgirdę isterišką klyksmą jie išbėgo į lauką.

Jos keliai sulinko, bet prieš tai, kai maloninga tamsa pridengė siaubingą jos nužudytos draugės ir darbdavės vaizdą, galvoje šmėstelėjo mintis: *Daktarė Maden tikėjo, kad smurtine mirtimi mirę*

žmonės labai greitai grįžta nauju pavidalu. Jei tai tiesa, įdomu, kada ji pati grįš?

31

Jie tiesiog nuostabūs, pamanė Emilė. Su Vilu Stafordu ji ką tik atvažiavo į Lorensų namus, erdvioje svetainėje buvo susidariusi neoficiali eilutė. Martos seneliai – vyriausieji Lorensai, pražilę, tiesios laikysenos aštuoniasdešimtmečiai; Martos tėvai, Džordžas ir Amanda Lorensai, aristokratiška pora, bebaigianti šeštą dešimtį; jų jaunesnioji dukra Kristina, motinos kopija, stovėjo su vyru – ir visi kartu sveikinosi su svečiais ir klausėsi užuojautų.

Emilę sužavėjo jų orumas ir romumas, tai, kaip jie laikėsi per atminimo mišias.

Juodu su Vilu sėdėjo klaupte nuo Martos šeimos iš dešinės, todėl Emilė gerai juos matė. Nors į akis ir plūdo ašaros, Lorensai per apeigas sėdėjo santūrūs, dėmesingi: Kristina su naujagime rankose glaudėsi prie tėvų – mergaitė buvo pavadinta Martos vardu.

Kai viena iš Martos draugių neišlaikiusi pagyrų srauto pratrūko raudoti, Emilė pajuto, kad ir jos akis aptemdė ašaros. Tuo metu Amanda Lorens pasilenkusi paėmė iš Kristinos mergaitę. Tvirtai ją prisispaudė ir naujagimės galvutę prilaikė smakru.

Pabučiavau ją, bet mane bučiuodama ji dar nežinojo, kad manasis bučinys buvo skirtas jos seseriai, klojamai vis gilėjančio sniego.

Šios karčios Džeimso Raselo Louelio eilėraščio eilutės mintyse iškilo, kai Emilė stebėjo Amandą Lorens, ieškančią ką tik gimusios anūkėlės paguodos, nors jos nužudytoji dukra dabar buvo šlovinama.

Vilas supažindino ją su Lorensų šeima. Jie iš karto suprato, kas ji tokia.

– Prieš keturias kartas tas pats nutiko ir jūsų šeimoje, – tarė Martos tėvas. – Mes meldžiame tik vieno – kad ir kas atėmė mūsų dukrai gyvybę, jis nusipelno teisingumo.

– Veikiausiai nekreipiate dėmesio į tas nesąmones apie reinkarnaciją, bet ar nemanote, kad Martos žudikas sąmoningai mėgdžioja tai, kas nutiko Madlinai Šapli? – paklausė Amanda Lorens.

– Taip, manau, – patvirtino Emilė. – Esu tos nuomonės, kad egzistuoja kokia nors raštiška išpažintis ar šiaip koks pranešimas, kurį ir rado dabartinis žudikas. Knaisiojuosi po senas knygas ir įrašus, mėginu iš gabaliukų sudėti Madlinos ir jos draugų paveikslą. Ieškau bet kokių anų laikų žmonių prisiminimų ir net įspūdžių apie ją.

Džordžas ir Amanda Lorensai susižvalgė, paskui Džordžas pasisuko į tėvus.

– Mama, juk jūs turite kelis nuotraukų albumus ir kitokių atmintinų daiktų iš senelės laikų?

– O taip, brangusis. Visa tai palėpės spintoje. Mano senelė iš mamos pusės – Džulija Gordon buvo *labai* skrupulinga. Po visomis nuotraukomis paaiškino, kas jose, nurodė datą, vietą, įvykį ir žmonių vardus, be to, ji rašė išsamų dienoraštį. – Vyresnioji ponia Lorens klausiamai žiūrėjo į Emilę.

Džulijos Gordon vardas šmėstelėjo ir knygos „Jaunystės atspindžiai“ dienoraščio ištraukose. Ji buvo Madlinos bendraamžė.

– Gal jūs leistumėte man pamatyti, kas toje spintoje? – tyliai paprašė Emilė. – Galite pamanyti, jog tai atgrasu, bet tikiu, kad jei ką nors atrasiu praeityje, tas kažkas gali pagelbėti ir dabartyje.

Ponia Lorens nė burnos nespėjo praverti, nes jos sūnus Džordžas Lorensas ryžtingai ir be

mažiausios abejonės kruopelytės tarė:

– Mes padarysime *viską*, ką galėsime, jei tai padės rasti mūsų dukters žudiką.

– Emile. – Vilas Stafordas spustelėjo jai ranką rodydamas į žmones, kurie laukė už jų pasikalbėti su Lorensais.

– Nedrįstu ilgiau jūsų gaišinti, – paskubomis atsiprašė Emilė. – Ar galiu jums paskambinti rytoj rytą?

– Vilas turi mūsų telefono numerį. Jums jį duos.

Stalas buvo padengtas valgomajame. Staliukai su kėdėmis sustatyti įstiklintoje verandoje palei visą namo ilgį.

Paėmę lėkštes jie pasuko į verandą.

– Vilai, čionai, – šūktelėjo balsas. – Užėmėme jums vietą.

– Tai Natali Friz, – tarė Vilas, kol jie ėjo per kambarį.

– Prisidėkite prie kitų įtariamųjų, – linksmai pakvietė Natali, kai juodu prisiartino prie stalo. – Mėginame suderinti savo pasakojimus prieš Dagano trečiojo[2] laipsnio apklausą.

Nuo tokios pastabos Emilė net susigūžė, todėl ji visiškai pritarė priešais Natali sėdinčiai rūstaus veido moteriškei. Ši griežtai nukirto:

– Dėl kai kurių dalykų nejuokaujama, Natali.

Priekaištas, regis, nė akimirką nesutrikdė Natali Friz.

– Tik mėginu pralinksminti tą kampą, kur jūs, Reičele, sėdite, – gyvai atšovė ji. – Štai ir viskas. Nieko nenorėjau įžeisti.

Prie stalo sėdėjo ir daktaras Vilkoksas, jis šiltai pasisveikino su Emile. Ji buvo supažindinta su jo žmona Reičele, su Bobu ir Natali Frizais. Gegužės ir gruodžio meilės nuotykis, apie tuodu pamanė Emilė. Įdomu, kiek kentės ši ponia? Galiu lažintis, kad jų santuoka ilgai netruks. Kita vertus, niekada negali žinoti, priminė ji sau. Juk galėjo galvą guldyti, kad josios bus amžina.

– Ar mano knygos jums pravertė? – pasidomėjo daktaras Vilkoksas.

– Labai.

– Kaip suprantu, esate baudžiamosios teisės advokatė, Emile? – pasitikslino Natali Friz.

– Taip, esu.

– Man smalsu – jeigu kas nors iš sėdinčiųjų šiame kambaryje būtų apkaltintas Martos žmogžudyste, ar imtumėtės jį ginti?

Jai patinka drumsti vandenį, pagalvojo Emilė ir pastebėjo, kad nuotaika prie stalo pasikeitė akimirksniu. Kai kam – gal net visiems – šis klausimas toli gražu neatrodė šmaikštus.

Emilė pamėgino klausimą nuleisti juokais.

– Na, iš tiesų esu Naujojo Džersio advokatų kolegijos narė, bet esu tikra, kad jums gynybos neprireiks, be to, nemanau, kad čia kvepia honoraru.

Išeinant Vilas supažindino ją su daugybe žmonių – su vietos gyventojais ir vasarotojais. Emilė iš karto pasijuto gerai, tarsi jos šeima, kaip ir kitos, būtų puoselėjusi prisiminimus apie Spring Leiką jau daugelį kartų˜. Lorensų namas buvo pastatytas devyniolikto amžiaus devintąjį dešimtmetį. Įdomu, ar Šapliai viešėdavo jų namuose?

Jie dar kelias minutes paplepėjo su Džonu ir Karolina Teilorais, artimais Vilo draugais; šie domėjosi, ar Emilė žaidžia tenisą.

Mintyse greitai švystelėjo prisiminimas – ji stovi šalia Gario Olbanio klube ir jai įteikia apdovanojimą už pirmąją vietą dvejetų rungtynėse.

– Taip, žaidžiu.

– Mes esame vietos klubo nariai, – pasigyrė Karolina. – Kai gegužės mėnesį jį atidarys, prisidėkite prie mūsų – kartu valgysime priešpiečius. Ir atsineškite raketę.

– Mielai.

Iš pokalbio ji suprato, kad Karolina vadovauja vaikų darželiui gretimame Tinton Folso miestelyje, o Džonas dirba chirurgu Naujojo Džersio pakrantės ligoninėje. Emilė suprato, kad su šia pora ji mielai susipažintų artimiau.

Juodu jau ketino eiti, kai Karolina Teilor kiek padvejojusi prašneko:

– Tikiuosi, suprantate, kad visi šiame kambaryje – visi mūsų *bendruomenės* nariai – jus labai užjaučia, per pastarąsias dienas tiek daug užgriuvo ant jūsų pečių. Norėjau tai jums pasakyti mūsų *visų* vardu. – Paskui ji dar pridūrė: – Spring Leike gyvena jau ketvirta mūsų šeimos karta. Tiesą sakant, tolima mano giminaitė Filisė Geits net parašė knygą apie šias vietas, ji čia vasarodavo devyniolikto amžiaus devintojo dešimtmečio pabaigoje ir dešimtąjį dešimtmetį. Ji artimai bendravo ir su Madlina Šapli.

Emilė tiesiog siurbte įsisiurbė į ją.

– Vakar vakare jos knygą perskaičiau nuo pradžios iki pabaigos, – prisipažino ji.

– Filisė mirė ketvirtojo dešimtmečio viduryje, kai mano mama dar buvo paauglė. Nors skyrėsi amžiumi, jos viena kitai labai patiko. Filisė dažnai veždavosi mano mamą kartu į keliones.

– Ar ji kada pasakojo jūsų mamai apie Madliną?

– Taip, pasakojo. Tiesą sakant, šįryt mudvi su mama kalbėjomės telefonu. Žinoma, aptarinėjome visus šių dienų įvykius. Mama sakė, kad Filisė knygoje nenorėjo atvirai to rašyti, bet ji buvo tikra, kad Madliną nužudė Daglas Karteris. Regis, jis buvo jos sužadėtinis, ar aš ką painioju?

32

Tomis Daganas į mišias atėjo kartu su Pitu Volšu. Per visas apeigas jam nedavė ramybės įsitikinimas, kad Martos žudikas yra šalia, bažnyčioje, nors jo veido išraiška buvo santūri ir kupina rimties, kai meldėsi su visais už Martą ar kai pakėlė balsą giedodamas paskutinę giesmę.

Mes apsigyvensime Dievo mieste,
Kur mūsų ašaros pavirs džiaugsmu...

Kai tave rasiu, tikrai nušluostysiu tas veidmainio ašaras, mintyse prisiekė Tomis kreipdamasis į žudiką.

Po mišių Tomis ketino grįžti į darbą ir ten pasikrapštyti, kol reikės vykti į susitikimą su grupe Vilo Stafordo name, bet kai juodu su Pitu atėję į mašiną išklausė žinutes, sužinojo apie smurtinę daktarės Lilijanos Maden mirtį.

Po penkiolikos minučių jis jau buvo daktarės kabinete, įkandin įvirto Pitas. Kūnas vis dar buvo ten, kriminalistai atidžiai ieškojo įkalčių, vietos policija saugojo nusikaltimo vietą.

– Jie mano, kad nužudyta vakar vakare tarp dešimtos ir vienuoliktos, – tarė jam Belmaro policijos komisaras Frankas Viletas. – Turiu jums pasakyti, kad tai nebuvo žmogžudyste pasibaigęs nevykęs apiplėšimas. Ir brangenybes, ir pinigus daktarė laikė miegamajame, bet žudikas domėjosi tik tuo, ką buvo galima rasti čia, jos biure.

– Ar daktarė Maden laikė kabinete kokių vaistų?

– Jokių. Ji buvo psichologė, o ne medikė. Savaime suprantama, ją nužudęs žmogus galėjo to ir nežinoti... – Jis patraukė pečiais.

– Ją aptiko jos sekretorė Džoana Hodžes, – toliau pasakojo Viletas. – Hodžes išbėgo laukan ir susmuko. Ją gaivina. – Jis galva linktelėjo į praviras duris, kurios vedė į gyvenamąją namo dalį. – Kodėl jums su ja nepasikalbėjus?

– Tą ir ketinau daryti.

Paramstyta pagalvėmis Džoana Hodžes sėdėjo lovoje svečių kambaryje, šalia jos – medikas iš greitosios pagalbos. Lovos kojūgalyje stovintis Belmaro policininkas jau užvertė savo užrašus.

– Nenoriu važiuoti į ligoninę, – kartojo ji, kai Daganas su Volšu įėjo į kambarį. – Aš atsigausiu. Tai šokas, nes kai ją pamačiau... – Jos balsas užlūžo ir skruostais pradėjo tekėti ašaros. – Tai baisu, – sušnibždėjo ji. – Kodėl su ja taip pasielgė?

Tomis Daganas žvilgtelėjo į Belmaro policininką, iš matymo jį pažinojo.

– Aš jau kalbėjau su ponia Hodžes, – tarė policininkas. – Spėju, ir jūs norite užduoti jai kelis klausimus.

– Noriu. – Tomis prisitraukęs kėdę atsisėdo prie lovos ir prisistatė.

Jo balsas buvo užjaučiantis, kupinas supratimo, jame buvo girdėti ir liūdesys, ir susijaudinimas, paskui jis pradėjo švelniai ją klausinėti.

Iškart tapo aišku, kad Džoana Hodžes turi labai aiškią nuomonę, kokia Lilijanos Maden žmogžudystės priežastis.

Džoanos balsas vis tvirtėjo, nes pyktis sumišo su gėla.

– Čia veikia žudikas maniakas, ir jau pradedu manyti, kad jis reinkarnavo iš to šėtono, kuris siautėjo devynioliktame amžiuje. Ketvirtadienį ir vakar žiniasklaida vis skambino daktarei Maden ir klausinėjo. Visi norėjo išgirsti jos nuomonę apie jį.

– Norite pasakyti, kad daktarė Maden galėjo jį pažinoti? – pasitikslino Tomis Daganas.

– Atvirai kalbant, pati nežinau, *ką* noriu pasakyti. Gal ji pasakė jiems kažką, kas galėjo policijai padėti jį surasti. Nujaučiau, kad blogai baigsis, kai daktarė Maden vakar išėjo į paskaitą. Perspėjau ją, kad turėtų paskaitą atšaukti. Tikriausiai kas nors atsekė ją iki namų.

Hodžes prielaidos panašios į tiesą, pamanė Tomis. Žudikas galėjo dalyvauti jos paskaitoje.

– Džoana, jūs matėte, kad kabinete išmėtyti dokumentai. Akivaizdu, žudikas kažko ieškojo, gal net savo paties kortelės. Ar prisimenate bent vieną daktarės pacientą, galbūt jai grasinusį? Arba tokį, kuris, būdamas psichiškai nesveikas, dėl savos priežasties būtų galėjęs pakelti prieš ją ranką?

Džoana Hodžes nubraukė nuo kaktos plaukus. O kad būčiau galėjusi jį sustabdyti, pagalvojo ji. Visa savo esybe ji troško, kad laikrodis būtų atsuktas atgal, kad diena būtų praėjusi taip, kaip planavo: dabar eitų į parduotuvę pirkti naujos suknelės, jos geriausia draugė antrą kartą teka.

Daktarė Maden, prisiminė ji. Pacientai ją mylėjo. Ji buvo tokia maloni, tokia supratinga. Žinoma, kai kurie nustojo lankęsi, bet taip nutinka daugeliui psichologų. Daktarė Maden mėgdavo kartoti, kad kai kuriems žmonėms reikia tiesiog pasiteisinimo dėl netinkamo savo elgesio, o ne įžvalgų, kaip tą elgesį keisti.

– Nežinau nė vieno paciento, kuris kada nors būtų norėjęs pakenkti daktarei Maden, – atsakė ji Tomui. – Tai žudikas maniakas. Jaučiu, tai jo darbas. Jis bijojo, kad daktarė kai ką apie jį nutuokia.

Visai protinga mintis, *jeigu* jis kurį laiką buvo jos pacientas, pamanė Tomas.

– Džoana, kur dar, be kortelės, įrašoma paciento pavardė?

– Vizitų žurnale, jį pildau kompiuteryje.

Tomis Daganas atsistojo.

– Džoana, mes tikrai tą vyruką sučiupsime. Prižadu jums. Dabar jūsų darbas – sutelkti dėmesį į pacientus. Net jei jums atrodys visai nereikšminga, bet bent kiek keista, tučtuojau man skambinkite. Gerai?

Jis padėjo savo vizitinę kortelę ant naktinio staliuko šalia lovos.

Kai juodu su Pitu grįžo į daktarės kabinetą, Lilijanos Maden lavonas jau buvo išneštas.

– Savo darbą mes baigėme, – tarė jam ekspertų vyresnysis. – Labai abejoju, kolegos, kad būsime jums naudingi. Spėju, šis vyrukas gana sumanus, jis mūvėjo pirštines.

– Kad ir ko jis ieškojo tarp daktarės dokumentų, tikrai rado, – pridūrė komisaras Viletas.

Spintos su pacientų kortelėmis buvo daktarės kabinete, raktelis kyšojo spynoje. Galbūt žudikas jį aptiko viršutiniame daktarės Maden stalo stalčiuje, o galbūt jis buvo paliktas ir spynoje.

– Nežinote, ar ji dažnai dirbo vakarais? – paklausė Pitas Volšas.

– Daktarė Maden vakar vietos koledže skaitė paskaitą. Atrodo, grįžusi ji patraukė tiesiai į savo kabinetą. Jos paltas kabo priimamajame, ir portfelis ten. Įdomu, kas svarbaus nutiko? Ji nužudyta prie savo darbo stalo. Greičiausiai darbuodamasi nė neišgirdo įsibrovėlio.

– Kaip jis pateko vidun?

– Niekas neišlaužta. Veikiausiai pro langą. Gal trys ar keturi buvo neuždaryti. Signalizacija buvo

išjungta.

– Jis buvo jos pacientas, – tvirtai pareiškė Tomis. – Gal toks, kuris per hipnozę per daug atsivėrė ir dabar ėmė jaudintis. Kitaip kam būtų reikėję versti korteles? Džoana Hodžes sakė, jei jis buvo jų pacientas, jo vardas bus įrašytas į vizitų žurnalą.

– Jis mėgino sudaužyti ir kompiuterius, – tarė Viletas.

Tomis linktelėjo. Jo tai nenustebino.

– Na, jei standusis diskas nesugadintas, gal dar galėsime įrašus atkurti, – guodėsi jis.

– Aš jums padėsiu. – Vis dar balta kaip vaiduoklis, bet ryžtingai nusiteikusi Džoana Hodžes nusekė paskui juos.

Po valandos nusivylęs Tomis Daganas buvo tikras tik dėl vieno: žudikas buvo Lilijanos Maden pacientas prieš kokius penkerius metus. Dingo visi to laikotarpio vizitų žurnalai: ir asmeninės daktarės Maden kopijos, ir tos, kurias tvarkė Džoana Hodžes.

Džoana atrodė bepasiduodanti.

– Mums jau laikas, ir jūs turite eiti namo, – tarė jai Tomis. – Leiskite Pitui parvairuoti jūsų automobilį. – Jis pasijuto nejaukiai. – Kiek metų dirbote su daktare Maden, Džoana?

– Kitą savaitę būtų suėję šešeri.

– Ar daktarė Maden aptarinėjo su jumis pacientus?

– Niekada.

Važiuodamas per Belmarą paskui Džoanos automobilį į jos daugiabutį Vol Taunšipe, Tomis spėliojo, ar daktarės Maden žudikas tik nepradėjo nerimauti, kad jos sekretorė galėjo būti ir jos patikėtinė.

Liepsiu vietos vyrukams nenuleisti nuo jos buto akių, nusprendė. Jis tvirtai suspaudė rankomis vairą ir pajuto primityvų norą pratrūkti keiksmais arba kam nors užvožti kumščiu.

– Aš buvau šalia žudiko, – garsiai pratarė spjaute išspjaudamas kiekvieną žodį. – Jaučiau jį. Bet nežinau, kas jis.

33

Martis Brovskis iš Olbanio Niujorko valstijoje nepažinojo Tomio Dagano iš Monmuto apygardos Naujojo Džersio valstijoje, bet jų sielos buvo giminingos, nes abu buvo gimę detektyvais – kai imdavosi tirti kokį nusikaltimą, griebdavosi darbo su užsispyrusio buldogo atkaklumu.

Jie turėjo dar šį tą bendra. Abiem buvo būdingas tas beveik mistinis pojūtis, kad kažkas byloje ne taip, – net kai nusikaltimas būdavo sėkmingai išnarpliotas, – ir juodu nenurimdavo tol, kol neperžiūrėdavo kiekvieno bylos aspekto, ieškodami tyrimo klaidų.

Nuo tada, kai iš Emilės Greiham sulaukė skambučio dėl Spring Leike po durimis pakištos nuotraukos, Martis Brovskis labai nerimavo.

Iki tol jis buvo įsitikinęs, kad ją persekiojo Nedas Koleras, kad jis buvo sučiuptas laiku – dar jam nespėjus nužudyti Emilės. Tačiau dabar Martis dėl to nebebuvo toks tikras.

Šeštadienio popietę jis apie tai kalbėjo su žmona Džeine, kai juodu su savo labradoru Reindžeriu patraukė į parką netoli savo namų Trojuje.

– Kai suėmėme Kolerą, jis trainiojosi prie Emilės Greiham namo. Tvirtino norėjęs ją tik pagąsdinti, todėl nė neketinęs laužtis vidun.

– Tu juo patikėjai, Marti. Visi juo tikėjo. Todėl jį ir nuteisė tik už persekiojimą, – prisiminė ir Džeinė.

– Bet jis jau kitaip kalbėjo, kai buvau susitikęs su juo vakar. Koleras sakė norėjęs, kad Emilė patirtų, kokia išsigandusi buvo jo motina prieš *mirtį*.

– Mylintis sūnus.

– Pavasaris ateina, – įkvėpęs oro pareiškė Martis. – Būtų smagu paplaukioti valtimi. – Jis nutaisė grimasą. – Džeine, Nedas Koleras teigė, kad parėjęs namo rado motiną negyvą su įsmeigtu peiliu krūtinėje. Jis buvo tarsi iš proto išsikraustęs: pakėlė ją, išnešė kūną iš buto, šaukėsi pagalbos. Džoelis Leikas buvo tame bute ir jį net apiplėšė. Tikras stebuklas, kad dėl šios žmogžudystės Emilei Greiham pavyko jį išteisinti.

– Kiek prisimenu, prisiekusieji patikėjo Rutos Koler seseria, ji tvirtino dar kalbėjusi su Ruta, kai buvo pastebėtas iš buto išeinantis Džoelis Leikas.

– Nemaniau, kad jie patikės ta pasaka. Mano galva, ta senoji ponia tiek pat patikima kaip orų pranešėjai.

Džeinė Brovski nusišypsojo. Juodu su Marčiu mylėjo vienas kitą nuo vaikystės, todėl baigę mokyklą po savaitės susituokė. Keturiasdešimt devynerių ji jau turėjo tris suaugusius vaikus ir keturis anūkus – dėl jaunatviškos jos išvaizdos niekaip nebūtum tuo patikėjęs. Dabar ji studijavo antrame Sienos koledžo kurse, siekė bakalauro laipsnio – Martis uoliai mokėsi vakarais pirmaisiais penkeriais jų vedybinio gyvenimo metais, tada jį ir buvo gavęs.

Ji žinojo, kad lygindamas parodymus su orų prognozėmis Martis norėjo pareikšti ypatingą nepasitikėjimą.

– Nori pasakyti, kad Ruta Koler užklupo jos butą plėšiantį Džoelį Leiką ir šis ją nužudė?

– Buvau visiškai dėl to tikras. Mes nutvėrėme jį vos už poros kvartalų. Jis tempė iš to buto pavogtus daiktus. Tai, kad jis nebuvo susitepęs krauju, dar nieko nereiškia, nes peilis į Rutą Koler buvo sviestas, jis pataikė jai į gerklę.

– O pirštų atspaudai?

– Džoelis Leikas per įsilaužimą mūvėjo pirštines. Nedas Koleras nusikaltimo vietoje viską sugadino: ištraukė peilį iš negyvėlės kūno, išnešė ją iš buto į koridorių. Mes patikėjome jo pasakojimu, esą kai rado nužudytąją, puolė isterijon.

Džeinė Brovski pasilenkusi pakėlė pagalį, Reindžeris, aišku, laukė, kada šeimininkai su juo pažais.

Atsivėdėjusi Džeinė sviedė pagalį. Šis pakilo aukštai į orą ir nuskrido toli už Reindžerio, šuo džiaugsmingai lodamas leidosi prie jo.

– Gražus metimas – net Niujorko *Mets* galėtų tave į komandą priimti, – susižavėjęs pagyrė Martis.

– Kurgi ne. Taigi apibūdinai Nedą Kolerą ne tik kaip keistuolį, bet ir kaip gedintį sūnų, puolusį persekioti motinos žudiką išteisinusios advokatės.

– Teisingai.

– Ar pasirengęs visažinis detektyvas pažvelgti tiesai į akis – galbūt paskubėjo ir padarė klaidingą išvadą?

Dantyse nešdamas pagalį prie jų liuoksėjo Reindžeris.

Martis Brovskis atsiduso.

– Džeine, kodėl tavo motina neišmokė tavęs gerbti vyro? Nedas Koleras yra keistuolis, melagis. Po vakarykščio susitikimo imu tikėti, kad jis dar ir žmogžudys, motinos žudikas. Ir...

– Kas dar? – nutraukė Džeinė.

– Dar imu abejoti, ar jis tas persekiotojas, pavertęs Emilės Greiham gyvenimą pragaru. Manau, tikrasis persekiotojas yra tas, kas neseniai pakišo nuotrauką jai po durimis. Kalbėjau su Spring Leiko policija. Tik pagalvok. Kažkas iš šių vietų nusekė paskui ją, stovėjo paplūdimyje tikėdamasis ją pamatyti, nufotografavo, išryškino nuotrauką ir pakišo po durimis tą patį vakarą, kai ten sukiojosi policininkas – ar tau tai nieko nebyloja?

– Manija. Jokios baimės. Klasta.

– Būtent.

– Kad ir kas čia ją persekiojo, jis nepatingėjo nusekti jai iš paskos į Spring Leiką. Jeigu Nedas Koleras atkrinta, kur pradėtum ieškoti?

– Gal Džoelis Leikas? Jis vienintelis pažįsta Emilę. Tikras padugnė. Už vagystę ir įsilaužimą gavo per švelnią bausmę, o kai prasidėjo persekiojimas, jis jau buvo laisvėje. Dar įdėmiai patyrinėčiau Garį Vaitą.

– Na, ką tu, Marti! Emilė Greiham su Gariu Vaitu jau treji metai išsiskyrę. Girdėjau, kad jis jau išsiskyrė ir su Barbara, kokia ten jos pavardė, ir toliau laksto paskui sijonus. Jis tiesiog vietinės reikšmės donžuanas.

– Bet jis Emilei Greiham iškėlė penkių milijonų ieškinį – tai pusė sumos, kurią ji gavo pardavusi bevielės įrangos bendrovės akcijas. Beje, tai pats ryžtingiausias jos gyvenimo poelgis, – pridūrė Martis. – Pastaruoju metu tai bendrovei nekaip sekasi.

Jie priėjo parko takelio galą – ten paprastai apsisukdavo ir traukdavo namo. Nejučia jie susikibo rankomis.

– Tai koks bus kitas tavo žingsnis?.. – paklausė Džeinė.

– Peržiūrėsiu Rutos Koler nužudymo bylą turėdamas galvoje prielaidą, kad jos žudikas gali būti ir

sūnus. Ir dar kartą perversiu persekiojimo bylą.

– Protingas žingsnis.

– Ir kuo greičiau perspėsiu Emilę Greiham, – niūriai pridūrė Martis Brovskis.

34

Trečią valandą Vilo Stafordo svetainėje susirinko dvidešimt penki žmonės, penki jų – maisto ruošimo įmonės darbuotojai. Kadangi trūko vietų, reikėjo atnešti kėdžių iš valgomojo. Nejaukiai jausdamiesi ir norėdami pasitarnauti restorano darbuotojai išskubėjo jų atnešti ir sau penkias pasistatė vienoje vietoje.

Tomis Daganas stovėjo prie židinio – svarbiausio kambario akcento. Jis peržvelgė susirinkusiuosius ir prieš akis jam vėl iškilo pasmaugta daktarė Lilijana Maden. Kokia galimybė! Kad ir kas nužudė daktarę Maden, žudikas dabar buvo šiame kambaryje; ta mintis jį ir džiugino, ir šleikštulį kėlė.

Tomis Daganas turėjo įkaltį – šaliką, kuris buvo užkastas kartu su Martos Lorens palaikais. Jei nors *vienas* dalyvių prisimins, kad kažkas tada ryšėjo sidabrinį šalikėlį, išsiuvinėtą blizgančiais karoliukais, jis turės sąsają su žudiku.

– Labai dėkoju visiems susirinkusiems, – meilikautojo tonu prabilo jis. – Priežastis, dėl kurios mes čia esame, vienintelė – jūs esate paskutiniai, kurie bendravote su Marta Lorens. Jūs dalyvavote Lorensų namuose surengtame vakarėlyje vos kelios valandos iki Martos dingimo ir, kaip dabar žinome, – iki jos nužudymo. Per šiuos ketverius su puse metų aš kalbėjau su kiekvienu jūsų asmeniškai. Turiu vilties, kad, sukvietus jus draugėn, gal koks nors dalykas, kurį tą naktį pastebėjote, bet paskui pamiršote, iškils į paviršių. Gal Marta minėjo ketinanti su kuo nors susitikti tą vakarą ar kitą dieną. Norėčiau jus po vieną pasikviesti į Vilo darbo kambarį, jame man išsamiai papasakosite, apie ką jūs tą vakarą šnekėjotės su Marta ir ką nugirdote Martai kalbantis su kitais svečiais. – Jis nutilo. – Paskui dar kartą norėsiu išgirsti, kur kiekvienas buvote kitą rytą tarp šeštos ir devintos valandos.

Tomio ausys gáudė kambaryje sėdinčių žmonių reakciją. Akivaizdu, Robertas Frizas tūžo. Jo skruostai nusidažė tamsiai raudona spalva, o lūpos susičiaupė į ploną, piktą liniją. Jis tvirtino tą rytą dirbęs savo gėlynuose. Žmona miegojusi. Kadangi aplink jo namą auga aukštos gyvatvorės, niekas kitas negalėjo jo alibi patvirtinti. Tikras ponas Makgregoras kopūstų lysvėje. Tomis nežinojo, kodėl Robertą Frizą kieme įsivaizdavo kaip vieną iš Beatričės Poter personažų, bet taip jau buvo. Tas įvaizdis lipte prie jo prilipo.

Denisas ir Izabelė Hjuzai, Lorensų kaimynai, susikaupę raukėsi. Regis, abu troško padėti. Ji buvo plepė. Gal pamačius vėl visus kartu jos atmintis gaus postūmį?

Vienas vyrukų iš restorano, Ridas Turneris, šefo padėjėjas, visada kėlė Daganui klausimų. Įžengęs į ketvirtą dešimtį, neblogos išvaizdos, jis save laikė moterų numylėtiniu. Tomis pastebėjo, kad dabar jis atrodo sunerimęs. Kodėl?

Daktaras Vilkoksas nutaisęs mąslią išraišką. Tomio klausinėjamas jis taip elgėsi visus puspenktų metų. Jis prisipažino tą rytą išėjęs pasivaikščioti, bet keliavęs ne mediniu paplūdimio taku, tąkart pasirinkęs miestą. Galbūt. Kodėl gi ne?

Ponia Vilkoks. Brunhilda. Nenorėčiau pasipainioti jai po kojomis, pamanė Tomis. Regis, ji kietas

riešutėlis. Ir dabar nutaisyta jos grimasa galėtų sustabdyti laikrodį. Primena jam ponią Orbach. Ponia Orbach penktoje klasėje buvo jo mokytoja. Boba kaip kazokas, mintyse įvertino jis.

Vilas Stafordas. Išvaizdus. Nevedęs. Moterims jis patinka. Natali Friz įėjusi su juo gana šiltai pasibučiavo. Tiesiai priešais vyro nosį. Įdomu, ar jis patiko ir Martai Lorens? – spėliojo Tomis.

Ten buvo dar keturios poros, visos žmonos prisiminė, kad jų vyrai tokį ankstyvą rytą kojos iš namų nekėlė. Ar jos geriau meluos, nei leis kristi ant vyrų bent menkiausiam įtarimui? Galbūt.

Tomis jau įsivaizdavo bet kurį iš šių vyrų sakantį žmonai: „Nenoriu, jog dėl to, kad tądien anksti rytą išėjau dešimčiai minučių pasivaikščioti, visas miestas pultų spėlioti, ar ne aš įvykdžiau nusikaltimą. Su niekuo nesusitikau. Tiesiog sutarkime – visą rytą maišiausi tau po akių.“

Ponia Džois. Bebaigianti aštuntą dešimtį. Ilgametė vyresniųjų Lorensų draugė. Po pirminio tyrimo jis nebegavo progos daugiau su ja pakalbėti. Mat nebeturi čia namo. Vasarą mėnesį ar du nuomojasi kambarį viešbutyje „Bangolaužis“. Ji atvyko į atminimo mišias.

– Pone Turneri, gal pradėkime nuo jūsų? – pasiūlė Tomis, paskui pasisuko į Pitą Volšą. – Pasirengęs?

Jie sutarė, kaip vyks apklausa. Ne pagal principą „geras policininkas – blogas policininkas“, bet Pitas atsisės apklausiamajam už nugaros su ankstesnės apklausos protokolu ir kaskart išgirdęs neatitikimą pertrauks.

Toks būdas visada sujaudindavo žmogų, mėginantį ką nors nuslėpti.

Tomis visiems buvo paruošęs po du klausimus: „Ar vakarėlyje matėte moterį, ryšinčią sidabrinį šalikėlį, pakraščiuose išsiuvinėtą blizgančiais karoliukais?“ Antrasis klausimas: „Ar kada buvote daktarės Lilijanos Maden pacientas, ar bent konsultavotės pas ją?“

Kai Tomis per svetainę patraukė į darbo kambarį, jį sustabdė Robertas Frizas.

– Reikalauju, kad mane apklaustumėte patį pirmą. Turiu prižiūrėti restoraną – šiandien šeštadienis, daug lankytojų. Regis, minėjau vakar kalbėdamas telefonu.

– Taip, minėjote.

Tomiui tiesiog panižo atšauti Frizui: „Tai žmogžudystės tyrimas, pone Frizai. Iš šiame kambaryje susirinkusiųjų jūs padėjote mažiausiai. Ką slepiate?“ Vis dėlto jis tepasakė:

– Būsiu laimingas, pone Frizai, galėdamas jus apklausti pirmą. – Paskui kiek patylėjęs pridūrė: – Negaliu priversti jūsų čia sėdėti, bet mūsų tyrimui labai svarbu, kad liktumėte iki apklausos pabaigos. Norėsime dar kartelį su kai kuriais pakalbėti, kai jau visi bus apklausti.

Pirmoji valanda slinko lėtai. Visi kartojo tą pačią istoriją, kurią per pastaruosius puspenktų metų kone atmintinai išmoko.

Niekas apie jokį šaliką nieko nežinojo... Marta niekam nieko nepasakojusi apie savo kitos dienos planus... Niekas nematė jos skambinant mobiliuoju telefonu.

Kai įėjo Reičelė Vilkoks, kiekvienas jos grėsmingo kūno colis bylojo apie pasipiktinimą ir antipatiją visam šiam reikalui. Jos atsakymai buvo stačiokiški, trumpi.

– Kalbėjau su Marta apie magistrantūrą, nes žinojau, kad ketina mokytis. Marta minėjo dar svarstanti, ar verta studijuoti verslo administravimą. Ji dirbo administratore *Chillingsworth* – labai puikus restoranas Menkių kyšulyje – ir jai tas darbas patiko. Todėl prisipažino galvojanti, ar nevertėtų keisti pasirinkimo.

– Anksčiau apie tai nepasakojote, ponia Vilkoks, – nustebo Tomis.

– Jei kiekvienas vakarėliuose ištartas žodis būtų pasvertas ir pamatuotas, pasaulis nuskęstų smulkmenose, – atkirto jam Reičelė Vilkoks ir pridūrė: – Ar dar ko iš manęs reikia?

– Dar vienas klausimas. Gal matėte, ar tą vakarą pobūvyje kas nors ryšėjo sidabrinės spalvos šifono šalikėlį su blizgančiais karoliukais?

– Aš ryšėjau. Ar jį rado?

Tomis pajuto, kaip suprakaitavo delnai. *Kleitonas Vilkoksas,* pamanė jis. Negi jis būtų buvęs toks kvailas, kad būtų pasmaugęs Martą žmonos šalikėliu?

– Klausiate, ar kas rado šalikėlį, ponia Vilkoks? Kada jo pasigedote?

– Tą vakarą buvo gana šilta, todėl jį nusirišau. Paprašiau vyro įsikišti kišenėn ir iki kitos dienos vidurdienio apie jį neprisiminiau. Kai paprašiau grąžinti, jis sakė jo neturįs. Tai ar šalikėlis atsirado?

Tomis išsisukinėdamas atsakė:

– Žinojome, kad kažkas pametė šaliką. Ar daktaras Vilkoksas jo ieškojo?

– Vyras nesuprato manęs: pamanė, kad prašiau šalikėlį padėti prie mano rankinės. Jis paskambino Lorensams ir paklausė, bet šaliko niekas nebuvo matęs.

– Aišku.

Luktelėk, pats sau pasakė Tomis. Dabar išklausykime *jo* versiją.

Tikėdamasis, kad naujiena apie žmogžudystę Belmare dar nepasiekė tiesiai iš Lorensų namų atėjusių žmonių ausų, Tomis paklausė:

– Ponia Vilkoks, ar jūs pažįstama su daktare Lilijana Maden?

– Vardas lyg girdėtas.

– Psichologė, gyvena Belmare.

– Ji Monmuto apygardos koledže skaito kursą apie reinkarnaciją, tiesa?

– Taip, skaito.

– Neįsivaizduoju didesnio laiko švaistymo.

Kai ji išėjo iš darbo kambario, Tomis Daganas susižvalgė su Pitu Volšu.

– Kuo greičiau kviesk čia Vilkoksą, kol jie dar nespėjo pasikalbėti, – liepė Daganas.

– Bėgu.

Pitas pradingo koridoriuje, kuris vedė į svetainę.

Daktaras Kleitonas Vilkoksas elgėsi ramiai, apgalvotai, bet Tomiui vis nedavė ramybės vienas dalykas: ar tai tas pats kvapas, kurį jis mėgino visą dieną atpažinti? *Baimė.* Ji aitriai dvokė, ir tas kvapas nieko bendra su prakaito liaukomis neturėjo. Kleitonas Vilkoksas ne tik bijojo, atrodė, kad iš susijaudinimo tuoj pratrūks.

– Prašom sėstis, daktare Vilkoksai. Norėčiau su jumis patikslinti kelis dalykus.

Senas triukas, galvojo Tomis. Palik juos virti ant karštų garų, tegu patys sau užduoda tuos klausimus, kurių labiausiai bijo išgirsti. O kai imsiesi jų klausinėti, jiems jau žarnos bus apsivertusios.

Jis pasidomėjo, ar pobūvyje daktaras kalbėjo su Marta Lorens.

– Na, niekuo neišsiskiriantis pokalbis. Ji buvo girdėjusi apie mano akademinę karjerą, todėl paklausė, ar neturiu draugų Tulano universitete Naujajame Orleane – ją buvo į jį priėmę. – Jis nutilo. – Esu tikras, kad mudu apie tai jau kalbėjomės, pone Daganai.

– Na, lyg ir buvome, daktare Vilkoksai. Kitą rytą jūs išėjote pasivaikščioti, bet *ne* lentų taku. Ar jūs kur nors nesusitikote su Marta?

– Manau, ir į šį klausimą esu ne kartą atsakęs.

– Daktare Vilkoksai, ar jūsų žmona tą vakarą pobūvyje pametė šaliką?

– Taip, jis pradingo.

Tomis Daganas matė, kaip ant daktaro Kleitono Vilkokso kaktos kaupiasi prakaito lašeliai.

– Ar jūsų žmona prašė tą šaliką palaikyti?

Vilkoksas kiek patylėjo, paskui atsargiai prašneko:

– Mano žmona prisimena prašiusi manęs įsikišti šaliką kišenėn. Pamenu, kad ji prašė padėti jį šalia jos rankinės, kuri gulėjo ant stalelio vestibiulyje. Taip ir padariau, paskui jis man ir iš galvos išgaravo.

– Kai kitą dieną judu supratote, kad šalikas dingo, ar skambinote į Lorensų namus apie jį paklausti?

– Ne, neskambinau.

Žmona teigė visai priešingai, pamanė Tomis.

– Kodėl neskambinote Lorensams ir nepasidomėjote, ar šalikėlis neužsimetė pas juos?

– Pone Daganai, kai susigriebėme, jog šalikas prašapo, jau visi žinojome, kad Marta dingusi. Negi rimtai manote, kad tokiu metu būčiau klausinėjęs iš proto einančią šeimą apie tokį menkniekį kaip šalikas?

– Ar žmonai sakėte skambinęs?

– Dėl šventos ramybės taip ir pasakiau.

– Paskutinis klausimas, daktare Vilkoksai. Ar asmeniškai pažinojote daktarę Lilijaną Maden?

– Ne, nepažinojau.

– Ar kada nors buvote jos pacientas? Gal kada konsultavotės ar šiaip turėjote kokių ryšių?

Regis, Vilkoksas dvejojo. Paskui įsitempęs nenatūraliu balsu atsakė:

– Ne, jos pacientu niekada nebuvau, net nepamenu, kad būčiau su ja susitikęs.

Jis meluoja, pamanė Tomis.

Sekmadienis

kovo 25-oji

35

Sekmadienį devynios penkiolika Nikolas Todas paskambino Emilei telefonu.

– Tikiuosi, šiandien susitinkame? – pasitikslino jis.

– Žinoma. Restorane „Senasis malūnas“ nuostabūs vėlyvieji priešpiečiai. Jau užsakiau staliuką pirmai valandai.

– Puiku. Būsiu prie jūsų namų apie pusę pirmos. Ar tinka? Atsiprašau, tikiuosi, ne per anksti paskambinau? Ar nepažadinau?

– Jau buvau bažnyčioje ir grįžau, o ši yra už mylios. Ar atsakiau į klausimą?

– Jūs mane nustebinote. Na, o dabar pasakykite, kaip jus rasti.

Baigusi pokalbį su Niku, Emilė nusprendė valandą ar dvi pasilepinti skaitydama rytinius laikraščius. Tą dieną, kai Vilas Stafordas parvežė ją namo iš gedulingųjų pietų pas Lorensus, visą popietę ir vakarą praleido skaitydama knygas, kurias jai paskolino daktaras Vilkoksas. Norėjo kuo greičiau jas grąžinti.

Tai, kad knygas jis sudėjo į Inoko koledžo krepšelį ir patarė laikyti atskirai nuo kitų, pakišo Emilei mintį, kad daktaras Vilkoksas prastai jausis, jeigu jų greitai jam negrąžins.

Be to, norėjo, kad gauta informacija tvarkingai susigulėtų. Vakar jai buvo pasakyta, kad Filisė Geits, knygos „Jaunystės atspindžiai“ autorė, buvo įsitikinusi, jog Madlinos žudikas yra Daglas Karteris.

Kažkas čia ne taip, nusprendė Emilė. Juk Daglas Karteris nusižudė dar prieš Leticijos Greg ir Elenos Svein dingimą. Gal Karolina Teilor, tolima Filisės Geits giminaitė, norėjo pasakyti, kad Filisė įtarė Alaną Karterį? Jis buvo Daglo pusbrolis, be to, „iki ausų įsimylėjęs Madliną, nors netrukus ji turėjo susižadėti su Daglu“?

Ar taip įklimpęs, kad pasiryžo geriau ją nužudyti, nei atiduoti pusbroliui? – spėliojo Emilė.

Nebegalvok apie tai šįryt, paliepė sau nešdamasi kavą į darbo kambarį – jis jau tapo jos mėgstamiausias. Rytais jame švietė saulė, o vakarais, kai imdavo žaisti šešėliai ir liepsnodavo dujinis židinys, tvyrojo jauki, maloni nuotaika.

Įsitaisiusi didžiuliame krėsle ji atsivertė *The Asbury Park Press* ir perskaitė antraštę: BELMARE NUŽUDYTA PSICHOLOGĖ.

Pirmoje straipsnio pastraipoje Emilės dėmesį patraukė žodis „reinkarnacija“.

„Daktarė Lilijana Maden, ilgametė Belmaro gyventoja ir nuolatinė paskaitų apie reinkarnaciją lektorė, rasta žiauriai nužudyta savo kabinete...“

Su siaubu ji perskaitė visą straipsnį. Paskutinis sakinys buvo toks: „Policija tiria, ar nėra kokio ryšio tarp smurtinės daktarės Maden mirties ir asmens, pravardžiuojamo persikūnijusiu Spring Leiko žudiku maniaku.“

Nuleidusi laikraštį Emilė galvojo apie parapsichologijos paskaitą, kurios klausėsi Naujojoje mokykloje, kai studijavo teisę Niujorko universitete. Profesorė grąžino vieną iš studenčių – drovią

dvidešimtmetę merginą – į buvusį gyvenimą.

Niekas nesuabejojo, kad mergina buvo giliai panirusi į hipnozę. Profesorė pakvietė ją į kelionę „šiltais tuneliais“ iki jos gimimo, patikinusi, kad kelionė tikrai bus maloni.

Emilė prisiminė, kaip profesorė mėgino perkelti merginą į kitą laiką. Ji jai kalbėjo:

– Dabar 1960-ųjų gegužė. Ar regite kokį vaizdą?

Jaunoji mergina švelniu, vos girdimu balsu sušnibždėjo:

– Ne.

Toji regresija Emilei padarė tokį didelį įspūdį, kad ji, sėdėdama su krūva popierių ant kelių ir matydama į ją žvelgiančią nužudytą profesorę, prisiminė smulkiausias ano įvykio detales.

Profesorė ir toliau klausinėjo:

– Dabar 1952 metų gruodis. Ar ką nors matote?

– Ne.

– 1941 metų rugsėjis. Ar dabar ką nors matote?

Ir tada visus ištiko šokas, nes aiškus, valdingas vyriškas balsas atsakė:

– Taip!

Tuo pačiu balsu subjektas prisistatė, nupasakojo, kokiais drabužiais apsirengęs.

– Esu leitenantas Deividas Ričardsas, Jungtinių Valstijų karinis jūrų laivynas. Dėviu karinio jūrų laivyno uniformą, ponia.

– Iš kur jūs kilęs?

– Iš Ajovos valstijos, netoli nuo Su Sičio.

– Iš Su Sičio?

– Iš Su Sičio apylinkių.

– Kur dabar esate?

– Perl Harbore, Havajuose, pone.

– Kodėl jūs ten?

– Manome, gali kilti karas su Japonija.

– Praėjo šeši mėnesiai. Kur jūs dabar, leitenante?

Emilė prisiminė, kaip iš jo balso dingo arogancija. Jis sakė esąs San Franciske, atplaukęs į doką remontuoti laivo. Karas jau prasidėjęs.

Vėliau leitenantas Ričardsas pasakojo apie trejus karo metus – ir apie savo mirtį, kai japonai nuskandino jo torpedinį katerį.

– O Dieve, jie mus pastebėjo! – šaukė jis. – Jie apsisuka. Ketina mus taranuoti.

– Leitenante, išaušo kita diena, – nutraukė jį profesorė. – Papasakokite, kur jūs.

Emilė pagalvojo, kad balsas visai kitas. Tylus. Palaužtas. Ji prisiminė atsakymą.

– Čia tamsu, pilka ir šalta. Esu vandenyje. Aplink mane plūduriuoja nuolaužos. Aš negyvas.

Ar įmanoma, kad per tokį patį regresijos seansą daktarės Maden kabinete kas nors patyrė tai, ką išgyveno Spring Leike devynioliktame amžiuje? Ar hipnozės seansas galėjo tapti priemone, kuri padėjo tam kažkam sužinoti apie to meto įvykius?

Ar tas kažkas nužudė Lilijaną Maden, kad pastotų jai kelią į policiją, kitaip policijai būtų nunešusi hipnozės seanso įrašus ir pasakiusi paciento vardą?

Numetusi laikraštį Emilė atsistojo.

Nebūk *juokinga*, ramino save. Dar niekas niekada nėra įsigavęs į žudiko, gyvenusio prieš šimtą metų, smegenis.

Lygiai pusę pirmos sučirškė skambutis. Vos pravėrusi duris Emilė suvokė, kad nuo penktadienio, kai Nikas paskambino, laukė jo atvažiuojant. Jo šypsena buvo šilta, įžengęs vidun jis tvirtai paspaudė jai ranką. Džiaugėsi matydama, kad jis apsirengęs kasdieniškai: švarkas, laisvos kelnės ir megztinis aukšta apykakle.

Pasisveikinusi jam viską paaiškino:

– Pažadėjau sau, kad be žūtbūtinio reikalo iki darbo pradžios tikrai nesegėsiu sijono ir neavėsiu aukštakulnių batelių, – tarė ji.

Ji buvo įlindusi į gelsvai rudus džinsus, tokios pačios spalvos megztuką ir užsimetusi rudą tvido švarką – šis švarkas jau seniai jos mėgstamiausias, todėl su juo jautėsi jaukiai ir laisvai. Jau buvo besuimanti plaukus ant pakaušio, bet paskui apsigalvojusi paliko juos palaidus.

– Jums toks stilius labai tinka, – pagyrė Nikas. – Bet pasiimkite tapatybės kortelę. Restorane prieš patiekdami vyną gali pasidomėti, kiek jums metų. Smagu jus ir vėl matyti, Emile. Nuo paskutinio pasimatymo jau koks mėnuo praėjo.

– Taip, mėnuo. Pastarosios savaitės Olbanyje buvo tikras košmaras: mėginau sutvarkyti visus reikalus. Antradienio vakarą važiuodama čia paskutines septyniasdešimt mylių buvau tokia pavargusi, kad vos neužmigau.

– Atrodo, nusipirkusi namą neturėjot progos pailsėti.

– Per švelniai pasakyta. Gal norėtumėte trumpai pasižvalgyti? Dar turime laiko.

– Žinoma, bet prisipažinsiu, jau dabar esu sužavėtas. Namas tikrai nuostabus.

Virtuvėje Nikas priėjo prie lango ir pažvelgė laukan.

– Kur jie rado palaikus? – paklausė jis.

Ji ranka mostelėjo kiemo dešinėn.

– Štai ten.

– Jūs kasėte duobę baseinui?

– Darbai buvo pradėti iki manęs. Truputį gąsdina viena mintis: juk tik per plauką neužmokėjau ir nenutraukiau visų tų darbų.

– Gailitės, kad taip nepasielgėte?

– Ne. Jeigu būčiau taip padariusi, būtų neatkasę palaikų. Pagaliau Lorensų šeima išsivadavo iš juos kamavusios nežinios. Dabar, kai turim įrodymų, kad ir mano prosenė buvo nužudyta, ketinu išsiaiškinti, kas tai padarė ir kas tą žudiką sieja su Martos Lorens žudiku.

Nikas atsisuko nuo lango.

– Emile, tas, kas nužudė Martą Lorens, o paskui taip keistai pasielgė, – įspraudė jai į ranką jūsų giminaitės pirštikaulį, – tikrai išsikraustęs iš proto. Tikiuosi, jūs nepasakojate aplinkiniams, kad ketinate aiškintis, kas yra žudikas?

Kaip tik tą ir ketinu daryti, pamanė Emilė. Vis dėlto pajutusi Niko nepritarimą, ji atidžiai pasvėrė kiekvieną savo žodį.

– Visada buvo laikomasi nuomonės, kad Madliną Šapli nužudė, tačiau tai įrodyta vos prieš keturias dienas. Buvo įtariama, kad ji tapo pažįstamo auka, bet lygiai taip pat svarstoma, kad laukdama sužadėtinio ji galbūt trumpam išėjo pasivaikščioti, o tada koks gražus nepažįstamasis įtraukė ją į pravažiuojančią karietą. Nikai, nepažįstamasis nebūtų jos užkasęs jos pačios kieme. Tai padarė tas, kas *pažinojo* Madliną, kas buvo jai *artimas*. Mėginu sugretinti vardus žmonių, kurie sukiojosi aplink, ir pažiūrėti, ar yra koks ryšys tarp Madlinos žudiko ir pabaisos, kuris kaltas dėl

Martos Lorens žūties prieš puspenktų metų. Kur nors turėtų būti laiškas, gal net išpažintis. Ir ją perskaitė jau mūsų kartos žmogus, gal koks Madlinos žudiko palikuonis. Kažkas, knaisiodamasis senuose užrašuose, aptiko prisipažinimą. Ryšys tikrai egzistuoja; dabar turiu laiko ir būtinai šią šiurpią paslaptį išnarpliosiu.

Nepritarimas nuo jo veido pradingo, išraiška sušvelnėjo, ją pakeitė kažkas kita. Nerimas? – pagalvojo Emilė. Ne, kažkas kita. Prisiekiu, tai panašu į nusivylimą. Kodėl?

– Nagi, baikime ekskursiją po namą ir keliaukime į restoraną, – pasiūlė ji. – Nežinau, kaip jūs, bet aš mirštu iš bado. Be to, pavargau nuo savo pačios ruošiamo maisto. – Ji nusišypsojo ir pridūrė: – Nors virėja esu pasakiška.

– Neišbandęs nežinosi, – švelniai atsakė Nikas ir nusekė paskui ją iš virtuvės prie laiptų.

Restorane „Senasis malūnas“ nuo jų staliuko galėjai matyti tvenkinį, jame per vandenį oriai slydo gulbės. Atnešusi užsakytą kokteilį „Kruvinoji Merė“, padavėja pasiūlė jiems valgiaraščius.

– Dar palauksime, – atsakė jai Nikas.

Per tuos mėnesius, kai Emilė priėmė pasiūlymą dirbti advokatų kontoroje, ji tris ar keturis kartus vakarieniavo su Niku ir Valteriu Todais Manhatane, bet dar niekada nebuvo valgiusi su Niku viena.

Nebūtų galėjusi vienareikšmiškai pasakyti, kokie buvo jos pirmieji įspūdžiai apie Niką. Juodu su Valteriu Todu atvažiavo į Olbanį ir stebėjo, kaip ji gina žinomą politiką, kaltinamą dėl žuvusio per jo sukeltą automobilių avariją žmogaus.

Kai prisiekusieji išteisino jos klientą – esą tai žmogžudystė iš neatsargumo, Emilė nuėjo su Todais valgyti priešpiečių. Valteris Todas kėlė ją į padanges, gyrė, kad ji puikiai susidorojo su byla. Nikas elgėsi santūriai, ir tie keli jai skirti komplimentai, kuriuos tėvas iš sūnaus spauste išspaudė, atrodė ištarti atsainiai. Tada ji spėliojo: gal jis jaučiasi nesaugus, gal įžvelgia potencialią varžovę?

Bet tai niekaip nesiderino su vėlesniu jo elgesiu – nuo tos akimirkos, kai ji priėmė jų pasiūlymą, Nikas pasidarė nuoširdus ir draugiškas.

Šiandien jis ir vėl siuntė neaiškius signalus. Regis, jautėsi nepatogiai. Ar tai kaip nors su ja susiję? O gal turi asmeninių bėdų? Žinojo, kad Nikas Todas nevedęs, tačiau neabejojo, kad aplink jį sukiojasi kokia mergina.

– Norėčiau skaityti jūsų mintis, Emile, – Niko balsas pažadino ją iš susimąstymo. – Dabar godojote godas, tik niūrias.

– Regis, tokio posakio dar nesu girdėjusi.

– Vadinasi, tikrai buvote paskendusi savo mintyse.

Ji nusprendė būti atvira.

– Su džiaugsmu pasidalysiu savo mintimis. Jums kažkas neduoda ramybės, norėčiau, kad viską išklotumėt atvirai. Ar tikrai norite, kad ateičiau dirbti į jūsų kontorą? Ar jūs įsitikinęs, kad esu tinkama kandidatė? Kažkas čia ne taip. Kas yra?

– Jūs visada čiumpate jautį už ragų, tiesa? – Nikas nuėmė nuo taurės saliero stiebelį ir atsikando. – Ar noriu, kad pas mus dirbtumėte? Žinoma! Atvirai kalbant, norėčiau, kad pradėtumėte jau rytoj. Tiesą sakant, dėl to čia ir atvažiavau.

Pastatęs taurę jis papasakojo jai apie savo sprendimą.

Kai jis pasidalijo su ja savo troškimais, kai prisipažino ketinąs išeiti iš advokatų kontoros, Emilė nustebo supratusi, kaip ją nuliūdino Niko planai. Juk laukė, kada pradės su juo dirbti, prisipažino sau.

– Kur ieškosite darbo? – klausinėjo ji.

– Teisingumo rūmuose, prokuratūroje. Štai kur norėčiau dirbti. Jei nepavyktų, esu tikras, galėčiau grįžti į Bostoną – ten dirbau apygardos prokuroro padėjėju. Kai išėjau, prokuroras sakė, kad visada esu laukiamas ir galiu grįžti, jeigu man nepatiktų privati praktika. Vis dėlto norėčiau likti Niujorke. Galvoju, ar pavyks man jus įkalbėti pradėti darbą mūsų firmoje kitą savaitę?

– Gaila, bet ne. Ar jūsų tėvas labai nusimins?

– Tikrai nenudžiugs, jis ima apsiprasti su nemalonia, karčia tiesa, kad išeinu, ir dėdamas į šuns dienas veikiausiai jau įtraukė mano vardą į nepageidaujamų asmenų sąrašą. Kai grįžęs pranešiu, kad atvyksite į darbą tik gegužės pirmąją, bijau, būsite įrašyta į tą sąrašą šalia manęs.

– Turime laikytis išvien, kitaip... – Emilė nusišypsojo.

– ...suraitys mus kaip šiltą vilną. Kaip tik taip. – Nikas Todas paėmė valgiaraštį. – Verslo reikalai sutvarkyti, – tarė jis. – Kurį patiekalą išsirinkote?

Jau buvo beveik keturios, kai parvežė ją namo. Palydėjęs iki priebučio Nikas palaukė, kol ji įkišo į spyną raktą.

– Ar jūsų apsaugos sistema gera? – pasidomėjo jis.

– Patikima. O rytoj iš Olbanio atvažiuoja mano senas draugas – jis sumontuos stebėjimo kameras.

Nikas kilstelėjo antakius.

– Olbanyje jus persekiojo, imu suprasti, kodėl jų norite.

Emilė pravėrė duris. Jį abu pamatė vienu metu. Voką ant prieškambario grindų, kita puse į viršų.

– Regis, kažkas jums paliko laiškelį, – lenkdamasis jo pakelti tarė Nikas.

– Imkite už kampučio. Gali būti likę pirštų atspaudų.

Emilė nepažino savo pačios balso. Jis nuskambėjo kaip nenatūralus šnabždesys.

Nikas griežtai pažiūrėjo į ją, bet paklaũsė. Kai jis atsistojo, vokas prasivėrė ir iš jo iškrito nuotrauka. Joje mišių dieną buvo nufotografuota Emilė.

Apačioje buvo pakeverzoti du žodžiai: „Melskis už save.“

Pirmadienis

kovo 26-oji

36

Nekantraudamas laukiu, kas nutiks šiandien.

Džiaugiuosi, kad persigalvojau ir nusiunčiau žinutę Emilei Greiham.

Netrukus jai turėtų pristatyti paštą.

Kaip ir tikėjausi, buvo užduoti klausimai apie šalikėlį, bet esu tikras, kad niekas nepajėgs įrodyti, kas tą vakarą jį galiausiai pasisavino.

Marta juo žavėjosi. Girdėjau, kaip ji gyrė šalikėlį Reičelei, sakė, kad jis nuostabus.

Pamenu, tą akimirką staiga suvokiau – Marta ką tik pasirinko savo mirties įrankį.

Na, pagaliau juk šalikas, pamaniau, tai ne diržas, kuris užveržė Madlinai gerklę ir ji išleido paskutinį kvapą.

Galų gale man nereikia nervintis ir dėl psichologės. Galiu būti ramus, net jeigu jiems kaip nors ir pavyks atkurti kompiuterio duomenis.

Kai nuėjau pas daktarę Maden į konsultaciją, buvo vakaras, administratorė jau buvo išėjusi, todėl manęs niekas nematė.

Pavardė ir adresas, kuriuos jai nurodžiau, jiems nieko nereikš.

Nes jie nesupranta ir *nesupras*, kad mes – vienas asmuo.

Yra tik vienas žmogus, kuris, išgirdęs tą vardą ir adresą, galėtų suklusti, bet ir tai nebeturi reikšmės.

Dėl to visai nesijaudinu. Emilė Greiham šeštadienį mirs. Ji atguls amžino poilsio su Elena Svein.

O paskui aš gyvensiu ilgai ir laimingai – taip gyvenau ir anksčiau, – kaip padorus ir gerbiamas Spring Leiko pilietis.

37

Tomis Daganas jau žengė pro kabineto duris, kai sekmadienį po pietų jį sugrąžino Emilės Greiham skambutis. Jis iš karto nuskubėjo į Spring Leiką ir paėmė iš jos voką su nuotrauka.

Pirmadienio rytą juodu su Pitu Volšu jau sėdėjo prokuroro kabinete ir pasakojo jam apie savaitgalio įvykius. Osbornas nuo penktadienio vakaro buvo Vašingtone.

Tomis trumpai nušvietė jam apie Maden žmogžudystę ir kaip praėjo apklausa – visų tų, kas dalyvavo tame paskutiniame Lorensų vakarėlyje.

– Šalikėlis ponios Vilkoks, tą vakarą ji juo ryšėjo. Ji tvirtina paprašiusi vyro įsikišti jį kišenėn. O tas sakosi supratęs, kad ji prašiusi padėti jį prie jos rankinės.

– Tą vakarą, pone, Vilkoksai į Lorensų pobūvį atvažiavo automobiliu, – informavo Volšas. – Jį paliko už kvartalo. Jeigu Vilkoksas įsikišo šalikėlį kišenėn, jis galėjo iškristi arba name, arba gatvėje: tokiu atveju jį paimti galėjo bet kas. Net jeigu padėjo jį šalia rankinės, ir tada jį paimti galėjo bet kas.

Osbornas barbeno smiliumi į stalo paviršių.

– Iš šaliko skiautelių galima spėti, kad jo būta gana ilgo. Sulankstyti jį ir susikišti į vasarinio švarko kišenę būtų buvę gan nepatogu.

Tomis linktelėjo.

– Aš irgi apie tai galvojau. Iki to laiko, kol juo buvo pasmaugta Marta, šalikėlis turėjo būti perkirptas. Kita vertus, Vilkoksas melavo žmonai – Lorensams jis neskambino ir neklausė, ar kas rado šaliką. Jo versija tokia: jau visi žinojo, kad Marta dingo, todėl jis neketino jų trukdyti dėl tokių niekų.

– Galėjo paklausti namų šeimininkės, – įsiterpė Osbornas.

– Ir dar, – pridūrė Tomis. – Manome, kad jis melavo, sakydamas, jog nepažinojo daktarės Maden.

– Ką mes žinome apie Vilkoksą? Na, ką *iš tiesų* apie jį žinome.

Tomis Daganas žvilgtelėjo į Volšą.

– Pitai, kalbėk tu. Juk tu jį tikrinai.

Pitas Volšas išsitraukė užrašus.

– Solidi akademinė karjera. Baigė ją kaip Inoko koledžo rektorius. Tai viena iš mažų, bet prestižinių mokymo įstaigų. Į pensiją išėjo prieš dvylika metų. Nuo vaikystės vasaras leisdavo Spring Leike, todėl ir atsikraustė čia gyventi. Nuolat rašo į akademinius žurnalus. Jų honorarai – katino ašaros, bet publikuotis juose – didelė garbė. Čia apsigyvenęs Vilkoksas daug rašė apie Naująjį Džersį, ypač Monmuto apygardą. Jis laikomas tarsi vietos istoriku.

– Tai patvirtintų Emilės Greiham teoriją, kad Martos Lorens žudikas galėjo prieiti prie užrašų apie devynioliktо amžiaus pabaigoje dingusias merginas, – įsiterpė Tomis. – Prisiekiu, tas vyrukas melavo, kai tvirtino nepažinojęs daktarės Maden. Norėčiau pasikapstyti giliau. Lažinuosi, galima bus atknisti nešvarių dalykėlių.

– Ar yra dar kokios informacijos dėl Karlos Harper bylos? – paklausė Osbornas.

– Liudytoja tvirtina tikrai mačiusi ją poilsio aikštelėje Pensilvanijoje. Tuo metu ji dalijo interviu į kairę ir dešinę visiems, kas ją tik kalbino. Pensilvanijos policininkai prisipažįsta padarę klaidą, kad patikėjo jos istorija, nors kai po kelių dienų netoli aikštelės buvo rasta Karlos rankinė, tai tarsi ir patvirtino liudytojos pasakojimą. Turbūt žudikas mesdamas ją pro automobilio langą kvatojosi. Dabar negalim tų pėdsakų patikrinti, nes pernai viešbutis *Warren* buvo uždarytas. Jame prieš dingimą savaitgalį buvo apsistojusi Karla Harper. – Jis patraukė pečiais. Akligatvis.

Pabaigoje Tomis su Pitu papasakojo Osbornui apie Emilės Greiham skambutį, kurio sulaukė sekmadienį ketvirtą po pietų.

– Ji drąsi, – pasakojo Tomis. – Buvo išbalusi kaip popierius, bet rami. Ji mano, kad čia veikia mėgdžiotojas, tos pačios nuomonės laikosi ir Spring Leiko policija. Kalbėjausi su Marčiu Brovskiu – tas vyrukas tyrė jos persekiotojo bylą Olbanyje.

– Ką mano Brovskis? – pasidomėjo Osbornas.

– Jis mano, kad įkalintas ne tas vaikinas. Todėl pradėjo tyrimą iš naujo ir sakosi turįs du įtariamuosius: buvusį Emilės Greiham vyrą Garį Vaitą ir Džoelį Leiką – padugnę, kuris jos dėka išsisuko nuo bausmės už žmogžudystę.

– Kokia jūsų nuomonė?

– Pats įmanomiausias scenarijus – mėgdžiotojas. Gal koks paauglys ar net keli sužinojo, kad Olbanyje Emilė buvo persekiojama, ir nusprendė su ja pažaisti iškrypėlišką žaidimą. Kitas scenarijus: Garis Vaitas arba Džoelis Leikas. Blogiausias scenarijus: su Greiham žaidžia Martos Lorens žudikas.

– O kuris scenarijus jums pačiam įtikimiausias?

– Mėgdžiotojo. Belmare nužudyta daktarė Lilijana Maden tikrai susijusi su Lorens byla. Guldau galvą, kad Martos žudikas buvo daktarės Maden pacientas ir nenorėjo rizikuoti leisdamas jai pasakoti apie save. Vis dėlto nemanau, kad jis būtų buvęs toks kvailas ir rizikavęs sukiodamasis aplink Emilės Greiham namus. Taip būtų viską statęs ant kortos.

– Kaip manote, kur sėdėjo tas žmogus, nufotografavęs Emilę Greiham bažnyčioje?

– Kitoje navos pusėje. Kairės pusės klauptuose.

– Tarkime, Brovskis – tokia to detektyvo pavardė, tiesa? – neklysta: tikrasis Greiham persekiotojas yra laisvėje ir šlaistosi po Spring Leiką. Sakyčiau, jeigu jis toks apsėstas, kad iš Olbanio visą kelią sekė jai iš paskos, tada Emilei Greiham gresia didžiulis pavojus.

– Taip, jeigu visa tai to nelabojo rankų darbas, jai tikrai gresia rimtas pavojus, – pritarė Tomis Daganas.

Per vidaus telefoną pasigirdo Elioto Osborno sekretorės balsas:

– Labai atsiprašau, kad trukdau, bet skambina Emilė Greiham. Ji primygtinai nori tuojau pat pasikalbėti su detektyvu Daganu.

Tomis Daganas pakėlė ragelį.

– Daganas, ponia Greiham.

Prokuroras su Pitu Volšu stebėjo, kaip Dagano veide gilėja raukšlės.

Padėjęs ragelį jis pažvelgė į Osborną.

– Su rytiniu paštu Emilė Greiham gavo nerimą keliantį atviruką.

– Persekiotojas? Dar viena jos nuotrauka?

– Ne. Šįkart dviejų paminklinių akmenų piešiniai. Ant vieno užrašytas Karlos Harper, ant kito – Leticijos Greg vardas. Jei šis atvirukas tikras, jos užkastos Ladlamo aveniu 15, Spring Leike.

38

Eriko Beilio pirmadienio rytas prasidėjo anksti – jis kaip svečias dalyvavo Olbanio televizijos ryto žinių laidoje.

Smulkaus sudėjimo, žemesnis nei vidutinio ūgio, susitaršę plaukai, siaurą veidą paryškino berėmiai akiniai – jis tikrai buvo neišvaizdus. Ir kalbėjo kažkokiu nervingu, pakeltu balsu.

Programos vedėjas neapsidžiaugė pamatęs Beilio pavardę svečių sąraše.

– Kai tik šis vyrukas pasirodo laidoje, visame Olbanyje pasigirsta garsus spragtelėjimas – žiūrovai perjungia kanalą, – skundėsi jis.

– Daugybė žmonių mūsų regione investavo pinigų į jo bendrovę. Akcijų vertė per pastaruosius pusantrų metų krinta žemyn. Dabar Beilis tvirtina sukūręs naują programinę įrangą, kompiuterių pramonėje ji sukelsianti tikrą revoliuciją, – atšovė finansų skyriaus redaktorius. – Gal jis kalba kaip burundukas, bet jo kalbos verta paklausyti.

– Ačiū už komplimentą. Dėkoju jums abiem.

Erikas Beilis įėjo taip tyliai, kad nė vienas vyrų neišgirdo. Šiek tiek šypsodamasis, tarsi mėgautųsi jų sumišimu, jis tarė:

– Gal palauksiu žaliajame kambaryje, kol jūs pasiruošite?

Itin modernios šiuolaikinės stebėjimo kameros, kurias ketino sumontuoti Emilės name, jau buvo sukrautos į autobusiuką, todėl po laidos Erikas Beilis iš karto išdūmė į Spring Leiką.

Žinojo, turi būti atsargus ir neskuosti. Vis dėlto pyktis, sumišęs su pažeminimu, vertė jį spausti greičio pedalą iki galo, laviruoti tarp automobilių ir kelti siaubą kitiems eismo dalyviams.

Į visus gyvenimo smūgius, į visus kirčius, į visas patyčias jis atsakydavo baime.

Baime kaip ginklu išmoko naudotis dar šešiolikos. Erikas pakvietė tris merginas – vieną po kitos – eiti su juo į šokių vakarą. Visos atsisakė. Paskui prasidėjo prunkštimas, pašaipos.

Kokius kryžiaus kelius turės nueiti Erikas Beilis, kol susiras merginą?

Juokingiausiai skambėjo Karenos Fauler pamėgdžiojimas: vaizduodavo, kaip mikčiodamas kviečia ją į pasimatymą. Kartą netyčia nugirdo, kaip maivosi jį mėgdžiodama:

Karena, tikrai norėčiau... na, noriu pasakyti... ar tu nenorėtum... būtų malonu, jeigu tu...

– O paskui dar pradėjo ir čiaudėti, – Karena Fauler klausytojams pasakojo taip kvatodamasi, kad net pati dusti pradėjo. – Vargšas kvailys pradėjo čiaudėti, ar įsivaizduojate?

Nuo tada geriausi mokyklos mokiniai ir pati Karena pradėjo jį vadinti vargšu kvaileliu.

Po šokių, pasiėmęs fotoaparatą, jis laukė, kol visi ims rinktis įprastoje vietoje. Kai prasidėjo gėrimas, marihuanos rūkymas, jis slapčia nufotografavo Kareną: stiklinėmis akimis pakibusią ant vyruko, su kuriuo ėjo į šokius, jos lūpdažiai nusitrynę, suknelės petnešėlė nusmukusi nuo peties.

Po poros dienų mokykloje parodė jai nuotraukas. Jis ikšiol prisimena, kaip mergina išbalo. Paskui pradėjo verkti ir maldauti atiduoti nuotraukas jai.

– Tėvas mane užmuš, – verkė ji. – Prašau, Erikai.

Jis susikišo jas atgal į kišenę.
– Gal norėtum dar kartą mane pamėgdžioti? – šaltai paklausė jis.
– Aš atsiprašau. Erikai, labai tavęs prašau.
Buvo tokia išsigandusi... o jeigu kurį vakarą jis paskambins prie jų namo durų ir paduos tas nuotraukas tėvui arba vieną dieną nusiųs jam paštu...
Nuo tada kiekvieną kartą prasilenkdama su juo mokyklos koridoriuje, mesdavo į jį išsigandusį maldaujamą žvilgsnį. Pirmą kartą per visą savo gyvenimą Erikas Beilis pasijuto *galingas*.
Prisiminimai jį nuramino. Jis ras būdų, kaip nubausti tuos du, kurie šįryt iš jo tyčiojosi. Tik reikės šiek tiek ramiai pagalvoti, štai ir viskas.
Į Spring Leiką nuvažiuos kokią pirmą ar antrą valandą dienos – tai priklausys nuo mašinų srauto.
Kelią jis žinojo puikiai. Nuo trečiadienio tai jau trečia kelionė.

39

Reba Ašbi, *The National Daily* laikraščio reporterė, savaitei išsinuomojo kambarį Spring Leiko viešbutyje „Bangolaužis“. Mažutė, ryškių veido bruožų ketvirtą dešimtį įpusėjusi moteriškė planavo iš istorijos apie žudiko maniako reinkarnaciją išspausti viską, kas įmanoma.

Pirmadienio rytą ji neskubėdama pusryčiavo viešbučio restorane laukdama kokio nors žmogaus, su kuriuo galėtų užmegzti pašnekesį. Prie gretimų stalų pastebėjo kelis verslininkus, bet žinojo, kad jų pertraukti neverta. Jai reikėjo pašnekovo, kuris trokštų pakalbėti apie žmogžudystes.

Redaktorius jau priekaištavo nusivylęs, kad ji nespėjo pasikalbėti su daktare Lilijana Maden iki žmogžudystės. Ji visą penktadienį mėgino prisiskambinti daktarei Maden, bet sekretorė niekaip su ja nesujungė. Galų gale jai pavyko nusipirkti bilietą į Maden paskaitą penktadienio vakarą, bet akis į akį nepasisekė persimesti su ja nė žodeliu.

Reba reinkarnacija tikėjo lygiai tiek pat kaip ir teorija, kad drambliai gali skraidyti. Vis dėlto daktarės Maden paskaita buvo nepaprastai įdomi, verčianti galvoti; o Spring Leike dėjosi tikrai keisti dalykai, todėl nenuostabu, kad buvo tikima žudiko maniako persikūnijimu.

Ji taip pat pastebėjo, kaip krūptelėjo daktarė Maden, kai Čipas Lukas iš *New York Daily News* jos paklausė, ar kada nors koks žmogus prašė jį grąžinti į devynioliktą amžių. Šis klausimas užbaigė to vakaro diskusijas.

Nors iki pusės vienuoliktos daktarė Maden nebūtų galėjusi parsirasti namo, vis dėlto nužudyta ji buvo savo kabinete. Įdomu, galvojo Reba, ar ji ieškojo užrašų apie pacientą, kuris prašė jį grąžinti į tuos tolimus laikus? Bet kuriuo atveju tai bus gera tema dar vienam straipsniui apie Spring Leiko žudiką maniaką.

Darbas Rebą seniai užgrūdino, vis dėlto šaltakraujė daktarės Maden žmogžudystė ją sukrėtė. Apie ją sužinojo po Martos Lorens atminimo mišių ir abu įvykius plačiai aprašė kitame *The National Daily* numeryje.

Ji norėjo gauti išskirtinį Emilės Greiham interviu. Po pietų ji skambino į Greiham duris, bet niekas neatidarė. Kai po kokios valandos vėl sukinėjosi aplink jos namą, priebutyje Reba pamatė moterį, kažką kišančią po durimis.

Reba viltingai sužiuro pastebėjusi, kad nuo gretimo staliuko buvo nurinkti indai ir administratorė prie jo atlydėjo aštuntą dešimtį bebaigiančią moterį.

– Tuojau prie jūsų prieis padavėja, ponia Džois, – pažadėjo administratorė.

Po penkių minučių Reba ir Bernisė Džois jau buvo įsitraukusios į pokalbį. Tai, kad ponia Džois buvo Lorensų šeimos draugė, – įdomu, bet kad visi svečiai, dalyvavę pobūvyje prieš Martos dingimą, dar kartą buvo sukviesti draugėn ir apklausti – tarp jų ir ponia Džois, – už tokią progą bulvarinių laikraštpalaikių žurnalistai tiesiog meldžiasi.

Tikros profesionalės Rebos klausinėjama ponia Džois atvirai pasakojo, kaip vienas paskui kitą jie buvo kviečiami pasikalbėti su dviem detektyvais. Klausimai buvo bendro pobūdžio, išskyrus vieną – ar jie nežiną, gal tą vakarą kas nors ką nors pametė?

– Ar *buvo* kas nors pamesta? – paklausė Reba.

– Nieko nežinau. Bet po individualių pokalbių mus apklausė visus drauge. Detektyvai smalsavo, ar niekas tąkart nematė ponios Vilkoks šalikėlio. Jis tada pradingo. Man buvo gaila daktaro Vilkokso. Visos grupės akivaizdoje Reičelė stačiokiškai jį užsipuolė, kodėl jis neįsikišęs šalikėlio į kišenę, kaip prašiusi.

– Ar galite apibūdinti šalikėlį?

– Labai gerai jį atsimenu, nes stovėjau šalia Reičelės, kai Marta, vargšas vaikelis, grožėdamasi jį gyrė. Tai buvo sidabrinio atspalvio šifonas, pakraščiuose išsiuvinėtas karoliukais. Kaip Reičelei jis buvo per daug rėžiantis akį, mat ji linkusi puoštis kur kas santūriau. Gal dėl to po kiek laiko jį nusirišo.

Rebai jau tekėjo seilės – ji taip norėjo sėsti rašyti kito straipsnio. Policija tvirtino, kad Marta buvo pasmaugta. Jie nebūtų klausinėję apie šaliką, jeigu jis nebūtų buvęs svarbus.

Reba buvo tokia įsijautusi, taip kūrė būsimo straipsnio antraštę, kad nė nepastebėjo, jog jos pašnekovė prie kito stalo nutilo.

Esu tikra, kad ant stalelio vestibiulyje tikrai mačiau Reičelės rankinę, galvojo Bernisė. Turėjau ją matyti iš tos vietos svetainėje, kur sėdėjau. Nekreipiau didelio dėmesio, ar po ja kas guli. Bet turėjau pastebėti, kad kažkas pastūmė rankinę ir paėmė tai, kas po ja gulėjo.

Ji labai stengėsi atkurti tos figūros veidą.

Gal mano fantazija įsibėgėjo vien todėl, kad visi apie tai kalba?

Nėra didesnio kvailio nei senas kvailys, nusprendė Bernisė. Neketinu to niekam pasakoti, nes nesu dėl to tikra.

40

– Nesitikėjau taip greitai su jumis vėl pasimatyti, – atidariusi duris Tomiui Daganui ir Pitui Volšui tarė Emilė.

– Ir mes nesitikėjome taip greitai grįžti, ponia Greiham, – atidžiai ją nužvelgdamas tarė Daganas. – Kaip šiąnakt miegojote?

Emilė patraukė pečiais.

– Norite pasakyti, kad matyti, jog beveik nemiegojau? Vakarykštė nuotrauka veikiausiai išmušė mane iš vėžių. Ar tiesa, kad viduramžiais persekiojamas žmogus, jeigu jam tik pavykdavo įsmukti į bažnyčią, galėdavo sušukti: „Šventovė!“ ir būti saugus joje kiek panorėjęs?

– Taip, skaičiau apie tai, – patvirtino Daganas.

– Regis, man tas negalioja. Net bažnyčioje nesijaučiu saugi. Esu siaubingai išsigandusi, prisipažįstu, – tarė ji.

– Kadangi gyvenate viena, būtų kur kas saugiau, jeigu...

– Iš namo niekur nesikelsiu, – nutraukė jį Emilė. – Atvirukas guli mano darbo kambaryje.

Nusinešė jį iš virtuvės, kai išrūšiavo paštą. Atviruką rado tarp reklaminės apželdinimo paslaugų skrajutės ir prašymo aukoti labdarai.

Kai atgavo pusiausvyrą po atviruko sukelto šoko, priėjo prie lango ir pažvelgė į vidinį kiemą. Tokią apsiniaukusią dieną kiemas panėšėjo į kapinės – plikas, liūdnas. Iš tiesų kiemas visą amžių ir *buvo* kapvietė.

Su atviruku ji nuskubėjo į darbo kambarį ir iš ten paskambino prokurorui.

– Kai čia apsigyvenau, paštas ateidavo arba Kirnanų, arba „gyventojo“ vardu, – pasakojo Emilė detektyvams. Ji parodė į atviruką, kuris gulėjo ant rašomojo stalo. – Šis adresuotas man.

Atvirukas atrodė taip, kaip jiems ir apibūdino. Paprastas namo ir jį supančių statinių piešinys, tarp linijų, kurios greičiausiai vaizdavo šaligatvį, buvo užrašytas adresas – Ladlamo aveniu 15. Du paminkliniai vienas greta kito stovintys akmenys kairiame sklypo kampe už namo. Abu su vardais. Ant vieno užrašyta – Leticija Greg, ant kito – Karla Harper.

Tomis išsitraukė iš kišenės plastikinį maišelį, paėmė atviruką už kampų ir įkišo vidun.

– Šįkart atėjau pasiruošęs, ponia Greiham, – tarė jis. – Ponia, tai gali būti kieno nors kvaili pokštai, bet gali būti ir rimtas reikalas. Mes patikrinsime Ladlamo aveniu 15 namą. Jis priklauso pagyvenusiai našlei, ji ten gyvena viena. Tikimės, kad ji bus supratinga, kai mes jai viską papasakosime, ir leis mums pakasinėti kiemą ar bent tą vietą, kuri pažymėta piešinyje.

– *Jūs* manote, kad tai rimta? – paklausė Emilė.

Prieš atsakydamas Tomis ilgai į ją žiūrėjo.

– Dabar, kai jūsų kieme iškasėme... – Jis galva linktelėjo į Emilės kiemą. – Taip, manau, kad tikimybė didelė, taip pat manau, kad tai rimta. Bet kol neįsitikinsime, būčiau dėkingas, jeigu niekam apie tai neprasitartumėte.

– Nėra žmogaus, kuriam norėčiau apie tokius dalykus pasakoti, – atsiduso Emilė.

Juk nepulsiu skambinti mamai, tėčiui ar senelei ir nevarysiu jiems siaubo, pamanė Emilė. Kitas reikalas, jeigu netoliese gyventų broliai, jiems pasiguostų. Bet jie už tūkstančių mylių.

Ji pagalvojo apie Niką Todą. Jis skambino jai, kai atėjo paštas, bet ir jam nieko nepasakojo. Kai grįžę vestibiulyje ant grindų rado nuotrauką, jis ragino ją važiuoti į butą Manhatane.

Bet ji laikėsi savo: kameros, kurias sumontuos Erikas, bus geriausia priemonė sužinoti, kas jai krečia tas šunybes. Juk slaptos Eriko kameros, įrengtos jos name Olbanyje, padėjo sučiupti Nedą Kolerą, kai jis mėgino įsilaužti vidun. Kai tik kameros bus sumontuotos, jos iš karto nufilmuos tą, kuris kaišioja visus tuos vokus, Emilė patikino Niką.

Ak, kaip drąsinuosi, galvojo ji, lydėdama Tomį Daganą ir Pitą Volšą iki durų, uždarydama ir rakindama jas, nors iš tiesų buvo mirtinai išsigandusi.

Naktį miegojo mažai, sapnavo košmarus. Viename sapne ją persekiojo. Kitame ji stovėjo prie lango ir mėgino jį atidaryti, bet kažkas jį laikė iš kitos pusės.

Liaukis! – sudraudė save Emilė. Užsiimk kuo nors! Paskambink daktarui Vilkoksui ir sužinok, ar gali jam užvežti knygas. Paskui nueik į muziejų, paieškok ten informacijos. Pažiūrėk, gal pavyks suprasti, kokie buvo tų žmonių, gyvenusių paskutinį devyniolikto amžiaus dešimtmetį, tarpusavio santykiai.

Ji norėjo sužinoti, kur gyveno Filisės Geits ir Madlinos Šapli draugai – tie žmonės, apie kuriuos Geits knygoje dažnai užsimena.

Filisė Geits minėjo, kad jos šeima vasarą nuomojosi vasarnamį, bet kitos šeimos, regis, turėjo nuosavus namus. Ji pamanė, kad turėjo išlikti dokumentai, rodantys, kur jie tuo metu gyveno.

Turėtų būti ir tų laikų žemėlapis. Dar reikėtų raštinės prekių. Gal kur galėčiau nusipirkti ir „Monopolį“? Maketui labai tiktų maži to žaidimo namukai.

Ant didelio, gal kvadratinio metro kartono lakšto – ant tokių piešia dailės studentai – ji galėtų nubraižyti miesto, koks jis buvo 1890–1896 metais, planą, surašyti gatvių pavadinimus, o paskui sustatyti namelius, kuriuose gyveno Madlinos Šapli draugai.

Paskui gaučiau nekilnojamojo turto nuosavybės istorijos dokumentus iš miesto savivaldybės, pamanė Emilė.

Gal tai ir beprasmis užsiėmimas, pamanė eidama į spintą pasiimti neperšlampamo apsiausto, bet kuo arčiau prie Madlinos pasaulio, tuo didesnė tikimybė sužinoti, kas jai nutiko – *ir* Leticijai Greg su Elena Svein.

41

Veriantis durų skambučio čerškimas buvo įžūliausias brovimasis. Reičelė išvažiavo į Ramsoną papietauti su draugais, todėl Kleitonas Vilkoksas įsijungė kompiuterį tikėdamasis kelias valandas netrukdomas padirbėti prie savo romano.

Po šeštadienio susirinkimo Vilo Stafordo name Reičelė buvo itin įsižeidusi dėl klausimų, kurie jiems buvo užduoti, bet labiausiai dėl be galo įtartino detektyvo Dagano susidomėjimo jos pamestu šalikėliu.

– Juk nemanai, kad tai kaip nors susiję su Martos mirtimi, Kleitonai? – kelis kartus perklausė ji.

Paskui pati atsakydama į savo klausimą stačiokiškai atrėžė, kad tokia galimybė tiesiog juokinga.

Kleitonas su ja nesiginčijo. Ant liežuvio galo jam vis sukosi atsakymas: „Akivaizdu, kad tavo šalikas turi *tiesioginį* ryšį su Martos mirtimi, o tu įpainiojai ir mane visiems tvirtindama, neva prašiusi manęs įsikišti jį kišenėn“, bet jis nutylėjo.

Kai atidarė duris, jis susivokė beveik tikėjęsis priebutyje pamatyti detektyvą Daganą. Tačiau ten stovėjo smulkutė nepažįstama moteris stipriai sučiauptomis lūpoms ir smalsiomis pilkomis akimis.

Dar jai neprasižiojus buvo aišku, ji – žiniasklaidos atstovė. Jos klausimas jį tiesiog pribloškė.

– Daktare Vilkoksai, jūsų žmonos šalikėlis pasimetė per pobūvį Lorensų namuose tą vakarą, kai dingo Marta Lorens. Kodėl policija apie jį užduoda tiek daug klausimų?

Kleitonas Vilkoksas su nepaprasta jėga čiupo už rankenos ir bandė užtrenkti duris.

Moteris greitai sutarškėjo:

– Daktare Vilkoksai, mano vardas Reba Ašbi. Aš dirbu laikraštyje *The National Daily*. Rašau straipsnį apie dingusį šaliką, todėl jums būtų naudingiau atsakyti į kelis mano klausimus.

Vilkoksas akimirką dvejojo, paskui šiek tiek pravėrė duris, bet į namą jos nepakvietė.

– Neturiu supratimo, kodėl policija klausinėjo apie mano žmonos šaliką, – atsargiai prakalbo jis. – Jeigu būtume tikslūs, jie klausė, ar tame vakarėlyje niekas nieko nepasigedo. Žmona nusirišo šalikėlį ir paprašė manęs jį padėti prie rankinės, kuri gulėjo ant stalo vestibiulyje.

– Aš supratau, kad jūsų žmona policijai tvirtino prašiusi jūsų įsikišti jį į kišenę, – atsakė Ašbi.

– Žmona prašė padėti prie rankinės, taip aš ir padariau. – Vilkoksas pajuto, kaip jo kaktą nusėjo prakaito lašai. – Jis gulėjo matomoje vietoje, jį per pobūvį galėjo bet kas paimti.

Šito plyšio Reba tik ir laukė.

– Bet kodėl kas nors *būtų norėjęs* jį nugvelbti? Ar jūs teigiate, kad šalikėlį pavogė?

– Nieko aš neteigiu. Gal kas nors jį ištraukė iš po žmonos rankinės.

– Kam jį būtų čiupinėjęs, jei nebūtų ketinęs jo imti?

– Neturiu supratimo. O dabar, jeigu jūs atleisite... – Šįkart Kleitonas Vilkoksas uždarė duris nekreipdamas dėmesio į pakeltą Rebos Ašbi balsą.

– Daktarai Vilkoksai, ar jūs buvote pažįstamas su daktare Lilijana Maden? – už durų šaukė ji.

Vėl įsitaisęs prie rašomojo stalo Vilkoksas įsmeigė akis į ekraną. Žodžiai, kuriuos buvo užrašęs,

daugiau nebeturėjo prasmės. Jis neabejojo, kad Reba Ašbi parašys rėkiantį straipsnį apie šalikėlį. Jis neišvengiamai taps akį rėžiančio viešumo objektu. Kaip giliai tas laikraštpalaikis, kuriam ji dirbo, pasikniso po jo praeitimi? Ką apie jo praeitį atkapstė policija?

Anot laikraščių, daktarės Maden dokumentai buvo sunaikinti.

Ar *visi* dokumentai?

Gal jam reikėjo prisipažinti, kad lankėsi pas daktarę Maden?

Suskambo telefonas. Nusiramink, paliepė sau Vilkoksas. Turi išlikti visiškai ramus.

Skambino Emilė Greiham. Klausė, ar galinti užvežti knygas.

– Žinoma, – meiliai atsakė jis. – Bus malonu jus vėl matyti. Galite užsukti tuojau pat.

Padėjęs ragelį jis atsilošė krėsle. Akyse stovėjo Emilė Greiham.

Tamsiai rudi plaukai susegti segtuku, garbanos išsipešusios ant kaktos, kaklo...

Šiek tiek ereliška nosis...

Tankios, juosvos blakstienos, įrėminančios dideles, klausiančias akis...

Atsidusęs Kleitonas Vilkoksas uždėjo rankas ant klaviatūros ir pradėjo spausdinti: Jis jautė tokį stiprų poreikį, kad net šiurpą keliantys jo veiksmų padariniai negalėjo jo sustabdyti.

42

Pirmadienio rytą Robertas Frizas savaitę pradėjo nuo barnių su Natali. Tai, kad buvo susitaręs susitikti su Dominyku Bonečiu, galimu restorano *The Seasoner* pirkėju, tik paaštrino kandų susišaudymą.

Kaip visada neišsimiegojęs, pusę septynių ryto jis susiruošė pabėgioti trokšdamas nusikratyti apėmusios įtampos. Robertas žinojo, kad susitikęs su Bonečiu turi pasitikėti savo jėgomis.

Grįždamas pro Šiaurinį paviljoną jis pastebėjo Siuzaną – buvusią žmoną, ji bėgo jo link. Jis greitai nusuko nuo lentų tako, kad tik išvengtų susitikimo. Šio mėnesio pabaigoje turėtų sumokėti alimentus už pusę metų, bet šiandien buvo anaiptol netinkama diena jaudintis, iš kur sukrapštyti tiek grynųjų.

Kai grįžo namo, įtampa nė kiek nebuvo atslūgusi, negana to, prie virtuvės stalo, savo nusivylimui, jis pamatė sėdinčią Natali. Jis tikėjosi ramiai išgerti puodelį kavos ir dar kartą peržvelgti skaičius, kuriuos surašė per naktį.

– Ar tai naujas režimas? – kandžiai paklausė jis. – Jau trys dienos keliesi su gaidžiais. Kaip tas tavo grožio miegas, kurio, kaip tvirtinai, tau reikia?

Suirzo išvydęs, kad finansinės ataskaitos, prie kurių iki paryčių dirbo, dabar paskleistos ant stalo.

– Sunku miegoti, kai nėra nuo ko pavargti, – atšovė ji.

Taip jam priminė, kad nuo tada, kai jis nusprendė atidaryti restoraną ir siūlyti sekmadieniais vakarienę, šventadienio vakarus ji leidžia viena.

Paskui ji pažvelgė į jį.

– Bobai, gal malonėtum paaiškinti, ką *reiškia* visi šie skaičiai? Ypač tie paskutiniame puslapyje. Juk taip pigiai restorano neparduosi, tiesa? Tai būtų tas pats, kaip atiduoti jį veltui.

– Geriau atiduoti jį veltui, nei bankrutuoti, – šaltai atrėžė Bobas. – Labai tavęs prašau, Natali: mėginu pasirengti šiandienos susitikimui, kuriame, jei pasiseks, sudarysiu sandorį ir pagaliau nusimesiu šią naštą nuo pečių. Domas Bonetis laiko mane tarp kūjo ir priekalo ir puikiai tai žino. Turiu nustatyti tą tikslią ribinę kainą, kurios Bonetis negalėtų atsisakyti.

– Na, matyt, aš visai nemoku nei sudėti, nei atimti, nes, regis, tavo ribinė kaina paliks mus beveik plikus. Juk sakiau, kai sumanei įgyvendinti svajonę suvaidinti restorano savininko vaidmenį, kad tas akcijas turi *parduoti*, o ne pinigų skolintis jas užstatydamas. O dabar, jeigu už restoraną geros kainos negausi, – žiūrint į šiuos skaičius, atrodo, taip ir bus, – turėsi parduoti akcijas, kad grąžintum skolas.

Natali patylėjo, paskui dar piktesniu ir pašaipesniu balsu pridūrė:

– Tikiuosi, man nereikia aiškinti, kad dabar tos akcijos vertos vos pusę to, ką būtum gavęs, kai jas įkeitei.

Bobas pajuto, kaip nudiegė pilvą, o paskui krūtinėje kažkas tarsi užsidegė.

– *Duok* man tuos popierius!

– Pasiimk! – Natali nušlavė dokumentus nuo stalo ant grindų ir eidama iš kambario tyčia ant jų užlipo.

Po penkių valandų Bobas linguodamas galvą žiūrėjo į popierius, kuriuos laikė rankoje. Viename jų vaipėsi maža, ovali skylutė. Tada jis prisiminė – Natali įsispiriamų kambarinių šlepečių kulniukas pradūrė popieriaus lapą, kai ant jo užmynė.

Tai buvo *paskutinis* dalykas, kurį prisiminė – jų barnis, kai su sportiniais drabužiais stovėjo virtuvėje, paskui jis išgirdo, kaip ji viršuje trenkė miegamojo durimis. Jis akimirką užsimerkė.

Atsimerkęs lėtai apsidairė. Sėdėjo antrame restorano aukšte, savo kabinete, vilkėjo tamsiai mėlyną švarką ir pilkas kelnes.

Pažiūrėjo į laikrodį ant rankos. Jau beveik pirma. Pirma valanda! Potencialus pirkėjas Dominykas Bonetis gali pasirodyti bet kurią minutę. Sandorį jie ketino aptarti prie pietų stalo.

Bobas įnirtingai mėgino sukaupti dėmesį į skaičius, kuriuos pats surašė. Suskambo telefonas. Administratorius.

– Atvyko ponas Bonetis. Ar galiu jį pasodinti prie jūsų stalo?

– Taip. Jau lipu žemyn.

Jis užsuko į asmeninį vonios kambarį ir apsišlakstė šaltu vandeniu veidą. Natali reikalaujant pernai jis pakoregavo savo akis – jį operavo plastinės chirurgijos daktaras, dėl kurio jos draugės kraustėsi iš proto. Dabar jo vokai buvo nebesudribę, išnyko maišeliai po akimis, bet rezultatu nebuvo patenkintas. Žiūrėdamas į veidrodį matė, kad akys ir kakta nedera prie smakro, ir tai jį trikdė, netgi kėlė nerimą. Jis visada didžiavosi gera išvaizda. Bet tie laikai praėjo.

Kokio velnio dabar dėl to suku galvą, pamanė braukdamas šukomis per plaukus. Paskui nuskubėjo laiptais žemyn.

Pirmadieniais staliukų priešpiečiams užsakoma mažai, bet tikėjosi, jog bus šiek tiek daugiau žmonių, kad restoranas atrodys lankomas. Pajuto, kaip suprakaitavo delnai – įėjęs į restoraną pamatė, kad užimti vos šeši staliukai. Dominykas Bonetis jau laukė, jo užrašinė atversta gulėjo ant stalo.

Ar tai geras ženklas?

Su Bonečiu kartą matėsi – golfo aikštyne. Vyras buvo stambaus sudėjimo, nelabai aukštas, galvą puošė tankūs juodi plaukai, akys gudrios, tamsios. Jis elgėsi nuoširdžiai, draugiškai, o kai tylėjo, nuo jo į visas puses sklido ramus pasitikėjimas savo jėgomis.

Kol valgė keptą lašišą, kalbos apie verslo reikalus nepradėjo, – lašiša buvo sausa ir neskani. Bobas stengėsi palaikyti pokalbį, bet tai atėmė daug jėgų.

Kai buvo patiekta espreso kava, Bonetis pradėjo be užuolankų.

– Jūs norite iš čia *išsinešdinti*, o aš noriu čia *įsikurti*. Neklauskite kodėl. Nėra taip, kad šio restorano man trūks plyš reikėtų. Man penkiasdešimt devyneri, pinigų turiu daugiau, nei galėčiau kada išleisti. Bet aš noriu turėti restoraną. Manau, tai mano kraujyje. O jūsų restorano vieta puiki.

Paskui per kitą pusvalandį Bobas sužinojo, ko *The Seasoner* trūksta. Pasirodo, beveik visko.

Apstatymas: „Žinau, kad jūs sukišote čia daugybę pinigų, bet restoranas nekviečia vidun. Jis šaltas ir nejaukus, nes... Ir virtuvė baisi...“

Natali pasamdė brangų interjero dizainerį. Pirmas vyriausiasis virėjas, kurį jis įdarbino, buvo iš Madisono aveniu, jis ir surikiavo, kokia tvarka turi būti virtuvėje.

Kaina, kurią pasiūlė Dominykas Bonetis, buvo puse milijono mažesnė už pačią žemiausią kainą, su kuria Bobas Frizas galėjo sutikti.

– Tai jūsų pradinis pasiūlymas. – Frizas dirbtinai šypsojosi. – Džiaugsiuosi galėdamas pasiderėti.

Visas Bonečio draugiškumas išgaravo.

– Jeigu šį restoraną nupirksiu, turėsiu investuoti krūvą pinigų, kad jis atrodytų taip, kaip noriu, ir kad jame dirbtų patys geriausi darbuotojai, – ramiai atsakė. – Savo kainą jums pasakiau. Į jokias derybas nesileisiu.

Jis atsistojo, jo veidą ir vėl nušvietė šilta šypsena.

– Apsvarstykite mano pasiūlymą, Bobai. Tai labai gera kaina, turint omenyje, kiek čia reikia padaryti ir perdaryti. Jeigu mano pasiūlymo nepriimsite, nieko baisaus. Mano žmona tik džiaugsis. – Jis ištiesė ranką. – Praneškite man savo sprendimą.

Bobas palaukė, kol Bonetis išėjo iš salės, tada pagavo padavėjo žvilgsnį ir pakėlė į viršų tuščią vyno taurę.

Po akimirkos padavėjas grįžo nešinas vynu ir mobiliuoju telefonu.

– Jums skubiai skambina ponia Friz, pone.

Bobo nuostabai, Natali nieko neklausė apie jo susitikimą su Bonečiu. Ji išpyškino:

– Išgirdau, kad Ladlamo aveniu 15 name prasidėjo kasinėjimai. Kalbama, kad jie ieško Karlos Harper, tos prieš dvejus metus dingusios merginos. Dieve, Bobai, ar ne tame name gyveno tavo šeima, kai buvai vaikas?

43

– Pas jus atvyko jūsų tėvas, pone Stafordai.

Sekretorė buvo sumišusi. Jos balsas skambėjo taip, tarsi būtų sakiusi: „Nežinojau, kad jūsų tėvas gyvas.“

– Mano tėvas! – Vilas Stafordas numetė rašiklį. Įpykęs ir sunerimęs palaukė, kad įsitikintų, jog balsas ramus. – Kvieskite vidun.

Jis stebėjo, kaip lėtai leidžiasi durų rankena. Bijo pažiūrėti man į akis, pamanė jis. Bijo, kad išmesiu jį lauk. Griežta veido išraiška Vilas liko sėdėti trokšdamas, kad kiekvienas jo kūno colis bylotų apie tą nepasitenkinimą, kurį sukėlė toks įsibrovimas.

Durys lėtai atsidarė. Įėjęs vyras tebuvo šešėlis žmogaus, kurį Vilas matė prieš metus. Tėvas sublogo – numetęs gal penkiasdešimt svarų. Dabar jo oda atrodė lyg vaškinė, pageltusi, skruostikauliai išsišovę po ištempta oda. Tankūs žili plaukai, kokius prisiminė Vilas ir kokius pats iš jo paveldėjo, dabar išretėję – styrojo vos kelios nutriušusios žilos sruogos.

Šešiasdešimt ketverių, jis atrodo kaip aštuoniasdešimt ketverių, pamanė Vilas. Ar turėčiau jo pagailėti ir jį apglėbti?

– Uždaryk duris, – paliepė jis.

Vilas Stafordas vyresnysis linktelėjęs pakluso. Nė vienas vyrų nepastebėjo, kad durys ne iki galo užvertos – paskui per kelis colius dar prasivėrė.

Vilas lėtai atsistojo.

– Kodėl nepalieki manęs ramybėje?! – suspiegė jis, tarsi spjaute išspjaudamas žodžius. – Ar nesupranti, kad neturiu su tavim nieko bendra? Nori, kad tau atleisčiau? Puiku. Atleidžiu. O dabar nešdinkis.

– Vilai, aš klydau. Pripažįstu tai. Man jau mažai beliko. Noriu tau kaip nors atsilyginti už praeitį.

– Tai neįmanoma. O dabar eik ir niekada negrįžk.

– Turėjau suprasti. Buvai paauglys...

– Užsičiaupk!

Žengęs vos du žingsnius aplink stalą Vilas Stafordas atsidūrė priešais tėvą. Stipriomis rankomis čiupo tėvui už liesų, drebančių pečių.

– Sumokėjau už tai, ką padarė kažkas kitas. Tu manimi nepatikėjai. Galėjai pasamdyti geriausių advokatų komandą ir mane apginti. Bet tu nusiplovei rankas, tu viešai atsisakei manęs, savo vienintelio sūnaus. Dabar jaunystės klaidos pamirštos. Man nereikia, kad rodytumeisi čia ir gadintum tai, ką kūriau pastaruosius dvidešimt trejus metus. Tiesiog nešdinkis. Grįžk į savo automobilį. Važiuok į Prinstoną ir tupėk ten.

Vilas Stafordas vyresnysis linktelėjo. Sudrėkusiomis akimis apsisuko, sugrabaliojo durų rankeną.

– Prižadu, daugiau nebesirodysiu. Norėjau dar kartą pažiūrėti tau į akis ir paprašyti atleidimo. Žinau, nuvyliau tave. Pamaniau, gal suprasi... – Jo žodžiai atsimušė į tylą.

Vilas nieko neatsakė.

Atsiduses tėvas atidarė duris.
– Tiesiog... tiesiog skaičiau, kas dedasi jūsų mieste, – greičiau sau nei Vilui sumurmėjo jis. – Na, turiu galvoje tos merginos kūną, kurį rado. Aš jaudinausi. Tu supranti...
– Dar turi įžūlumo atsibelsti ir kalbėti *tokius dalykus*? Nešdinkis! Ar girdi mane? Nešdinkis!
Vilui Stafordui buvo nė motais, kad šaukia, kad Patė, sekretorė, jokios abejonės, jį girdi. Tik karštligiškai galvojo, kaip įveikti įniršį, kad negriebtų prakaulaus tėvo kaklo ir nesmaugtų tol, kol pasigirs trekštelėjimas.

44

Nedo Kolero advokatas Holas Deivisas ne itin džiaugėsi pirmadienį trečią valandą po pietų vėl susitikdamas su Marčiu Brovskiu *Gray Manor* ligoninėje.

– Valstybė man tiek nemoka, kad pulčiau tau padėti, – pasiskundė jis, kol juodu laukė į susitikimų kambarį atvedamo Kolero.

– O man valstybė moka už tai, kad padarę nusikaltimą žmonės būtų nubausti, – atšovė Brovskis. – Kaip jau sakiau šįryt, mes atnaujinome bylą dėl Rutos Koler mirties, ir tavo klientas įtariamas ją nužudęs.

Deivisas negalėjo patikėti.

– Turbūt juokauji. Negalėjai įrodyti Rutos Koler žudiko Džoelio Leiko kaltės ir jis buvo paleistas laisvėn, tai dabar mėgini ištaisyti padėtį paversdamas atpirkimo ožiu tą vargšą kvailelį Kolerą? Pakalbėjęs su tavim atlėkiau čia pas Nedą: patariau jam iš viso su tavim nešnekėti. Bet jis tvirtina esąs nekaltas ir reikalauja, kad leisčiau judviem susitikti.

– Gal jis protingesnis, nei tu manai, – atsakė Brovskis. – Visi galvojome, kad Koleras nusikaltimo pėdsakus sunaikino ištiktas šoko ir apimtas sielvarto. Jei geriau pasikasysime pakaušį, jis elgėsi gana gudriai, todėl visur paliko savo pirštų atspaudų: ant peilio, jo drabužiai sutepti krauju.

– Jis motiną pakėlė. Nežinojo, kad ji negyva. Bėgo šauktis pagalbos.

– Galbūt.

Durys atsidarė. Sargybinis Nedą Kolerą atvedė prie kėdės.

– Nedas šiandien šiek tiek susijaudinęs, – perspėjo sargybinis. – Jeigu manęs reikės, aš čia pat.

– Kodėl jūs su manim taip elgiatės? – paklausė Nedas Marčio. – Aš mylėjau motiną. Ilgiuosi jos.

– Užduosiu tik kelis klausimus, – raminamai atsakė Martis. – Bet turiu jus perspėti, kad esate įtariamas nužudęs motiną, todėl viskas, ką pasakysite, gali būti panaudota prieš jus. – Jis mechaniškai išvardijo kitas tris Mirandos teises.

– Nedai, jūs suprantate, kad galite iš viso neatsakinėti į jokius klausimus? – Holas Deivisas pasilenkė į priekį, tarsi taip Nedas jį suprastų geriau.

– Nedai, kalbėjau su jūsų teta, – ramiai prakalbo Martis. – Ji neklydo. Ji dar tebekalbėjo su jūsų motina, kai Džoelis Leikas buvo pastebėtas išeinantis iš pastato.

– Mano teta kvaiša. Jeigu motina būtų kalbėjusi su ja, kai tas vyrukas išėjo, ji būtų pasiskundusi, kad ją apiplėšė.

– Gal ji to dar nežinojo? Nedai, ar motina kada nors ant jūsų pyko?

– Motina mane mylėjo. Labai mylėjo.

– Neabejoju, kad mylėjo, bet ar kartais ant jūsų nesupykdavo?

– Ne. Niekada.

– Ji juk baisiai pykdavo ant jūsų dėl nerūpestingumo: kartais išeidamas neuždarydavote durų, todėl spyna neužsitrenkdavo. Tiesa?

– Visada išeidamas užrakindavau duris.

– Visada? Džoelis Leikas tvirtino, kad durys buvo tik privertos. Štai kaip jis papuolė į jūsų butą.

Nedo Kolero akys susiaurėjo – liko tik plyšeliai. Jis žiopčiojo.

– Juk tiesa, kad prieš savaitę iki motinos mirties buvo lygiai taip pat nutikę? Argi ji tada ant jūsų nerėkė, argi nesakė, kad bet kas gali įeiti į butą ir prikišti jai peilį prie gerklės? Kaimynai tvirtino, kad ji nuolat bardavosi, kai neužrakindavote durų.

– Nedai, nebenoriu, kad jūs kalbėtumėte, – pareikalavo Deivisas.

Nedas tik palingavo galvą.

– Palikite mane ramybėje, Holai. Aš noriu kalbėti.

– Nedai, iš kur žinote, kokia išsigandusi buvo jūsų motina, pamačiusi peilį ir supratusi, kad turės mirti? – Martis apšaudė Kolerą per stalą klausimais. Atsakymų jis nelaukė. – Ar maldavo jos neskriausti? Ar sakė, kad gailisi jus užsipuolusi? Ji sėdėjo virtuvėje prie stalo. Buvo ką tik apsižiūrėjusi, kad butas apšvarintas. Turbūt buvo labai pikta. Peilis gulėjo po ranka ant lentynos, prie sienos. Ar parodė jums peilį? Ar sakė, kad ir kas buvo įsilaužęs vidun, galėjo prikišti tą peilį jai prie gerklės? Kad tai būtų buvusi jūsų kaltė?

Iš Nedo gerklės pasigirdo kažkas panašaus į aimaną ir klyksmą, abu vyrai krūptelėjo. Atsidarė durys ir įbėgo sargybinis.

Nedas Koleras užsidengė veidą rankomis.

– Ji prašė: „Ne, Nedai, nereikia. Aš atsiprašau, Nedai, ne, prašau, Nedai.“ Bet jau buvo per vėlu. Nejaučiau, kad rankose laikau peilį, ir kitą akimirką jis jau buvo įsmigęs jai į krūtinę.

Stipri rauda ėmė purtyti jo kūną, jis vis rėkė:

– Aš atsiprašau, mama! Mama, atsiprašau!

45

Kai Emilė, grąžinusi Vilkoksui knygas, apsilankiusi muziejuje ir nusipirkusi reikmenų savo būsimam maketui, grįžo namo, Erikas Beilis jau laukė priebutyje.

Jis tik numojo ranka į jos atsiprašymus.

– Nesijaudink. Greitai atvažiavau, bet esu alkanas. Ko turi užvalgyti?

Ji nupirko produktų sumuštiniams: kumpio, šveicariško sūrio, salotų, pomidorų ir šviežios itališkos duonos; kol ji ruošė priešpiečius, jis išpakavo kameros įrangą.

Juodu valgė virtuvėje.

– Į valgiaraštį įtraukiau ir vakarykštį vištienos sultinį, – tarė ji. – Viriau vakar, bet laikiau šaldytuve. Patikėk, sriuba gera.

– Primena laikus, kai mudu dar dirbome toje skylėje – biuruose Olbanyje, – tarė jis semdamas paskutinį sriubos šaukštą iš dubens. – Aš eidavau į kulinarijos parduotuvę sumuštinių, o tu šildydavai savo namie virtą sriubą.

– Būdavo smagu, – tarė Emilė.

– Taip, geri laikai, nebūčiau turėjęs savo bendrovės, jeigu tada nebūtum manęs apgynusi dėl to ieškinio.

– Ir tu padarei mane turtingą. Paslauga už paslaugą.

Jie nusišypsojo vienas kitam per stalą. Erikas trimis dienomis vyresnis už mane, bet visada jaučiuosi taip, tarsi būtų mano jaunesnis brolis, pamanė Emilė.

– Sunerimau pamačiusi, kad bendrovės akcijos krinta, – prisipažino ji.

Erikas tik pečiais patraukė.

– Viskas grįš į vėžes. Susikrovei turtą, bet dar gailėsiesi pardavusi akcijas.

– Augau girdėdama pasakojimus, kaip 1929 metais senelis neteko visų pinigų, o paskui ir rinkai atėjo galas. Tiesiog blogai jaučiausi turėdama tas akcijas. Vis jaudinausi, kad jų vertė kris. O dabar tavo dėka galiu gyventi be jokių sunkumų.

– Jei tau tik kada prireiks... – Erikas sakinio nebaigė, Emilė šypsodamasi papurtė galvą.

– Kam gadinti mūsų gražią draugystę? – paklausė ji.

Jis padėjo sukrauti indus į plovyklą.

– Tai mano darbas, – priešinosi ji.

– Man patinka tau padėti.

– Sakei, kad šiandien būtinai reikia grįžti į Olbanį, tai gal geriau pradėk montuoti kameras?

Po kelių minučių ji ryžtingai užtrenkė indaplovės dureles.

– Na štai, viskas sutvarkyta. Jeigu tu dirbi viename valgomojo stalo gale, aš įsitaisysiu prie kito. – Ji paaiškino, ką ketinanti daryti su žemėlapių kopijomis ir miesto istorijos dokumentais. – Noriu įsijausti į tų žmonių gyvenimą. Noriu pamatyti, kur gyveno Madlinos draugai. Esu tikra, kad ją nužudė kažkas, ką ji pažinojo, o paskui užkasė čia. Bet kaip jam pavyko? Juk aplink namą turbūt šniukštinėjo policija, bent jau pirmąsias dienas, o paskui pranešė, kad ji dingo. Kur ją laikė? Kur slėpė jos kūną?

O gal žudikas užkasė ją tą pačią dieną sutemus? Bet juk ten plačiai buvo išsikėtojęs bugienio krūmas.

– Ar tau neatrodo, Emile, kad šis nusikaltimas tave apsėdo?

Ji piktai į jį pažiūrėjo.

– Man maga rasti ryšį tarp devyniolikto amžiaus ir dabartinių nusikaltimų. Policija kasinėja dar kažkieno kiemą – vos už poros kvartalų nuo čia jie tikisi rasti jaunos merginos, pradingusios prieš dvejus metus, palaikus.

– Emile, nesėdėk čia viena. Sakai, kad per penkias dienas, kurias čia praleidai, iš persekiotojo gavai jau dvi žinutes. Norėjai pertraukos, atostogų, bet iš tavo išvaizdos nepasakyčiau, kad būtum pailsėjusi.

Netikėtai suskambėjus telefonui Emilė tik aiktelėjo ir čiupo Erikui už rankos. Bėgdama į darbo kambarį atsiliepti nervingai nusijuokė.

Skambino detektyvas Martis Brovskis. Jis negaišo laiko pasisveikinimams.

– Emile, jūsų klientas iš Koler bylos yra dykaduonis ir valkata, bet gal džiaugsitės išgirdusi, kad jis – ne žudikas. Ką tik išėjau iš Nedo Kolero. Luktelėkite, tuoj papasakosiu...

Po penkiolikos minučių ji grįžo į valgomąjį.

– Ilgokas pokalbis, – lengvabūdiškai tarstelėjo Erikas. – Naujas vaikinas?

– Detektyvas Brovskis. Mateisi su juo. Jis apie tave gražiai atsiliepė.

– Nagi, nagi, paklausykime. Nepraleisk nė mažiausios smulkmenos.

– Anot jo, išgelbėjai man gyvybę, Erikai. Jeigu tavo sumontuota kamera nebūtų nufilmavusi Nedo Kolero, nebūtume sužinoję, kas mane persekiojo.

– Tavo kaimynas išgirdęs triukšmą iškvietė policiją.

– Taip, bet Koleras susigaudė, kaip išjungti signalizaciją. Be to, jis pabėgo anksčiau, nei atvažiavo policija. Jeigu kameros jo nebūtų nufilmavusios, būtume nežinoję, kad jis mėgino įsilaužti. Kitas jo žingsnis galėjo man baigtis visai liūdnai.

Emilė girdėjo savo drebantį balsą.

– Šiandien jis prisipažino planavęs mane nužudyti. Martis Brovskis sakė, kad Kolerui visai susisukusi galva, esą tik Džoelis Leikas, vyrukas, kurį gyniau, yra kaltas dėl jo motinos mirties. Sakė, kad jei tądien Džoelis nebūtų apiplėšęs jų buto, jo motina ir šiandien būtų buvusi gyva, todėl Džoelis ir esąs tikrasis žudikas.

– Sakyčiau, bepročio logika. – Eriko rankos dirbo mechaniškai, kai montavo į Spring Leiką atgabentą įrangą.

– Beprotybė, bet iš dalies galiu jį suprasti. Esu tikra, kad jis nenorėjo motinos žudyti; dar žinau, kad jis nedrįsta nė pagalvoti, kad pats ją nužudė. Jeigu būtų pripažinę, kad Džoelis Leikas nužudė jo motiną, Koleras būtų galėjęs permesti jam savo kaltės naštą. Kadangi Džoelį išteisinau, piktadare tapau *aš*.

– Tu nesi piktadarė, – užjausdamas ją ramino Erikas Beilis. – Iš to, ką papasakojai, supratau, kad Brovskis atnaujino persekiotojo bylą, ir man dėl to neramu. Kas, jo nuomone, tave gąsdina?

– Jis patikrino mano buvusį vyrą. Kad ir koks Garis pašlemėkas – tikrai ne persekiotojas. Jis turi tvirtą alibi, kur buvo ir ką veikė antradienio vakarą ir šeštadienio rytą – tada darytos naujausios nuotraukos. Kol kas Brovskiui dar nepavyko rasti Džoelio Leiko.

– Nerimauji dėl Leiko?

– Nepatikėsi išgirdęs, bet iš dalies man palengvėjo. Pameni, kaip Nedas Koleras puolė prie manęs, kai prisiekusieji išteisino Leiką?

– O kaipgi. Juk pats ten sėdėjau.

– Tai va, kai sargyba atplėšė nuo manęs Kolerą, Džoelis Leikas padėjo man atsikelti. Jis buvo šalia, nes buvome atsistoję, kad išklausytume nuosprendį. Erikai, žinai, ką jis tada man pašnibždėjo?

Tonas, kokiu Emilė pasakė šiuos žodžius, privertė Eriką nustoti dirbus ir atidžiai į ją pažiūrėti.

– Tada jis man pasakė: „Gal Koleras teisus, Emile? Gal aš *tikrai* nužudžiau senutę? Kaip dėl to jaučiatės?“ Niekam apie tai nepasakojau, bet tie žodžiai mane nuolat persekiojo. Nors ir *netikėjau*, kad jis ją nužudė. Bet ar galima suvokti tokį protavimą? Koks niekingas padaras: užuot jautęs dėkingumą, – juk ištraukiau jį iš kalėjimo iki gyvos galvos, – jis dar tyčiojosi iš manęs!

– Žinai, ką manau, Emile? Manau, jį labai prie tavęs traukė, bet jis suprato, kad iš to nieko gero neišeis. Kai kurie žmonės labai sunkiai susitaiko su atstūmimu.

– Na, jeigu jis yra persekiotojas, tikiuosi, viena tavo kamerų tikrai jį nufilmuos.

Kai netrukus apie septintą vakaro Erikas išvažiavo, ties visais namo kampais kabėjo po kamerą. Jis nutylėjo, kad dar kelias kameras įtaisė name, o palėpėje – ir tiesioginio sekimo anteną. Dabar pusmylės spinduliu savo autobusiuke įtaisytame televizoriuje galėjo stebėti jos judesius, galėjo girdėti jos pokalbius svetainėje, virtuvėje ir darbo kambaryje.

Išvažiuodamas jis draugiškai pakštelėjo jai į skruostą ir pasuko Olbanio link, bet jau planavo kitą kelionę į Spring Leiką.

Jis nusišypsojo prisiminęs, kaip ji pašoko suskambėjus telefonui. Ji įsitempusi kur kas labiau, nei norėtų pripažinti – netgi pačiai sau.

Baimė – svarbiausias keršto ginklas. Ji pardavė jo akcijas, kai jos buvo pačios brangiausios. Netrukus ir kiti pradėjo jas pardavinėti, kilo tikra grandininė reakcija. Dabar visa jo bendrovė ant bankroto slenksčio.

Vis dėlto jis būtų galėjęs jai atleisti, jeigu nebūtų atstūmusi jo kaip vyro.

– Jeigu manęs nemylėsi, Emile, – garsiai tarė jis, – gyvensi baimėje, bijosi akimirkos, kai kas nors galbūt išnirs iš tamsos ir tau nepavyks pasprukti.

Antradienis

kovo 27-oji

46

Pirmadienį po pietų ekskavatorius, atžlegėjęs į Ladlamo aveniu 15 namo kiemą, sugedo iškasęs vos kaušą žemių. Dideliam kriminalistų nusivylimui, buvo pranešta, kad kitas ekskavatorius bus laisvas tik antradienio rytą.

Susitaikę su neišvengiamomis aplinkybėmis, kriminalistai apjuosė kiemą apsaugine juosta ir paliko policijos pareigūną saugoti namų valdos.

Antradienį, aštuntą valandą ryto, dar nė nepasirodžius naujam ekskavatoriui, prisistatė žiniasklaida. Tyliose gatvelėse išsirikiavo autobusiukai, išmarginti televizijos kanalų ženklais. Virš galvų ratus suko sraigtasparniai, operatoriai filmavo paieškos apylinkių vaizdus. Reporteriai su mikrofonais laukė, kada kriminalistai ims sijoti kiekvieną žemių kaušą.

Vilkėdama sportiniais drabužiais, užsidėjusi akinius nuo saulės Emilė įsimaišė tarp tylių, niūrių žmonių, susispietusių ant šaligatvio, ir klausėsi kalbų.

Visi žinojo, kad kriminalistai ieško dar vieno lavono. Bet kieno? Greičiausiai tai turėtų būti Karlos Harper palaikai, tos jaunos merginos, pradingusios prieš dvejus metus, šnibždėjosi minia. Girdėję, kad policija abejojanti, ar Karla tąkart išvažiavo iš Spring Leiko.

Nuo lūpų nenuėjo du klausimai: „Kodėl jie nusprendė ieškoti čia?“ ir „Ar dėl to, kad kažkas jau prisipažino nužudęs merginą?“

Emilė girdėjo, kaip dar jaunai atrodanti senelė, stumdydama vaikišką vežimėlį, niūriai pratarė:

– Geriau pasimelskime, kad jie būtų suėmę tą šėtoną. Baisu net pagalvoti, kad žudikas laisvas ir tebevaikščioja po miestą. Mano dukra, šio kūdikio motina, vos keleriais metais vyresnė už Martą Lorens ir Karlą Harper.

Emilė prisiminė Filisės Geits knygos ištrauką: Mama tapo didžiausia mano sarge, nenorėjo išleisti vienos net į gatvę.

Tavo mama buvo teisi, Filise, pamanė Emilė.

Visą pirmadienio vakarą ir gerokai po vidurnakčio ji praleido prie savo miesto maketo: žymėjo gatves, kokios jos buvo pirmojo žudiko laikais. Ant kartoninio miesto plano sustatė namukus iš „Monopolio“ – ten, kur gyveno Šapliai, Karteriai, Gregai ir Sveinai.

Atpažinusi netveriančią kaily *The National Daily* žurnalistę, greitai nusisuko ir nusprendė grįžti namo. Nenorėčiau, kad ji mane nutvertų, pamanė Emilė. Užtenka praėjusios savaitės, netrokštu būti čia, jeigu jie tikrai ras palaikus. Viską, ko man reikia, apie Ladlamo aveniu 15 namą jau žinau.

Galvoje dar neišryškėjo portretas, į kurį būtų galėjusi besti pirštą kaip į devyniolikto amžiaus žudiką.

Reba Ašbi sukiojosi Ladlamo aveniu pirmadienį, grįžo ten ir antradienį, kaip pašėlusi užrašinėdama įspūdžius. Tai buvo sensacingiausia istorija per visą jos karjerą, todėl ketino išmelžti ją iki paskutinio lašo.

Šalia jos pranešimą į eterį siuntė Irena Kornel iš CBS radijo. „Šio tylaus Viktorijos laikų

miestelio gyventojų veiduose atsispindi šokas, netikrumas. Jie laukia norėdami pamatyti, ar bus rasti dar vienos dingusios merginos palaikai“, – dramatiškai skaitė ji.

Apie pusę dešimtos, buvo praėję pusantros valandos nuo kasimo darbų pradžios, stebėtojai pamatė, kaip ekskavatorius netikėtai sustojo dirbęs, o ekspertų komanda suskubo prie duobės, iš jos buvo iškeltas paskutinis kaušas žemių.

– Jie kažką rado! – suriko vienas smalsuolių.

Reporteriai ant vejos, – kameros nukreiptos į namą už jų nugarų, į ekskavatorių, – greitai pradėjo berti į mikrofonus.

Vietiniai, kai kurie nevalingai spausdami kaimynui ranką, tylėjo ir laukė. Netrukus pasirodęs katafalkas visiems buvo ženklas, kad rasti palaikai. Budinčiu policijos automobiliu atvažiavęs prokuroras pažadėjo padaryti pranešimą.

Po pusvalandžio Eliotas Osbornas prisiartino prie mikrofonų. Jis patvirtino, kad iškastas žmogaus lavonas, įvyniotas į tokį pat storą plastiką kaip ir Martos Lorens palaikai. Šiek tiek giliau, vos už kelių colių, buvo rasta dar viena kaukolė ir keli kaulai. Kol teismo medicinos ekspertai tirs, daugiau jokių komentarų nebus.

Osbornas atsisakė atsakyti į klausimus, kuriais jį apipylė ir iš kurių garsiausiai skambėjo šis: „Ar tai nėra tikrų tikriausias įrodymas, kad miestą persekioja persikūnijęs žudikas?“

Tomis Daganas su Pitu Volšu ketino iš nusikaltimo vietos sekti paskui katafalką į teismo ekspertizės lavoninę, bet paskui nusprendė pirmiausia pasikalbėti su Margo Taler – aštuoniasdešimt dvejų metų namo šeimininke.

Ši susikrimtusi sėdėjo savo svetainėje ir gurkšnojo arbatą, kurią jai išvirė kaimynė.

– Nežinau, ar dar kada galėsiu išeiti į kiemą, – pasiskundė ji Tomiui. – Ten, kur jie rado lavoną, auginau rožių krūmus. Klūpomis ravėdavau piktžoles kaip tik toje vietoje.

– Ponia Taler, mes pasirūpinsime, kad palaikus ir kaukolę išgabentų, – mėgino ją raminti Tomis. – Galima bus atsodinti ir rožių krūmus. Norėčiau jums užduoti keletą klausimų, ir mes eisime. Kiek laiko čia gyvenate?

– Keturiasdešimt metų. Esu trečia šio namo šeimininkė. Jį pirkau iš Roberto Frizo vyresniojo. Jis jam priklausė trisdešimt metų.

– Ar jis buvo Roberto Frizo, restorano *The Seasoner* savininko, tėvas?

Margo Taler veidu nuslinko panieka.

– Taip. Bet Bobas nė per nago juodymą neprimena tėvo. Išsiskyrė su tokia miela žmona, vedė tą moteriškę – Natali! Paskui atidarė restoraną. Kartą su draugėmis buvau į jį užsukusi. Didelės kainos ir prastas maistas.

Atrodo, Bobas Frizas šiame mieste turi mažai gerbėjų, pamanė Tomis mintyse greitai skaičiuodamas.

Frizui dabar apie šešiasdešimt. Šis namas jau keturiasdešimt metų priklauso poniai Taler, prieš tai trisdešimt metų jis buvo Frizų šeimos nuosavybė. Vadinasi, Bobui buvo dešimt, kai jo tėvas nusipirko šį namą, ir jis čia praleido pirmuosius dvidešimt savo gyvenimo metų. Tomis įsidėjo šią informaciją galvon – pasvarstys vėliau kas ir kaip.

– Ponia Taler, mes manome, kad tai prieš dvejus metus rugpjūčio penktąją pradingusios merginos palaikai. Man atrodo, jūs tikrai būtumėte pastebėjusi, jeigu kas nors tokiu metų laiku būtų sukasęs jūsų kiemą.

– O kaipgi, žinoma, būčiau pastebėjusi.

Vadinasi, lavonas buvo laikomas kažkur kitur, kol jį saugiai užkasė čia, sumetė Tomis.

– Ponia Taler, policijoje dirbu jau aštuonerius metus, – priminė jai Pitas Volšas.

Ji atidžiai pažiūrėjo į jį.

– Ak taip, atsiprašau. Turėjau jus pažinti.

– Dar iš anų laikų prisimenu, kad turėjote įprotį spalio mėnesį važiuoti į Floridą ir ten gyventi iki pavasario, iki gegužės. Ar vis dar ten žiemojate? – paklausė Pitas.

– Taip, žiemas visada leidžiu kur šilčiau.

Tai viską paaiškina, pamanė Tomis. Kad ir kas Karlos žudikas, jis laikė jos kūną kitur, gal šaldyklėje, kol galėjo jį nesibaimindamas užkasti.

Jis atsistojo.

– Ponia Taler, jūs tikrai labai padėjote leidusi mums kasti. Malonu, kad sutikote pasikalbėti.

Garbaus amžiaus moteriškė linktelėjo, paskui kiek patylėjusi pridūrė:

– Suprantu: mano nerimas, kad klūpėjau ant kapo, skamba labai egoistiškai. Esu tikra, kad labai greitai ir prie mano kapo klūpės vaikai ir vaikaičiai. Rožės buvo labai gražios. Jeigu ne visas šaknis nukapojo, būtinai jas atsodinsiu. Gal ir neblogai, kad jos puošė tos vargšės mergaitės kapą.

Tomis jau ėjo lauk, kai į galvą šovė dar vienas klausimas.

– Ponia Taler, kiek metų šitam namui?

– Jis buvo pastatytas 1874-aisiais.

– Gal žinote, kas tada buvo jo šeimininkas?

– Alano Karterio šeima. Namas jiems priklausė kokių penkiasdešimt metų, o paskui jį pardavė Robertui Frizui vyresniajam.

Daktaras O'Brajenas vis dar vadovavo tyrimui, kai į lavoninę atvažiavo Tomis Daganas su Pitu Volšu.

Padėjėjas užrašinėjo, ką jam diktavo O'Brajenas.

Klausydamasis statistinių duomenų, Tomis Daganas įsivaizdavo, kaip atrodė Karla Harper – ant jo stalo gulėjo žodinis merginos portretas: *Penkių pėdų ir keturių colių, šimto dvidešimties svarų, mėlynų akių tamsiaplaukė.*

Byloje buvo įsegta žavingos, linksmos merginos ilgais, pečius siekiančiais plaukais nuotrauka. O dabar, klausydamasis plikų skaičių apie jos kaulų svorį, dantų dydį, Tomis liūdnai galvojo niekada nesugebėsiantis apsiprasti su tokiomis savo darbo akimirkomis.

Tyrimų rezultatai panašūs kaip anos savaitės ketvirtadienio. Jaunos merginos palaikai. Mirties priežastis – pasmaugimas.

– Tik pažiūrėkit, – Daganui ir Volšui tarė daktaras O'Brajenas. Pirštinėta ranka jis laikė medžiagos giją. – Ar matote tuos karoliukus? Tai to paties šalikėlio, kurį radome ant Martos Lorens kaklo, atraiža.

– Norite pasakyti, kad kažkas per tą pobūvį pavogė šaliką – tarkim, jis buvo pavogtas, – ir juo ne tik pasmaugė Martą Lorens, bet prieš tai jį dar ir sukarpė, kad galėtų panaudoti kelis kartus? – Pitas Volšas negalėjo tuo patikėti.

Daganas griežtai pažiūrėjo į jį.

– Eik į lauką ir įkvėpk šviežio oro. Visai nenoriu, kad ant manęs apalptum.

Volšas tik linktelėjo ir užsiėmęs burną žiaukčiodamas išskubėjo lauk.

– Visai nesistebiu, kad jam pasidarė bloga, – piktai tarė Tomis Daganas. – Ar žinote, ką tai reiškia, daktare? Šis žudikas kartoja devyniolikto amžiaus kalendorinį grafiką. Gali būti, kad ir Marta Lorens, ir... – jis žvilgtelėjo į palaikus ant stalo, – ir Karla Harper nužudytos visai ne dėl asmeninių priežasčių. Vienintelė priežastis, dėl kurios šios merginos pasirinktos, – jų amžius buvo panašus į tų merginų, kurios pradingo paskutinį ano amžiaus dešimtmetį.

– Dantų palyginimas su įrašais leis nustatyti, ar tai tikrai Karla Harper. – Daktaras O'Brajenas pasitaisė akinius. – Kaukolė žemėje pragulėjo daug ilgiau nei šie palaikai. Mano skaičiavimu, apytikriai bent šimtą metų. Galiu pagal kaukolę atkurti aukos veidą, bet tam reikės laiko. Nors mano, kaip specialisto, nuomone, ši kaukolė – jaunos merginos, jai buvo ne daugiau kaip dvidešimt metų.

– Karla Harper ir Leticija Greg, – švelniai ištarė Tomis Daganas.

– Sprendžiant iš vardų, užrašytų ant to atviruko, taip, – sutiko daktaras O'Brajenas. – Yra dar kai kas, kas jus sudomins.

Jis iškėlė mažą plastikinį maišelį, kad Daganas matytų.

– Tai man primena porą senoviškų auskarų, – paaiškino daktaras. – Į sidabrą įsodintas granatas su perlo ašarėlėmis. Mano žmonos močiutė turi panašius.

– Kur juos radote?

– Kaip ir aną kartą. Buvo įspraust lavonui į kumštį. Spėju, kad žudikas nerado pirštikaulio, bet norėjo, kad matytume ryšį tarp šių dviejų palaikų.

– Kaip manote, ar jis tuos auskarus rado žemėje?

– Nemanau, kad kas galėtų atsakyti į šį klausimą. Žudikui tiesiog pasisekė, kad aptiko abu auskarus. Jeigu, tarkim, čia Leticijos Greg kaukolė ir, tarkim, ji buvo jais pasipuošusi, jie turėjo būti įsegti į ausies spenelius, o speneliai, žinoma, seniai sudūlėję. Kada, sakote, devyniolikto amžiaus pabaigoje pradingo trečioji mergina?

– Elena Svein dingo kovo trisdešimt pirmąją – praėjus trisdešimt vienam mėnesiui ir dvidešimt šešioms dienoms po Leticijos Greg dingimo rugpjūčio penktąją. Karla Harper pradingo irgi rugpjūčio penktąją. Šį šeštadienį, kovo 31-ąją, sueina lygiai trisdešimt vienas mėnuo ir dvidešimt šešios dienos. – Tomis žinojo, kad jis ne tiek atsako į klausimą, kiek garsiai samprotauja.

– Madlina ir Marta – rugsėjo septintąją, Leticija su Karla – rugpjūčio penktąją, o kitos metinės sukanka šį šeštadienį, – lėtai pratarė daktaras O'Brajenas. – Ar manote, kad tas maniakas ketina pasirinkti dar vieną auką ir palaidoti ją šalia Elenos Svein?

Tomis Daganas pasijuto siaubingai pavargęs. Jis žinojo, kad lygiai tokį pat klausimą užduos ir žurnalistai.

– Daktare O'Brajenai, tikiuosi ir viliuosi, kad tai *nėra* scenarijus, bet galiu jums pažadėti, kad visi šiame rajone su teisėsauga susiję pareigūnai veiks išvien darydami prielaidą, kad kažkoks psichas per ateinančias keturias dienas šiame mieste ketina išsirinkti ir nužudyti dar vieną jauną moterį.

– Jumis dėtas ir aš daryčiau tokią prielaidą, – trumpai atsakė medicinos ekspertas nusimaudamas pirštines. – Bet kad ir kaip gerbiu mūsų teisėsaugos pajėgas, dvi savo dukteris šį savaitgalį vis dėlto siunčiu paviešėti pas jų senelę į Konektikutą.

– Nekaltinu jūsų, daktare, – sutiko Tomis. – Visiškai jus suprantu.

O aš pasikalbėsiu su daktaru Kleitonu Vilkoksu, kurio žmona tvirtina atidavusi jam šalikėlį per Lorensų pobūvį, pamanė jis, nepajėgdamas užgniaužti kylančio pykčio.

Abu su Pitu juto, kad anądien Stafordo namuose Vilkoksas melavo. Dabar atėjo laikas išpešti iš jo tiesą.

Trečiadienis

kovo 28-oji

47

Jie pradėjo manim tikėti, pamanė jis. Šiandienos ryto aktualijų laidos ašis buvo pokalbis su daktaru Neru Pateliu – garsiu filosofu ir psichologinių knygų autoriumi. Jis įsitikinęs, kad aš – persikūnijęs devynioliktо amžiaus žudikas!

Gerąjį daktarą Patelį glumino tik vienas dalykas. „Jis veikia nepaisydamas jokių karmos dėsnių“, – aiškino daktaras laidos vedėjai Keitei Korik.

Patelis kalbėjo, kad dažnai persikūniję asmenys linkę grįžti į senąsias vietas, kuriose gyveno ankstesniame gyvenime, nes jiems reikia ir vėl susitikti su žmonėmis, su kuriais buvo pažįstami iki persikūnijimo. Jie trokšta grąžinti jiems karminę skolą. Šie veiksmai turėtų būti geri, o ne tokie pikti, – štai kas neduoda jam ramybės.

Visai įmanoma, kalbėjo jis, kad ankstesniame gyvenime Marta Lorens buvo Madlina Šapli, o Karla Harper – Leticija Greg.

Tai netiesa, bet mintis įdomi.

Daktaras Patelis mano, kad kartodamas devynioliktо amžiaus nusikaltimus, laužau karmos dėsnius, todėl per kitą reinkarnaciją man teks daug ką išpirkti.

Gal ir taip. O gal ir ne.

Pabaigoje jam buvo užduotas toks klausimas: ar gali būti, kad Elena Svein dabar gyvena kitame kūne ir kad ją atpažinęs šeštadienį į ją pasikėsinsiu?

Na, kitą savo auką jau pasirinkau. Ji – *ne* Elena, bet amžino poilsio atguls šalia jos.

Sugalvojau naują planą, kaip sumėtyti pėdsakus ir nušluostyti nosį policijai.

Tai tikrai *puiku* ir teikia man didžiulį pasitenkinimą.

48

Kai pusę dešimtos suskambo telefonas, Kleitonas Vilkoksas užsidaręs duris sėdėjo darbo kambaryje. Reičelė prie pusryčių stalo elgėsi nepakenčiamai. Draugė, nusipirkusi tą sensacingą laikraštpalaikį *The National Daily*, paskambino jai ir perspėjo, kad pirmame puslapyje įdėtas šiurpus straipsnis apie jos dingusį šalikėlį.

Jis su didžiausia baime pakėlė ragelį, buvo tikras, kad policija nori jį vėl apklausti.

– Daktare Vilkoksai? – sučiulbo šilkinis balsas.

Nors praėjo dvylika metų nuo tada, kai paskutinį kartą šį balsą girdėjo, atpažino jį iš karto.

– Kaip laikaisi, Džina? – tyliai paklausė jis.

– Gerai, daktare. Labai daug skaičiau apie Spring Leiką ir visus tuos įvykius. Labai apgailestavau išgirdusi, kad jūsų žmonos šaliku buvo pasmaugta ta vargšelė Marta Lorens.

– Ką čia kalbi?

– Kalbu apie Rebos Ašbi straipsnį rytiniame laikraščio *The National Daily* numeryje. Argi neskaitėte?

– Girdėjau apie jį. Visiška nesąmonė. Nėra jokio oficialaus patvirtinimo, kad žudikas pasinaudojo mano žmonos šaliku.

– Straipsnyje rašoma, kad jūsų žmona dievagojasi jį atidavusi jums ir paprašiusi įsidėti kišenėn.

– Džina, ką nori tuo pasakyti?

– Daktare, jau seniai graužiuosi, kad už tai, ką man padarėte, pasitenkinau tokia maža pinigų suma.

Kleitonas Vilkoksas bandė nuryti seiles, bet kaklo raumenys jo neklaũsė.

– Džina, tai, ką „tau padariau“, tebuvo atsakas į tavo iniciatyvą.

– *Daktare...* – Jos balsas vis dar skambėjo erzinamai. Paskui jis pasikeitė. – Galėjau iškelti ieškinį ir jums, ir koledžui, tada būčiau gavusi kur kas padoresnę kompensaciją. Bet leidausi jūsų įkalbama vos už šimtą tūkstančių dolerių. Pinigai man labai praverstų. Kaip manote, kiek bulvarinis Rebos Ašbi laikraštpalaikis sumokėtų už *mano* istoriją?

– Tu neišdrįsi!

– O, dar ir kaip išdrįsiu! Turiu septynerių metų vaiką. Esu išsiskyrusi; manau, mano santuoka žlugo dėl to, kad psichologiškai buvau traumuota įvykio, kuris nutiko Inoke. Juk tada man tebuvo dvidešimt. Puikiai suprantu, dabar jau per vėlu bylinėtis su koledžu.

– Kiek nori, Džina?

– Na, manau, dar vieno šimto tūkstančių.

– Neturiu tiek pinigų.

– Anąkart turėjote. Ir šįkart sukrapštysite. Šį šeštadienį atvažiuoju į Spring Leiką: pasimatysiu arba su jumis, arba su policija. Jeigu jūs man nesumokėsite, kitas mano žingsnis bus sužinoti, kiek *The National Daily* paklotų man už pikantišką istoriją apie gerbiamą buvusį Inoko koledžo rektorių, kuris pametė savo žmonos šaliką ir tas šalikas tuoj pat tapo jaunos merginos nužudymo įrankiu. Pamenate, daktare, *mano* plaukai taip pat ilgi ir šviesūs.

– Ar mokydamasi Inoko koledže sužinojai žodžio „šantažas“ reikšmę, Džina?

– Taip. Tada savo kailiu patyriau ir kai ką daugiau: tarkim, ką reiškia žodžiai „seksualinis priekabiavimas“ ir „nepageidaujami asmeniniai santykiai“. Paskambinsiu jums šeštadienio rytą, daktare. Iki.

49

Pirmadienį ir antradienį Nikas Todas daugybę kartų kėlė telefono ragelį – norėjo paskambinti Emilei – ir vėl dėjo jį atgal. Sekmadienį išvažiuodamas gal kiek ir persistengė reikalaudamas, kad ji apsistotų bute Manhatane, kol jos persekiotojas bus surastas ir suimtas.

Ji trumpam užsiplieskė pykčiu ir atrėžė:

– Klausykite, Nikai, žinau, kad linkite man gera, bet liksiu čia, ir tai mano galutinis atsakymas. Pakalbėkime apie ką kita.

Linkite gera, galvojo Nikas. Visiems aišku, kad nėra nieko baisiau už įkyruolį, „linkintį gera“.

Ir tėvas buvo nepatenkintas, kai jam perdavė Emilės atsakymą – ji griežtai atsisakanti pradėti darbą anksčiau nei gegužės pirmąją, na, nebent jai pavyktų įminti pramotės nužudymo mįslę.

– Ar ji rimtai galvoja, kad jai pavyks išnarplioti nusikaltimą – visą krūvą nusikaltimų, įvykusių paskutinį devyniolikto amžiaus dešimtmetį? – skeptiškai paklausė Volteris Todas. – Gal man reikėtų dar pasvarstyti prieš samdant tą jauną moterį? Tai pats keisčiausias užmojis, apie kokį man yra tekę girdėti per pastaruosius penkiasdešimt metų.

Po šių žodžių Nikas nusprendė nepasakoti tėvui nei apie persekiotoją, kuris medžiojo Emilę Olbanyje, nei apie to persekiotojo mėgdžiotoją, kuris lipa jai ant kulnų Spring Leike. Suprato, tėvo reakcija būtų tokia pat kaip jo: *Kuo greičiau tegu nešdinasi iš to namo! Ten jai nesaugu!*

Perskaitę trečiadienio rytinius laikraščius jie sužinojo apie šiurpų radinį: apie dar dviejų aukų – vienos iš dabarties, kitos iš praeities – palaikus. Štai kodėl Nikas nenustebo pamatęs tėvą, įsiveržusį į kabinetą, tėvo veidas iš pykčio ir nusivylimo buvo išraudęs – išvydę tokią jo išraišką kontoros darbuotojai tiesiog šiurpdavo.

– Nikai, – riktelėjo jis, – ten veikia kažkoks psichas! Jeigu tik supras, kad Emilė Greiham ieško ryšio tarp jo ir ano amžiaus žudiko, jai grės didžiulis pavojus.

– Tokia mintis ir man buvo atėjusi į galvą, – ramiai atsakė Nikas. – Tiesą sakant, su Emile apie tai jau kalbėjausi.

– Iš kur jie žinojo, kur ieškoti palaikų?

– Prokuroras sakė, kad jie gavo anoniminę žinutę.

– Galiu pasakyti tik viena – Emilė turėtų pasisaugoti. Ji sumani moteris. Gal įžvelgia kokias sąsajas? Nikai, paskambink jai. Pasiūlyk apsaugą. Turiu porą patikimų vyrukų, galėtų ją saugoti. O gal nori, kad pats jai susukčiau?

– Ne, neverta. Kaip tik ketinau jai skambinti.

Kai tėvas išėjo iš kabineto, Nikas pagalvojo apie Lindę – madų žurnalo redaktorę, su kuria kelerius metus susitikinėjo. Prieš šešis mėnesius palydėjęs ją namo jis tarė: „Paskambinsiu[3] tau.“

O ji atsakė: „Puiku. Seniai to laukiu.“

Pamačiusi, kaip jis išsigando, Lindė nusijuokė.

– Nikai, manau, mums abiem metas judėti toliau. Kaip pora neturime jokios ateities, o aš juk neinu jaunyn. Lik sveikas.

Nežinau, ar Emilė norėtų iš manęs sulaukti bent jau telefono skambučio, rinkdamas jos numerį galvojo Nikas.

50

Trečiadienį Emilė atsibudo šeštą valandą ir su įprasta rytine kava patraukė tiesiai į svetainę prie savo darbo.

Ladlamo aveniu atkasti palaikai ir dar viena kaukolė suteikė naujų jėgų, ji ieškojo ryšio, kuris susietų abu žudikus – senąjį ir dabartinį.

Jos neapleido jausmas, kurį patirdavo gindama klientą: pojūtį, kad eini teisingu keliu, tikrumą, kad kaip nors rasi tai, kas patvirtins tavo teoriją.

Dar ji buvo įsitikinusi, kad žudikas yra mėgdžiotojas, ir jeigu niekas nesustabdys, kovo 31-ąją jis dar vienai nekaltai merginai atims gyvybę.

Devintą valandą paskambino Džordžas Lorensas.

– Emile, mudu su motina dar kartą peržiūrėjome tuos nuotraukų albumus ir visokius daikčiukus, kuriuos mama laikė palėpėje. Nenorėjome, kad po visus tuos daiktus knaisiotumėtės ilgiau nei reikia, todėl atidėjome į šalį dalykėlius, kurie neturi su tais įvykiais nieko bendra. Jeigu jums tinka, po kokio pusvalandžio atvešiu tai, ką jums atrinkome.

– Būtų puiku.

Emilė nulėkė laiptais į viršų, nusimaudė ir persirengė kaip tik laiku – nuskambėjo durų skambutis.

Džordžas Lorensas įėjo nešinas dviem sunkiomis dėžėmis. Vilkėjo neperpučiamą striukę, kasdienes kelnes, todėl Emilei pasirodė, kad šiandien atrodo kur kas pažeidžiamesnis nei šeštadienį, tądien jo išvaizda buvo santūresnė.

Įnešęs dėžes į valgomąjį jis permetė akimis ant kėdžių sukrautas popierių krūvas ir maketą ant stalo.

– Regis, jūs labai užsiėmusi. Neskubėkite grąžinti. Pastaruosius dvidešimt metų motina nebuvo prie jų prisilietusi. Kai būsite pasirengusi, paskambinkite jai. Namų šeimininkės vyras užvažiuos jų paimti.

– Puiku. O gal dabar leisite jums parodyti, ką mėginu čia daryti? – pasiūlė Emilė.

Džordžas Lorensas dėmesingai palinko virš stalo, kai jam rodė atkūrusi devyniolikto amžiaus pabaigos miesto planą.

– Tada buvo gerokai mažiau namų, tą turėtumėte žinoti geriau už mane, – pasakojo jam Emilė. – Be to, nėra išsamių dokumentų. Esu tikra, kad jūsų dėžėse atknisiu naujos medžiagos, tai, ko dar nežinojau.

– Ar tai jūsų namas? – paklausė jis liesdamas vieno iš „Monopolio“ namukų stogą.

– Taip.

– O šis – mūsų?

– Taip.

– Ką ketinate daryti?

– Išsiaiškinti, kaip galėjo be pėdsakų pradingti trys jaunos merginos. Ieškau vieno iš jų draugų – greičiausiai kokio jauno vyruko – namo, į kurį jos buvo įviliotos. Pavyzdžiui, per jūsų dukters

šermenis susipažinau su Karolina Teilor. Ji man sakė, kad jos giminaitė Filisė Geits, kuri draugavo su mano pramote Madlina ir jūsiške Džulija Gordon, laikėsi nuomonės, kad Madliną nužudė jos sužadėtinis Daglas Karteris. – Emilė mostelėjo. – Tik pagalvokite. Štai čia Šaplių namas, o kitoje gatvės pusėje stovi Karterių namas. Tarkime, Daglas nespėjo į ankstesnį traukinį tą dieną, kai dingo Madlina. Bet ar tai tiesa?

– Juk tuo metu tai turėjo patikrinti.

– Man pažadėjo, kad leis peržiūrėti policijos protokolus. Labai įdomu, ką juose rasiu. Noriu atkurti tą dieną. Madlina sėdėjo priebutyje. Laukė Daglo. Nemanau, kad ji būtų atsistojusi ir išėjusi pasivaikščioti prieš tai neperspėjusi motinos. Bet darykime prielaidą, kad netikėtai pasirodė Daglas ir ji nuskubėjo prie jo pasisveikinti.

– O jis įsitempė ją į namą, nužudė ir slėpė kūną tol, kol ištaikė laiką ir rado būdą, kaip jį užkasti jos pačios kieme? – Džordžas Lorensas atrodė nusiteikęs skeptiškai. – O koks galėjo būti jo motyvas?

– Kol kas nenutuokiu, reikia pripažinti, kad tai tik viena prielaidų. Kita vertus, aptikau informacijos, kad ir jo pusbrolis Alanas buvo įsimylėjęs Madliną. Jo šeima gyveno Ladlamo aveniu, kur vakar buvo rasti kūnai. Tarkime, atvažiavęs dengta karieta jis pranešė Madlinai, kad Daglas pateko į avariją.

– Žinoma, girdėjome apie vakar dienos radinį. Dabar Harperių šeima išgyvena tai, ką mes patyrėme praėjusią savaitę. Jie kilę iš Filadelfijos. Asmeniškai jų nepažįstame, bet turime bendrų draugų.

Emilė matė, koks susikrimtęs ir kaip sielojasi Džordžas Lorensas – karčiame ir liūdname balse buvo girdėti didžiulis skausmas.

– Gal Harperiai ir mudu su Amanda galų gale susitiksime toje pačioje paramos grupėje.

– Kaip laikosi Amanda? – paklausė Emilė. – Aš taip ja žavėjausi šeštadienį. Juk jai, kaip ir jums visiems, turėtų būti nepaprastai sunku.

– Taip, sunku. Kaip matėte, Amanda puikiai laikėsi. Viena paguoda, kad vaikai atvyko su mūsų mažąja anūkėle. Bet Kristina su Tomu ir mergaite sekmadienį grįžo namo. Kai vakar nuvažiavome į kapines, Amanda visiškai palūžo. Manau, gerai, kad taip nutiko. Jai reikėjo išsiverkti. Na, jau eisiu. Šiandien po pietų ir mes trauksime namo. Mama prašė jai paskambinti, jeigu tik turėsite kokių klausimų.

Vos uždariusi paskui Džordžą Lorensą duris, Emilė išgirdo telefono skambutį. Skambino Nikas Todas.

Emilė susigraužė supratusi, kad girdėdama jo balsą jaučiasi suglumusi. Ji džiaugėsi, kad jis paskambino. Kita vertus – buvo nusivylusi, jis nesivargino ir neskambino nuo savaitgalio, nesidomėjo, ar jai nekilo rūpesčių dėl persekiotojo.

Bet paskui drovus jo pasiteisinimas ją nudžiugino.

– Emile, prisipažįstu, anąkart labai nervinausi mėgindamas tiesiog jėga išplėšti jus iš namų. Nerimavau supratęs, kad tą nuotrauką paliko jūsų persekiotojas. Būčiau paskambinęs ir anksčiau, jei nebūčiau bijojęs jūsų akyse tapti viešosios tvarkos pažeidėju.

– Gal norite pasakyti – priekabiautoju ir įkyruoliu? Patikėkite, jums tikrai tas negresia.

– Tikiuosi, dėl persekiotojo jokių bėdų daugiau neturėjote?

– Jokių. Pirmadienį iš Olbanio buvo atvažiavęs mano draugas Erikas Beilis ir sumontavo prie namo stebėjimo kameras. Kai kitą kartą kas nors mėgins ką pakišti po durimis, netrukus pamatys savo paties nuotrauką.

– Ar įjungiate signalizaciją, kai viena būnate namie?

Dabar neįjungta, toptelėjo Emilei.

– Nakčiai visada.

– Gal būtų neblogai, jei paliktumėte ją įjungtą ir dieną.

– Gal ir neblogai, bet nenoriu gyventi narve. Išėjusi į verandą pakvėpuoti grynu oru nenoriu išgirsti kauksmo, jei netyčia būčiau pamiršusi išjungti signalizaciją.

Jos balse buvo girdėti lengvas susierzinimas.

– Emile, tikrai atsiprašau. Nežinau, kodėl galvoju turįs elgtis kaip koks bjaurus jūsų prižiūrėtojas.

– Jums nereikia atsiprašinėti. Kalbate kaip mielas ir rūpestingas draugas. Būsiu labai atsargi, jaučiu – tas beprotis lipa man ant kulnų. Stengsiuosi, kad man nieko nenutiktų.

– Tikėsite ar ne, bet puikiai jus suprantu. Visi laikraščiai tik ir rašo apie vakarykščius įvykius Spring Leike.

– Taip, žiniasklaidai tai tikra sensacija. Rytą bėgiodama galvojau apie savo darbą, kurį, kaip minėjau, pradėjau, ir pamačiau juos rausiančius tą kiemą.

– Straipsniuose parašyta, kad policija gavo anoniminį pranešimą. Nežinote, iš kur?

Vos prasižiojusi, Emilė būtų mielai prarijusi tuos žodžius atgal.

– Iš manęs. – Ir jai tučtuojau teko viską paaiškinti apie atviruką.

Kitame ragelio gale tvyrojo bežadė tyla, ir ji suprato, kad Nikas Todas į šią žinią sureagavo lygiai taip, kokios reakcijos ji tikėjosi iš savo tėvų.

Galiausiai jis išlemeno:

– Emile, kaip manote, ar yra nors *menkiausia* tikimybė, kad Spring Leiko žudikas ir Olbanio persekiotojas yra vienas ir tas pats žmogus?

– Ne, nemanau. Ir detektyvas Brovskis tokios pat nuomonės.

Pokalbio pabaigoje ji griežtai atsisakė Volterio Todo pasiūlyto apsaugininko ir priėmė Niko pasiūlymą sekmadienį vėl papietauti su juo restorane „Senasis malūnas“.

Atsisveikinęs Nikas dar ilgai sėdėjo prie savo rašomojo stalo sunėręs rankas. Emile, galvojo jis, kodėl būdama tokia sumani tuo pat metu esi tokia buka? Ar tau niekada nešovė galvon, kad gali tapti kita auka?

51

Tomis Daganas su Pitu Volšu rytą pradėjo Elioto Osborno kabinete, jo stalas buvo klote nuklotas laikraščiais.

– Nesi fotogeniškas, Tomi, – pakomentavo Osbornas.

– Šitos dar nemačiau, – burbtelėjo Tomis.

Nuotrauka buvo daryta vakar, kai jis ėjo iš Ladlamo aveniu 15 namo. Žiūrėdamas į nuotrauką jis nusprendė daugiau dėmesio skirti dietai.

Volšas, žinoma, nuotraukose buvo panašus į amerikiečių sportininką.

– Gaila, kad nemėginai vaidinti filme „Įstatymas ir tvarka“, – kandžiai įgėlė jam Tomis, žvelgdamas į partnerio nuotrauką.

– Mėginau. Ketvirtoje klasėje vaidinau Džo Fišą mokyklos spektaklyje „Džo Fišas ir jo žaislų parduotuvė“, – atkirto jam Pitas. – Tai buvo pagrindinis vaidmuo.

– Gerai, palikime jas ramybėje, – nusprendė Osbornas.

Visi trys surimtėjo. Osbornas linktelėjo Daganui.

– Tu pirmas.

Tomis atsivertė užrašus.

– Kaip žinote, dabar jau neabejojame, kieno tas vakar rastas lavonas. Dantų gydytojo įrašai patvirtino, kad tai Karlos Harper palaikai. Atraiža, kuria ji pasmaugta, yra to paties šaliko, kuriuo buvo užveržtas ir Martos Lorens kaklas. Vieną galą žudikas panaudojo Martai, vidurinį – Karlai, o trečios skiautės trūksta.

– Vadinasi, jeigu žudikas vykdys savo planą, šį šeštadienį jis ir vėl ištrauks šaliką. – Susiraukęs Osbornas atsilošė kėdėje. – Ir nesvarbu, kiek policininkų budi Spring Leike, – mes negalime saugoti visų gatvių, kiekvieno kiemo. Kaip sekasi tikrinti Vilkokso praeitį?

– Aptikome ne ką daugiau, nei turėjome. Na, trumpai tariant, jis buvo vienturtis, užaugo Long Ailende. Tėvas mirė, kai jis buvo dar kūdikis. Buvo labai prisirišęs prie motinos, mokytojos, ji padėdavo jam ruošti namų darbus. Beje, jis visada būdavo geriausias mokinys. Jo tėvo sesuo gyveno Spring Leike, štai koks jo ryšys su šiomis vietomis. Jis kasmet atvažiuodavo jos aplankyti. Motina mirė, kai jam buvo trisdešimt aštuoneri, po poros metų jis vedė Reičelę. – Tomis šiek tiek patylėjo. – Šefe, jeigu ji būtų mano žmona, susirasčiau keliaujančio prekybos agento darbą. Kilo akademinės karjeros laiptais ir galų gale jam buvo pasiūlyta Inoko koledžo rektoriaus vieta Ohajo valstijoje. Prieš dvylika metų, būdamas penkiasdešimt penkerių, išėjo į pensiją. Rašo straipsnius į mokslinius žurnalus, domisi krašto istorija, ta tema rašo straipsnius į vietos laikraščius. Neseniai Spring Leiko bibliotekininkui prisipažino rašąs romaną, kurio veiksmas vyksta senajame „Monmuto“ viešbutyje.

– Lyg ir nieko įtartina, – įsiterpė Osbornas.

– Jei Emilė Greiham neklysta, galbūt galima užsikabinti. Ji mano, kad žudikas mėgdžiotojas rado devynioliktame amžiuje įvykdytų žmogžudysčių aprašymus ir savo veiksmus grindžia jais. Sužinojome, kad Vilkoksas staiga pasitraukė iš Inoko rektoriaus pareigų. Nors tuo metu buvo

atnaujinęs sutartį, turėjo visokiausių ateities planų, ketino kviestis garsių dėstytojų skaityti paskaitų ir panašiai.

– Kaip pats aiškino pasitraukimą?

– Oficiali versija – pašlijusi sveikata. Neva širdis nesveika. Su juo buvo atsisveikinta šiltai, su ašaromis akyse. Netgi vieną pastatų pavadino jo vardu. – Tomis niūriai šyptelėjo. – Spėkite, kas dar?

Eliotas Osbornas laukė. Jis žinojo, kad Tomiui Daganui patinka sensacingas naujienas pateikti įspūdingai. Tarsi triušį iš skrybėlės trauktų, pamanė jis.

– Na, klok greičiau, Tomi, – paragino Osbornas. – Juk kažką radai.

– Galbūt. Tai greičiau nuojauta, nei kokie patikrinti faktai. Galiu iš bet ko lažintis, kad jo širdis tokia pat sveika kaip mano arba Pito. Manau, jis buvo priverstas pasitraukti arba atsistatydino savo noru, nes turėjo didelių bėdų, kurių nenorėjo viešinti. Dabar mūsų užduotis visa tai iš jo išpešti.

– Mes susitinkame su juo trečią valandą, – neprašomas įsiterpė Pitas Volšas. – Pagalvojome, gal visai nebloga mintis, jei jis mūsų laukdamas kiek pasinervintų.

– Gera mintis, – pritarė Osbornas ir jau kėlėsi, bet Pitas Volšas dar norėjo kažką pridurti.

– Kad būtumėte informuotas, pone, vakar vakarą praleidau vartydamas 1891–1896 metų policijos tyrimo protokolus – kai dingo tos trys merginos.

Osbornui buvo aišku, kad naujasis jo komandos detektyvas nori padaryti jam įspūdį.

– Ar aptikote ką įdomaus?

– Nieko ypatinga. Viskas vyko kaip dabar. Jos tarsi skradžiai žemę prasmego.

– Ar duosite šių protokolų kopijas Emilei Greiham? – pasidomėjo Osbornas.

Pitas atrodė susirūpinęs.

– Suderinau šį reikalą su pirmuoju pavaduotoju.

– Žinau. Šiaip jau nemėgstu, kai protokolai, nesvarbu, kad ir šimto metų senumo, tampa prieinami kiekvienam jų panorėjusiam, bet jeigu jai pažadėjote, tebūnie.

Eliotas Osbornas ryžtingai atsistojo, tai buvo ženklas, kad susirinkimas baigtas.

Daganas su Volšu taip pat pakilo.

– Tiesa, turime ir gerą naujieną, – prisiartinęs prie durų pridūrė Tomis. – Daktarės Maden žudikas smaugia geriau, nei gadina kompiuterius. Mūsų ekspertai nuogąstavo, kad standusis diskas nepataisomai sugadintas, vis dėlto jiems pavyko jį paleisti. Jei pasiseks, atkursime Maden duomenų bazę; gal aptiksime svečią, prieš puspenktų metų dalyvavusį Lorensų pobūvyje ir šiek tiek laiko skyrusį psichologei, kurios specializacija – regresijos terapija.

52

– Bobai, kam mane apgaudinėji?

– Net minčių tokių neturėjau.

– Kur buvai praėjusią naktį?

– Kai negalėjau užmigti, kaip paprastai nulipau žemyn ir skaičiau. Apie penktą ryto išgėriau migdomųjų tabletę ir ji nors kartą suveikė.

Jau buvo netoli vidurdienio. Robertas Frizas nulipęs laiptais žemyn rado Natali, žmoną, sėdinčią svetainėje ir, akivaizdu, jo laukiančią.

– Labai gražiai atrodai, – pagyrė jis. – Kur nors eini?

– Esu susitarusi priešpiečių.

– Ir pats norėjau tave pakviesti priešpiečių.

– Nesivargink. Eik ir linksmai sutikinėk savo restorano *The Four Seasons* klientus. Tiesa, jeigu ten jų bus.

– Restoranas vadinasi *The Seasoner*, o ne *The Four Seasons*.

– Žinoma, žinoma. Ar kas dėl to ginčijasi?

Bobas Frizas pažvelgė į savo gražuolę žmoną: žvilgantys šviesūs plaukai, beveik tobuli veido bruožai, mėlynai žalios katiniškos akys. Prisiminęs, kaip kadaise jį žavėjo, nustebo, kad dabar jai nieko nebejaučia.

Ne tik nieko jai nejaučiu, pasitikslino, esu jos sotus iki kaklo.

Natali vilkėjo siūdintą tamsiai žalią švarkelį ir kelnes, šio kostiumėlio dar nebuvo matęs. Aišku, naujas. Aišku, brangus. Jam buvo nuostabu, kaip ji savo spintoje rado jam vietos.

– Na, kadangi man nebus suteikta garbė pabūti su tavim, gal jau eisiu savo keliais, – tarė jis.

– Neskubėk. – Natali greitai pašoko ant kojų. – Tikėsi ar ne, bet aš ir pati nelabai gerai miegu. Antrą valandą nakties buvau nulipusi. Tavęs, Bobi, nebuvo. Ir tavo mašinos nebuvo. Tai gal dabar man paaiškinsi, kur buvai?

Ji taip nekalbėtų, jeigu tai būtų netiesa, paklaikęs stengėsi prisiminti Frizas. Nežinau, kur aš buvau.

– Natali, buvau toks pavargęs, kad visai pamiršau. Buvau pasivažinėti. Norėjau įkvėpti gryno oro, daug ką apgalvoti. – Jis ieškojo tinkamų žodžių. – Tai didelė nesėkmė, vis dėlto ketinu priimti Bonečio pasiūlytą kainą, nepaisydamas, kad jis mane ir išdūrė. Mes parduosime šį namą, persikraustysime, kaip ir planavome, į Manhataną, gal į mažesnį butuką, ir...

Natali jį nutraukė.

– Kai praėjusią naktį išdūmei pasivažinėti, kad praskaidrintum galvą, tikriausiai pamanei, jog padėtų ir taurė gėrimo. Turiu galvoje, taurelė su drauge. Štai ką radau tavo kišenėje. – Ji atkišo jam popieriaus skiautę.

Jis perskaitė, kas buvo ant jos parašyta: „Sveikas, gražuoliuk. Mano telefono numeris 555 1974. Nepamiršk paskambinti. Pegė.“

– Nežinau, iš kur tas popiergalis atsirado, Natali, – prisipažino jis.

– Užtai aš žinau. Skiautę įkišo žmogus, kurio vardas Pegė. Turiu tau naujienų. Atsikratyk to restorano. Parduok šį namą. Sumokėk visas skolas. O paskui suskaičiuok, kokia buvo tavo vertė tądien, kai tapau tavo raustančia nuotaka. – Atsistojusi ji priėjo ir vos per kelis colius prikišo veidą. – Leisk man paaiškinti. Ketinu atsiimti pusę to, kokia buvo tavo vertė tą dieną.

– Tu iš proto išsikraustei, Natali.

– Aš išsikrausčiau?! Bobi, labai daug galvojau apie tą vakarą Lorensų pobūvyje. Tu vilkėjai plataus kirpimo švarką, kuris, tavo nuomone, buvo kaip iš žurnalo *Gentleman's Quarterly* puslapių. Lengvai galėjai paslėpti tą šaliką po juo. O kai kitą rytą atsikėliau, tu kapsteisi sode. Gal mėginai atsikratyti Martos lavono, kol pavyks jį saugiai perkelti į Šaplių kiemą?

– Juk tu taip nemanai!

– Gal manau, o gal ir ne. Esi keistas žmogus, Bobai. Kartais žiūri į mane taip, tarsi manęs nepažintum. Dar turi keistą įprotį nieko man nesakęs pradingti. Gal mano pilietinė pareiga papasakoti detektyvui Daganui, kad tavo elgesys man kelia nerimą. Ypač visų jaunų šio miestelio merginų labui, jaučiu, – turėčiau pranešti.

Frizui ant kaktos iššoko kraujagyslės. Pačiupęs Natali riešą jis stipriai jį spaudė tol, kol ši iš skausmo riktelėjo. Jos veidas iš pykčio buvo persikreipęs.

Pro sukąstus dantis jis iškošė:

– Jeigu Daganui ar kam kitam bandysi pasakoti panašią istoriją, geriau pradėk nerimauti dėl savęs! Supratai?

53

Trečiadienio naktį, trečią valandą, atsirado dingęs Džoelis Leikas. Jis kaip tik plėšė namą Trojuje, kai atvažiavo policija – ją iškvietė tylus pavojaus signalas.

Po septynių valandų Martis Brovskis žingsniavo į areštinę, joje kvotos laukė sulaikytas Leikas.

– Kaip matau, grįžai prie senų įpročių, Džoeli. Niekada nepasimokysi, ar ne?

Nuolatinė pašaipėlė Džoelio veide sustingo.

– *Pasimokiau*, Brovski. Laikausi atokiai nuo namų, kuriuose gyvena senyvos ponios. Per daug rūpesčių.

– Rūpesčių būtų buvę gerokai daugiau, jei Emilė Greiham tada nebūtų tavęs išteisinusi dėl žmogžudystės. Mes visi manėme, kad tai tu nužudei Rutą Koler.

– *Manėte*, kad aš? Dabar galvojate kitaip? – Leikas atrodė nustebęs.

Prasti genai, stebeilydamas į Leiką galvojo Brovskis. Vos dvidešimt aštuonerių sulaukęs, ir jau dvylikos turėjo reikalų su teisėsauga. Nuo mažens buvo žinomas policijai. Turbūt kai kurioms moterims jis gali pasirodyti gražus – toks *mačo* tipas, nors ir primityvus: stipraus sudėjimo, tamsių garbanotų plaukų, siaurų akių, storų lūpų.

Emilė Brovskiui sakė, kad Leikas kelis kartus mėgino ir ją kabinti. Na, tokio tipo vyrai nekenčia, kai yra atstumiami, nusprendė Brovskis. Gal jo viltys ima pildytis ir jis dabar stovi akis į akį su persekiotoju?

Pagal datas viskas sutapo. Lygtinai paleistas anksčiau laiko, Leikas dingo iš akių kaip tik tada, kai Emilę pradėjo persekioti.

– Mes tavęs pasiilgome, Džoeli, – maloniai prašneko Brovskis. – O dabar, prieš pradedant reikalus, leisk tau paskaityti tavo teises. Žinoma, tai laiko gaišinimas, nes tu jas moki atmintinai.

– Jau sakiau mane suėmusiems vyrukams, kad tiesiog netyčia ėjau pro šalį, pamačiau atidarytas duris, todėl nusprendžiau viduj pasidairyti, kad įsitikinčiau, ar niekas nepapuolė į bėdą.

Martis Brovskis iš širdies nusikvatojo.

– Ei, Džoeli, juk sugebi kur kas daugiau. Man nė velnio nerūpi tavo įsilaužimas. Tuo užsiims Trojaus policija. Noriu žinoti, kur šlaisteisi pastaruoju metu. Dar norėčiau žinoti, kodėl domiesi Emile Greiham.

– O kuo čia dėta Emilė Greiham? Pastarąjį kartą ją mačiau teisme, – išsiviepė Džoelis Leikas. – Tikrai patraukiau jos dėmesį. Pasakiau jai, kad gal tai *aš* nužudžiau senutę. Būtumėte matę jos veido išraišką! Galiu lažintis, kad jai tie žodžiai ilgai nedavė ramybės. Ji veikiausiai galvojo: o gal jis nejuokavo, gal mėgins dar kartą?

Martis pajuto norą vožti į tą patenkintą marmūzę, nutrinti tą šlykščią, kupiną pasitenkinimo šypseną nuo nusikaltėlio lūpų.

– Ar kada buvai Spring Leike? – tiesiai paklausė jis.

– Spring Leike? Kur jis yra?

– Naujajame Džersyje.

– Kodėl turėjau ten būti?
– Atsakyk į klausimą.
– Gerai, atsakysiu. Per visą savo gyvenimą nebuvau ten ir kojos įkėlęs.
– Kur buvai praėjusio šeštadienio rytą?
– Neatsimenu. Gal bažnyčioje. – Leikas kalbėjo apsimestinai nuoširdžiai, pašaipi šypsenėlė žaidė jo lūpose.
– Taip ir galvojau. Manau, buvai Šventosios Kotrynos bažnyčioje Spring Leike, Naujojo Džersio valstijoje.
– Klausyk, ar tik neketini man ko prisiūti? Nes jeigu tai susiję su praėjusiu šeštadieniu, tai veltui gaišti laiką. Buvau Bafale, kur pastaruosius pusantrų metų gyvenu, iš jo man negalima išvykti.
– Ar gali įrodyti?
– Žinoma, galiu. Apie kokį laiką kalbame?
– Apie vidurdienį.
– Lengviau nebūna. Kugan gatvėje, „Saulėtekio“ kavinėje, su draugeliais išgėriau porą bokalų alaus ir suvalgiau sumuštinį. Jie mane pažįsta kaip Džojų Pondą. Pamaniau, jei negaliu būti Leikas, kodėl netapus Pondu[4]. Visai neblogai, tiesa?
Atstūmęs kėdę Martis atsistojo. Tokia pavardė buvo įrašyta ir asmens tapatybės kortelėje, kurią Leikas turėjo, kai buvo sučiuptas. Žinoma, alibi jis būtinai patikrins, bet jeigu gerai pagalvotum, šis vaikinas nėra nei toks subtilus, nei toks protingas, kad sugalvotų tokį įmantrų Emilės Greiham persekiojimo siužetą.
Na, galvojo Martis, šis vaikinas atkeršijo Emilei už atstūmimą užsimindamas, kad gal ir jis nužudė Rutą Koler: tegu advokatę kankina sąžinė, kad padėjo jam nenubaustam ištrūkti į laisvę.
– Daugiau klausimų nebus, Brovski? – Leikas atrodė nustebęs. – Man tavo draugija lyg ir maloni. Kas nutiko Spring Leike, ką norėjai man prisiūti?
Brovskis pasilenkė virš stalo, kuris skyrė jį nuo Leiko.
– Kažkas ten įkyriai lindo prie Emilės Greiham.
– Lindo? Nori pasakyti, persekiojo? Ei, tai visai ne mano stilius, – atsakė jam Džoelis.
Ramiu, grėsmingu balsu Brovskis tarė:
– Tave teisme palaikė keli draugeliai – tikri niekšai. Jei nors vienas jų, įsidėmėjęs Emilę Greiham teisme, lenda prie jos, o tu apie tai žinai, geriau iš karto klok tiesą. Nes jeigu kas nors jai atsitiks, perspėju – daugiau niekada laisvės nebematysi.
– Negąsdink manęs, Brovski, – atšovė Džoelis Leikas. – Maniau, kad senosios ponios Koler sūnus persekiotojas. Ei, Brovski, šaudai pro šalį. Klydai dėl manęs, klydai dėl jo. Gal užsirašyk į kokius detektyvų kvalifikacijos kėlimo kursus?

Grįžęs į biurą Martis paskambino Emilei, pranešė radęs Džoelį Leiką – šis tikrai ne persekiotojas.
– Ir dar, – pridūrė Martis. – Leikas prisipažino užsiminęs jums, kad galbūt tai jis nužudė Rutą Koler. Jeigu dar kiek abejojote išteisinusi žudiką, tai jis taip žiauriai juokavo tenorėdamas jus nuliūdinti.
– Kai papasakojote, kad Nedas Koleras prisipažino nužudęs motiną, visos mano abejonės išgaravo. Bet man buvo malonu tai išgirsti iš jo lūpų.
– Ar yra kokių žinių iš persekiotojo, Emile?
– Kol kas jokių. Apsaugos sistema labai gudri, vis dėlto turiu prisipažinti, kad kartais vidury

nakties galvoju, kaip lengvai Nedas Koleras atjungė tokią pačią mano name Olbanyje. Viliuosi, kad kameros, kurias sumontavo Erikas Beilis, tikrai padidins saugumą. Iš dalies apgailestauju, kad Džoelis pasirodė nesąs persekiotojas. Bent jau būčiau nusiraminusi žinodama, kad jis už grotų.

Brovskis girdėjo, kaip Emilės balsas kartais suvirpa. Jis buvo piktas, nusivylęs: ir vėl liko tuščiomis rankomis – be jokio įtariamojo. Martis mirtinai bijo, kad Emilei tebegresia rimtas pavojus.

– Emile, pernai mes patikrinome daugybę žmonių, kurie galėjo būti nepatenkinti, kai išteisindavote savo klientus. Regis, jie visi buvo nekalti. O kaip dėl to pastato, kuriame turėjote biurą? Ar ten nebuvo tokių, kuriems buvote kritusi į akį? Ar tokių, kurie pavydėjo, kai užsidirbote krūvą pinigų?

Kai paskambino Martis, Emilė buvo ką tik nuėjusi į virtuvę pasidaryti sumuštinio priešpiečiams. Atsiliepusi ji paėmė telefono ragelį ir priėjo prie lango.

Rytas buvo apsiniaukęs, bet dieną išsigiedrijo, medžius gaubė rausva miglelė. Visada laukiu tos miglos, pamanė ji. Tai pirmasis pavasario ženklas.

Martis Brovskis labai troško rasti kitą įtariamąjį, kuris galėtų būti persekiotojas. Ir ji suprato kodėl. Kaip ir Erikas, ir Nikas, Martis Brovskis bijojo, kad persekiotojas, kad ir kas jis būtų, nuspręs žengti ryžtingą žingsnį ir pakenkti jai.

– Marti, man kilo mintis, – tarė ji. – Jūs žinote, kad kelerius metus biure gretimai dirbo Erikas Beilis. Gal jis prisimins kokius vardus, o gal net pasiuntinuką, kuris atrodė keistas. Žinau, jis mielai su jumis pasikalbės. Jis skambina man kas antrą dieną – nori įsitikinti, ar gerai laikausi.

Tai gali būti dar vienas akligatvis, pamanė Martis. Na, bet niekada nežinai.

– Gerai, Emile, paskambinsiu, – pažadėjo jis, o paskui dar pridūrė: – Skaičiau apie Spring Leiką. Gana bjaurus reikalas – vakar rasti dar du kūnai. Laikraščiai rašo, jeigu tas psichopatas laikysis nustatyto grafiko, šeštadienį gali įvykti dar viena žmogžudystė. Gal būtų gera mintis, jeigu...

– Jeigu išvažiuočiau iš Spring Leiko ir pasislėpčiau Manhatane? – nutraukė jį Emilė. – Marti, ačiū, jog rūpinatės, bet gavau naujų dokumentų ir nuoširdžiai manau, kad darau didelę pažangą tyrinėdama. Jūs tikrai malonus, bet aš lieku čia. – Neleisdama Marčiui paprieštarauti, Emilė ryžtingai tarė: – Iki pasimatymo, Marti.

Televizijos ryšys autobusiuke, stovinčiame už šešių kvartalų, buvo tiesiog puikus. Erikas sėdėjo mažame, bet patogiame krėsle, kurį įsitaisė priešais televizoriaus ekraną. Labai gerai, Emile, tyliai pritarė jis. Ačiū už pasitikėjimą. Vyliausi čia dar pabūti dienelę kitą, bet dabar turėsiu grįžti, kad rytoj susitikčiau su ponu Brovskiu. Tai jau labai blogai.

Jis turėjo puikią Emilės nuotrauką – ji atidaro duris Džordžui Lorensui, bet būtų neprotinga siųsti ją dabar. Jis grįš penktadienio vakarą.

54

– Ponas Stafordas prašė kelias minutes palaukti, ponia Friz. Jis turi baigti rašyti sutartį.

Dvidešimt trejų metų Patė Glin, Vilo Stafordo sekretorė, nervingai nusišypsojo Natali Friz, ši ją visada gąsdino.

Ji tokia kerinti, galvojo Patė. Kai tik įeina pro duris, jaučiuosi tarsi susimovusi.

Kai rytą rengėsi, Patė buvo visiškai patenkinta savo nauju raudonu kostiumėliu, bet dabar dėl jo nebuvo tokia tikra. Nei sukirpimu, nei audiniu jis toli gražu neprilygo žaliam kostiumėliui, kuriuo buvo pasipuošusi Natali Friz.

Patė gan drąsiai nusikirpo plaukus trumpai – jie vos dengė ausis: tokia šukuosena prieš dvi dienas jai atrodė naujausios mados klyksmas. Bet dabar, žiūrėdama į ilgus, šilkinius, šviesius Natali plaukus, Patė suprato padariusi siaubingą klaidą.

Regis, Natali Friz buvo visai nepasidažiusi, bet negi galima taip gerai atrodyti be jokios kosmetikos ir kirpėjų pagalbos, ar galima?

– Atrodote tiesiog puikiai, ponia Friz, – droviai pratarė Patė.

– O, kaip malonu, – nusišypsojo Natali. Ją visada linksmino ta baimė, kurią ji sukeldavo jaunai, negražiai Vilo sekretorei, bet šįkart netikėtas komplimentas ją pakylėjo. – Smagu girdėti gerą žodį, Pate.

– Ar blogai jaučiatės, ponia Friz?

– Nekaip. Labai skauda riešą. – Ji kilstelėjo ranką, rankovė atsismaukė ir atidengė bjaurią purpurinę mėlynę.

Iš kabineto išėjo Vilas Stafordas.

– Atsiprašau, kad priverčiau laukti. Kas tavo riešui?

Natali jį pabučiavo.

– Papasakosiu per priešpiečius. Eime. – Ji pasuko prie durų, paskui žvilgtelėjusi per petį atsainiai nusišypsojo Patei Glin.

– Pate, grįšiu po valandos, – perspėjo Vilas.

– Gal po pusantros, – pataisė jį Natali.

Kai jie ėjo pro duris, o Vilas patraukė jas uždarydamas, Patė Glin dar spėjo nugirsti:

– Vilai, šiandien rytą mirtinai išsigandau Bobo. Manau, jis kraustosi iš proto.

Atrodė, ji vos neverkia – nuoširdžiai.

– Nusiramink, – su užuojauta tarė jis, kai jie sėdo į jo mašiną. – Pasikalbėsime restorane.

Jie buvo užsisakę staliuką „Robo smuklėje“, Si Girto miestelyje už dviejų mylių.

Kai jie susėdo, užsisakė, Vilas pažvelgė į Natali su klausiama pašaipa veide.

– Ar supranti, kad Patė greičiausiai girdėjo tavo pastabą apie Bobą, ar žinai, kad ji nešioja paskalas? Dabar tikriausiai viską pasakoja motinai.

Natali patraukė pečiais.

– Tokie niekai man jau nerūpi. Ačiū, kad sutikai su manim pavalgyti, Vilai. Manau, esi mano

vienintelis tikras draugas mieste.
– Mieste gyvena daugybė malonių žmonių, Natali. Na taip, kai kuriems nepatiko, kad Bobas dėl tavęs metė Siuzaną, bet šie žmonės dori. Jie nutuokė, kad ta santuoka nevykusi, nors ir kaip Siuzana stengėsi. Manau, visi yra tos nuomonės, kad viena ji kur kas geriau tvarkosi.
– Geros naujienos. Labai dėl jos džiaugiuosi. Paaukojau Bobui Frizui penkerius savo gyvenimo metus. Turėčiau pridurti – geriausius metus. O dabar jis ne tik patiria finansinį bankrotą, bet dar ir iš proto kraustosi.
Vilas kilstelėjo antakius.
– Iš proto? Ką tai turėtų reikšti?
– Na, kaip pavyzdį galiu papasakoti, kas įvyko praėjusią naktį. Jau minėjau tau, kad Bobą kankina nemiga ir jis dažnai skaito iki paryčių.
Vilas nusišypsojo.
– Žiūrėdamas į tave sakyčiau, kad jis veltui švaisto laiką.
Natali tik kreivai šyptelėjo.
– Dabar matai, kodėl priverčiau tave čia ateiti? Man reikia tavo saldžiabalsio liežuvio.
– Nė nežinojau tokį turįs.
– Nesikuklink. Bet grįžkime prie praėjusios nakties. Vilai, žemyn nulipau antrą valandą, kyštelėjau galvą į Bobo darbo kambarį. Jo ten nebuvo nė kvapo. Pažiūrėjau į garažą – ir mašina dingusi. Nenutuokiu, kur jis trankėsi, bet šįryt jo kišenėje radau kažkokios moters raštelį – laukianti jo skambučio. Kai pateikiau šiuos įrodymus, buvo tiesiog pritrenktas. Nuoširdžiai tikiu, jog ir pats neprisimena, kad buvo su ja susitikęs! Jis mėgino kažką nevykusiai aiškinti, bet esu tikra, kad jam buvo užtemęs protas. Tiesą sakant, manau, tai jau ne pirmas kartas.
Natali vis kėlė balsą. Vilas pastebėjo, kad prie gretimo staliuko pagyvenusios moteriškės net neapsimetinėdamos klausosi jų pokalbio.
– Kalbėk tyliau, Natali, – patarė Vilas.
– Nežinau, ar to noriu, – atšovė ji, bet šiek tiek pritildė balsą. – Vilai, vis galvoju apie tą vakarą per Lorensų pobūvį. Na, turiu omenyje tą naktį, kai dingo Marta.
– Ir?
– Gal tai atrodo juokinga, bet kai susikaupi, gali prisiminti net smulkmenas. Noriu pasakyti, kad negalvojau apie tai, kodėl Bobas vilkėjo tą platų švarką – jam atrodė, neva toks švarkas jį jaunina...
– Vaje, kai jau supyksti ant ko nors, tai negali liautis.
Natali susirūpinusi šyptelėjo, kai padavėja atnešusi pastatė priešais juos du bokalus alaus.
– Tikrai šiandien įsiutau ant jo, – prisipažino ji, o paskui paklausė: – Kodėl aš užsisakiau alaus?
– Todėl, kad jis tinka prie sumuštinio su sūdyta jautiena.
– Prisiekiu, jeigu Bobas būtų turėjęs tokią užeigą, o ne tą mauzoliejų *The Seasoner*, veikiausiai būtų uždirbęs bent kiek pinigų.
– Pamiršk tai, Natali. Negi nori pasakyti, kad Bobas pavogė Reičelės Vilkoks šaliką?
– Noriu pasakyti tik viena: kai ėjau į tualetą, dar mačiau tą šaliką, gulintį koridoriuje ant stalelio, o kai grįžau, jo ten nebebuvo.
– Ar matei kur netoliese Bobą?
Jos veidu nuslinko netikrumas.
– Beveik tikra, kad mačiau.
– Kodėl to nepasakei policijai?

– Todėl, kad iki tos dienos apie šaliką jie neklausinėjo. O gal aš klystu?

– Neklysti.

– Tiesiog mėginu susikaupti ir perkratyti tą vakarą: gal dar ką nors prisiminsiu, – užbaigė Natali ir atsikando didžiulį sumuštinio kąsnį.

55

– Emile, atrinkau dar kelias knygas, jums turėtų pasirodyti įdomios. Ar galiu po pusvalandžio jas užvežti?

– Daktare Vilkoksai, nenoriu jūsų varginti. Galiu ir pati jų užsukti.

– Jūs manęs nė kiek nevarginate. Vis tiek važiuosiu į miestą – turiu reikalų.

Padėjusi ragelį Emilė pažiūrėjo, kelinta valanda, ir nustebo – buvo jau keturios. Po Marčio Brovskio skambučio ji padarė pertraukėlę, paskui vėl grįžo tyrinėti dokumentų, paskleistų ant stalo valgomajame, – mėgino susekti ir atpažinti devyniolikto amžiaus žudiką.

Ant miestelio žemėlapio buvo pastačiusi ir daugiau namukų iš „Monopolio“, o ant jų tvarkingai užrašiusi vardus žmonių, kurie anuomet čia gyveno. Emilė dar pažymėjo Majerių, Alanų, Viljamsų ir Nesbitų namus. Jų dukterų ar sūnų vardai dažnai šmėžavo Madlinos Šapli, Leticijos Greg, Elenos Svein, Džulijos Gordon ir Filisės Geits draugų sąrašuose – susibūrimų, pobūvių, iškylų, šokių vakarėlių aprašymuose.

Atidariusi vieną iš Džordžo Lorenso atneštų dėžių ji net suvirpėjo pamačiusi, kad joje sudėti dienoraščiai ir laiškai. Susidomėjusi puolė jų skaityti, bet paskui susigriebė, kad pirmiau reikėtų baigti studijuoti muziejaus medžiagą.

Galiausiai rado kompromisą – lygindama ėmė tyrinėti abu informacijos šaltinius. Kai prieš ją atsiskleidė asmeninės istorijos, pasijuto tarsi laiko spirale būtų grįžusi į tą seniai praėjusį dešimtmetį, tarsi būtų gyvenusi tų žmonių gyvenimą.

Kartais jai atrodydavo, kad būtų norėjusi gyventi tuo metu. Dvidešimto amžiaus išvakarėse gyvenimas plaukė be rūpesčių, jis reikalavo kur kas mažiau pastangų nei šiais laikais.

Paskui Emilė šiurkščiai savęs paklausė, ar tik neišsikrausčiusi iš proto. *Be rūpesčių!* – pamanė ji. Trys merginos, kurios viena kita pasitikėjo, kurios vaikščiojo viena pas kitą į svečius, į iškylas ir šokius, žuvo sulaukusios devyniolikos, aštuoniolikos ir dvidešimties! Tai anaiptol nepanašu į gyvenimą be rūpesčių.

Vienas ryšulėlis laiškų – juos kelerius metus, kai Geitsų šeima po vasaros grįžo į Filadelfiją, Džulija Gordon rašė savo draugei Filisei Geits, – Emilei pasirodė daug žadantis. Filisė Geits juos išsaugojo, o paskui grąžino Lorensų šeimai.

Džulija su Džordžu Henriu Lorensu susižadėjo 1894-ųjų rudenį. Tą žiemą kartu su tėvu jis keliavo po Europą verslo reikalais, o kai grįžo, Džulija draugei parašė:

Brangioji Filise,

po ilgų trijų mėnesių Džordžas pagaliau grįžo, todėl esu be galo laiminga. Geriausiai mano jausmus atskleis neseniai perskaitytų laiškų citatos.

Nė neverta mėginti aprašyti džiaugsmo ir jausmų, kuriuos išgyvenau grįžus brangiausiajam. Mudu labai maloniai praleidome vakarą.

O dabar planuojame mūsų vestuves, kurios turėtų vykti pavasarį. Jeigu Madlina ir Leticija būtų

gyvos, kartu su tavim būtų buvusios mano pamergės. Kas nutiko mūsų brangiosioms draugėms? Madlinos šeima išsikraustė. Daglas Karteris nusižudė. Edgaras Niumenas vis dar labai nusiminęs – tikiu, kad jis karštai mylėjo Leticiją. Mes visi turime apie juos – prapuolusius ir mirusius – nuolatos galvoti ir už juos melstis.

Tavo mylinti draugė
Džulija

Akys sudrėko, Emilė dar kartą perskaitė laišką. Ji niekur nemini Elenos Svein, toptelėjo Emilei, bet paskui prisiminė, kad ši prapuolė tik po metų.

Įdomu, ką būtų pamaniusi Džulija, jei būtų žinojusi, kad jos proprovaikaitė Marta bus rasta palaidota kartu su Madlina.

Emilė sėdėjo rami, pasidėjusi laišką ant kelių. Madlina ir Marta, mintyse vardijo ji, Leticija ir Karla, Elena ir?..

Jei niekas nesutrukdys, šeštadienį turėtų kristi dar viena auka – ji buvo visiškai įsitikinusi, kad tai neišvengiama. Gerasis Dieve, padėk mums rasti būdą, kaip sustabdyti žudiką, meldė ji.

Emilė ketino prieš pasirodant Kleitonui Vilkoksui uždaryti valgomąjį, bet buvo taip panirusi į laiškų skaitymą, kad kai sučirškė skambutis, pamiršusi ir šviesą išjungti, ir valgomojo duris uždaryti, nuskubėjo prie laukujų durų.

Vieną akimirką, kai jas atidariusi pamatė gremėzdišką daktaro Vilkokso figūrą, ją užliejo grynų gryniausia baimė.

Na ir kas čia man darosi? – klausė savęs, traukdamasi į šalį, kad jį įleistų, ir kažką sumurmėjo sveikindamasi.

Tikėjosi, kad jis perduos jai krepšį su knygomis ir nueis, bet Vilkoksas žengė vidun ir sustojo koridoriuje.

– Lauke gana šalta, – pasiteisino jis.

– Taip.

Emilei neliko nieko kita, tik uždaryti duris. Ji pajuto, kaip sudrėko delnai.

Jis laikė krepšį su knygomis ir dairėsi po vestibiulį. Dešinėje pro arką buvo matyti svetainė – tą kambarį jau gaubė šešėliai.

Iš vestibiulio buvo galima įeiti ir į valgomąjį; jame virš stalo buvo uždegusi sietyną, ir jis ryškiai apšvietė piešimo lentą su „Monopolio“ namukais. Vilkoksas matė ir stalą, ir knygomis bei popieriais nukrautas kėdes.

– Tai uoliai dirbate, – tarė jis. – Gal padėkime mano knygas šalia kitų?

Dar jai nesugalvojus, kaip jį sustabdyti, Vilkoksas žengė į valgomąjį, padėjo Inoko koledžo krepšį su knygomis ant grindų ir atidžiai apžiūrėjo maketą.

– Galiu jums padėti, – pasisiūlė. – Nepamenu, ar minėjau, kad rašau romaną, kurio veiksmas vyksta Spring Leike paskutinį devyniolikto amžiaus ketvirtį.

Jis ranka parodė į Ladlamo aveniu 15 namą – ant jo Emilė buvo užrašiusi Alano Karterio vardą.

– Jūs teisi, – kalbėjo jis. – Šiame name ilgus metus gyveno Karterių šeima – nuo 1893-iųjų. Prieš tai jie gyveno *štai čia*. – Jis ištraukė dar vieną namuką ir pastatė greta jos namo.

– Alanas gyveno visai greta, kaimynystėje? – Emilė buvo priblokšta.

– Tuo metu šis namas priklausė jo senelei iš motinos pusės. Jo šeima gyveno kartu su ja. Kai senelė mirė, tą namą jie pardavė ir persikraustė į Ladlamo aveniu.

– Jūs išties nuodugniai išstudijavęs miestelio istoriją, daktare Vilkoksai. – Emilei išdžiūvo burna.

– Teko gerokai prie jos pasėdėti, ir viskas dėl tos mano knygos. Ar galiu prisėsti, Emile? Norėčiau su jumis pakalbėti.

– Taip, prašom.

Ji greitai sumetė – nekvies jo į svetainę. Emilė baiminosi eiti į tamsų kambarį jam sekant iš paskos. Ji tyčia pasirinko kėdę arčiau vestibiulio durų. Jeigu ką nors mėgins daryti, apsidraudė, galės pabėgti. Išlėks į lauką ir šauksis pagalbos...

Jis atsisėdo ir sunėrė rankas. Net sėdėdamas prie stalo atrodė grėsmingas.

Jo žodžiai ją pribloškė.

– Emile, jūs esate baudžiamųjų bylų advokatė ir, kaip suprantu, labai gera advokatė. Įtariu, kad tapau pagrindiniu įtariamuoju dėl Martos Lorens ir Karlos Harper mirčių. Noriu, kad mane gintumėte.

– Ar policija jums sakė, kad esate įtariamasis, daktare Vilkoksai? – paklausė Emilė mėgindama laimėti laiko.

Ar jis su manimi žaidžia? – svarstė ji. Ar jis pirma prisipažins, o paskui... Ji pasistengė minties nebaigti.

– Dar ne, bet jie galės pareikšti man kaltinimus. Leiskite paaiškinti kodėl.

– Nereikia, daktare Vilkoksai, – nutraukė jį Emilė. – Privalau jus perspėti, kad net ir norėdama negalėčiau jūsų ginti. Martos Lorens byloje esu liudytoja. Nepamirškite, kad dalyvavau, kai rado jos kūną, tiksliau – palaikus. Todėl prašyčiau man neatskleisti nieko, ką davusi priesaiką galėčiau būti paprašyta papasakoti. Kadangi negaliu būti jūsų advokate, negalėčiau saugoti ir jokių paslapčių, grįstų advokato ir kliento santykiais.

Jis linktelėjo.

– Tokia mintis man nebuvo šovusi. – Jis lėtai atsistojo. – Tada, žinoma, negaišinsiu jūsų laiko dėl bėdų, kurios mane užgriuvo. – Jis dar kartą pažvelgė į maketą. – Ar jūs tikite reinkarnacija, Emile?

– Ne, netikiu.

– Taigi nemanote, kad praėjusiame gyvenime galėjote būti Madlina Šapli?

Prieš Emilės akis šmėkštelėjo pirštikaulis su safyro žiedu.

– Ne, daktare, nemanau.

– Perskaitęs viską, kas per pastarąją savaitę buvo parašyta apie reinkarnaciją, pradėjau savęs klausinėti. Gal anksčiau gyvenau viename tų namų? Gal dėl tos priežasties nusprendžiau grįžti į šias vietas? Ką galėjau viename savo ankstesnių gyvenimų padaryti, kad dabar privalau grąžinti tiek moralinių skolų?

Staiga jo veidas persimainė.

– O, jei galėtum įveikti tą silpnumo akimirką, – tyliai sumurmėjo jis.

Emilė jautė, kad šią valandžiukę daktaras Vilkoksas apie jos egzistavimą pamiršęs.

– Turiu priimti labai sunkų sprendimą, – atsidusęs tarė jis. – Bet jis neišvengiamas.

Kai jis žengė pro ją, Emilė net atsitraukė. Nesekė paskui jį – stovėjo pasiruošusi bėgti iš svetainės į verandą, jeigu prie jos pultų.

Jai tarsi akmuo nuo širdies nukrito, kai Vilkoksas nuėjo tiesiai prie durų ir jas atidarė.

Paskui jis stabtelėjo.

– Manau, būtų gerai, Emile, jeigu artimiausias naktis šias duris ne tik užrakintumėte, bet užsklęstumėte, – perspėjo jis.

Ketvirtadienis

kovo 29-oji

56

Kiekvienam aišku, kad Spring Leiko gyventojai vis labiau nuogąstauja.

Niūrūs policininkų veidai. Jų daug daugiau patruliuoja gatvėse.

Retai išvysi – net ir vidurdienį – vieną vaikščiojančią moterį.

Kiekvieną mielą dienelę bulvariniai laikraščiai pila vis sensacingesnius straipsnius, kad pamaitintų nepasotinamą savo skaitytojų smalsumą.

Pokalbių laidos lenktyniauja pateikdamos skirtingą požiūrį į regresiją ir reinkarnaciją.

Štai šįryt per laidą „Labas rytas, Amerika“ garsus mokslininkas ta tema pakalbėjo gana blaiviai. Kol vieni žmonės tiki, sakė jis, kad reinkarnacija suteikia jiems galimybę daugybę kartų iš naujo gyventi, kiti baidosi tokios didžiulės naštos.

Induistai, kalbėjo mokslininkas, yra visiškai tikri, kad jie persikūnys. Jie desperatiškai trokšta nutraukti tą gimimų ir atgimimų ciklą, sustabdyti tą procesą. Dėl šios priežasties – kad tik išsilaisvintų – jie noriai tampa didžiausiais asketais, pakelia sunkiausius išmėginimus, daug pastangų reikalaujančias dvasines pratybas.

Ar aš noriu išsilaisvinti?

Po dviejų dienų mano užduotis bus įvykdyta. Vėl grįšiu į normalią būseną ir gyvenimą nugyvensiu taikiai ir ramiai.

Vis dėlto ir toliau išsamiai rašau visų įvykių ataskaitą. Joje, kaip ir tame dienoraštyje, bus aišku: kas, ką, kodėl ir kaip.

Gal kurią dieną keturiolikmetis berniukas vėl ras šį dienoraštį – dabar jau du – ir norės tą ciklą atnaujinti.

Kai tai nutiks, žinosiu – į Spring Leiką grįžau trečią kartą.

57

Bernisė Džois nusprendė Spring Leike pasisvečiuoti savaitę.

– Kaip žinote, čia atskridau iš Floridos į mišias už Martą, – paaiškino ji Rebai Ašbi, kai ketvirtadienio rytą jiedvi kartu valgė pusryčius.

– Ketinau į Palm Bičą grįžti pirmadienio rytą, bet paskui pamaniau, kad tai gana kvaila, nes po savaitės vėl skrisiu į šiaurę. Todėl dar paviešėsiu čia.

Jos sėdėjo prie lango. Bernisė žiūrėjo laukan.

– Tikra pavasario diena, tiesa? – ilgesingu balsu paklausė ji. – Vakar kokią valandą vaikštinėjau lentų taku pajūryje. Jis man sukėlė tiek daug gražių prisiminimų. Paskui su Lorensais vakarieniavau pas senus draugus. Kiek bendrų prisiminimų!

Reba nematė ponios Džois nei antradienį, nei trečiadienį, todėl pamanė, kad ši, kaip ir žadėjusi, iš viešbučio išsiregistravo. Todėl šįryt nudžiugo sutikusi ją lifte – abi ėjo į restoraną pusryčiauti.

Per pirmą susitikimą Reba sakėsi dirbanti žurnaliste nacionaliniame žinių žurnale, bet stengėsi neminėti pavadinimo *The National Daily*. Nors galėčiau ir prisistatyti, galvojo Reba, nutaisiusi pritariančią veido išraišką, kol klausėsi anekdoto iš ketvirtojo dešimtmečio Spring Leiko. Buvo tikra, kad Bernisė Džois ne tik niekada neskaitė *The National Daily*, bet nieko apie jį nėra ir girdėjusi.

„Ir tenebūna jūsų net minimi“[5], – šventasis Paulius perspėjo efeziečius. Jokios abejonės, Bernisė Džois laikosi kaip tik tokios nuomonės apie bulvarinius laikraščius.

Reba norėjo sužinoti apie visus žmones, dalyvavusius pobūvyje, po kurio kitą dieną prapuolė Marta Lorens. Ji ketino išgvildenti ir daktaro Vilkokso temą, nors galbūt jis kalbėjo tiesą – Vilkoksas padėjo šalikėlį šalia žmonos rankinės, o jį pavogė kažkas kitas.

– Ar jūs buvote susitikusi su žmonėmis, kuriuos apklausė policija, ponia Džois?

– Tiesą sakant, pasikeitėme nuomone su dviem poromis, gyvenančiomis netoli Lorensų. Daugelio svečių beveik nepažinau. Pavyzdžiui, man labai patiko pirmoji Roberto Frizo žmona Siuzana. Antroji, Natali, man ne prie širdies. Robertas ten lankėsi su Natali. Dar ten buvo...

Baigdama gerti antrą puodelį kavos, Reba jau turėjo sąrašą, prie kurio reikėjo padirbėti.

– Norėčiau parašyti jausmingą apybraižą apie Martą – kokią ją pažinojo žmonės, – paaiškino Reba. – Todėl geriausia pradėti nuo žmonių, kurie buvo šalia Martos paskutinėmis jos gyvenimo valandomis.

Reba permetė akimis sąrašą.

– Kodėl jums nepermetus akimis šio sąrašo – pažiūrėtumėte, ar visus į jį įrašiau.

Klausydamasi Bernisė Džois mintyse regėjo Lorensų namo svetainę. Šią savaitę apie tą vakarą, apie tą pobūvį, galvojo tiek daug, kad, regis, prieš akis viskas iškilo dar ryškiau.

Šalikėlis tikrai gulėjo ant staliuko koridoriuje, galėjo prisiekti ji. Pastebėjo koridoriumi nueinančią Natali Friz: ji nešėsi rankinę, veikiausiai ėjo į tualetą. Matė, kaip ji grįžo.

Mintyse iškilo kito svečio veidas. Buvo beveik tikra, kad matė, kaip jis pastūmė Reičelės rankinę. Šalikėlis gulėjo po ja.

Gal reikėtų visa tai papasakoti detektyvui Daganui? – svarstė ji. Ar turì teisę policijai minėti vardą, jei nesi dėl to visiškai tikra?

Ji vėl sutelkė dėmesį į moterį, sėdinčią priešais. Reba Ašbi tokia maloni. Lyg kokia sena bičiulė būtų. Ir kaip žurnalistė, ji, žinoma, supranta, kas yra etika.

– Ponia Ašbi, – kreipėsi Bernisė Džois, – ar galiu pasidalyti su jumis rūpesčiu, kuris man kilo? Regis, mačiau, kaip per pobūvį tą šalikėlį nuo staliuko paėmė. Tiesą sakant, esu *beveik tikra*, kad taip viskas ir buvo.

– Ką jūs pastebėjote?! – Reba Ašbi buvo tokia sukrėsta, kad akimirką net pamiršo savo vaidmenį „galite manimi pasitikėti – esu jūsų draugė“.

Bernisė dar kartą pro langą pažvelgė į vandenyną. O kad galėčiau būti *visai tikra*, galvojo ji.

– Kas tą vakarą paėmė šalikėlį, Bernise, tai yra, ponia Džois?

Pasukusi galvą Bernisė pažiūrėjo į Rebą Ašbi. Moters akys degte degė. Jos kūno kalba sakė: tigrė pasiruošusi šuoliui.

Staiga Bernisė suprato padariusi siaubingą klaidą – Reba Ašbi *negalima* pasitikėti.

– Manau, ta tema daugiau nekalbėsiu, – tvirtai nukirto ji ir rankos mostu paprašė padavėjos atnešti sąskaitą.

58

Kai ketvirtadienio rytą Martis Brovskis nuėjo į savo biurą, pamatė, kad Erikas Beilis trečiadienį septintą valandą vakaro atsakė į jo praleistą skambutį – Martis buvo prašęs susitikti.

– Man patinka taip žaisti su telefonais: skambini, nepagauni, palieki žinutes, – garsiai tarė Martis rinkdamas Beilio numerį.

Atsiliepė Beilio sekretorė ir iš karto sujungė su viršininku.

– Atsiprašau, kad vakar praleidau jūsų skambutį, – maloniai prašneko Erikas. – Suvaidinau iš pamokų bėgantį mokinį. Pasiėmiau laisvą popietę ir išėjau žaisti golfo, kad atgaivinčiau įgūdžius.

Jis mielai sutiko pasimatyti.

– Šįryt, jeigu norite. Vienuoliktą kaip tik būsiu laisvas.

Jo biuras buvo įsikūręs tuoj už Olbanio. Važiuodamas į užmiestį Martis prisiminė, kad kartą jau buvo akis į akį susitikęs su Beiliu: teismo salėje, kai buvo nagrinėjama Nedo Kolero byla dėl persekiojimo. Beilis davė parodymus dėl kamerų, kurias sumontavo prie Emilės namo.

Martis prisimena, kaip jis susigūžė ant liudytojų pakylos nervingai gniaužydamas rankas. Tylus, spigus balsas. Teisėjas kelis kartus paprašė jo kalbėti garsiau.

Martis kartais matydavo Beilio nuotrauką laikraščiuose. Jis buvo vietos įžymybė, tarsi kokia sumažinta Bilo Geitso versija Olbanyje.

Kaip skęstantysis griebiasi šiaudo, taip ir Martis skambino Beiliui tikėdamasis, kad šis pateiks kokios naudingos informacijos, padėsiančios jiems rasti persekiotoją. Martis suprato – reikia griebtis visų įmanomų priemonių, net ir šiaudo.

Jis važiavo per užmiestį, kuriame daugybė bendrovių buvo įkūrusios savo centrines būstines, apylinkės priminė parką. Martis pastebėjo, kad nė vienas pastatų ne aukštesnis kaip trijų aukštų.

Pamatęs, kad numeriai mažėja, jis pristabdė automobilį. Sumojo, kad kitas pastatas turėtų būti Beilio.

Ilgas įvažos keliukas vedė prie gražaus dviejų aukštų raudonų plytų pastato, jo fasadas nuo apačios iki viršaus – vien tamsūs stiklai. Labai gražu, pamanė Martis statydamas mašiną lankytojų aikštelėje.

Sekretorė sėdėjo prie didžiulio stalo įspūdingo vestibiulio viduryje, jis buvo per visą pastato plotį. Klientams skirtos brangios raudonos odos sofos ir krėslai, puošti žalvarinėmis vinimis, sustatyti ratu aplink persiškus kilimus. Ant sienų išmoningai sukabinti paveikslai atrodė itin skoningi. Aplinka rami, santūri, bet kartu daranti prabangos įspūdį.

Brovskis prisiminė skaitęs, ką teatro prodiuseris Džordžas Abotas yra pasakęs apie dramaturgo Moso Harto užmiesčio dvarą Hart Bakse: „Štai ką galėtų padaryti Dievas, jeigu turėtų pinigų.“

Sekretorei apie jo atvykimą buvo pranešta.

– Pono Beilio kabinetas antrame aukšte. Pasukite į dešinę, o paskui eikite iki galo, – paaiškino ji.

Nekreipdamas dėmesio į liftą Brovskis užlipo įvijais laiptais. Eidamas ilgu antro aukšto koridoriumi jis žvilgčiojo į kabinetus. Dauguma jų atrodė tušti. Jis buvo girdėjęs sklandančias kalbas, neva Beilio bendrovė praranda klientus, kad technologijos, leidusios ją įkurti ir jos akcijų vertei

pašokti, dabar jau pasenusios. Dar girdėjo, kad kai kurie ekspertai kritiškai vertina Beilio pranešimus, esą jis ketina pristatyti naujos kartos bevielį duomenų siųstuvą.

Įsprūdinės dvivėrės raudonmedžio durys koridoriaus gale įspėjo, kad jis jau prie Eriko Beilio priimamojo.

Turėčiau pasibelsti ar pakaktų sušukti *ei*!? – pagalvojo Martis, bet tik lėtai pastūmė duris.

– Prašom užeiti, pone Brovski, – pakvietė balsas.

Kai jis įėjo vidun, iš už stalo pakilo elegantiška, stilinga kokių keturiasdešimties metų moteris. Prisistatė – Luiza Koldvel, asmeninė Beilio asistentė. Ji palydėjo Martį į viršininko kabinetą.

Erikas stovėjo prie lango; kai juodu įėjo, jis atsisuko.

Brovskis jau buvo pamiršęs, koks menkas atrodo Erikas Beilis. Negalėtum pasakyti, kad jis žemo ūgio, greičiau jau vidutinio, pamanė Brovskis žingsniuodamas prie jo per kabinetą. Tai dėl laikysenos. Ji ydinga, sumetė Martis ir prisiminė, kaip pačiam tėvas vis priekaištaudavo: „Stovėk tiesiai, nesikūprink!“

Ne tik gunktelėjęs, bėda buvo ir švarkas, – gelsvai rudo kašmyro, aišku, brangaus, – ir tamsios kelnės, kurias mūvėjo. Drabužiai Beiliui visai netiko ir buvo per dideli.

Nors ir turtingas, Erikas Beilis vis tiek atrodo nepatraukliai, tiesdamas ranką galvojo Martis. Pamatęs šį vaikiną niekada neįtartum, kad jis genijus.

– Detektyve Brovski, malonu jus vėl matyti.

– Ir jus malonu, pone Beili.

Erikas Beilis mostu pakvietė sėstis ant sofutės ar krėslo prie pat lango, atsiveriančio į kiemą.

– Čia bus patogu, – tarė jis ir viltingai sužiuro į Luizą Koldvel.

– Tuojau pat atnešiu kavos, pone Beili, – pasakė ji.

– Ačiū, Luiza.

Įsitaisęs ant minkštos odinės sofutės, Martis lygino šią vietą su savo kabinetu. Jo kabinetas buvo mažytis, gal kokių šešių kvadratinių metrų, pro vienintelį langelį matei automobilių aikštelę. Džeinė buvo tikra, kad jo stalas padirbtas iš Nojaus laivo medienos, toks senas buvo. Jo spinta beveik jau byrėjo, todėl segtuvai buvo kraunami ant kėdės arba kur papuolė ant grindų.

– Gražus kabinetas gražiame pastate, pone Beili, – nuoširdžiai pagyrė Martis.

Beilis šyptelėjo, bet šypsena greitai užgeso.

– Ar jums yra tekę matyti mano senąjį biurą? – pasidomėjo jis. – Tą, kuris buvo šalia Emilės kabineto.

– Emilės biurą apžiūrėjau kelis kartus. Gana mažas, bet, sakyčiau, visai jaukus.

– Įsivaizduokite jo trečdalį – tokia buvo mano ankstesnė darbo vieta.

– Na, tokiu atveju paveldėjau tą jūsų senąjį kambarėlį, pone Beili. Dabar tokiame sėdžiu.

Šįkart Beilis nusišypsojo nuoširdžiai.

– Tikiuosi, jūs man neskaitysite mano teisių, ir kadangi abu esame Emilės draugai, gal meskite tuos formalumus. Mano vardas Erikas.

– Martis.

– Pirmadienį lankiausi pas Emilę jos naujame name. Gal ji jums minėjo prašiusi manęs sumontuoti jai kameras, – pradėjo pasakoti Erikas.

– Taip, ji man sakė, – patvirtino Martis.

– Labai nerimauju, kad persekiotojas nusekė jai iš paskos į Spring Leiką. O gal manote, kad tai mėgdžiotojo darbas?

– Nežinau, – atvirai prisipažino Martis. – Galiu tik štai ką pasakyti. Bet kuris persekiotojas yra tiksinti bomba. Jeigu čia tas pats vyrukas, vadinasi, jis bandys prikišti degtuką prie parako statinės. Ar ji rodė jums nuotraukas, kuriose ji nufotografuota Olbanyje?

– Taip, rodė. Manau, tas pačias kaip ir jums.

– Taip, ir štai kas man kelia nerimą: dauguma Olbanio nuotraukų buvo darytos lauke; kai ji bėgioja rytą, kai lipa į mašiną ar iš jos, kai eina į restoraną. Spring Leiko nuotraukos visai kitokio pobūdžio. Kažkas žinojo, kur ji apsistos pirmąją naktį, stirksojo šaltyje, per audrą paplūdimyje, laukė, kol ją pamatys. O štai antros nuotraukos, darytos po keturių dienų, kopija.

Martis pasilenkė ir padavė Erikui Emilės fotografiją – Šventosios Kotrynos bažnyčia, šeštadienio rytas.

– Tas vyrukas buvo toks drąsus, kad nusekė paskui Emilę į mišias už nužudytą merginą, kurios palaikai buvo rasti Emilės namo kieme.

– Man tai nesuprantama, – tarė Erikas. – Peršasi mintis, kad persekiotojo ji visai nepažįsta. Noriu pasakyti, kad net pilnoje bažnyčioje galima pastebėti pažįstamą veidą. Manau, tai įrodo, jog veikia mėgdžiotojas.

– Gal jūs ir teisus, – nenoriai pripažino Martis. – Jei jūs teisus, gali būti, kad reikalą turime su dviem persekiotojais. Norėjau su jumis susitikti, Erikai, ir paprašyti, kad prisimintumėte tuos žmones, kurie dirbo tame pačiame pastate, kur judu su Emile turėjote biurus. Kaip jums atrodo, ar galėjo kuris jų atkreipti į ją dėmesį? Tai galėjo būti ir žmogus iš aptarnaujančio personalo, bet kuris iš kurjerių, gal koks malonus, draugiškas, į akis nekrintantis, žmoną ir vaikų turintis iš pažiūros visai nekaltas vyrukas?

– Nepamirškite, kad iš to pastato išsikrausčiau prieš trejus metus, – perspėjo Erikas. – Emilė jame biurą uždarė vos prieš savaitę. Ji primygtinai norėjo pati užbaigti visas savo bylas, jai atrodė nepadoru perduoti jas kitiems advokatams.

– Toks jau ji žmogus, todėl nė vienas mudviejų nenorime nė pagalvoti, kad jai kas galėtų atsitikti. – Martis paėmė nuotraukas ir vėl jas susikišo vidinėn švarko kišenėn. – Erikai, tikiuosi, jūs pasuksite galvą: kas galėjo persekioti Emilę Greiham?

– Pasistengsiu.

– Ir dar. Ar nėra kokios įrangos, kurią galėtume sumontuoti ir kuri užtikrintų Emilės saugumą – bent jau tada, kai namie ji viena?

– Norėčiau, kad būtų. Mano vienintelis pasiūlymas buvo kiekviename kambaryje įtaisyti mygtuką, kurį, kilus pavojui, ji galėtų paspausti, dar patariau nešiotis flakonėlį skysčio *Mace*. Toks įspūdis, kad iš tiesų Emilė, nors ir rodo drąsą, labai išsigandusi, tiesa?

– Išsigandusi? Suprantama, o kaip kitaip. Juk ji irgi žmogus. Kiekvienam aišku, kad tai ją gali palaužti. Girdėti iš jos balso. Labai blogai, kad Emilė neturi vaikino, kuris ja pasirūpintų, tarkim, kokio gynėjo iš amerikietiškojo futbolo komandos *Giants*.

Martis tikėjosi, kad Erikas Beilis jam pritars. Tačiau jis išvydo, kaip persikreipė Beilio veidas – matė jame pyktį ir skausmą. Betgi šis vaikinas įsimylėjęs Emilę, suvokė jis. Ak, brolau!

Grįžo Luiza Koldvel, įkandin jos sekė padavėja su padėklu.

Martis greitai išgėrė savo kavą.

– Erikai, esate užsiėmęs. Nenoriu gaišinti jūsų laiko, – padėjęs ant stalo puodelį tarė jis ir atsistojo.

Kitaip sugaišintum daug *manojo*, pamanė atsisveikinęs, tada patraukė ilgu koridoriumi prie laiptų.

Gal neprošal būtų trumpai paplepėti su sekretore, toptelėjo jam.

Mintyse nuskambėjo pašaipūs Džoelio Leiko žodžiai: Maniau, senosios ponios Koler sūnus buvo persekiotojas... Klydai dėl manęs, klydai dėl jo.

Gal ir vėl klystu, pagalvojo Martis, bet man kažkodėl atrodo, kad Erikas Beilis yra tas, kurio mes ieškome.

Klydai dėl manęs, klydai...

Bet palauk, juk Erikas Beilis praėjusį šeštadienį tikrai nebūtų ryžęsis eiti į bažnyčią. Emilė būtų jį pastebėjusi.

Gal man tikrai reikėtų lankyti detektyvų kursus? – Martis net sudrebėjo iš pasišlykštėjimo lipdamas laiptais. Jis praėjo pro sekretorę ir nesustojo su ja paplepėti.

59

– Nieko negaliu atkapstyti apie Vilkokso karjerą Inoko koledže, – piktai burbtelėjo Tomis Daganas dėdamas telefono ragelį. – Jokio skandalo, nė mažiausios užuominos. Nieko. Tyrėjas, kuris mums talkino, tikrai sumanus vyrukas. Anksčiau dirbome kartu. Jis kalbėjo su žmonėmis, kurie buvo tarybos nariai tuo metu, kai Vilkoksas atsistatydino. Visi kaip vienas pasipiktino išgirdę prielaidą, kad Vilkoksas buvo atleistas.

– Tai kodėl tada taip netikėtai išėjo? – tiesiai paklausė Pitas Volšas. – Ar nori išgirsti mano nuomonę?

– Mielai.

– Manau, Vilkoksas tik suvaidino, kad turi bėdų dėl širdies. Greičiausiai kažkas pakibo virš jo galvos, o jis nenorėjo, kad reikalas taptų viešas ir jame būtų įpainiotas koledžas. Kas nors turėtų žinoti tikrąją atsistatydinimo priežastį.

Tomio kabinete juodu laukė savo tyrėjo skambučio iš Klivlando. Dabar, kai su juo pasikalbėjo, abu pakilę patraukė prie mašinos. Ketino užsukti pas Emilę Greiham ir palikti jai 1891–1896 metų policijos raportų kopijas, paskui dar kartą pakalbėti su daktaru Vilkoksu.

– Darai prielaidą, kad buvo prikišęs nagus prie kasos, – priminė Pitas Tomiui. – O gal priešingai? Kodėl mums nepatikrinus tų metų, kai jis atsistatydino iš Inoko, pajamų deklaracijos, pažiūrėtume, ar jis nesumokėjo kam didelių sumų.

– Gal ir verta pamėginti. – Šitas didžiulis stuobrys kur kas sumanesnis, nei atrodo, tyliai pagalvojo Tomis, kai per aikštelę jie ėjo prie automobilio.

Jiems važiuojant į Emilės Greiham namus jis dar kartą paskambino tyrėjui į Klivlandą.

60

– Kam esu skolingas už malonumą tave matyti? – paklausė Bobas Frizas, kai prisėdo prie savo stalo restorane *The Seasoner*.

Jis buvo nustebintas ir susierzinęs, kai paskambinęs administratorius pranešė, kad žmona ketinanti su juo valgyti priešpiečius.

– Neutrali teritorija, Bobi, – tyliai atsakė Natali. – Atrodai siaubingai. Kai su manim šitaip pasielgei... – ji parodė pamėlynavusį riešą, – praėjusią naktį miegojau svečių kambaryje užsirakinusi duris. Bet matau, kad namo iš viso negrįžai. Gal buvai su Pege?

– Praėjusią naktį miegojau čia, savo kabinete, ant sofos. Pamaniau, kad po vakarykštės scenos būtų neblogai kiek atvėsti.

Natali tik patraukė pečiais.

– Neutrali teritorija. Atvėsimo laikotarpis. Klausyk, mes abu kalbame vieną ir tą patį. Mudu vienas kitam jau įgrisome iki gyvo kaulo, o jeigu atvirai, aš tavęs net bijau.

– Tai juokinga!

– Tikrai? – Atsidariusi rankinę ji išsitraukė cigaretes.

– Negalima čia rūkyti. Tu tą žinai.

– Tada eime prie baro, galėsiu parūkyti. Ten suvalgysime ir priešpiečius.

– Nuo kada vėl pradėjai rūkyti? Juk metėme iš karto po vedybų, taigi jau praėjo geri penkeri metai.

– Puikiausiai atsimenu, pažadėjau mesti iš karto po Darbo dienos šventės prieš puspenktų metų. Ilgėjausi rūkymo. Dabar nereikės.

Kai maigė nuorūką peleninėje, jai staiga nušvito.

Štai ką mėginau prisiminti, pagaliau palengvėjo jai. Paskutinį kartą, neskaitant vakar dienos, rūkiau per Martos garbei surengtą pobūvį pas Lorensus. Tai įvyko rugsėjo šeštąją. Išėjau laukan į verandą, nes, žinoma, tuose namuose rūkyti neleidžiama.

Jis kažką laikė rankoje ir ėjo prie mašinos.

– Kas tau darosi? – burbtelėjo Bobas. – Atrodai, lyg būtum pamačiusi vaiduoklį.

– Tiek to. Priešpiečių nevalgykim. Pamaniau, turiu tau pasakyti tiesiai į akis – palieku tave. Važiuoju namo susidėti daiktų. Konė leidžia man pagyventi jos bute mieste, kol ką padoraus susirasiu. Jau vakar tau sakiau, noriu pasidalyti turtą.

– Nėra nė mažiausios vilties, kad teisėjas vargs dėl tokios juokingos sumos. Galvok blaiviai, Natali.

– *Pats* blaiviai galvok, Bobi, – atšovė ji. – Rask būdų, kaip atsiskaityti! Dar turėk galvoj, kad tavo pajamų deklaracijos neatlaikys įdėmesnio žvilgsnio, ypač tų metų, kai išeidamas pensijon iš bendrovės gavai apvalią sumelę. Mokesčių tarnyba skundikus mėgsta apdovanoti.

Atstūmusi kėdę ji beveik bėgte nubėgo prie durų.

Administratorius mandagiai palaukė dešimt minučių, paskui prisiartino prie stalo.

– Gal norėsite dabar ko užsisakyti, pone? – paklausė jis.

Bobas Frizas į jį spoksojo, tarsi nieko nematydamas. Paskui nieko neatsakęs atsistojo ir išmovė iš restorano.

– Prisiekiu, jis nė negirdėjo, kad su juo kalbu, – sumurmėjo panosėje administratorius ir nuskubėjo pasveikinti retų ir labai laukiamų šešių klientų.

61

Ant valgomojo stalo ištiestas žemėlapis buvo nusagstytas kokiu tuzinu mažyčių nameliukų. Visi keliai veda į Romą, galvojo Emilė, bet kol kas jai nieko nepaaiškėjo. Turi būti kitas atsakymas.

Nuotraukų albumai, kuriuos kartu su kitais vertingais daiktais atvežė Džordžas Lorensas, daugeliui vardų suteikė veidus. Vartydama albumo lapus ji vis lygino žmones.

Ji atsivertė grupinę nuotrauką; kitoje pusėje buvo surašyti vardai. Fotografija išblukusi ir per maža, kad būtų galima gerai įžiūrėti veidus, todėl kai atėjo detektyvai, ji iš karto pasidomėjo, ar neįmanoma būtų policijos laboratorijoje nuotraukos padidinti ir paryškinti tų veidų.

Grupė buvo didelė. Antroje nuotraukos pusėje išvardytos visos trys aukos – Madlina, Leticija ir Elena, taip pat Daglas ir Alanas Karteriai, kai kurių tėvai, tarp jų ir Ričardas Karteris.

Tuo metu, kai įvyko žmogžudystės, Emilės protėvių ir Alano Karterio namas stovėjo greta, vienas priešais kitą buvo ir vidiniai jų kiemai. Bugienis, kuris slėpė kapą, buvo pasodintas beveik ant dviejų namų valdų ribos.

Daglas Karteris gyveno kitoje Heiso aveniu pusėje.

Perkračiusi informaciją, kurią surinko apie Leticiją Greg, Emilė nusprendė, kad tą lemtingą dieną mergina greičiausiai ketino paplaukioti. Kai ji prapuolė, niekur nerado jos maudymosi kostiumėlio. Leticijos tėvų namas stovėjo Heiso aveniu tarp Antrosios ir Trečiosios gatvių. Kad nueitų į paplūdimį, ji turėjo praeiti ir Alano, ir Daglo Karterių namus. Ar jos tykojo pakeliui?

Tačiau Daglas Karteris nusižudė dar *iki* Leticijos dingimo.

O Alano Karterio šeima paskui nusipirko namą, kurio kieme buvo užkastas Leticijos kūnas. Labai jau daug sąsajų, kad pavadintum atsitiktinumu.

Beje, Elena Svein niekaip netiko prie šio scenarijaus. Ji gyveno viename iš namų prie ežero.

Emilė vis dar suko galvą prie gatvių žemėlapio, kai atvažiavo detektyvai Daganas ir Volšas. Ji padavė jiems grupinę nuotrauką, o jie savo ruožtu pažadėjo jai padėti.

– Pas mus dirba sumanūs vyrukai, – tarė Emilei Tomis Daganas. – Jie nuotrauką padidins ir paryškins.

Volšas tyrinėjo žemėlapį.

– Puikiai padirbėta, – susižavėjęs pagyrė jis. – Ar kas nors paaiškėjo?

– Gal, – netvirtai atsakė Emilė.

– Ponia Greiham, gal galėtume jums padėti? – pasisiūlė Tomis Daganas. – Na, leiskite kitaip suformuluoti klausimą. Ar jūs negalėtumėte mums pagelbėti? Gal koks jūsų radinys būtų mums naudingas, galėtų mus užvesti ant kelio?

– Ne, – nuoširdžiai prisipažino Emilė. – Dar ne. Bet labai dėkoju, kad atnešėte senų protokolų kopijas.

– Manau, mūsų šefas buvo nelabai patenkintas, – atviravo Pitas, – todėl tikimės, kad jos bus naudingos. Regis, dar sulauksime pylos, kam protokolus kopijavome.

Kai detektyvai išėjo, Emilė pasidarė sumuštinį, užsiplikė puodelį arbatos ir viską sudėjusi ant padėklo nusinešė į darbo kambarį. Pastačiusi padėklą ant otomanės, pati įsitaisė patogiame krėsle ir įniko skaityti policijos protokolus, pirmoji pasitaikė Madlinos Šapli byla.

„1891 metų rugsėjo 7-oji. Pusę aštuntos vakaro sulaukėme nerimo kupino skambučio iš pono Luiso Šaplio, gyvenančio Heiso aveniu 100, Spring Leike. Jis pranešė, kad dingo jo devyniolikmetė dukra Madlina Šapli. Panelė Šapli sėdėjo namo verandoje ir laukė iš Niujorko parvažiuojančio sužadėtinio pono Daglo Karterio, gyvenančio Heiso aveniu 101.

1891 metų rugsėjo 8-oji. Įtariama, kad paslaptingas dingimas susijęs su nusikaltimu... apklausta šeima... motina su jaunesne seseria buvo namie... prižiūrima ponios Katlinos Šapli, vienuolikmetė Katerina Šapli buvo muzikos pamokoje su fortepijono mokytoja panele Džoana Stori. Darome prielaidą, kad fortepijono garsai galėjo užgožti panelės Madlinos Šapli pagalbos šauksmus.

1891 metų rugsėjo 22-oji. Dar kartą dėl sužadėtinės Madlinos Šapli dingimo apklaustas ponas Daglas Karteris. Ponas Karteris tebetvirtina nespėjęs įsėsti į traukinį Manhatane, todėl jam tekę pustrečios valandos laukti kito.

Vienas liudytojų tvirtino stotyje kalbėjęs su ponu Karteriu prieš pat išvykstant ankstyvajam traukiniui; ponas Karteris aiškino buvęs labai susinervinęs, nes tą dieną ketinęs panelei Madlinai Šapli padovanoti sužadėtuvių žiedą, ir netikėtai pajutęs šleikštulį. Jis sakėsi trumpam nubėgęs į vyrų tualetą, o kai grįžęs, traukinys jau važiavęs iš stoties.

Kitas traukinys buvo sausakimšas, bet ponas Daglas Karteris sakosi pažįstamų nesutikęs. Nė vieno traukinio konduktoriai neprisimena, kad būtų žymėję jo bilietą.“

Nenuostabu, kad jis buvo įtariamas, pamanė Emilė. Gal jis nervinosi dėl to, kad nenorėjo susižieduoti? O aš vaizdavausi, kad tarp jų būta didelės meilės!

Mintyse iškilo jos pačios vestuvės, pirmasis šokis su Gariu. Tuo metu jis irgi atrodė labai įsimylėjęs.

Ir pati maniau esanti įsimylėjusi, prisiminė Emilė. Nors pažvelgusi atgal matė, kad jau tuomet juto – kažko trūksta.

Vyrams sunku atsisakyti visų kitų moterų.

Telefonas nuskambėjo kaip tik laiku – nutraukė slogias mintis. Skambino Vilas Stafordas.

– Vis norėjau jums paskambinti, – prisipažino jis, – tačiau savaitė buvo velnioniškai užimta. Na, bet nesvarbu. Gal šįvakar norėtumėte kur nors pavakarieniauti? Mūsų mieste yra puikus restoranas *Whispers*.

– Mielai, – nuoširdžiai atsakė Emilė. – Metas padaryti pertraukėlę ir grįžti į dabarties pasaulį. Visą savaitę gyvenau devynioliktame amžiuje.

– Ar jums ten patiko?

– Daugeliu atžvilgių tais laikais buvau sužavėta.

– Jau matau jus segintčią krinolino sijoną.

– Jūs gal keturiasdešimt metų susivėlinote. Krinolino sijonai buvo madingi per pilietinį karą.

– Iš kur man žinoti? Padedu žmonėms susirasti stogą virš galvos arba jo atsikratyti. Septintą jums tiks?

– Tiks.

– Tada iki pasimatymo.

Emilė padėjo ragelį ir pasijuto nuo ilgo sėdėjimo sustingusi. Ji padarė kelis tempimo pratimus, kad prasimankštintų.

Kamera be jokio garso įrašinėjo kiekvieną jos judesį.

62

Džoana Hodžes pastarąsias keturias dienas praleido uoliai tvarkydama pacientų korteles. Dirbo su meile. Džoana stengėsi, kiek tik leido jėgos, kad daktarės Maden pacientai, pamažu atsigaunantys po šoko dėl jos mirties, nekentėtų dar ir dėl to, kad jų kortelės neperduotos nužudytąją pakeisiančiam daktarui.

Užduotis tikrai varginanti. Žudikas niokodamas įrašus pasidarbavo iš peties – klinikinė informacija ir daktarės Maden pastabos, užrašai buvo išmėtyti, supainioti. Kartais, pagalvojusi, kad jos triūsas veltui, Džoana susinervindavo. Kai taip nutikdavo, išeidavo pusvalandžiui pasivaikščioti pajūrio lentų taku ir grįždavo tarsi atsigavusi.

Buvo sutarta, kad pacientus perims daktaras Volasas Kolmanas – daktarės Maden kolega ir artimas draugas. Dabar savo laisvalaikį jis leido su Džoana jai padėdamas.

Ketvirtadienį techninis policijos darbuotojas grįžo sutaisęs kompiuterį.

– Tas vaikinas labai stengėsi viską sugadinti, – tarė jis, – bet jums pasisekė. Jis neprisikasė iki standžiojo disko.

– Vadinasi, įrašus bus įmanoma atkurti? – paklausė Džoana.

– Taip, įmanoma. Detektyvas Daganas nori, kad jūs tučtuojau imtumėte ieškoti vienos pavardės – daktaro Kleitono Vilkokso. Ar ta pavardė jums girdėta?

– Ar čia tas, apie kurį rašo laikraščiuose? Tas, kurio žmonos šalikas...

– Taip, tas pats.

– Gal todėl jo pavardė atrodo girdėta. Nepažįstu jo... – Džoana nutilo. – Norėjau pasakyti, nepažinojau visų daktarės Maden pacientų: kai kurie ateidavo vėlai, kai ji dirbdavo vakare. Tada ji man ant stalo palikdavo tik sąskaitas.

Džoana sėdėjo prie kompiuterio, jos pirštai tiesiog skraidė virš klaviatūros. Jeigu policija prašo rasti jo pavardę, greičiausiai jis yra įtariamas. Kiekviena kūno ląstele ji troško, kad daktarės Maden žudikas būtų sučiuptas ir nubaustas. O kad galėčiau būti prisiekusiąja, kai jis stos prieš teismą, niūriai galvojo ji.

Daktaras Kleitonas Vilkoksas.

Ekrane pasirodė jo byla. Džoana pradėjo spragsėti pelyte, atidarė bylą. Tada pergalingai pranešė:

– Jis trumpai buvo jos pacientas prieš puspenktų metų, paskui dar kartą pasirodė po dvejų – rugpjūtį. Jis lankydavosi vakarais, todėl jo ir nebuvau sutikusi.

Policijos darbuotojas jau skambino mobiliuoju telefonu.

63

Reba Ašbi žinojo, kad kai penktadienio rytą laikraštyje *The National Daily* pasirodys jos straipsnis, kils tikras pragaras. LIUDININKĖ, MAČIUSI, KAIP BUVO PAVOGTAS NUSIKALTIMO ĮRANKIS, NESIRYŽTA PRABILTI.

Pirmame laikraščio puslapyje Reba pasakojo apie susitikimą per pusryčius „Bangolaužio“ viešbutyje, Oušeno aveniu Spring Leike, su „Bernise Džois, garbaus amžiaus, gležna kilminga našle. Pradžioje ji buvo išmetusi tą šalikėlį iš galvos, nes jis rėžęs akį, labai jau neskoningas buvęs, o paskui šio straipsnio autorei ji prisipažino turinti moralinę problemą: *Regis, mačiau, kaip nuo stalo buvo paimtas šalikėlis. Esu dėl to beveik tikra.*

Policija turėtų atkreipti dėmesį!

Vienas iš pobūvio Lorensų namuose dalyvių tą lemtingą naktį šalikėlį pavogė, o kitą dieną atėmė juo gyvybę Martai Lorens.

Kas jis?

Pasak Bernisės Džois, gali būti šie variantai.

Kelios vyresnio amžiaus poros – Lorensų kaimynai.

Daktaras Kleitonas Vilkoksas ir jo grėsminga žmona Reičelė. *Jis* – pensijon išėjęs buvęs Inoko koledžo rektorius. *Ji* – ta, kuri per pobūvį ryšėjo šalikėlį. Reičelė yra daugelio komitetų pirmininkė, Barbė šimtadarbė, bet nelabai mėgstama. Ponia Vilkoks tvirtina prašiusi savo klusnaus vyro įsikišti šaliką kišenėn.

Bobas ir Natali Frizai. Bernisei labai patinka Siuzana, pirmoji ponia Friz, bet ji tikrai nemėgsta antrosios Friz – gražuolės Natali.

Vilas Stafordas, nekilnojamojo turto advokatas. Išvaizdus, vienas iš nedaugelio nevedusių Spring Leiko vyrų. Saugokitės, Vilai, Bernisė laiko jus gražuoliu!“

Tiek Reba spėjo tąkart parašyti. Ji norėjo pati pamatyti Vilą Stafordą ir susidaryti apie jį nuomonę. Paskui ji nueis į restoraną *The Seasoner* ir pasižiūrės, ar kur nematyti Bobo Frizo.

Ji sužinojo, kad Vilo Stafordo biuras įsikūręs Trečiajame aveniu, pačiame miesto centre. Atidariusi laukujes biuro duris ji pastebėjo sekretorę ir mintyse meldė, kad Stafordas būtų išėjęs arba užsiėmęs.

– Jo nėra, – pasakė Patė Glin, – bet turėtų greitai grįžti. Ar lauksite, ponia?

– Žinoma, – *mažute*, tyliai pridūrė Reba.

Įsitaisiusi krėsle netoli sekretorės stalo ji pasisuko į Glin, nuoširdi ir kartu it kokia sąmokslininkė besišypsanti.

– Papasakokite man apie savo šefą Vilą Stafordą.

Paraudę Glin skruostai, staiga – kaip ir visų liežuvautojų – suspindusios akys kalbėjo Rebai apie tai, ką ji mažne ir įtarė. Sekretorė buvo baisiai įsimylėjusi savo viršininką.

– Jis pats maloniausias žmogus visame pasaulyje, – energingai prabilo Patė Glin. – *Visi* laukia jo pagalbos. Juk jis toks sąžiningas. Ponas Stafordas pataria žmonėms neskubėti pirkti namo, o jeigu

jaučia, kad jie nėra patenkinti, bet avansas jau įmokėtas, per galvą verčiasi, kad atgautų pinigus. Ir jis...

Reba nusičiupo už sakinio: „Visi laukia jo pagalbos.“ Jautė, kad išpeš kokią istoriją.

– Kaip suprantu, sakote, kad jis visiems siūlo savo petį išsiverkti? – perklausė ji. – O gal jis toks vyrukas, kuris akimirksniu paskolina pinigų, kai jų mirtinai reikia? O gal susimažina savo procentus...

– Ak, jis tikrai žmogus, ant kurio peties galima išsiverkti, – atsakė Patė Glin ašarota šypsena. Paskui ta šypsena pradingo. – O žmonės tuo naudojasi.

– Suprantu, – užjausdama atsiduso Reba. – Ar pastaruoju metu kas nors tuo piktnaudžiavo?

– Natali Friz.

Natali Friz. Bobo Frizo, restorano *The Seasoner* savininko, žmona, prisiminė Reba. Jie taip pat dalyvavo pobūvyje pas Lorensus Martos dingimo išvakarėse.

Patė Glin įsiaudrino. Per pastarąsias dvidešimt keturias valandas, kai jos akyse Natali Friz taip karštai pabučiavo Vilą Stafordą, o paskui antrą kartą šią savaitę išėjo su juo priešpiečių, Patės nuotaika kaitaliojosi nuo įtūžio iki liūdesio.

Kadangi Patė buvo beprotiškai įsimylėjusi šefą, ankstesnio jos pasigėrėjimo ponia Friz neliko nė kvapo – susižavėjimą pakeitė didžiulė antipatija.

– Jos čia niekas nemėgsta. Ji didelė pamaiva: kasdien marširuoja po miestelį apsirengusi taip, tarsi eitų į aukščiausios klasės restoraną. Ir vakar ji trukdė ponui Stafordui laiką, mėgino sužadinti jo užuojautą. Rodė jam vyro sumuštą riešą.

– Vyras ją mušė? Tyčia?

– Nežinau. Visko gali būti. Riešas buvo sutinęs ir pamėlęs. Guodėsi, kaip jai dėl to skaudu. – Užburta guodžiančių Rebos akių Patė jautėsi tarsi eitų išpažinties. Todėl tik giliai atsikvėpė ir išpyškino: – Kai jie vakar ėjo iš biuro, ponas Stafordas perspėjo mane, kad grįš po valandos. O Natali Friz tik nusivaipė ir pataisė: „Po pusantros.“ O jis tikrai užsivertęs darbais. Ant stalo guli visa stirta dokumentų.

– Ar jis turi draugę? – švelniai pasidomėjo Reba.

– Ak, ne. Jau labai seniai išsiskyręs. Vedė vos baigęs teisės koledžą Kalifornijoje. Tuo metu mirė jo motina. Ant stalo laiko jos nuotrauką. Maniau, kad ir tėvas miręs, bet kai jis praėjusią savaitę pasirodė čia, ponas Stafordas labai supyko ir nuliūdo... – Glin nutilo.

Dieve, kad tik niekas neįeitų, meldė Reba. Tik neleisk jai nutilti.

– Gal tėvas metė motiną ir ponas Stafordas jam neatleido? – pakišo mintį Reba, taip tikėdamasi palaikyti pokalbį.

Ji matė, kad Patė Glin jaučiasi nesmagiai – gal suprato per daug papasakojusi.

Ta pati veido išraiška, kurią Reba jau regėjo bendraudama su Bernise Džois.

Tačiau Patė įveikė savo būgštavimus ir ant jauko užkibo.

– Ne, tarp jųdviejų kažkas įvyko. Ponas Stafordas tėvą kone išmetė iš kabineto. Jau dvejus metus jam dirbu, bet niekada negirdėjau jo kalbant pakeltu balsu, o ant tėvo jis rėkė – liepė jam sėstis į mašiną, grįžti į Prinstoną ir ten likti. Jis šaukė jam: „Tu manim netikėjai, tu atsisakei manęs, savo vienintelio sūnaus, o galėjai sumokėti už mano gynybą!“ Išeidamas jo tėvas verkė, galiu pasakyti, kad atrodė labai pasiligojęs, bet man jo gaila nebuvo. Tikriausiai jis bjauriai elgėsi su ponu Stafordu, kai šis buvo dar vaikas.

Patė Glin nutilo, atsikvėpė ir žvilgtelėjo į Rebą.

– Jūs tokia maloni, su jumis taip lengva kalbėti. Neturėčiau jums viso to pasakoti. Ir jūs

nepasakokite, gerai?

Reba atsistojo.

– O, dėl to nesijaudinkit, – nuramino ji. – Nebegaliu jo ilgiau laukti. Gal aš jam dėl susitikimo paskambinsiu. Buvo malonu susipažinti, Pate.

Ji stumtelėjo duris, išėjo laukan ir greitai nužingsniavo gatve. Dabar ji mažiausiai norėjo akis į akį susidurti su Vilu Stafordu. Jeigu jis pamatytų ją ir atpažintų, nėra abejonės, prispaustų savo plepę sekretorę ir išgautų, ką ši jai išklojo.

Rytojaus laikraščio pirmame puslapyje pasirodys liudininkės Bernisės Džois pasakojimas.

Poryt, šeštadienį, ji sutelks dėmesį į Natali Friz, į primuštą žmoną, kuri paguodos ieško Vilo Stafordo, vieno iš galimų įtariamųjų Martos Lorens ir Karlos Harper nužudymo bylose, glėbyje.

Sekmadienį, jeigu tik laikraščio tyrimo komanda pakankamai greitai pasikapstys purve, jos straipsnio centre turėtų atsidurti Vilas Stafordas – kodėl populiarus ir gražus Spring Leiko nekilnojamojo turto advokatas nesutaria su turtingu tėvu, pasirodo, šis atsisakė sumokėti už sūnaus gynybą teisme.

Savaime suprantama, tai tebuvo Rebos spėjimas. Ji nežinojo, ar jo tėvas turtingas, bet jis kilęs iš Prinstono, o ten kuriasi didesnių nei vidutinės pajamų gyventojai; be to, išspausdinus tai skambės įtikinamai.

64

Išėję iš Emilės Tomis Daganas su Pitu Volšu patraukė tiesiai pas daktarą Kleitoną Vilkoksą. Pokalbis su Vilkoksu buvo erzinantis, jis juos nuvylė.

Vilkoksas dėl šalikėlio laikėsi savo: jis pakišęs jį po žmonos rankine. Dar kartą paklaustas apie daktarę Lilijaną Maden, jis prisiminė, kad prieš kelerius metus sirgo depresija, todėl galėjęs pas ją ir konsultuotis. Ar pas kitą psichologę panašia pavarde.

– Kada tai įvyko, daktare Vilkoksai? – paklausė Tomis Daganas.

– Gana seniai. Negalėčiau tiksliai pasakyti.

– Prieš penkerius metus? Trejus?

– Tiksliai nepamenu.

– Nors apytikriai, daktare, – įsiterpė Pitas Volšas.

Policininkus per šį pokalbį džiugino tik tai, kad Vilkoksas jau arti ribos. Jo akys buvo įkritusios. Kalbėdamas jis tai sunerdavo rankas, tai vėl jas nuleisdavo. Kaktą nuolatos pylė prakaito lašai, nors jo darbo kambaryje buvo vėsu.

– Jis sutrikęs, – tarė Tomis Pitui.

Paskui ketvirtą valandą popiet beveik vienu metu įvyko du dalykai. Iš daktarės Maden kabineto jiems paskambino techninis policijos darbuotojas ir pranešė, kad daktaras Kleitonas Vilkoksas buvo psichologės pacientas.

– Jis lankėsi keturios savaitės po Martos Lorens dingimo ir praėjus trims savaitėms, kai dingo Karla Harper, – pakartojo Tomis Daganas, jo balse buvo girdėti ir skepticizmas, ir pagyvėjimas. – O jis teigia neprisimenąs! Šis vyrukas – didžiausias melagis.

– Jis tvirtino pas ją lankęsis dėl lengvos depresijos. Jeigu jis pasmaugė tas merginas, nenuostabu, kad jon puolė, – sarkastiškai pridūrė Pitas Volšas.

– Administratorė Džoana Hodžes vis dar neranda daktarės įrašų apie Vilkoksą, bet jeigu jai ir pavyktų, mums prireiks teismo leidimo jiems peržiūrėti. – Tomio Dagano lūpos susičiaupė į ploną, piktą liniją. – Kad ir kokių pastangų reikės, mes iki įrašų prisikasime.

Antras įvykis, kuris prilygo dangiškajai manai, buvo tyrėjo iš Ohajo skambutis.

– Susisiekiau su brokerių kontora, kuri tvarko Vilkokso akcijų portfelį. Vyrukas gali netekti darbo, jeigu kas sužinotų, bet jis žvilgtelėjo į Vilkokso bylą. Prieš dvylika metų, kai Vilkoksas išėjo į pensiją, užstatęs savo akcijas jis paėmė šimto tūkstančių dolerių paskolą. Čekį paprašė išrašyti jo vardu. Šiaip ar taip, čekis buvo išgrynintas An Arbore, Mičigano valstijoje, nauja banko sąskaita buvo atidaryta Džinos Filding vardu. Čekio apačioje kažkas užrašė: „Antikvarinis stalas ir komoda."

– Gal Džina Filding sąžininga antikvarinių baldų pardavėja? – paklausė Tomis.

Klausydamasis ir stebėdamas Tomio veidą nušvietusią šypseną, Pitas Volšas žinojo – geros naujienos.

– Tau patiks, Daganai. Džina Filding mokėsi Inoko koledže ir prieš pat Vilkokso atsistatydinimą staiga metė mokslus.

– Kur ji dabar?
– Ieškome. Ji persikėlė į Čikagą, ištekėjo, paskui išsiskyrė. Ryt poryt ją rasime.
Kai Tomis Daganas baigė pokalbį, jis pažvelgė į Pitą Volšą niūraus pasitenkinimo kupinu žvilgsniu.
– Regis, svarbiausią įkaltį jau turime, – tarė jis. – Rytoj aplankysime garsųjį Inoko koledžo rektorių. Nenustebčiau, jei mums dar nebaigus tyrimo jie nuplėštų lentelę su jo vardu nuo pastato, kurį pavadino jo garbei.

Penktadienis

kovo 30-oji

65

Šis rytas buvo vienas baisiausių. Kai mano tikslas jau artėjo prie tokios gražios pabaigos, turėjau priimti keletą labai radikalių ir labai pavojingų sprendimų.

Kiekvieną dieną perku laikraštį *The National Daily.* Reba Ašbi, klastinga šio leidinio žurnalistė, visą savaitę gyveno viešbutyje „Bangolaužis“, visur landžiojo ir rinko paskalas.

Šįryt supratau, kad jos pokalbiai su Bernise Džois gali mane pražudyti arba išgelbėti.

Ponia Džois jai prisipažino beveik prisiminusi, kas tą vakarą ištraukė šalikėlį iš po rankinės.

Jeigu ji būtų apie tai prasitarusi policininkams, jie būtų išpešę iš jos mano vardą. Tada jie būtų iškapstę kiekvieną mano gyvenimo smulkmeną. Jie nebūtų pasitenkinę mano nerišliu abejotinu pasakojimu, kur buvau ir ką veikiau, kai dingo Marta.

Jie būtų prisikasę iki tiesos, ir gyvenimui, kurį pasirinkau, būtų atėjęs galas.

Turiu rizikuoti. Atsisėdęs ant suolelio prie lentų tako netoli „Bangolaužio“ viešbučio, apsimečiau įdėmiai skaitąs laikraštį, o iš tiesų karštligiškai sukau galvą, kaip nepastebėtam ir neatpažintam prasmukti į viešbutį ir rasti ponios Džois kambarį. Po gobtuvu buvau užsimaukšlinęs žilų plaukų peruką, todėl vėliau mane būtų apibūdinę – su krintančiais ant kaktos žilais plaukais. Taip pat buvau užsidėjęs tamsius akinius nuo saulės.

Žinojau, ši maskuotė apgailėtina, taip pat supratau, kad jeigu policija apklaus ponią Džois, ji tikrai pasakys mano vardą.

Ir man pasisekė.

Diena buvo graži, saulėta, šilta.

Pusę aštuonių ryto ponia Džois išėjo iš viešbučio pasivaikščioti. Buvo viena, aš iš toli sekiau, o mano galva dirbo: kaip ją atskirti nuo rytinių vaikštinėtojų ir bėgikų minios. Laimė, patys ankstyviausieji jau buvo dingę, o tiems, kurie mėgo vaikščioti po pusryčių, dar buvo per anksti.

Praėjusi kelis kvartalus ponia Džois prisėdo ant suoliuko – šiek tiek atokiau tako, kad netrukdytų pėstiesiems, nuo jo į valias gali grožėtis vandenynu.

Puiki vieta mano tikslui!

Jau norėjau prieiti, bet ją pamatęs paplepėti sustojo daktaras Dermotas O’Herlis – niekada nepraleidžiąs rytinių pasivaikščiojimų pensininkas. Man pasisekė, jis pastovėjo vos kelias minutes, o paskui patraukė savo keliais. Mačiau, eidamas pro suoliuką, ant kurio sėdėjau, nekreipė nė mažiausio dėmesio.

Iš abiejų pusių artinosi žmonės, bet visi jie buvo ne arčiau kaip už gero kvartalo. Laikydamas surištą laidą tyliai prisėdau prie ponios Džois – mėgaudamasi ryto saule ji sėdėjo užsimerkusi.

Ji atsimerkė tik tada, kai pajuto, kad kažkas veržia jai gerklę: krūptelėjo, išsigandusi pasuko galvą, o kai dar stipriau užveržiau laidą, ji suprato, kas vyksta.

Ponia Džois mane pažino. Ji išsprogino akis.

Paskutiniai jos žodžiai prieš mirtį buvo šie:

– Aš klydau. Maniau, tai ne jūsų darbas.

66

– Praėjusią naktį tavo miegas į kūdikio nepanėšėjo, – tarė Džeinė Brovski priešais Martį ant stalo statydama garuojančios avižinės košės dubenį.

– Ir negalėčiau sakyti, kad būčiau miegojęs kaip kūdikis, – pritarė Brovskis. – Vis kažką sapnavau. Žinai, kaip būna: jautiesi bjauriai, bet atsibudęs nieko neprisimeni. Sapnai išsisklaidė. O bjaurumas liko.

– Tavo pasąmonė tau mėgina kažką pasakyti. Jei nors ką prisimintum, mėginčiau tau padėti sapną išanalizuoti.

Džeinė Brovski įpylė abiem kavos, atsisėdo prie stalo ir pradėjo tepti braškių džemą ant skrebučio.

– Ar psichologijos paskaitose mokotės analizuoti sapnus? – šyptelėjo Martis.

– Kalbame apie tai, kaip priversti sapnus dirbti mūsų naudai.

– Na, jei šiąnakt sapnuosiu, būtinai tave pažadinsiu ir papasakosiu – galėsi juos analizuoti.

– Pasidėk ant naktinio stalelio užrašų knygutę ir greitai brūkštelėk keletą detalių. Bet rašydamas nedek šviesos. – Džeinė surimtėjo. – Kas nors ne taip, Marti? Kas nors ypatinga ar tiesiog per daug nerviniesi dėl persekiotojo?

– Vakar prižiūrėjai vaiką, o aš anksti atsiguliau – neturėjau progos papasakoti. Mačiausi su Eriku Beiliu. – Martis papasakojo apie judviejų susitikimą ir netikėtai jam kilusį įtarimą, kad būtent Beilis ir yra persekiotojas.

– Atvirai kalbant, man atrodo, kad per toli griebi, – suabejojo Džeinė, – bet ar galima jį kaip nors patikrinti?

– Džeine, logiškai mąstant, praėjusio šeštadienio rytą jis niekaip negalėjo klausytis mišių Šventosios Kotrynos bažnyčioje, negalėjo sėdėti kitoje klauptų eilėje priešais Emilę. O jeigu būtų jį pastebėjusi?! Pati žinai, vyrui persirengti daug sunkiau nei moteriai.

Žvilgtelėjęs į laikrodį jis paskubomis baigė pusryčiauti.

– Jau lekiu. Nepersimokyk. Nenoriu būti kvailesnis. – Martis nutilo. – Ir nedrįsk tvirtinti, kad jau atsilikau, – pajuokavo jis ir pabučiavo jai į viršugalvį.

Vyrui persirengti daug sunkiau nei moteriai. Kaip ir sapnai, kurių negalėjo prisiminti, taip ir ši frazė visą dieną kirbėjo jo pasąmonėje.

Jis gavo Eriko autobusiuko registracijos numerį ir patikrino jį per elektroninę rinkliavos už kelius sistemą.

Sistema parodė, kad praėjusią savaitę automobilis tenuvažiavo trisdešimt mylių piečiau nuo Olbanio.

Mesk tai iš galvos, paliepė sau Martis, bet jam ramybės nedavė, kaip nuolat skaudamas dantis, įtarimas, kad tikrasis Emilės Greiham persekiotojas – Erikas Beilis.

67

Kai Emilė penktadienio rytą nubudo ir pažiūrėjo į laikrodį, nustebo pamačiusi, kad jau aštuonios penkiolika. Štai kaip atpalaiduoja pora taurių vyno, pamanė ji nusiklodama antklodę.

Po ilgo, gilaus be jokių sapnų miego jautėsi daug žvalesnė, tokia nebuvo jau visą savaitę. Ir vakaras buvo labai malonus, prisiminė ji atlikdama rytinį ritualą: išsivirė kavos, atsinešė jos į viršų, paskui prausdamasi ir rengdamasi ją vis gurkšnojo.

Vilas Stafordas – malonus vyriškis, pamanė atidariusi spintos duris, tada ėmė svarstyti, ką rengtis. Išsirinko baltus džinsus ir baltais bei raudonais langučiais išmargintus medvilninius marškinius ilgomis rankovėmis – nors seni, bet mėgstami drabužiai.

Praėjusį vakarą ji buvo pasipuošusi tamsiai mėlynu šilkiniu kostiumėliu su dailiomis klostytėmis ant rankovių ir rankogalių. Vilas Stafordas net kelis kartus jį pagyrė.

Jis atvažiavo beveik pusvalandžiu anksčiau. Kaip tik sagsčiausi švarką lipdama laiptais žemyn, prisiminė Emilė. Nei lūpų pasidažė, nei papuošalų išsirinko.

Paliko jį darbo kambaryje žiūrintį žinias ir labai džiaugėsi spėjusi prieš jam ateinant uždaryti valgomojo duris. Nenorėjo, kad spoksotų į jos kartoninį maketą.

Šį rytą, įlindusi į džinsus, apsivilkusi palaidinukę, apsiavusi sportukus, ji pamanė: keista, kad pirmas įspūdis apie žmogaus gyvenimą gali taip skirtis nuo to, koks jis yra iš tikrųjų.

Štai kad ir Vilas Stafordas, galvojo Emilė klodama lovą. Iš to, ką jis kalbėjo su ja tą dieną, kai buvo pasirašoma namo pirkimo sutartis, ji susidarė įspūdį, kad jo gyvenimas klostosi bemaž puikiai, kad negandos jį aplenkia.

Vakarieniaujant Vilas Stafordas šiek tiek papasakojo apie save, ir jai prieš akis iškilo visai kitoks paveikslas.

– Esu vienturtis, – prisipažino jis, – užaugau Prinstone. Su motina persikėliau į Denverį po tėvų skyrybų, kai man buvo dvylika. Regis, jau sakiau jums, kad iki to laiko kasmet atvažiuodavome į Spring Leiką dviejų savaičių atostogų, apsistodavome *Essex & Sussex* viešbutyje. Bet tai dar ne viskas, – atviravo jis. – Po metų tėvą paskyrė bendrovės vadovu ir išsiskyręs su motina jis vėl vedė – pirmą iš būsimų trijų žmonų. – Vilo akys iš liūdesio apsiblausė. – Mama visiškai palūžo. Taip niekada ir neatsigavo. Skyrybos sugniuždė jos dvasią. – Kiek padvejojęs Vilas pridūrė: – Emile, ketinu jums papasakoti tai, ko šiame miestelyje niekas net neįtaria. Ši istorija nėra labai graži.

Mėginau jį sustabdyti, prisiminė Emilė, bet jis nepasidavė. Papasakojo, kaip po mokslo metų baigimo vakarėlio išdūmė su draugu pasivažinėti automobiliu. Abudu išgėrė nemažai alaus. Įvyko avarija, automobilį sudaužė. Draugui, kuris vairavo automobilį, jau buvo aštuoniolika, todėl jis meldė, kad Vilas pasikeistų su juo vietomis. „Tau dar nėra nė šešiolikos, – tvirtino jis. – Jie tavęs pasigailės.“

– Emile, buvau toks įkaušęs, kad nesipriešinau. Tada dar nežinojau, kad tai nebuvo paprasta automobilio avarija. Kadangi buvau apdujęs, nė nežinojau, kad draugas partrenkė ir užmušė pėsčiąją – penkiolikos metų mergaitę. Kai mėginau policijai papasakoti, kas nutiko iš tiesų, ji nepatikėjo.

Draugas, stovėdamas ant liudytojų pakylos, melavo. Tik motina stojo už mane kaip siena. Ji žinojo, kad sakau tiesą. Tėvas nusiplovė rankas, todėl metus praleidau nepilnamečių kolonijoje.

Kai Stafordas pasakojo apie tuos laikus, jo veide atsispindėjo skausmas, prisiminė Emilė. Bet paskui gūžtelėjęs pečiais jis tarė:

– Štai taip. Mieste nėra nė vieno žmogaus, kuris žinotų tai, ką dabar papasakojau. Atsivėriau jums, nes ketinu po savaitės ar dviejų jus ir vėl pakviesti vakarienės. Todėl jei ši istorija jus nuliūdino, geriau iš karto sakykite. Dėl vieno dalyko esu tikras: apie tai jūs niekam neprasitarsite.

Patikino jį tikrai niekam nepasakosianti, taip pat patarė su pasiūlymu kiek palūkėti. Nenorėjo, jog Spring Leike ar kur kitur žmonės kalbėtų, kad su kuo nors užmezgė rimtus santykius.

Kai kitą kartą ims klostytis rimti santykiai, – jeigu kitas kartas iš viso bus, – pasistengs būti labai labai atsargi ir nepadaryti dar vienos klaidos.

Eidama į virtuvę Emilė nusišaipė: „Gerai, kad galiu nebebijoti įsimylėti taip, kaip įsimylėjau mokydamasi koledže. Ačiū Dievui, gyvenime taip nutinka tik kartą!“

Kaip ta meilė pakeitė mano gyvenimą, vis svarstė Emilė. Ištekėjus po mokslų iš karto teko keltis į Olbanį, nes Garis turėjo prisidėti prie šeimos verslo.

Jei nebūtų už jo ištekėjusi, būtų pradėjusi advokatės karjerą Manhatane. Bet jeigu nebūtų gyvenusi Olbanyje ir toje byloje gynusi Eriko, dabar neturėtų dešimties milijonų, kuriuos gavo pardavusi jo dovanotas akcijas.

O tada nebūčiau ir šiame name apsigyvenusi, pamanė sustojusi valgomajame pasiimti vieno iš Lorenso atneštų dienoraščių. Jį po vedybų rašė Džulija Gordon Lorens. Emilė netvėrė noru kuo greičiau jį perskaityti. Valgydama skrebučius ir užsigerdama greipfrutų sultimis atsivertė jį ir pradėjo skaityti.

Viename pirmųjų įrašų Džulija pasakojo: „Vargšė ponia Karter – ji akyse nyksta. Po Daglo netekties jau neatsigaus. Mes dažnai ją lankome, nunešame jai gėlių, kad linksmesnis būtų jos kambarys, ar saldainių, kad sužadintume apetitą, bet, regis, niekas nepadeda. Kalba tik apie Daglą. *Mano vienintelis sūnus,* – rauda ji, kai mėginame ją guosti. Mudvi su Lorenso mama graudenomės, kaip liūdnai susiklostė ponios Karter gyvenimas. Buvo apdovanota ypatingu grožiu, ir turtų jai netrūko. Bet Daglui gimus netrukus susirgo reumatu. Daug metų buvo silpna, o dabar visai neįgali – iš lovos nesikelia.

Lorenso mama mano, kad ilgą laiką, norėdami nuslopinti skausmą, gydytojai poniai Karter išrašydavo per dideles opiumo ištraukos dozes. Dabar ji kažkokia prislopinta, visai nesidomi gyvenimu, taigi jokios vilties, kad laikui bėgant šiek tiek nusiramintų. Vienintelis būdas nors kiek apmalšinti sielvartą – lieti ašaras.“

Pabaigusi įrašą Emilė užvertė dienoraštį ir nuėjo į valgomąjį. Ji prisiminė, kad tą dieną, kai dingo Madlina, ponia Karter irgi buvo namie. Tarkim, Daglas į traukinį nepavėlavo ir Madlina nubėgo per gatvę su juo pasisveikinti.

Jeigu Daglas su Madlina būtų susiginčiję, ar ponia Karter, gulinti kambaryje viršuje, apsvaigusi nuo raminamųjų, būtų supratusi, kad apačioje vyksta tragedija?

O gal Madlina nuo verandos patraukė per savo kiemą ir rado kaimynystėje sėdintį Alaną? Jis irgi buvo ją įsimylėjęs ir greičiausiai žinojo, kad pusbrolis ketina padovanoti jai sužadėtuvių žiedą. Gal jis prie jos lindo, svarstė Emilė, o paskui įniršo, kai Madlina jį atstūmė.

Abi prielaidos atrodė įdomios. Emilė buvo įsitikinusi, kad mirtis Madlinos tą popietę tykojo netoli namų ir kad pirštus prie tos tragedijos bus prikišęs arba Daglas, arba Alanas Karteriai.

Jeigu Daglas nekaltas, tada įtariamasis yra Alanas.

Jis arčiausiai jos ir gyveno. Pro jo namą turėjo praeiti ir Leticija, traukdama į paplūdimį. Dienoraštyje Džulija rašo su draugais nuolat lankiusi ligotą Daglo motiną. Ar Elena Svein lankė ponią Karter tą dieną, kai prapuolė? Atsakymą veikiausiai galima būtų rasti senuose policijos protokoluose.

Kai Emilė rūpestingai padėjo dienoraštį prie kitų vertingų Lorensų kolekcijos daiktų, galvon šovė mintis.

Ar tikrai Daglas nusižudė? O gal ir jis buvo nužudytas, kai ėmė įtarti tiesą?

68

Penktadienio rytą Bobą Frizą prižadino šaižiai ant naktinio staliuko skambantis telefonas. Praplėšęs akis čiupo jį. Kai atsiliepė, jo balsas buvo gergždžiantis, šiurkštus.

– Bobai, tai Konė. Vakar laukiau Natali atvažiuojant vakarienės. Ji taip ir nepaskambino, ir nepasirodė. Ar ji namie? Ar jai nieko nenutiko?

Bobas Frizas bandė susiimti. Jis gulėjo ant lovos. Natali, kaip pro miglą prisiminė jis. Mes buvome kartu restorane. Ji pasakė nenorinti priešpiečių ir bėgte išbėgo iš restorano.

– Bobai, kas darosi? – Konės balsas suirzo, nors jis pajuto dar kai ką. Jame girdėjo ir baimę.

Baimė? Turbūt Natali papasakojo Konei apie jų kivirčą. Gal ir apie sumuštą riešą išplepėjo?

Jis mėgino prisiversti galvoti. Natali sakė mane paliekanti. Išmovė namo susikrauti daiktų. Paskui ketino apsistoti pas Konę jos bute Niujorke. Ji ten taip ir nenuvažiavo?

Dabar jau rytas, ir Konė tvirtina, kad Natali turėjo atvažiuoti dar vakar vakare.

Beveik visą dieną buvau be sąmonės, pamanė Bobas Frizas.

Jis uždėjo delną ant garsiakalbio, atsikrenkštė ir atsakė:

– Kone, Natali mačiau vakar restorane per priešpiečius. Ji man pareiškė einanti namo susidėti daiktų ir važiuojanti pas tave į Niujorką. Nuo tada jos daugiau nemačiau.

– Ar ji susidėjo daiktus? Ar lagaminai jos kambaryje? O jos automobilis?

– Pala. – Bobas Frizas šiaip ne taip atsistojo ir suprato – sunkios pagirios.

Paprastai geriu mažai, pamanė. Kaip tai galėjo nutikti?

Jis nusipirko šį namą ir įsikėlė į jį tada, kai laukė skyrybų su Siuzana pabaigos. Natali energingai ėmėsi namą dekoruoti, net primygtinai prašė kai ką atnaujinti. Tada mažas kambariukas šalia jų miegamojo buvo paverstas dvejų durų drabužine. Jis atidarė duris. Viename drabužinės gale juosmens lygyje buvo įtaisyta lentyna, kad būtų patogu pakuoti daiktus. Ant lentynos praviras gulėjo didžiausias Natali lagaminas. Dirstelėjęs Bobas pamatė, kad jis nebaigtas krauti.

Baimindamasis, kad žmonos neras, Bobas nusliūkino į svečių kambarį – Natali prisipažino čia praleidusi aną naktį. Lova buvo paklota. Tada įkišo nosį į vonios kambarį – jos kosmetikos reikmenys tebestovėjo neliesti lentynėlėje.

Dar vieną dalyką turi patikrinti prieš grįždamas kalbėtis su Kone. Tekinas nubėgo laiptais žemyn į virtuvę ir pravėrė duris į garažą. Jos automobilis tebestovėjo.

Kur ji? – svarstė jis. Kas jai nutiko?

Akivaizdu, *kažkas* nutiko, jis buvo tikras.

Bet *kodėl* jis toks tikras?

Bobas miegamajame paėmė ragelį.

– Regis, Natali persigalvojo, Kone. Visi jos daiktai čia.

– Tai kur pati Natali?

– Klausyk, nežinau. Trečiadienio vakarą mes apsipykome. Ji miegojo svečių kambary. Kai vakar naktį vėlai grįžau – taip dažniausiai ir būna, nuėjau tiesiai į lovą. Jos net neieškojau. Buvau tikras,

kad ji nusiramino. Natali nesivargina ir neperspėja žmonių, kai staiga keičia planus.

Ausyje spragtelėjo – geriausia žmonos draugė padėjo ragelį.

Ji rengiasi skambinti į policiją, bloškė mintis, tarsi kas iš ginklo būtų šovęs tiesiai į tarpuakį. Ką jam daryti?

Elgtis įprastai, nusprendė jis. Nutraukęs lovos užklotą sumaigė antklodes, kelias minutes pagulėjo ant paklodžių – kad susidarytų įspūdis, jog čia miegojo.

Kur buvau nuo vakarykštės popietės? – klausinėjo savęs ir įsitempęs mėgino prisiminti. Ką veikė? Galva buvo tuščia kaip puodynė. Perbraukęs pirštais per smakrą pajuto šerius.

Išsimaudyti po dušu, svarstė jis. Nusiskusti. Apsirengti. O kai pasirodys policija, elgtis įprastai. Juodu su žmona kiek apsipyko. Vakar vakare grįžęs namie jos neieškojo. Akivaizdu – ji apsigalvojo ir į Niujorką neišvažiavo.

Kai po trisdešimties minučių į duris paskambino policininkas, Bobas Frizas jau buvo pasirengęs. Jis buvo ramus, bet pareigūnams aiškino, kad baiminasi.

Kai praėjusią savaitę tokie dalykai mieste dėjosi, jam labai neramu dėl žmonos. Jis nutaisė susirūpinusią išraišką ir pridūrė:

– Net nedrįstu galvoti, kad jai kas galėjo nutikti.

Net jo ausiai šis sakinys nuskambėjo neįtikimai.

69

Prieš išeidamas aštuntą į tarnybą, Pitas Volšas užsuko į parduotuvę nupirkti pieno. Žmonos prašymu paėmė ir *The National Daily* numerį. Laukdamas grąžos permetė akimis antraštę. Nepraėjus nė minutei jis jau skambino į Spring Leiko policijos nuovadą.

– Nusiųskite ką nors į viešbutį „Bangolaužis“, – įsakė jis. – Liepkite saugoti Bernisę Džois, pagyvenusią moteriškę, ji ten apsistojusi. Paaiškėjo, kad ji Lorens byloje gali būti liudytoja dėl šaliko vagystės. Jai gresia pavojus.

Pamiršęs pieną jis išbėgo į gatvę ir puolė prie savo automobilio. Važiuodamas į prokuroro biurą jis paskambino Tomiui Daganui, šis irgi jau buvo pakeliui į darbą.

Po dešimties minučių juodu sėdėjo mašinoje su ypatinga įranga ir lėkė į Spring Leiką.

Tomis Daganas paskambino į viešbučio registratūrą. Jam atsakė, kad ponia Džois išėjo pasivaikščioti į pajūrį lentų taku. Policija jos jau ieškanti.

Daktaras Dermotas O’Herlis nužingsniavo iki pašto, paskui nusprendė grįžti namo pajūrio taku. Jis nustebo pamatęs, kad Bernisė Džois vis dar tebesėdi ant suoliuko. Kiurksojo nugara į jį, todėl nematė jos veido. Nusprendė, kad greičiausiai užmigo. Bet pastebėjęs, kaip keistai galva nulinkusi ant krūtinės, paspartino žingsnį.

Jis apėjo suoliuką ir pažvelgė – jai aplink kaklą tvirtai buvo užveržtas laidas.

Pritūpęs priešais žiūrėjo į sustingusias akis, pravirą burną, kraujo dėmeles ant lūpų.

Bernisę Džois jis pažinojo daugiau nei penkiasdešimt metų – jau tada ji su Čarliu Džoisu, o jis pats su žmona Mere kiekvieną vasarą atvažiuodavo į Spring Leiką ir atsiveždavo vaikus.

– Ak, Bernise, vargšele, kas tai padarė? – sušnibždėjo jis.

Atitraukti žvilgsnį jį privertė taukšinčių batų garsas. Per lentų taką artyn skuodė Krisas Daulingas – ką tik miestelio policijos pajėgas sustiprinęs naujas policininkas.

– Pavėlavai, vaikine, – atsistojęs tarė Dermotas. – Ji mirusi jau kokią valandą.

70

Nors jai nieko nesakė, Patė žinojo, kad ponas Stafordas ant jos pyksta. Perskaitė tai iš jo akių, pajuto iš to, kaip penktadienio rytą jis įžengė į biurą ir praėjo pro jos stalą be jokios šypsenėlės burbtelėjęs pasisveikinimą.

Kai vakar po pietų grįžo į biurą, jam pranešė, kad buvo užsukusi panelė Ašbi.

– Panelė Ašbi?! Didžiausia paskalų nešiotoja iš to bulvarinio laikraščio? Tikiuosi, apie mane jai nieko nepripasakojai, Pate. Ta moteris *baisi*.

Visiškai nusiminusi Patė prisiminė kiekvieną žodį, kurį ištarė Ašbi.

– Aš tik sakiau, pone Stafordai, koks jūs puikus žmogus.

– Pate, kiekvienas tavo žodis bus persuktas ir iškreiptas. Padėsi man, jeigu atvirai prisipažinsi, ko jai pripliurpei. Pažadu ant tavęs nepykti, bet man reikia būti pasiruošusiam. Ar skaitai laikraštį *The National Daily*?

Ji prisipažino retkarčiais užmetanti akį.

– Na, jeigu būtum jį skaičiusi visą šią savaitę, būtum mačiusi, ką ta moteriškė iškrėtė daktarui Vilkoksui. Tą patį padarys ir man. Tai kokius klausimus ji tau uždavė ir ką į juos atsakei?

Patei buvo sunku susitelkti į dokumentus ant rašomojo stalo. Ji vos galėjo susilaikyti nebėgusi į pono Stafordo kabinetą, kad dar kartą atsiprašytų, kaip ji apgailestauja. Bet sąžinės graužatį nutraukė motinos skambutis.

– Pate, mieste įvyko dar viena žmogžudystė. Ant lentų tako rasta pasmaugta pagyvenusi moteriškė – Bernisė Džois, viena iš viešnių Lorensų vakarėlyje Martos dingimo išvakarėse. Ji prisipažino žurnalistei, kad galėtų atpažinti žmogų, pavogusį šaliką, kuriuo vėliau buvo pasmaugta Marta. Ta viską išspausdino ir dabar ponia Džois negyva. Ar gali tuo *patikėti*?

– Paskambinsiu tau vėliau, mama.

Patė padėjo ragelį, paskui kaip robotas nuslinko koridoriumi. Nė nepasibeldusi ji pravėrė Vilo Stafordo kabineto duris.

– Pone Stafordai, ponia Džois negyva. Žinau, buvote su ja pažįstamas. Ji žurnalistei sakė mačiusi, kas per pobūvį pavogė šaliką, o žurnalistė visa tai išspausdino. Pone Stafordai, esu tikra, kad nepasakojau jai nieko, kas galėtų kainuoti kam nors gyvybę.

Patės balsas pakilo, suvirpėjo ir ji apsipylė ašaromis.

– Aš taip bjauriai jaučiuosi.

Atsistojęs Vilas apėjo aplink stalą ir uždėjo rankas jai ant pečių.

– Viskas gerai, Pate. Žinoma, tu Ašbi nepasakojai nieko tokio, kas galėtų sukelti kieno nors mirtį. Na, tai apie ką mes kalbėjome? Tai kas nutiko poniai Džois?

Patė jautė šiltas, stiprias rankas ant pečių. Ji nusiramino ir persakė viską, ką jai pranešė motina.

– Man labai gaila, – tyliai prašneko Vilas. – Bernisė buvo maloni ir elegantiška ledi.

Mes jau kalbame kaip draugai, pamanė Patė. Norėdama pratęsti šią artimumo akimirką ji paklausė:

– Pone Stafordai, kaip manote, ar tai daktaro Vilkokso darbas – na, ponia Džois? Anot visų laikraščių, jo žmona tvirtina padavusi jam palaikyti šaliką.

– Nenustebčiau, jei dabar jį smarkiai klausinėja, – pagyvėjęs atsakė Vilas.

Patė išgirdo pakitusį toną. Artimumo valandėlė baigėsi. Metas grįžti prie darbo.

– Visus tuos laiškus pasirašyti parengsiu iki vidudienio, – pažadėjo ji. – Ar priešpiečių eisite?

– Ne. Gali užsakyti maisto į biurą mums abiem.

Ji pasinaudojo proga.

– Dar kiek luktelėsiu, gal kartais persigalvosite. Gali kaip anądien užsukti ponia Friz.

– Ponia Friz visam laikui išvyksta į Niujorką.

Patė Glin prie stalo grįžo švytėdama iš laimės.

Savo kabinete Vilas Stafordas kalbėjo su įdarbinimo agentūra, kuri prieš dvejus metus jam atsiuntė Patę.

– Dėl Dievo meilės, atsiųskite man kokią subrendusią, sveiko proto moteriškę, kuri nemala liežuviu ir neieško vyro, – meldė jis.

– Turime vieną kandidatę, ji tik rytą pas mus užsiregistravo, nes baigė darbus senojoje vietoje. Jos vardas Džoana Hodžes, ji dirbo pas psichologę, kuri praėjusią savaitę buvo nužudyta. Hodžes sumani darbuotoja. Malonus žmogus. Manau, jūs ja labai džiaugsitės, pone Stafordai.

– Atsiųskite man jos gyvenimo aprašymą. Paprastame voke. Užrašykite „Asmeniškai“.

– Su malonumu pasitarnausime.

Kai Vilas padėjo ragelį, Patė pranešė apie kitą skambutį. Skambino detektyvas Daganas – jis pageidavo kuo skubiau susitikti.

71

Ketvirtadienį po pietų, nenorėdama dar kartą susidurti su Bernise Džois, Reba Ašbi išsiregistravo iš „Bangolaužio“ ir persikraustė į Belmarą, vos už kelių mylių, į viešbutį „Priekrantė“. Neabejojo sulauksianti priešiškos reakcijos, kai penktadienio rytą spaudos kioskuose pasirodys laikraštis su pirmame puslapyje išspausdintu straipsniu apie Džois, bet kai per radiją išgirdo, kad moteris negyva, ji buvo sukrėsta iki širdies gelmių.

Vis dėlto suveikė savisaugos instinktas. Bernisė turėjo nueiti į policiją, ramino save Reba. Tai jos pačios kaltė. Dievas žino, keliems žmonėms, įskaitant ir mane, ji dar pasakojo mačiusi, kad kažkas paėmė šaliką. Juk paslaptį atskleidžia ne vienam asmeniui. Šiaip ar taip, jeigu žmonės negali nulaikyti liežuvio už dantų, neturėtų tikėtis, kad ir kiti tylės.

O gal ji paklausė net paties žudiko, ar jis neėmė šaliko apžiūrėti, gal vėliau jis padėjęs jį atgal? Ji buvo tokia naivi, kad tikrai galėjo taip pasielgti.

Vis dėlto Reba kaipmat paskambino Alvarui Martinesui Fontsui, laikraščio redaktoriui, reikėjo susitarti, kaip jie elgsis sulaukę aštrios policijos kritikos. Ji jam pasakė ketvirtadienį vakarieniavusi restorane *The Seasoner*, bet Bobo Frizo ten nemačiusi.

– Sumokėjau penkiasdešimt žaliųjų administratoriui, Alvarai, – pasakojo ji. – Tai pravėrė jam burną. Anot jo, Frizas jau senokai keistai elgiasi. Tas vyrukas mano, kad jį ištiko nervinė krizė ar kažkas panašaus. Vakar restorane pasirodė Natali Friz, bet ilgai neužsibuvo. Juodu su Natali prie stalo apsižodžiavo, net administratorius nugirdo, kaip ji sakėsi jo bijanti.

– Gali tikti temai apie namie mušamą žmoną.

– Ir dar kai kas. Padavėjas, kuris aptarnavo gretimą staliuką, girdėjo juos kalbant apie skyrybas. Šis vyrukas taip pat pasirengęs šnekėti, bet jis nori krūvos žaliųjų.

– Sumokėk ir parašyk straipsnį, – įsakė Alvaras.

– Šiandien mėginsiu pasimatyti su Natali Friz.

– Pasistenk ją prakalbinti. Juk Robertas Frizas Volstrite kadaise buvo svarbus žmogus. Net jeigu jis ir neprikišęs nagų prie žmogžudystės, jo vardas kuo puikiausiai tiks antraštei.

– Na, restoranų versle jis nėra svarbus žmogus. Maistas labai prastas. Interjeras – nejaukus, perkrautas. Patikėk manim. Jam niekada nepavyks pasiekti *Elaine’s of Monmouth County* lygio.

– Ir toliau taip darbuokis, Reba.

– Stengsiuosi. O kaip jums sekasi su Stafordu?

– Kol kas jokių rezultatų. Bet jeigu kokio purvo esama, iki jo prisikasime.

72

– Daugiau neleisime jam sėdėti užsidarius ir rengti spektaklių, – Tomis Daganas niūriai pratarė Pitui Volšui, kai juodu, apžiūrėję nusikaltimo vietą, patraukė prie mašinos. – Turime jį kaip nors iškrapštyti iš irštvos ar bent priversti iškišti ranką – ir kuo greičiau.

Bernisės Džois kūną išvežė. Baigę savo darbą kriminalistai taip pat krovėsi daiktus. Jų grupės vadovas Tomį perspėjo:

– Kadangi vėjas pučia nuo vandenyno, nėra nė mažiausios vilties, kad ką rasime. Mėginsime ieškoti pirštų atspaudų, bet visi žinome, kad žudikas dirbo su pirštinėmis. Juk jis profesionalas.

– Tai jau taip, – Tomis tarstelėjo Pitui lipdamas į mašiną.

Mintyse iškilo Bernisės Džois veidas – kaip ji atrodė prieš savaitę, kai jie apklausė ją Vilo Stafordo namuose.

Kai jis pasiteiravo, ar ji pastebėjo šalikėlį, ponia Džois mielai pasidalijo prisiminimais – jį ryšėjusi Reičelė Vilkoks. Tomis svarstė, ar tada ir prisiminė mačiusi, kaip kažkas jį paėmė? Nemanau, nutarė jis. Greičiausiai detales ji atkūrė vėliau.

Ji man sakėsi pirmadienį grįžtanti į Palm Bičą. Bet net jeigu ir būčiau žinojęs, kad lieka, man ir į galvą nebūtų šovusi mintis pasikalbėti su ja dar kartą.

Jis savim ir bjaurėjosi, ir pyko ant savęs. Žudikas perskaitė tą straipsnį laikraštyje ir išsigando, suvokė jis. Taip išsigando, kad net ryžosi vidury dienos atviroje vietoje nužudyti ponią Džois. Bet jeigu jis vis dar veikia pagal savo žaidimo taisykles, rytoj turėtų kristi dar viena auka, priminė sau Tomis. Šįkart žūti turėtų jauna moteris.

– Kur važiuojam? – paklausė Pitas.

– Stafordui skambinai?

– Taip. Sakė priimsiąs tuoj pat, kai tik atvažiuosime. Tvirtino visą dieną dirbsiąs biure.

– Pradėkime nuo jo. Pirmiau paskambink į nuovadą.

Štai tada jie sužinojo, kad dingo ir Natali Friz.

– Pamiršk Stafordą, – įsakė Tomis. – Vietos policininkai apklausia Frizą. Ir aš norėčiau dalyvauti toje apklausoje.

Susikūprinęs sėdynėje Tomis svarstė baisią galimybę – kas, jeigu žudikas maniakas kita auka pasirinko Natali Friz?

73

Nikas Todas paskambino Emilei tą pačią akimirką, kai išgirdo žinią apie Bernisės Džois mirtį.

– Emile, jūs pažinojote tą moterį? – paklausė jis.

– Ne.

– Kaip manote, ar ne to laikraštpalaikio straipsnis tapo jos mirties priežastimi?

– Neturiu supratimo. To straipsnio neskaičiau, bet spėju, kad jis siaubingas.

– Tai buvo mirties nuosprendis vargšei moteriškei. Štai dėl tokių dalykų man labai knieti kuo greičiau pereiti dirbti į JAV prokuratūrą.

– Kaip klostosi reikalai?

– Mėginu tirti situaciją. Pernai prieš juos laimėjau svarbią bylą. Tai man gali lygiai padėti, lygiai pakenkti.

Paskui jo balsas pasikeitė – sušvelnėjo.

– Vakar vakare jums skambinau, greičiausiai jūsų nebuvo namie.

– Taip, buvau išėjusi vakarieniauti. Jūs nepalikote žinutės.

– Ne. Nepalikau. Kaip juda jūsų projektas?

– Gal ir klystu, bet įžvelgiu bendrą visų tų mirčių braižą, ir tai šiurpu. Pamenate, pasakojau jums, kad Daglas Karteris, jaunas vyrukas, su kuriuo buvo susižadėjusi Madlina, nusižudė?

– Taip. Pasakojote.

– Nikai, šalia jo buvo rastas šautuvas. Madlinai dingus jis išgyveno siaubingą depresiją, bet jis buvo jaunas, išvaizdus, turėjo daug pinigų, jo laukė viliojanti karjera Volstrite. Dienoraščiuose ir kituose dokumentuose apie jį rašoma tik teigiamai, nėra jokių užuominų apie savižudybę. Ir dar viena aplinkybė. Jo motina buvo labai pasiligojusi, o jis, regis, buvo su ja labai artimas. Jis turėjo suprasti, kad jo mirtis ją visiškai pribaigtų. Tik pagalvokite – kaip jaustųsi jūsų motina, jeigu jums kas nors atsitiktų?

– Ji man niekada to neatleistų, – ironizavo Nikas. – O kaip jaustųsi jūsų motina, jeigu jums kas atsitiktų?

– Žinoma, ir jai nepatiktų.

– Tad kol abu – ir jūsų persekiotojas, ir žudikas maniakas, kurį mėginate nustatyti, – nesuimti, būkite maloni, sėdėkite namie užsirakinusi duris ir įsijungusi signalizaciją, ypač kai esate viena. Klausykite, man skambina, turiu atsiliepti. Pasimatysime sekmadienį, jeigu iki to laiko nesusiskambinsime.

Kodėl Nikas kalba lygiai tą patį, ką kužda ir mano proto balsas? – svarstė Emilė dėdama ragelį. Jau pusė dvyliktos. Pastarąsias pustrečios valandos ji praleido skaitinėdama senus policijos protokolus ir Lorensų dokumentus.

Dar ji paskambino tėvams į Čikagą, senelei į Olbanį ir visiems linksmai pasakojo, kaip jai patinka namas.

Tai grynų gryniausia tiesa ir nesvarbu, kiek visko nuo jų nuslėpė.

Džulija Gordon Lorens ilgus metus rašė dienoraštį. Prie jų prisėsdavo ne kasdien, vis dėlto atsiversdavo juos gana dažnai. Tikrai mėgaujuosi kiekvienu žodžiu, džiaugėsi Emilė, ir dar ilgai mėgausiuosi, jei Lorensai neskubės jų atsiimti. Bet dabar turiu juose rasti informacijos, kuri tiesiogiai sietų merginų dingimą su Daglo mirtimi.

Emilė suprato, kad jo mirties jau nebelaiko savižudybe, greičiau žiūri į Daglą kaip į dar vieną to paties žudiko auką.

Elena Svein pradingo 1896-ųjų kovo 31-ąją.

Na, žinoma, svarstė Emilė, juk Džulija turėtų apie tai rašyti. Pervertusi dienoraščius ji ištraukė tų metų sąsiuvinį.

Prieš pradėdama skaityti, ji norėjo dar kai ką patikrinti. Atidariusi duris iš darbo kambario į verandą išėjo ir pažiūrėjo per gatvę. Dokumentuose rado žinių, kad 1950 metais senasis Karterių namas sudegė, bet vėliau su meile atstatyta tiksli šimtmečio senumo Viktorijos laikų kopija. Visą namą juosė veranda.

Jei Madlina sėdėjo čia, o jai pamojo Daglas arba Alanas...

Emilė norėjo įsitikinti, kad vakar sukurtas scenarijus visai įmanomas.

Ji patraukė veranda aplink namą į kitą pusę ir laipteliais nulipo į kiemą. Darbininkai išlygino žemę, bet jos sportukai kaipmat aplipo purvu, kol žingsniavo prie buksmedžių, žyminčių jos valdos ribą.

Nuėjo prie tos vietos, kur buvo rasti dviejų aukų palaikai, ir pastovėjo. Per išsikerojusį bugienį plačiomis žemai nulinkusiomis šakomis iš namo niekas nebūtų matęs, jei Alanas Karteris čia būtų susitikęs su Madlina ir tyčia ar iš neatsargumo ją nužudęs. Madlinos sesers fortepijono garsai būtų užgožę bet kokius šūksnius.

Jeigu viskas būtent taip ir vyko, klausė savęs Emilė, kaip šios žmogžudystės siejasi su dabartimi?

Tada ji grįžo vidun, paėmė 1896 metų dienoraštį ir atsivertė įrašus po kovo 31 dienos.

1896 metų balandžio pirmąją Džulija prisipažįsta:

Kai rašau šias eilutes, man dreba rankos. Dingo Elena. Vakar ji užsuko aplankyti ponios Karter ir užnešė jai blanmanžė.

Ponia Karter policijai tvirtino, kad šis vizitas buvo malonus, bet labai trumpas. Elena atrodė susimąsčiusi, regis, net susijaudinusi. Ponia Karter ilsėjosi gulimajame krėsle prie lango savo miegamajame, todėl matė, kaip Elena išėjo iš namo, kirto Heiso aveniu ir patraukė namų link. Tai buvo paskutinis sykis, kai Eleną matė gyvą.

Vadinasi, ji praėjo pro Alano Karterio namą, svarstė Emilė.

Ji greitai pravertė kelis lapus, paskui sustojo. Po trijų mėnesių Džulija rašė:

Šįryt brangioji ponia Karter buvo pakviesta į dangiškuosius namus. Nors mes liūdime, vis dėlto jai tai buvo tikra palaima. Dabar ji išsivadavo iš skausmų, iš sielvarto ir galų gale vėl susitiks su mylimu sūnumi Daglu. Paskutinės jos gyvenimo dienos praėjo jai kliedint. Kartais jai vaidendavosi, kad kambaryje šalia jos stovi Daglas su Madlina. Ponas Karteris oriai ištvėrė sunkią žmonos ligą ir sūnaus netektį. Mes visi tikimės, kad jo laukia šviesesnė ateitis.

Kas žinoma apie jį – vyrą ir tėvą? Apie jį taip retai užsimenama. Kita vertus, akivaizdu, kad juodu su ponia Karter į pobūvius ir šventes nevaikščiojo. Jis buvo paminėtas vos kelis kartus, Emilė težino, kad jo vardas buvo Ričardas.

Emilė vartė dienoraštį ieškodama vietų, kur būtų minima Karterių pavardė. 1896 metų sąsiuvinyje

daug rašoma apie Eleną Svein, bet Emilė nė karto neužkliuvo nei už Ričardo, nei už Alano vardų.

Pirmasis 1897-ųjų įrašas buvo padarytas sausio 5 dieną.

Šiandien po pietų dalyvavome pono Ričardo Karterio ir Lavinijos Rouv vestuvėse. Iškilmės buvo labai kuklios, nereikia pamiršti, kad nuo velionės ponios Karter mirties dar nepraėjo nė metų. Bet ponui Karteriui laimės niekas nepavydi. Jis dar labai gražus nė penkiasdešimties neturintis vyras. Jis susipažino su Lavinija, kai ši viešėjo pas savo pusseserę ir mano gerą draugę Betę Dytrich. Lavinija labai patraukli mergina, santūri, subrendusi. Jai vos dvidešimt treji ir ji kone perpus jaunesnė už poną Karterį, bet mes matėme daug laimingų ir sėkmingų tokių santuokų.

Jie sako parduosią namą Heiso aveniu, nes jame patirta tiek daug skausmo, ir jau įsigijo mažesnį, bet labai gražų namuką Brimlio aveniu 20.

Brimlio aveniu 20, svarstė Emilė. Kodėl tas adresas toks girdėtas?

Ir staiga ji prisiminė. Ji ten lankėsi praėjusią savaitę!

Tame name gyvena daktaras Vilkoksas.

74

Kai Tomis Daganas su Pitu Volšu nuvažiavo į Frizų namus, rado Robertą Frizą labai susijaudinusį, sėdintį ant sofos svetainėje ir kalbantį su vietos policininkais.

– Mano žmona labai troško persikraustyti į Manhataną, mes tai jau planavome, – pasakojo jis. – Ką tik pardaviau restoraną, todėl ir šį namą netrukus parduosiu. Draugė jai buvo pasiūliusi apsistoti pas ją, Natali vakar ten ir ketino važiuoti. Nenumanau, kodėl ji persigalvojo. Natali impulsyvi moteris. Kiek man žinoma, ji įlipo į lėktuvą, skrendantį į Palm Bičą. Ji ten turi daugybę draugų.

– Gal galite pasakyti, ar trūksta kokių jos vasarinių drabužių? – paklausė policijos pareigūnas.

– Mano žmona apdarų turi daugiau nei Sabos karalienė. Esu matęs, kaip nusipirko kostiumėlį pamiršusi, kad lygiai toks pat jau kabo jos drabužinėje. Jeigu jau Natali nuspręs sėsti į Palm Bičo lėktuvą, tikrai nesuks galvos dėl skudurų. Kai ten nusigaus, jai pakaks su kredito kortele porą valandų pasišvaistyti Vorto aveniu.

Kuo daugiau Bobas Frizas kalbėjo, tuo labiau ir pats tikėjo ta prielaida. Juk visai neseniai Natali skundėsi dėl oro. Žvarbu. Šalta. Apsiniaukę. Niūru. Štai vos keli žodžiai, kuriais ji apibūdindavo tokį metų laiką.

– Ar jūs neprieštarausite, jeigu čia apsidairysime, pone Frizai?

– Prašom. Neturiu ko slėpti.

Tomis žinojo, kad Frizas matė, kaip juodu su Pitu Volšu įėjo į kambarį, bet netgi nesiteikė jų pažinti. Dabar Tomis užėmė vietą, iš kurios ką tik pakilo policijos pareigūnas.

– Pone Frizai, tikiuosi, atsimenate mane. Esame kelis kartus susitikę.

– Manau, kur kas daugiau nei kelis kartus, pone Daganai, – sarkastiškai atšovė Frizas.

Tomis linktelėjo.

– Visiška tiesa. Ar jūs šįryt bėgiojote, pone Frizai?

Ar bėgiojau? – pats savęs paklausė Bobas Frizas. Aš mūviu treningo kelnes. Kada jas apsimoviau? Vakar po pietų? Užvakar? Šįryt? Ar nusekiau Natali iš paskos, kai ji išėjo iš restorano? Ar mes dar kartą susibarėme?

Jis atsistojo.

– Pone Daganai, man jau įgriso jūsų kaltinamas tonas. Man jau seniai viskas įgriso, o jeigu būčiau tikslus, tai jau prieš ketverius su puse metų. Nesileisiu daugiau klausinėjamas nei jūsų, nei kieno kito. Ketinu tuojau pat skambinti draugams į Palm Bičą – gal kas matė mano žmoną, gal kurio jų namuose mano žmona dabar ir svečiuojasi. – Jis nutilo. – Bet pirmiausia, pone Daganai, vis dėlto paskambinsiu savo advokatui. Jei dar turėsite man klausimų, adresuokite jam.

75

Džoana Hodžes peržiūrinėjo bylas kompiuteryje ir sudarinėjo daktarės Maden pastarųjų penkerių metų pacientų sąrašą.

Jai į pagalbą buvo paskirtas techninis policijos darbuotojas. Dar du psichologai, abu daktarės Maden draugai, savo noru pasisiūlė padėti sutvarkyti konfidencialias pacientų korteles, kurios mėtėsi po visą kabinetą.

Tomis Daganas paprašė kaip įmanoma paspartinti šį procesą. Jeigu daktaro Kleitono Vilkokso kortelės vis dar neranda, samprotavo jis, galima daryti labai rimtą prielaidą, kad Vilkoksas ir yra žudikas.

Netrukus Džoana jau galėjo patvirtinti, kad daugiau nė vienas žmogus iš Dagano pateikto sąrašo daktarės Maden pacientas nebuvo.

– Bet galbūt kas nors įsiregistravo išgalvotu vardu, – perspėjo ją Tomis. – Mums reikia sužinoti, ar trūksta dar kokio paciento, įrašyto kompiuteryje, kortelės. Jeigu trūksta, mes tą žmogų tuojau pat patikrinsime.

Jie sudėjo korteles abėcėlės tvarka ant ilgų metalinių stalų daktarės Maden svetainėje. Nuo kai kurių segtuvų etiketės su pavardėmis buvo nukritusios arba nuplėštos, todėl jie iš anksto susitaikė su mintim, kad jų paieška nebus pati vaisingiausia.

– Darbas policijoje nuobodus, – šyptelėjęs Džoanai tarė techninis policijos darbuotojas.

– Matau.

Džoana labiausiai troško kuo greičiau viską baigti ir susirasti naują darbą. Ji jau skambino į įdarbinimo agentūrą. Keli daktarės Maden pažįstami psichologai užsiminė, kad norėtų pakalbėti su ja dėl darbo, bet Džoana troško viską keisti iš pagrindų. Jeigu ir toliau dirbtų čia, nuolat prisimintų tą šiurpų vaizdą – daktarė Maden sėdi krėsle, o jai aplink kaklą stipriai užveržtas laidas.

Pamačiusi pavardę ir Spring Leiko adresą ji susiraukė. Ji skaitė vardą, tačiau niekaip negalėjo prisiminti paties žmogaus, nors ir suprato negalinti pažinoti visų miestelio gyventojų. Tai galėjo būti vienas iš vakarinių pacientų: su daugeliu jų Džoana taip niekada ir nesusitiko.

Pala, pala, prisiminė ji.

Akies krašteliu mačiau jį sėdantį į mašiną, kai tą vakarą grįžau pasiimti akinių – buvau juos pamiršusi. Prisimenu jį, nes jis atrodė nusiminęs. Daktarė sakė, kad jis išėjo labai greitai. Ji padavė man šimto dolerių banknotą, kurį, pasak jos, jis numetęs ant stalo, atkūrė Džoana. Paklausiau, ar ji nenorėtų pateikti jam sąskaitos už visą seanso laiką, bet daktarė patarė kuo greičiau jį pamiršti.

Geriau tučtuojau paskambinsiu detektyvui Daganui ir pasakysiu šią pavardę, nusprendė ji ir pakėlė ragelį.

Daglas Karteris, Heiso aveniu 101, Spring Leikas.

76

Tomis Daganas su Pitu Volšu prokuroro kabinete pateikė trumpą ataskaitą apie Bernisės Džois žmogžudystę ir Natali Friz dingimą.

– Taigi jos vyras spėja, kad galbūt ji Palm Biče, be to, jis su mumis be advokato daugiau nekalbės, – apibendrino Tomis.

– Ar gali būti, kad ji tikrai nusitrenkė į Palm Bičą? – paklausė Osbornas.

– Tikriname oro linijas, ar kuria jų skrido. Mano galva, viena galimybė iš tūkstančio, – atsakė Tomis.

– Ar vyras pakvietė jus pasidairyti po namą?

– Namą apžiūrėjo Spring Leiko policininkai. Jokių kovos ar smurto žymių. Atrodo, ji dėjosi lagaminą, paskui nebaigusi išėjo.

– Kosmetika? Rankinė?

– Vyras tvirtina ją paskutinį kartą matęs vakar restorane, tada ji vilkėjo aukso spalvos odinį švarką, rudomis ir auksinėmis juostelėmis išmargintą palaidinukę, mūvėjo rudas vilnones kelnes, ant peties buvo pasikabinusi rudos spalvos rankinę. Namie nei auksinės spalvos švarko, nei rudos rankinės nematėme. Jis prisipažįsta, kad jie barėsi, kad užvakar ji miegojusi svečių miegamajame. Tai buvo trečiadienio naktis. O jų ir svečių miegamųjų vonios kambariuose stovi tiek kosmetikos ir kvepalų, kad jų pakaktų *Macy's* parduotuvei atidaryti.

– Greičiau jau firminei *Elizabeth Arden* parduotuvei, – pataisė Osbornas. – Turime palaukti ir pažiūrėti, gal ji dar pasirodys. Juk suaugęs žmogus, taigi turi teisę keliauti kur panorėjusi. Tai sakote, kad jos automobilis stovi garaže? Turbūt kas nors atvažiavo jos paimti. Ar čia nekvepia kokiu širdies draugu?

– Na, bent jau mes apie tokį negirdėjome. Kalbėjau su namų šeimininke, – įsiterpė Volšas. – Ji ateina tris kartus per savaitę po pietų. Ketvirtadieniais nesirodo.

Prokuroras pakėlė antakius.

– Ji ateina po pietų? Juk daugelis namų šeimininkių tvarkosi iš ryto.

– Ta moteris šiandien atvažiavo, kai jau rengėmės išeiti. Paaiškino, kad ponia Friz dažnai ilgai miega, todėl nenorinti, kad kas trukdytų birbindamas dulkių siurblį. Man susidarė įspūdis, kad tvarkytoja ne itin mėgsta Natali Friz.

– Na, tada nieko kita nelieka, kaip tik ir laukti, – tarė Osbornas. – Kas yra, Daganai? Atrodai nelaimingas.

– Mano nuojauta dėl Natali Friz nieko gera nežada, – kategoriškai tvirtino Tomis. – Vis svarstau, ar tik nebus kas dviem dienomis paankstinęs kovo trisdešimt pirmosios?

Ilgą laiką visi tylėjo. Galų gale Osbornas tylą nutraukė.

– Kodėl taip manai?

– Juk kuo puikiausiai atitinka reikalavimus. Jai trisdešimt ketveri, – na, ne dvidešimt ir ne dvidešimt vieni kaip Martai Lorens ir Karlai Harper, – bet ji graži moteris. – Daganas patraukė

pečiais. – Šiaip ar taip, mano nuojauta dėl Natali Friz labai bloga, be to, man nepatinka jos vyras. Frizo alibi, kur jis buvo, kai dingo Marta Lorens, labai netvirtas. Jis teigia vidiniame kieme kapstęsis gėlynuose.

Volšas linktelėjo.

– Jis dvidešimt vienus metus pragyveno name, kuriame buvo rasti Karlos Harper ir veikiausiai Leticijos Greg palaikai, – vardijo jis. – O dabar prapuolė žmona.

– Gal jau eikime į susitikimą su daktaru Vilkoksu, – pasiūlė Tomis Daganas. – Jis pasirodys trečią valandą.

– Ką apie jį surinkote? – pasidomėjo Osbornas.

Tomis, tebesėdėdamas ant kėdės, palinko į priekį, sugniaužė kumščius – poza bylojo, kad jis rūpestingai sveria žodžius.

– Na, jis pats norėjo ateiti. Daktaras žino to daryti neprivaląs. Kai jis pasirodys, pabrėšiu, kad gali bet kada pakilti ir išeiti, taip jausis laisviau. Neprivalome jam skaityti jo teisių. Atvirai kalbant, to ir nenorėčiau. Priešingu atveju jis gali atkakliai tylėti.

– Ką jam pateiksite? – klausinėjo Osbornas.

– Jis labai daug ką slepia, ir mums jokia paslaptis, kad meluoja. Mūsų rankose du koziriai.

Kleitonas Vilkoksas atvyko lygiai trečią. Daganas su Volšu palydėjo jį į nedidelį kvotų kambarėlį, kuriame tebuvo stalas ir kelios kėdės – jokių kitų baldų, ir pakvietė sėstis.

Jis nutraukė juos, kai tik detektyvai dar kartą perspėjo, kad jis nėra sulaikytas, kad gali bet kada išeiti.

Vilkokso akyse žybtelėjo linksma ugnelė ir jis tarė:

– Jūs greičiausiai svarstėte, perskaityti man mano teises ar ne, ir pagaliau nusprendėte, kad, pabrėžę mano laisvą valią, apsisaugosite, nenusižengsite įstatymui. – Pamatęs Volšo veido išraišką jis nusišypsojo. – Džentelmenai, regis, pamiršote, kad geriausius savo gyvenimo metus praleidau akademiniuose sluoksniuose. Jūs nė neįsivaizduojate, kiek diskusijų apie pilietines teises ir teismų sistemą išklausiau, keliuose tariamuose teismo posėdžiuose dalyvavau. Juk žinote: buvau koledžo rektorius.

Tokios įžangos Tomis Daganas tik ir laukė, todėl iš karto griebė jautį už ragų.

– Daktare Vilkoksai, jūsų tokia įspūdinga kvalifikacija, stebiuosi, kodėl išėjote į pensiją iš Inoko koledžo sulaukęs vos penkiasdešimt penkerių. Buvote ką tik pasirašęs sutartį dar penkeriems metams.

– Man šių pareigų eiti neleido sveikata. Patikėkite, mažos, bet prestižinės mokslo įstaigos rektoriaus vaidmuo reikalauja ne tik didelės energijos, bet ir laiko.

– Kuo konkrečiai skundėtės, daktare Vilkoksai?

– Rimti širdies negalavimai.

– Ar jūs tarėtės su savo gydytoju?

– O kaipgi kitaip.

– Ar jūs nuolat tikrinotės širdį?

– Pastaruoju metu mano sveikata pagerėjo. Išėjęs į pensiją beveik atsikračiau streso.

– Daktare, jūs neatsakėte į mano klausimą. Ar jūs reguliariai tikrinatės širdį?

– Į patikrinimus žiūriu pro pirštus. Beje, jaučiuosi puikiai.

– Kada pastarąjį kartą lankėtės pas gydytoją?

– Neprisimenu.

– Jūs neprisiminėte, ar kada lankėtės pas daktarę Maden. Ar vis dar tebetvirtinsite tą patį, o gal jau persigalvojote?

– Gal vieną ar du kartus ir lankiausi.

– Gal devynis ar dešimt, daktare. Mes turime jūsų kortelę.

Tomis rūpestingai surikiavo kvotos eigą. Nors ir matė, kad daktaras Vilkoksas jaudinasi, nenorėjo, kad jis pakilęs išeitų.

– Daktare, ar Džinos Filding vardas jums ką nors sako?

Vilkoksas išbalęs atsilošė ir mėgindamas laimėti laiko susiraukęs stebeilijo į lubas.

– Nesu tikras.

– Prieš dvylika metų, daktare, jai įteikėte šimto tūkstančių dolerių vertės čekį. Ant čekio užrašėte: „Antikvarinis stalas ir komoda." Gal tai kiek atgaivins jūsų atmintį?

– Antikvarinius baldus pirkau iš įvairių vietų.

– Na, panelė Filding buvo itin sumani. Tuo metu jai tebuvo dvidešimt metų, ji mokėsi Inoko koledže. Juk taip?

Stojo ilga pauzė. Kleitonas Vilkoksas įsmeigė akis į Tomį Daganą, paskui nukreipė žvilgsnį į Pitą Volšą.

– Jūs visiškai teisus. Prieš dvylika metų dvidešimtmetė Džina Filding buvo Inoko koledžo studentė. Labai patyrusi dvidešimtmetė, turėčiau pridurti. Ji dirbo rektorate, ir jaučiau didelį pasitenkinimą, kai ji rodė man dėmesį. Kartais ją aplankydavau jos bute. Abiejų šalių sutarimu netrukus užsimezgė santykiai, kurie, puikiai suprantu, buvo netinkami ir skandalingi. Ji buvo kilusi iš neturtingos šeimos, gavo stipendiją. Pradėjau jai duoti pinigų.

Vilkoksas ilgai žiūrėjo į stalą, tarsi jam būtų labai patikęs subraižytas stalviršis.

– Kai galiausiai grįžo sveikas protas ir aš atsitokėjau, pasakiau jai, kad mūsų santykiai turėtų baigtis. Pasiūliau pervesti ją dirbti į kitas pareigas, bet ji pagrasino iškelsianti ieškinį man ir visam koledžui už seksualinį priekabiavimą. Filding buvo pasirengusi melagingai prisiekti, kad grasinau jai atimti stipendiją, jeigu ji neturės su manim artimų santykių. Tylėjimo kaina buvo šimtas tūkstančių dolerių. – Jis vėl nutilo ir giliai atsikvėpė. – Aš jai sumokėjau. Taip pat atsistatydinau iš rektoriaus pareigų, nes ja nepasitikėjau: kas, jeigu sulaužytų žodį ir iškeltų bylą koledžui; sumečiau – žiniasklaida nekreiptų į tą istoriją tiek dėmesio, jeigu jau nebebūčiau rektorius.

– O kur Džina Filding dabar, daktare?

– Neturiu nė mažiausio supratimo, kur ji gyvena. Užtat man pranešta, kad rytoj atvažiuoja į Spring Leiką pasiimti dar vieno šimto tūkstančių dolerių. Matyt, ji skaitė bulvarinę spaudą ir pagrasino parduoti jai savo istoriją už didžiausią pasiūlytą kainą.

– Juk tai turto prievartavimas, daktare. Argi to nežinote?

– Įstatymus aš išstudijavęs.

– Ar ketinate jai mokėti?

– Ne, neketinu. Negaliu štai šitaip gyventi visą gyvenimą. Ruošiuosi jai pasakyti, kad nemokėsiu jai nė grašio, nors puikiai suprantu, kokie gali būti tokio sprendimo padariniai.

– Turto prievartavimas, daktare, labai rimtas nusikaltimas. Siūlyčiau jums savo pagalbą: mes jums parūpinsime garso įrašymo aparatūrą. Jeigu įrašytumėte, kaip panelė Filding reikalauja iš jūsų pinigų mainais už tylėjimą, galėtume pareikšti jai kaltinimus.

– Leiskite man pagalvoti.

Aš juo tikiu, galvojo Tomis, bet vis tiek jis dar neišsklaidė mano įtarimų. Tai dar kartą įrodo, kad

jam patinka jaunos moterys; be to, jo žmonos šalikas tapo nusikaltimo įrankiu. Ir jis neturi alibi tą rytą, kai prapuolė Marta Lorens.

– Daktare, kur jūs buvote šiandien rytą tarp septintos ir aštuntos valandos?

– Buvau išėjęs pasivaikščioti.

– Lentų taku?

– Ir juo taip pat. Tiesą sakant, pradėjau nuo lentų tako, o paskui apėjau aplink ežerą.

– Ar kartais ant lentų tako nesutikote ponios Džois?

– Ne, nesutikau. Labai nuliūdau išgirdęs apie jos šiurpią mirtį. Žiaurus nusikaltimas.

– Gal pastebėjote kokių pažįstamų, daktare?

– Tiesą sakant, nekreipiau dėmesio. Dabar jau galite suprasti, kokį sunkumą ant širdies nešiojausi. – Jis atsistojo. – Ar galiu eiti?

Tomis su Pitu linktelėjo, o Tomis atsistojęs dar priminė:

– Praneškite mums, ką nusprendėte dėl panelės Filding pokalbio įrašymo. Turiu jums dar kai ką pasakyti, daktare... mes negailėdami jėgų tiriame panelių Lorens, Harper, daktarės Maden ir ponios Džois mirties aplinkybes. Jūs, švelniai tariant, į mūsų klausimus atsakinėjate išsisukinėdamas. Todėl su jumis dar kalbėsimės.

Kleitonas Vilkoksas išėjo iš kambario nieko neatsakęs.

Volšas žvilgtelėjo į Tomį Daganą.

– Ką manai?

– Manau, jis nusprendė iškloti visą tiesą apie tą Filding, nes neturėjo kitos išeities. Ji iš tų moterų, kurios net gavusios už tylėjimą pinigų bėga į bulvarinius laikraščius. Na, o dėl visa kita... Regis, jis turi įprotį leistis į ilgus pasivaikščiojimus ir niekada nesutinka žmonių, kurie galėtų patvirtinti, kur jis buvo tą ar kitą valandą.

– Dar atrodo, jis mėgsta jaunas merginas, – pridūrė Volšas. – Įdomu, ar panašių istorijų buvo nutikę ir daugiau?

Kai juodu grįžo į Tomio kabinetą, jų laukė Džoanos Hodžes žinutė.

– Daglas Karteris! – sušuko Tomis. – To vyruko jau daugiau nei šimtas metų nėra tarp gyvųjų!

77

Erikas Beilis planavo važiuoti į Spring Leiką penktadienio vakarą, bet paskambinęs Emilei persigalvojo. Ji pasakė vakarieniausianti su viešbučio, kuriame apsistodavo tvarkydama namo pirkimo reikalus, savininke.

Erikas nusprendė, kad nėra prasmės gaišti laiko Spring Leike, jeigu nežinos, kur Emilė. Neverta važiuoti ir vėlų vakarą – tik akies krašteliu pamatytų ją grįžtančią į namus.

Jis nuvažiuos ten rytoj apie pietus. Pastatys autobusiuką kokioje įtarimo nekeliančioje vietoje. Oušeno aveniu pilna vietų, kur galima palikti automobilį, ir niekas nekreips dėmesio į tamsiai mėlyną seno modelio mašiną. Ji įsimaišys tarp kitų mašinų, – nuo vidutiniškų iki prabangių, – atvažiuojančių ir išvažiuojančių iš automobilių aikštelės netoli paplūdimio.

Supratęs, kad prieš akis visai tuščias, nuobodus vakaras, Erikas pajuto augantį nekantrumą. Jis tiek visko sugalvojo, tiek daug reikia nuveikti per tas ateinančias dienas. Artėjo bankrotas. Kitą savaitę bendrovės akcijos nuvertės iki makulatūros. Visas jo turtas bus parduotas. Per penkerius metus praradau viską, ką uždirbau, piktinosi jis.

Visas šis košmaras prasidėjo dėl Emilės Greiham. Akcijų vertė krito, kai ji pardavė savąsias. Į jo bendrovę ji neinvestavo nė cento, bet užsidirbo dešimt milijonų, ir tik dėl jo genialumo. O paskui dar atlaidžiai šypsodamasi atstūmė jo siūlomą meilę. Ji kuo puikiausiai susitvarkė savo gyvenimą.

Erikas suprato, kad netrukus nebepakaks jos tik gąsdinti.

Jis bus priverstas žengti dar vieną žingsnį.

Šeštadienis

kovo 31-oji

78

Nelaimės nuojauta pakibo virš miesto, pastarųjų dešimties dienų įvykiai jį sukrėtė.

– Kaip tai galėjo įvykti? – susitikę duonos parduotuvėje vienas kito klausinėjo patys ankstyviausi pirkėjai. – Jau kovo 31-oji. Kaip manote, ar šiandien kas nors atsitiks?

Prie šios slogios nuotaikos prisidėjo ir oras. Paskutinė kovo diena buvo lygiai tokia pat kaprizinga, koks buvo ir visas mėnuo. Kur dingo vakar plevenęs šiltas brizas ir saulėtas dangus? Dangų aptraukė sunkūs, pilki debesys. Nuo vandenyno pūtė žvarbus ir geliantis vėjas. Atrodė neįtikima, kad po kelių savaičių medžiai pasipuoš naujais lapais, žolė virs žaliu aksominiu kilimu, o žydintys krūmai ir vėl apguls šimtamečių namų pamatus.

Po malonaus vakaro su Kere Roberts Emilė praleido neramią naktį: sapnavo neaiškius sapnus – gal ne gąsdinančius, bet labai liūdnus. Po vieno tokio sapno ji prabudo apsiverkusi, nors niekaip negalėjo prisiminti, kas sukėlė tas ašaras.

Neklausk, kam skambina varpai – jie skambina tau.

Kodėl ši frazė atėjo į galvą? – svarstė patogiai ant pagalvės įsitaisiusi Emilė: dar nenorėjo pradėti naujos dienos. Dabar tik septynios, ir ji tikėjosi dar kiek pamiegoti.

Deja, tai pasirodė ne taip paprasta: galva nuo minčių net dūzgė. Kankino mintis, kad ji jau labai arti, kad jau beveik gali apčiuopti ryšį tarp praeities ir dabarties, kad jau gali susieti tas žmogžudystes. Vis dar vylėsi raktą į paslaptį pagaliau rasianti Džulijos Gordon Lorens dienoraščiuose.

Rašysena buvo daili, bet labai smulki, kartais voriška, todėl sunkiai įskaitoma. Daugelyje vietų rašalas jau buvo išblukęs, todėl kai kuriuos dienoraščio puslapius ji turėjo skaityti labai įdėmiai.

Kol Emilė buvo išėjusi vakarieniauti, jai skambino detektyvas Daganas: paliko jai žinutę, kad fotolaboratorija vėlai vakare padidins grupinę nuotrauką. Ji nekantravo kuo greičiau ją pamatyti.

Ta nuotrauka bus kaip ilgai lauktas susitikimas su žmonėmis, apie kuriuos jau tiek daug girdėjo, tikėjosi ji. Norėjo aiškiai matyti jų veidus.

Rytas buvo apsiniaukęs, kambaryje tvyrojo prieblanda. Emilė užsimerkė.

Kai ji vėl atsibudo, jau buvo pusė devynių. Šįkart jautėsi pailsėjusi, viskas atrodė daug linksmiau.

Tokia nuotaika ją lydėjo vos valandą. Atnešė paštą ir ji gavo paprastą voką su spausdintomis vaikiškomis raidėmis.

Jai užspaudė gerklę. Tokios pačios raidės buvo ir ant atsiųsto prieš kelias dienas atviruko, ant to, kuriame buvo nupieštas antkapis.

Virpančiais pirštais ji praplėšė voką ir ištraukė atviruką.

Nors ir įkištas į voką, atvirukas buvo adresuotas. Atvertusi jį pamatė dviejų antkapių piešinį. Ant vieno buvo užrašytas Natali Friz, ant kito – Elenos Svein vardas. Antkapiai stovėjo parkelio viduryje, visai netoli namo. Atviruko apačioje buvo užrašytas adresas: Sifordo aveniu 320.

Drebėdama it epušė – net du kartus klaidingai surinko numerį – Emilė paskambino Daganui.

79

Šeštadienį po pietų Martis Brovskis nuėjo į darbą tikėdamasis susitvarkyti stalą – vylėsi turėsiąs kelias ramias valandas. Tačiau po kelių minučių nusprendė – geriau jau būtų likęs namie. Martis niekaip negalėjo susikaupti. Visas dėmesys sukosi apie vieną vienintelį žmogų – Eriką Beilį.

Rytinio laikraščio finansų puslapyje buvo atvirai parašyta, kad Beilio bevielės kompiuterinės įrangos bendrovė bus priversta skelbti bankrotą, kad klaidinantys jos įkūrėjo pareiškimai apie naują produktą sukėlė nerimą Niujorko akcijų biržos direktoriui. Straipsnyje net buvo spėliojama, ar tik nebus Erikas Beilis patrauktas baudžiamojon atsakomybėn.

Jis taip gerai atitinka visus persekiotojo požymius, kad galėtų net žurnalams pozuoti, pamanė Brovskis. Dar kartą patikrino elektroninę mokesčių už kelius sistemą: nė vienas Beilio automobilis nevažiavo pietų kryptimi nuo Olbanio.

Daugiau jo vardu mašinų neįregistruota, neatrodo, kad būtų išsinuomojęs mašiną. Juk būtų rizikavęs palikti pėdsakus – tokiais atvejais reikia pildyti krūvas popierių.

O bendrovės automobilis?

Ši mintis šovė Brovskiui į galvą tuo metu, kai jau ketino viską mesti ir eiti namo. Jis nusprendė paprašyti, kad vyrukai patikrintų. Jeigu ką nors ras, galės paskambinti jam į namus.

Nors buvo dar viena galimybė – Beilio sekretorė. Kuo ji ten vardu? Martis Brovskis pakėlė akis į lubas, tarsi būtų tikėjęsis iš dangaus išgirsti atsakymą.

Luiza Koldvel – Martis staiga prisiminė jos vardą.

Beilio sekretorės numeris buvo įtrauktas į telefonų knygą. Buvo įjungtas atsakiklis. „Atsiprašau, dabar negaliu atsiliepti. Prašom palikti žinutę. Aš jums atskambinsiu.“

Tai ji yra ar jos nėra? – susierzinęs svarstė Martis, paskui prisistatęs paliko savo namų telefono numerį. Jei kas ir žino, ar Beilis turi dar automobilių, be tų dviejų, įregistruotų jo vardu, pagelbėti jam galėtų tik panelė Koldvel.

80

Jau trečią kartą per pastarąsias dvi dienas Spring Leiko namų savininkų valdas apjuosė juosta su užrašu NUSIKALTIMO VIETA.

Šis pastatas, vienas seniausių mieste, kadaise buvo gyvenamasis ūkininko namas; dar ir dabar išsaugotos paprastos devyniolikto amžiaus pradžios architektūros detalės.

Erdvi valda buvo iš dviejų sklypų. Namas su sodu buvo kairėje valdos pusėje, o iš dešinės plytėjo neliestas miškelis.

Štai čia, plataninių klevų paunksnėje, buvo rastas į storą plastiką įsuktas Natali Friz kūnas.

Vėlesni įvykiai vietos gyventojams kėlė *déjà-vu* jausmus. Aplink nusikaltimo vietą susispietė žiniasklaidos atstovai, atvažiavę dideliais autobusiukais su antenomis. Virš galvų ratus suko sraigtasparniai. Priešingai nei žurnalistai, gretimų namų gyventojai ramūs ir orūs stovėjo ant šaligatvio, užtvertame kelio ruože.

Sulaukę priblokštos Emilės skambučio, Tomis Daganas su Pitu Volšu iš karto sukėlė ant kojų Spring Leiko policiją ir persakė atviruko turinį.

Dar neprivažiavus Emilės namų, jiems buvo patvirtinta, kad atvirukas – ne pokštas. Skirtumas tik tas, kad šįkart palaikai net nebuvo palaidoti.

– Įdomu, kodėl jis jos neužkasė? – paklausė Pitas, kol jie stebėjo, kaip kriminalistai atlieka liūdną misiją: fotografuoja auką ir apieško nusikaltimo vietą.

Dar nespėjus Tomiui atsakyti, privažiavo operatyvinė mašina. Pro užpakalines dureles išlipo išbalęs, drebantis Bobas Frizas. Pamatęs Daganą jis iš karto atskubėjo prie jo.

– Ar tai Natali? – paklausė jis. – Ar tai mano žmona?

Daganas nieko neatsakė, tik linktelėjo galvą. Neketino rodyti nė mažiausios užuojautos vyrui, kuris galbūt paaiškės esąs žudikas.

Už kelių pėdų Reba Ašbi, pasislėpusi po tamsiais akiniais ir apsimuturiavusi šaliku, kuris dengė jos veidą, paskubomis keverzojo į sąsiuvinį: „Atgimęs žudikas maniakas pareikalavo trečios aukos.“

Šalimais Liusė Jang, Niujorko *Channel 7* reporterė, stovėjo veidu į kamerą ir tyliai į mikrofoną kalbėjo: „Klaiki devyniolikto amžiaus pabaigos nusikaltimų kopija; pareikalauta trečios, gal jau paskutinės aukos. Šiandien rastas trisdešimt ketverių metų Natali Friz kūnas; ji – restorano savininko ir buvusio Volstrito atsakingo darbuotojo Roberto Frizo žmona...“

Daganas su Volšu nusekė paskui katafalką, gabenantį Natali lavoną į teismo ekspertizės skyrių.

– Ji mirė prieš trisdešimt šešias, gal keturiasdešimt valandų, – pranešė jiems daktaras O’Brajenas. – Tiksliau galėsiu pasakyti padaręs skrodimą. Regis, mirties priežastis kaip ir kitų – pasmaugta. – Jis pažvelgė į Daganą. – Ar dabar ketinate kasti ir ieškoti ir 1896 metų kovo 31 dienos aukos palaikų?

Tomis linktelėjo.

– Kasinėsime. Greičiausiai ją ten ir rasime. Žudikas veikia pagal schemą ir kopijuoja 1891–1896 metų nusikaltimus.

– Kaip manote, kodėl jis nužudė ją nelaukdamas 31 dienos? – paklausė medicinos ekspertas. – Juk

tada laikas būtų sutapęs su ankstesnių aukų mirties datomis.

– Mano galva, jis tiesiog griebė ją pirmai progai pasitaikius, na, turiu omenyje sustiprintą apsaugą mieste, todėl nė nemanė rizikuoti kasdamas kapą. Gal jam tereikėjo, kad rastume ją šiandien, kovo 31-ąją? – svarstė Tomis.

– Yra dar vienas dalykas, kurio turėtumėte nepamiršti, – priminė jam daktaras O’Brajenas. – Natali Friz gerklė užveržta lygiai tokiu pat laidu kaip ir Bernisės Džois. Trečia atraiža šalikėlio, kuriuo buvo pasmaugtos Lorens ir Harper, vis dar nepanaudota.

– Jeigu taip, tas košmaras dar nesibaigė, – atsiduso Tomis.

81

Kai Emilė pakėlė ragelį, tikrai nenuliūdo išgirdusi Niko Todo balsą.

– Klausiausi radijo, – paaiškino jis.

– Kaip baisu, – pasiguodė Emilė. – Mačiau ją prieš kelias dienas pas Lorensus per gedulinguosius pietus.

– Kaip ji atrodė?

– Nepaprastai graži. Šalia tokių kitos moterys dažniausiai pasijunta turinčios tuoj pat lėkti pasigražinti.

– O koks ji buvo žmogus? – kamantinėjo jis.

– Būsiu nuoširdi. Tokios į drauges nesirinkčiau. Ji buvo atžari, ir to jos atžarumo niekaip negalėjai išvengti. Bet vis tiek neapsiprantu su mintim, kad dar aną savaitę sėdėjau su ja prie vieno stalo, o dabar ji nebegyva – nužudyta!

Nikas išgirdo Emilės balse skausmą. Jis sėdėjo savo bute Soho rajone; ketino pažiūrėti kokį filmą, paskui pavakarieniauti makaronų restoranėlyje Vilidže – mėgstamiausioje vietoje.

– Ką šįvakar veikiate? – jis stengėsi kalbėti įprastu balsu.

– Nieko ypatinga. Noriu baigti skaityti senuosius dienoraščius, kuriuos man paskolino, o paskui grįžti į dvidešimt pirmą amžių. Nuojauta sako, kad jau būtų pats laikas.

Vėliau Nikas klausė savęs, kodėl jis tada nepasisiūlė atvažiuoti pavakarieniauti. Užuot tai padaręs, jis tik patvirtino rytoj, sekmadienį, užsuksiąs jos pasiimti pusę pirmos vėlyvų priešpiečių.

Padėjęs ragelį Nikas suprato negalįs nustygti vietoje, todėl apie filmą negalėjo būti nė kalbos. Jis užkando, paskui paskambinęs į restoraną „Banglaužys“ užsakė staliuką ir sėdęs į mašiną septintą vakaro išvažiavo į Spring Leiką.

82

Martis buvo bebaigiąs vakarienę, kai namie suskambo telefonas. Eriko Beilio sekretorė Luiza Koldvel ką tik grįžo ir išklausė žinutę. Martis perėjo tiesiai prie reikalo.

– Panele Koldvel, turiu jūsų kai ko paklausti. Gal jūs žinote, ar Erikas Beilis važinėja dar kokiu automobiliu, išskyrus tuos du, kurie įregistruoti jo vardu?

– Na, nemanau. Dirbu pas jį nuo pat bendrovės įkūrimo ir niekada nesu jo mačiusi važinėjančio niekuo kitu, tik automobiliu su nudengiamuoju stogu arba autobusiuku. Jis kasmet perka tik naujausius modelius.

– Aišku. Gal kartais žinote, kokie pono Beilio šio savaitgalio planai? Ar jis niekur neišvažiavo?

– Rengėsi į Vermontą slidinėti. Jis dažnai ten važiuoja.

– Ačiū, panele Koldvel.

– Ar kas negerai, pone Brovski?

– Maniau, kažkas ne taip, bet, regis, klydau.

Martis vakare įsitaisė poilsio kambaryje priešais televizorių, bet po valandos suvokė ničnieko nematąs. Devintą valandą jis pašoko ir lėkdamas prie telefono šūktelėjo Džeinei:

– Kai ką sugalvojau.

Elektroninė mokesčių už kelius rinkimo sistema jo spėjimą patvirtino. Nė vienas iš Beilio automobilių per visą dieną niekur nepajudėjęs.

– Jis turi trečią mašiną, ja ir važinėja, – sumurmėjo Martis. – Jis *tikrai* ją turi.

Turbūt kur nors išėjo, svarstė jis ir vėl rinkdamas Luizos numerį. Juk šiandien šeštadienio vakaras, o ji – patraukli moteris, greičiausiai ne vien jo akimis.

Bet Luiza Koldvel pakėlė po pirmo signalo.

– Panele Koldvel, o gal yra koks įmonės automobilis, kuriuo gali važinėti Erikas Beilis?

Ji kiek pasvarstė.

– Mūsų bendrovė turi automobilių, jie išnuomoti mūsų vadovaujančių darbuotojų vardu. Visai neseniai daugelis jų išėjo iš darbo.

– O kur tie automobiliai, kuriais jie važinėjo?

– Keli tebestovi aikštelėje. Žinote, neįmanoma nutraukti tų nuomos sutarčių. Nors, manau, viskas įmanoma. Ponas Beilis gali kuriuo nors naudotis, nors man sunku suprasti, kam jam to reikėtų.

– Gal žinote pavardes tų žmonių, kurių vardu jie įregistruoti? Tai labai svarbu.

– Ar ponas Beilis turi kokių nemalonumų? Na, pastaruoju metu jis patiria didžiulį spaudimą. Nerimavau dėl jo.

– Kas jums kelia nerimą, jis kitaip elgiasi, panele Koldvel? – tyliai paklausė Martis. – Labai prašyčiau dabar pamiršti konfidencialumą. Tylėdama tikrai Erikui Beiliui nepadėsite.

Ji dvejojo.

– Įmonė ritasi žemyn, ir jis palūžo, – galiausiai ištarė ji. Jos balse buvo girdėti jaudulys. – Kartą užėjau pas jį į kabinetą, o jis verkė.

– Kai mačiausi su juo, jis atrodė gerai.

– Jis moka apsimetinėti.

– Ar kada girdėjote jį kalbant apie Emilę Greiham?

– Taip, tiesą sakant, vakar užsiminė. Kai jūs išėjote, jis atrodė prislėgtas. Dėl bendrovės žlugimo kaltino Emilę Greiham. Jis tvirtino, kad kai ji pardavė savo akcijas, ir kiti žmonės susinervinę pasekė jos pavyzdžiu.

– Juk tai netiesa. Kai ji pardavė savo akcijas, jos buvo penkiasdešimčia punktų pabrangusios.

– Atrodo, jis tai pamiršo.

– Panele Koldvel, negaliu laukti iki pirmadienio, kol gausiu registracijos numerį automobilio, kurį jis galbūt vairuoja. Turite man padėti.

Po pusvalandžio Martis Brovskis susitiko su Luiza Koldvel tamsiuose Beilio įmonės kabinetuose. Išjungusi signalizaciją ji užlipo į buhalteriją. Po kelių minučių ji jau turėjo ir išnuomotų automobilių registracijos numerius, ir sąrašą žmonių, kurių vardu jie buvo įregistruoti. Du automobiliai stovėjo aikštelėje. Trečią Martis patikrino per elektroninę sistemą. Septynioliktą valandą tas automobilis pastebėtas sukantis į 98 kelią Naujojo Džersio pusėn.

– Jis Spring Leike, – tvirtai pareiškė Martis ir tuojau pat paskambino kurorto policijai.

– Mes akių nenuleisime nuo jos namo, – pažadėjo budintis seržantas. – Mieste knibždėte knibžda žurnalistų, aplink šmirinėja smalsuoliai, bet pažadu jums – jeigu tas automobilis čia, mes jį rasime.

83

Emilė nuoširdžiai džiaugėsi girdėdama Marčio Brovskio balsą, bet netrukus, kai suprato, kodėl jis skambina, džiaugsmą pakeitė šokas.

– Tai neįmanoma! – pasibaisėjo ji.

– Deja, tai tiesa, – tvirtai atsakė Martis. – O dabar klausykite: vietos policija saugos namą.

– Kaip jie ketina jį saugoti?

– Važinės pro šalį kas penkiolika minučių. Jeigu paskambins Erikas ir prašys su juo pasimatyti, susitikimą atidėkite. Pasakykite jam, kad jums skauda galvą, todėl eisite anksti gulti. *Nieku gyvu neatidarykite jam durų*. Ir tegul signalizacija būna įjungta. Spring Leiko policija jau ieško Eriko Beilio. Jie žino, kokiu automobiliu jis atvažiavo. O dabar patikrinkite visas spynas!

– Gerai.

Padėjusi ragelį Emilė apėjo vieną po kito visus kambarius, patikrino į verandą išeinančias duris, paskui laukujes ir duris į vidinį kiemą. Tada ji paspaudė signalizacijos pultelyje mygtuką *Įjungta* ir stebėjo, kaip žalia lemputė užgęsta ir ima žybčioti raudona.

Erikas, galvojo ji. Draugas, bičiulis, jaunesnysis brolis. Jis čia lankėsi pirmadienį, sumontavo kameras, vaidino, kad labai dėl manęs nerimauja, o tuo metu...

Išdavystė. Veidmainiavimas. Montuodamas kameras turbūt šaipėsi iš manęs. Emilė prisiminė visas tas bemieges pastarųjų metų naktis, kai gulėdavo atsimerkusi, krūpčiodavo, nes buvo tikra, kad kažkas vaikšto po namus. Prisiminė ir visus tuos kartus, kai sunkiai susikaupdavo rengdamasi kliento gynybai, nes padaręs nuotrauką Erikas ją pastumdavo jai po durimis arba užkišdavo už priekinio automobilio stiklo valytuvo.

– Tikiuosi, kai tą beprotį sulaikys, jam bus pareikšti iš karto keli kaltinimai, – garsiai ištarė ji nė nenutuokdama, kad tą akimirką žiūri tiesiai į kamerą, o Erikas Beilis, pasistatęs savo autobusiuką už šešių kvartalų, stebi ją televizoriaus ekrane.

84

„Tik tavęs nebebus, kai man bus pateikti keli kaltinimai“, – garsiai replikavo Erikas.

Jį apėmė šokas, kai suprato esąs susektas: Martis Brovskis paskambino Emilei ir perspėjo, kad jis, Erikas, ir yra jos persekiotojas. Juk buvo toks atsargus. Jis spoksojo į dėžę, kurioje gulėjo moteriškas apsiaustas, suknelė ir perukas – tais apdarais persirengė šeštadienį eidamas į Šventosios Kotrynos bažnyčią; jis galvojo apie visus tuos triukus, kurių griebdavosi, kad tik galėtų prisiartinti prie Emilės ir nebūtų atpažintas.

O dabar policija jo jau ieško ir, be abejo, netrukus suims. Jį pasodins į kalėjimą. Jo bendrovė bankrutuos ir žlugs. Žmonės, kurie taip dosniai žarstė jam liaupses, puls ant jo kaip šunys.

Paskui jis vėl sutelkė dėmesį į ekraną, net pasilenkė į priekį, o kūnu perbėgo virpulys.

Emilė grįžo į valgomąjį, atsiklaupė ant kelių ir kuitėsi dėžėse, matyt, kažko ieškojo.

Viename iš ekranų Erikas pamatė, kaip pasisuko verandos durų rankena. Juk įjungė signalizaciją, pats mačiau, stebėjosi jis. Kažkas ją, matyt, sugadino.

Siluetas – slidinėjimo kaukė ir tamsus sportinis kostiumas – įslinko į darbo kambarį. Įsibrovėlis vogčia greitai užlindo už didžiulio krėslo, kuriame Emilė visada sėdėdavo, ir suklupo ant kelių. Erikas stebėjo, kaip kaukėtas vyras iš kišenės išsitraukė medžiagos atraižą, abiem rankomis suėmė už galų ir truktelėjo mėgindamas.

Emilė grįžo į darbo kambarį nešina knyga, įsitaisė krėsle ir pradėjo skaityti.

Įsibrovėlis nė nekrustelėjo.

Jis mėgaujasi akimirka, sušnibždėjo Erikas. Jis nenori, kad ši akimirka per greitai baigtųsi. Suprantu jį. Puikiai suprantu.

85

Šeštadienio vakarą, pusę devynių, Tomis Daganas su Pitu Volšu vis dar sėdėjo darbe. Bobas Frizas buvo nepalaužiamas: jis nesiteikė atsakyti į klausimus, ką veikė ketvirtadienio popietę ir vakarą, ir paskui, pasiskundęs skausmais krūtinėje, buvo nuvežtas ištirti į Monmuto ligoninę.

– Jis vilkina laiką, kol sukurps kokią istoriją, kuria galės prisidengti teisme, – tarė Tomis Pitui. – Reikalai gali klostytis dvejopai. Pirma, arba Frizas yra mūsų žudikas ir jis atsakingas už Martos Lorens, Karlos Harper, daktarės Maden, ponios Džois ir savo žmonos Natali mirtį. Antras variantas – jis galėjo nužudyti žmoną, bet tik ne kitas aukas. Tiesa, yra ir trečias variantas – galbūt jis iš viso nekaltas.

– Nerimauji, kad vis dar neradom trečios šaliko atraižos? – paklausė Pitas.

– Žinoma. Kaip manai, kodėl manęs neapleidžia pojūtis, kad Natali Friz mirtis tebuvo gudrybė? Gal taip žudikas mėgino mus apgauti, esą ratas jau užsidarė?

– Net jeigu Natali Friz žūtis yra vyro ir žmonos kivirčo padarinys, ji vis dėlto pateikta taip, kad būtų panaši į žudiko maniako darbą. Tokiu atveju įtariamuoju tampa Bobas Frizas, o maniakas čia niekuo dėtas.

– Vadinasi, Spring Leike gali atsirasti dar viena auka. Bet kas? Visai neseniai patikrinau dingusių asmenų skyriuje, jų sąraše nieko nėra. Paskambinsime ir rytoj. Jau vėlu, ir mes nelabai ką galime nuveikti, – tarė Tomis.

– Na, kai kas įvyko. Kol mes apžiūrinėjome nusikaltimo vietą, paskambino Vilkoksas ir sutiko, kad jį aprūpintume įrašymo įranga. Mes jau turime Džinos Filding įrašą, kuriame ji mėgina prievarta išgauti iš jo pinigų.

– Vadinasi, jo paslaptis poryt pasirodys *The National Daily* laikraštyje. Sakyčiau, kad sutikęs įpainioti čia ir Džiną Filding, jis mus šiek tiek aplenkė. Taip, iš dalies jis vertas užuojautos. Tačiau vis tiek juo netikiu. Jis vis dar įtariamasis.

Juodu jau ėjo pro duris, bet staiga Pitas Volšas prisiminė:

– Luktelėk. – Ir parodė į voką ant Tomio stalo. – Mes taip ir neužvežėme Emilei padidintos nuotraukos, kaip buvome žadėję.

– Paimk ją, užvešime rytoj iš pat ryto.

Kai Pitas ėmė nuotrauką, sučirškė telefonas. Skambino iš Spring Leiko policijos: jau žinoma, kas persekioja Emilę Greiham, be to, manoma, šiuo metu persekiotojas mieste.

Išgirdęs naujienas Tomis tarė:

– Gal vis dėlto užvežkime tą nuotrauką šiandien.

86

Mobilųjį telefoną Emilė nešiojosi kišenėje – nepaleidžia jo nuo tada, kai praėjusį sekmadienį po durimis buvo pakišta nuotrauka iš bažnyčios. Išsitraukė jį tikėdamasi, kad senelė neišjungė savojo taip anksti. Emilė skaitė jau paskutinį Džulijos Gordon Lorens dienoraštį, jai kilo klausimų, į kuriuos, tikėjosi, senelė galėtų padėti rasti atsakymą.

Ankstesniuose dienoraščiuose ji skaitė, kad Ričardo Karterio antroji žmona 1900 metais pagimdė mergaitę. Emilę labai sudomino su tuo įvykiu susijęs 1911 metų įrašas: Gavau žinių iš Lavinijos. Ji rašo, kad jaučiasi labai laiminga savo namuose Denveryje. Praėjus metams jos dukrytė atsigavo po tėvo netekties ir dabar tiesiog sužydėjo. Ir pati Lavinija prisipažįsta jaučianti didžiulį palengvėjimą. Tiesą sakant, paėmusi plunksną į rankas, ji buvo nepaprastai atvira: rašė, kad Daglas buvo labai šaltas žmogus, kad kartais ją labai gąsdino. Jo mirtis jai buvo tikras išsigelbėjimas iš santuokos, taip pat suteikė jos mergytei galimybę augti kur kas šiltesnėje ir palankesnėje aplinkoje.

Emilė nuleido ant kelių dienoraštį ir spragtelėjusi atidarė telefono dangtelį. Senelė paskubomis ištarė *klausau*; vadinasi, žiūri televizorių ir visai nesidžiaugia trukdoma.

– Senele, – tarė Emilė, – turiu tau kai ką paskaityti, nes pati niekaip nesuprantu.

– Gerai, brangioji.

Emilė papasakojo įrašo pradžią ir paskui perskaitė ištrauką.

– Kodėl ji vadina vyrą Daglu, jeigu jo vardas Ričardas?

– A, galiu tau paaiškinti. Jo vardas buvo Daglas Ričardas, ir tais laikais vyrus buvo įprasta vadinti antruoju vardu, jei pirmasis buvo toks pat kaip tėvo. Madlinos sužadėtinis iš tiesų buvo Daglas Ričardas III. Kaip supratau, jo tėvas buvo labai išvaizdus vyras.

– Taip, jis buvo gražus vyras, jo žmona buvo neįgali, bet turėjo daug pinigų. Senele, tu man labai padėjai. Žinau, kad žiūri televizorių, todėl nebetrukdysiu. Paskambinsiu tau rytoj.

Emilė išjungė telefoną.

– Žudikas visai ne jaunasis Daglas, – garsiai ištarė ji. – Ir ne jo pusbrolis Alanas Karteris. Žudikas – Daglo tėvas. O kai Daglas Ričardas II mirė, žmona su dukrele persikraustė į Denverį.

Denveris! Ir staiga ji suvokė tą ryšį.

– Juk Vilas Stafordas užaugo Denveryje! Jo motina *gyveno* Denveryje! – garsiai sušuko ji.

Emilė staiga pajuto, kaip virš jos pakibo šešėlis, ir ji sustingo iš siaubo, kai jis į ausį sušnibždėjo:

– Visiškai teisingai, Emile, – tarė Vilas Stafordas. – Aš užaugau Denveryje.

Nespėjusi nė pajudėti, Emilė pajuto, kaip rankas jai prispaudė prie šonų. Ji mėgino pašokti, bet krūtinę greitai užveržė virvė ir laikė ją prispaustą prie krėslo. Atsiklaupęs ant kelių Stafordas tiesiog žaibiškai surišo jai pėdas ir kojas.

Ji prisivertė nerėkti. Iš to nebūtų jokios naudos, svarstė ji, o jis gali užlipinti burną lipnia juosta. Kalbink jį, kuždėjo jai vidinis balsas. Priversk jį su tavimi kalbėti. Policija stebi namą. Gal jie paskambins į duris ir, nesulaukę atsakymo, įsilaušo.

Jis atsistojo. Nusitraukė nuo veido slidininko kaukę. Atsisegė striukės užtrauktuką. Išlipo iš

apdribusių slidininko kelnių.

Po šiais drabužiais jis vilkėjo dar vienus – Vilas Stafordas buvo pasipuošęs senamadiškais marškiniais aukšta apykakle, po ja pasirišęs kaspiną. Platūs tamsiai mėlyno pagal praėjusio amžiaus madą siūto švarko atlapai tik pabrėžė kietai iškrakmolytų marškinių baltumą. Plaukai buvo kažkaip keistai perskirti ir per vidurį glotniai sušukuoti. Jie atrodė tamsesni nei įprastai, net ir antakiai buvo juodesni.

Paskui Emilė nustebo pamačiusi, kad virš lūpų jis nusipaišęs ploną ūsiukų liniją.

– Gal galiu prisistatyti, panele Greiham? – prabilo jis šiek tiek oficialiai nusilenkęs. – Esu Daglas Ričardas Karteris.

Tik nepanikuok, raminosi Emilė. Jeigu pasiduosi panikai, viskas baigta. Kuo ilgiau pratempsi, tuo daugiau šansų, kad policija tave išvaduos.

– Man labai malonu su jumis susipažinti, – atsakė ji mėgindama nuslėpti siaubą, vos išspausdama žodžius pro išdžiūvusias lūpas.

– Jūs veikiausiai žinote, kad turėsite mirti. Kape jūsų jau laukia Elena Svein.

Net jo balsas kitoks, galvojo Emilė. Žodžiai tikslūs, juos kone kapoja. Skamba taip, lyg kalbėtų su nestipriu britišku akcentu. Įtikinėk jį, griežtai įsakė sau.

– Bet su Elena Svein guli Natali Friz, – šiaip ne taip išstenėjo ji. – Ratas užsidarė.

– Ne Natali turėjo gulėti prie Elenos. – Jo tonas buvo nekantrus. – Tik jūs. Elena palaidota prie ežero. Piešinys, kurį jums siunčiau ir kuriame Natali antkapis nupieštas šalia Elenos, turėjo jus suklaidinti. Joms nevalia gulėti kartu. Tai jūs netrukus miegosite šalia Elenos.

Ir pasilenkęs Stafordas paglostė Emilei skruostus.

– Jūs man primenate Madliną, – sušnibždėjo jis. – Jūs, jūsų grožis, jaunystė, jūsų gyvybingumas. Ar galite įsivaizduoti, kaip turėjau jaustis, kai mačiau jus per gatvę, kai regėjau sūnų šalia jūsų, kai žinojau, kad esu pasmerktas visą gyvenimą nugyventi su paliegusia moteriške, kurios grožis jau nuvytęs ir kurios vienintelis pranašumas – jos turtas.

– Bet jūs juk mylėjote sūnų ir norėjote, kad jis būtų laimingas.

– Aš negalėjau leisti, kad savo glėbyje jis laikytų tokią nepaprastą būtybę kaip Madlina, kol aš sėdžiu prie ligonės lovos.

Sumirgėjo pravažiuojančio policijos automobilio švyturėliai.

– Spring Leiko policija stengiasi iš paskutiniųjų, kad tik užtikrintų mūsų saugumą, – tarė Vilas Stafordas ir ištraukė iš kišenės sidabrinės spalvos audinį su blizgančiais karoliukais. – Kadangi jie ką tik šį namą patikrino, dar turime kelias minutes. Gal norėtumėte, kad dar ką paaiškinčiau?

87

Operatyvinis Spring Leiko policijos automobilis patruliavo Oušeno aveniu.

– Štai jis! – šūktelėjo policininkas Ripas, rodydamas į tamsiai mėlyną autobusiuką netoli lentų tako.

Policijos mašina sustojo už jo, ir jie pabarbeno į priekinį langą.

– Pro užpakalines duris sklinda šviesa, – tarė Filas. Jis pabeldė dar kartą – šįkart stipriau. – Policija, atidarykite! – įsakė jis.

Autobusiuke Erikas susižavėjęs spoksojo į televizoriaus ekraną ir nė nemanė nuo jo trauktis. Raktai gulėjo jo kišenėje. Ištraukęs juos jis tik paspaudė pultelį ir atrakino duris.

– Užeikit, – pakvietė jis. – Aš čia. Laukiau jūsų. Bet leiskite man baigti žiūrėti šį spektaklį.

Ripas su porininku pastūmė duris ir iš karto pamatė televizoriaus ekraną. Ką tas vyrukas daro? Tikras beprotis, galvojo Ripas, žvelgdamas į ekraną. Akimirką jis net pamanė, kad žiūri siaubo filmą.

– Jis ketina ją nužudyti, – paaiškino Erikas. – Tyliau, kalba su ja. Paklausykite, ką jis sakys.

Abu policininkai stovėjo sustingę: juos pribloškė tai, kas vyko prieš akis, ir pro garsiakalbį skambančio balso ramumas.

– Atgimęs dabartiniame gyvenime tenorėjau pakartoti praeitį. Supratau, kad Bernisė Džois yra grėsmė, kurią reikia pašalinti. Paskutiniai jos žodžiai buvo, kad ji klydo. Bernisė tarėsi mačiusi, kad kažkas kitas paėmė šaliką. Gaila. Ji neturėjo mirti.

– O kodėl Natali? – Emilė mėgino laimėti laiko.

– Labai apgailestauju dėl Natali. Tą vakarą pas Lorensus ji išėjo į verandą, kad surūkytų paskutinę cigaretę, ketino mesti. Iš to patogaus stebėjimo punkto ji galėjo matyti, kaip nešuosi šaliką į automobilį. Kai mums kartu pietaujant ji pradėjo ir vėl rūkyti, pajutau, kad jai grįžta prisiminimai. Ji tapo pavojinga. Negalėjau leisti jai gyventi. Tačiau nesijaudinkite. Jos mirtis buvo maloningai greita. Ir jums, Emile, ji bus lengva, pažadu.

Priblokštas policijos pareigūnas Ripas staiga suprato, kad netrukus pamatys, kaip žudomas žmogus.

– ...kai man buvo keturiolika, mudu su mama pirmą kartą atvažiavome į Spring Leiką. Jai ši kelionė kėlė sentimentalius prisiminimus. Ji taip niekada ir nenustojo mylėjusi mano tėvo. Mes praėjome pro namą, kuriame gimė jos motina, mano senelė.

– Dieve Visagali, juk tai Vilas Stafordas ir Emilė Greiham, – šūktelėjo Ripas. – Praėjusį sekmadienį buvau prie jos namo, kai po mišių jai po durimis pakišo nuotrauką. Lik čia su juo! – liepė antram policininkui, iššoko iš autobusiuko ir pasileido bėgti.

– ...moteris, kuri gyveno mano prosenelio name, pasikvietė mus į svečius. Man pasidarė nuobodu, todėl pradėjau raustis buvusios ratinės palėpėje. Ten ir radau tą seną dienoraštį. Na, matote, *turėjau* jį rasti, nes aš ir esu Daglas Ričardas Karteris. Aš grįžau į Spring Leiką.

Kad tik nepavėluočiau, meldėsi Filas Ripas šokdamas į policijos automobilį. Lėkdamas Heiso aveniu per radiją jis paprašė pagalbos.

88

Nikas Todas nusprendė, kad kirbančiai sąžinei nuraminti tik pravažiuos pro Emilės namą ir įsitikins, ar viduje ramu. Jis dar tik artinosi, o iš visų pusių jau lėkė policijos mašinos ir užkimšo įvažos keliuką.

Siaubingai išsigandęs Nikas sustojo už policijos automobilių ir iššoko lauk.

– Ar kas nutiko Emilei? – paklausė jis. Dieve, prašau, kad tik jai nieko nebūtų nutikę, tyliai meldėsi jis.

– Tikėkimės, kad jai nieko nenutiko, – trumpai atkirto Ripas. – Traukitės man iš kelio ir laikykitės atokiau.

Policija pravažiuos dar kartą pro šalį, tikino save Emilė. Bet jeigu jie nepastebėjo, kaip jis įsmuko vidun, kokia iš to nauda? Jis sugebėjo išsisukti nužudęs Martą, Karlą, Natali, ponią Džois, galbūt yra ir daugiau aukų. Dabar mano eilė. O Dieve, aš noriu gyventi!

– Papasakokite man apie dienoraščius, – paprašė ji. – Juk jūs turbūt viską kruopščiausiai užrašėte, tiesa? Veikiausiai nepamiršote nė vienos smulkmenos: kaip viskas vyko, kaip tuo metu jautėtės, kokia buvo merginų artimųjų reakcija?

– Žinoma. – Regis, jam patiko, kad ji viską suprato. – Emile, jūs, kaip moteris, esate labai protinga, bet jūsų protą riboja prigimtinis moters priešas – kilniadvasiškumas. Iš jūsų akių tiesiog liejosi užuojauta, kai klausėtės mano pasakojimo, kaip prisiėmiau draugo kaltę už sukeltą avariją. Tą istoriją jums papasakojau, nes mano sekretorė prisipažino per daug paatviravusi su bulvarinio laikraščio žurnaliste. Išsigandau – jeigu spaudoje būtų kas nors pasirodę, būtumėte tapusi budresnė.

– Kad ir ką jūs tada padarėte, dar buvote nepilnametis.

– Kad ir ką padariau? Aš sekiau savo prosenelio pavyzdžiu. Mėginau pasmaugti jauną merginą, bet man dar nebaigus misijos ji ėmė klykti. Todėl trejus metus, o ne vienus, kaip jums pasakojau, praleidau nepilnamečių kolonijoje.

– Jau laikas, Emile... laikas jums prisidėti prie žaviosios Madlinos, metas gultis ilsėtis su Elena.

Emilė spoksojo į apspurusią audinio atraižą.

Jis tiesiog mėgaujasi, galvojo ji. Priversk jį atsakinėti į tavo klausimus. Jis nori girtis.

– Kai būsiu su Elena, ar tai jau bus galas? – išspaudė ji.

Dabar jis stovėjo už nugaros, švelniai vyniodamas šaliką jai apie kaklą.

– Norėčiau, kad taip būtų, deja, yra dar viena nelaimėlė. Daktarės Maden sekretorė galėjo mane pastebėti, kai vieną vakarą lankiausi pas Maden. Ilgainiui ji gali mane prisiminti. Kaip ir Bernisė Džois su Natali Friz, ji kelia grėsmę.

Pasilenkęs į priekį jis perbraukė lūpomis jai per skruostą.

– Užveržęs kilpą aš pabučiavau Madliną, – sušnibždėjo jis.

Tomis Daganas su Pitu Volšu privažiavo prie Emilės namo tuo metu, kai policininkas Ripas bėgo

prie verandos, nuo jo neatsiliko kažkoks vyriškis.

Ripas greitai atraportavo, ką matęs Beilio autobusiuke per televizoriaus ekraną.

– Tik ne pro pagrindines. Veržiamės pro verandos duris iš dešinės, – šūktelėjo Daganas.

Juodu su Volšu nubėgo į kairę, jiems įkandin sekė Nikas. Pribėgę prie darbo kambario durų, trys vyrai žvilgtelėjo pro langą ir pamatė, kad šalikas jau veržia Emilei kaklą.

Tomis suprato, kad po kelių sekundžių gali būti per vėlu. Išsitraukęs pistoletą nusitaikė ir šovė tiesiai per stiklą.

Kulkos pakirstas Vilas Stafordas trūktelėjo, paskui susmuko ant grindų, gniaužday šaliko, atėmusio Martai Lorens ir Karlai Harper gyvybę, atraižą.

Sekmadienis

balandžio 1-oji

89

Sekmadienio rytą Tomis Daganas su Pitu Volšu prisidėjo prie Emilės ir Niko tylaus kampinio staliuko restorane „Bangolaužis“.

– Jūs neklydote, Emile, – tarė Tomis. – Buvo tiksli jo prosenelio darbų ataskaita. Be to, Stafordas turėjo žurnalą, kuriame su tokiu pat liguistu kaip prosenelio tikslumu aprašė savo darbus.

– Gavę kratos orderį apieškojome Stafordo namą. Aptikome ir jo proprosenelio, ir jo paties užrašus, – pasakojo Tomis Daganas. – Visą naktį juos skaičiau. Viskas vyko taip, kaip jūs ir spėjote. Daglo Karterio žmona būdavo beveik be sąmonės nuo opijaus ištraukos, kurią ji gėrė. Galbūt jis ir papildomai ją prigirdydavo. Dienoraštyje jis rašo, kad pasikvietė Madliną į savo namus neva dėl prasidėjusio žmonai priepuolio. Bet kai ją apkabinęs pradėjo bučiuoti, o ši pasipriešino, suprato, kad jam galas, jeigu ji viską papasakos.

– Man sunku suvokti, kad visa tai padarė Vilo Stafordo proprosenelis, – atsiduso Emilė.

Tai primena prisilietimą iš kapo. Vis dar esu išsigandusi, pagalvojo Emilė. Kažin ar kada nors jausiuosi saugi?

– Daglui Karteriui buvo beveik penkiasdešimt, kai jo antroji žmona Lavinija pagimdė dukrą, – pasakojo Daganas. – Ją pavadino Margarita. Daglui mirus 1910 metais, Lavinija su Margarita grįžo į Denverį. Margarita ištekėjo 1935-aisiais. O Margaritos duktė Margo buvo Vilo Stafordo motina.

– Stafordas sakė tą dienoraštį radęs atsitiktinai, kai juodu su motina viešėjo Spring Leike ir apžiūrinėjo namą, kuriame gyveno jos protėviai, – prisiminė Emilė.

– Taip, jis knaisiojosi pastate, kuriame buvo laikomos karietos, ir rado savo proprosenelio dienoraštį, – patvirtino Daganas.

– Regis, jau tada jis buvo apimtas puvinio, – įsiterpė Nikas. – Normalus vaikas būtų persigandęs ir parodęs tokį dienoraštį suaugusiesiems.

Klausydamasi šių kalbų Emilė jautėsi taip, tarsi vis dar gyventų nerealiame pasaulyje. Aišku, tą vakarą prieš vakarienę Vilas tyčia atvažiavo anksčiau, jis veikiausiai sugadino daviklį ant durų, kurios iš verandos vedė į jos darbo kambarį. Kelis raktus jis greičiausiai nusikabino tada, kai Kirnanai atidavė jam visą ryšulį prieš pasirašydami galutinius dokumentus.

Praėjusį vakarą, kai Stafordo kūną išvežė, o jos name darbą baigė kriminalistų komanda, Nikas liepė jai įsidėti daiktų nakčiai ir išsivežė į „Bangolaužį“, kuriame buvo užsisakęs kambarį.

– Ir vėl mano namas tapo nusikaltimo vieta, – liūdnai tarė ji.

– Daugiau tai nepasikartos, – patikino ją Nikas. – Dabar jau viskas baigta.

Tačiau net saugiame viešbutyje Emilė atsibudo trečią valandą nakties drebėdama, išsigandusi, jai dingojosi, kad koridoriuje girdi žingsnius. Bet žinojimo, jog kitame kambaryje miega Nikas, pakako, kad nusiramintų ir vėl panirtų į miegą.

– Ar iš tiesų Daglas Ričardas Karteris nužudė savo sūnų? – paklausė Emilė.

– Šiuo klausimu dienoraštyje jis kalba neaiškiai, – atsakė Daganas. – Rašo, kad Daglas turėjo ginklą, kad juodu grūmėsi. Kai ginklas iššovė, jis pasistengė sudaryti įspūdį, jog tai būta savižudybės.

Nenustebčiau sužinojęs, kad Daglas suprato, ką padarė tėvas, ir pasipriešino jam. Gal net toks niekšas negalėjo atvirai prisipažinti nužudęs sūnų. Kas žino?

– O kaip Leticija su Elena? – Emilė suvokė: jai reikia iki galo išsiaiškinti, koks jų likimas, kad paskui galėtų jas išmesti iš galvos.

– Leticija ėjo į paplūdimį, – pradėjo pasakoti Pitas Volšas. – Ji nešė poniai Karter sode priskintų gėlių puokštę, tuo metu namie buvo ir ponas Karteris. Ir vėl jo puolimas buvo atremtas, ir vėl jis nužudė jauną merginą.

Tomis Daganas palingavo galvą.

– To dienoraščio skaitymas – makabriškas dalykas. Elena Svein lankė ponią Karter, pradėjo ją nekaltai kamantinėti, nes merginai buvo kilę įtarimų, kad Karteris yra kaltas dėl dviejų jos draugių dingimo. Tą dieną ji taip ir neišėjo iš to namo, bet, turint galvoje apdujusios Karterio žmonos būseną, greičiausiai buvo nesunku tą vargšelę įtikinti, kad ji iš tiesų matė Eleną išeinančią.

Daganas susiraukė.

– Jis labai tiksliai aprašė, kur palaidojo Eleną. Pasistengsime rasti jos palaikus ir perlaidoti šeimos kape. Ji žuvo mėgindama sužinoti, kas nutiko jos draugei Leticijai. Tai labai prasminga, nes ir kapinėse šių dviejų šeimų kapvietės yra greta.

– Tai *aš* turėjau būti palaidota šalia Elenos, – sudrebėjo Emilė. – Toks buvo jo planas.

Ji pajuto, kaip Nikas apglėbė ją per pečius. Šįryt jis pasibeldė į jos miegamojo duris su puodeliu kavos rankose.

– Esu ankstyvas paukštis, – paaiškino jis. – Štai šito jūs tikrai pasigesite mūsų biure, nes jeigu aš gausiu naują darbą, o to tikiuosi, persikelsiu dirbti į miesto centrą. Jau kviečiau tėtį suvalgyti kartu su manim priešpiečių Teisingumo rūmų valgykloje. Ir jūs ateikite. Būtų dar geriau, jeigu ateitumėte be jo.

Ateisiu, galvojo ji. Būtinai ateisiu.

Pitas Volšas ką tik baigė valgyti dvigubą plaktos kiaušinienės su dešrelėmis ir kumpiu porciją.

– Jūsų darbo kambarį baigia valyti, Emile. Manau, nuo šiol tuose namuose gyvensite ramiai.

Tomis Daganas pusryčių užsisakė tik apelsinų sulčių, juodos kavos ir bananą.

– Jau turiu bėgti, – atsiprašė jis. – Mano žmona Siuzė turi man numačiusi krūvą darbų. Ji grasino, kad pirmą šiltą savaitgalį turėsiu iškuopti garažą. Tas savaitgalis jau kieme.

– Kol dar neišėjote, – greitai sustabdė jį Emilė, – koks daktaro Vilkokso ir Bobo Frizo likimas?

– Manau, daktarui Vilkoksui tikrai palengvėjo. Jo romanas su studente iškilo į viešumą. Visuose šiandienos laikraščiuose pamatysite jos nuotrauką. Jis elgėsi neleistinai, įsitraukdamas į intymius santykius su koledžo, kuriame dirbo rektoriumi, studente, bet vos pažiūrėjęs į jos nuotrauką supranti, kad ne jis suviliojo jauną, nekaltą mergelę, veikiau priešingai.

– O kokia jo žmonos reakcija?

– Manau, toks viešas pažeminimas taps jų santuokos pabaiga. Ji žinojo, kodėl jis taip staiga pasitraukė iš koledžo rektoriaus posto. Niekaip būtų negalėjęs to nuo jos nuslėpti, manau, ji nuolat jam dėl to priekaištavo. Tiesą sakant, mano galva, daktaras jaučia visapusišką palengvėjimą. Jis man prisipažino, kad jo romanas velnioniškai geras. Kas žino? Gal šis vyrukas pradės visai naują gyvenimą?

Tomis jau stūmė savo kėdę.

– O dėl Frizo, jis gali padėkoti Natali, kad turi alibi. Mat ji pakišo jam raštelį, kurį rado jo kišenėje; ten buvo kažkokios Pegės telefono numeris, toji prašė jai paskambinti. Mūsų vyrukai tą

numerį patikrino. Nors Frizas tvirtina nieko neprisimenąs, akivaizdu, per savo atminties netekimo priepuolius laiko veltui negaišo. Pegė gana miela. Turėdami Pegės liudijimą ir Vilo Stafordo dienoraštį, Bobo Frizo daugiau nebeįtariame.

– Na, ir paskutinė žinia. Stafordas užkalbino Martą, kai ši išsuko nuo lentų tako. Privažiavo prie jos ir pasiskundė jaučiąs skausmą krūtinėje. Paprašė, kad ji parvairuotų jo mašiną namo. Ji pažinojo jį, žinoma, užkibo ant kabliuko. Jis privertė ir Karlą įsėsti į jo automobilį, kai išsiregistravusi iš viešbučio *Warren* ėjo prie savo mašinos. Paskui jis grįžo ir jos mašiną nuvarė. Sumanus vaikinas, tiesa?

Jie pasisuko eiti.

– Skaniai jums papusryčiauti. Mes jau keliaujame.

Kai juodu išėjo, Emilė ilgai tylėjo.

– Nikai, vakar vakare Tomis Daganas atėjo į mano namus, nes norėjo perduoti padidintą fotografiją. Šįryt ją ištyrinėjau.

– Ir ką pamatėte?

– Policijos laboratorija padarė fantastišką darbą: jie ir padidino, ir paryškino fotografiją. Dabar veidai matyti aiškiai, galiu juos sulyginti su vardais, kurie užrašyti ant originalios nuotraukos nugarėlės. Madlina, Leticija, Elena, Filisė, Džulija. Paskui vyrai. Džordžas, Edgaras, jaunasis Daglas, Henris ir net Daglas Karteris vyresnysis, arba Vilas Stafordas, kaip jį pažįstame mūsų laikais.

– Emile, juk netvirtinsite, jog tikrai tikite, kad jis persikūnijo, – nusistebėjo Nikas.

Ji žiūrėjo jam tiesiai į akis – tame žvilgsnyje regėjai prašymą ją suprasti.

– Nikai, Vilas Stafordas yra tikra savo senelio kopija, be to...

– Kas, Emile?

– Šią nuotrauką radau tarp Lorensų šeimos relikvijų. Tik viena galimybė iš milijono, kad Vilas ją yra kada nors matęs.

Jo rankos, tvirtos, raminamos, gulėjo ant josios.

– Nikai, – sušnibždėjo Emilė, – toje nuotraukoje Daglas Karteris vyresnysis kažką laiko. Pasirodo, tai moteriškas šalikas su blizgančiais karoliukais.

Padėka

Metas dar kartą nuoširdžiai padėkoti visiems, kurie labai prisidėjo prie šios knygos.

Esu be galo dėkinga savo ilgamečiam redaktoriui Michaelui Kordai. Sunku patikėti, kad nuo tos akimirkos, kai mudu pirmą kartą suglaudėme galvas virš romano „Kur vaikai?“, prabėgo jau dvidešimt šešeri metai. Su juo, o pastaruosius dešimt metų ir su jo kolega, vyresniuoju redaktoriumi Chucku Adamsu, dirbti palaima. Jie puikūs draugai ir patarėjai.

Lisl Cade yra ir mano leidėja, ir mano dešinioji ranka – daugelyje nesuskaičiuojamų reikalų ji padrąsinanti, nuovoki pagalbininkė. Myliu tave, Lisl.

Dėkoju ir savo agentams Eugene’ui Winickui ir Samui Pinkusui. Jie – tikri draugai.

Dar kartą įspūdingoje kelionėje mane lydėjo techninio redagavimo direktoriaus pavaduotoja Gypsy da Silva. Labai tau ačiū, Gypsy.

Už kruopštų darbą nuoširdžiai dėkoju techninei redaktorei Carol Catt, skenuotojui Michaelui Mitchellui ir korektoriui Steve’ui Friedemanui.

Johnas Kaye, Monmuto apygardos prokuroras, buvo toks malonus, kad man kuriant romaną atsakė į klausimus apie prokuratūros vaidmenį. Esu labai dėkinga; jeigu ką nors ne taip supratau, prisiimu kaltę.

Atsargos seržantas Stevenas Marronas ir detektyvas Richardas Murphy iš Niujorko policijos departamento, Niujorko apygardos prokuratūros, nuolat mane konsultavo, kaip pareigūnai gyvenime reaguoja į situacijas, aprašytas šiuose puslapiuose. Jiems taip pat esu dėkinga už pagalbą.

Kaip visada dėkoju ir laiminu savo asistentes Agnes Newton ir Nadine Petry, taip pat pirmąją rankraščio skaitytoją savo mošą Irene Clark.

Draugė ir rašytoja Judith Kelman visada buvo pasirengusi atsakyti, kai tik man iškildavo koks sudėtingas klausimas. Ji profesionali paieškos ekspertė ir nuostabi draugė.

Mano dukra – kolegė rašytoja Carol Higgins Clark, kaip ir aš, patiria nemažai kančių kurdama savuosius kūrinius. Šį kartą ėjome savais keliais, nors visai šalia, ir, kaip visada, sugebėjome glaudžiai bendrauti.

Skaičiau specialistų knygų apie reinkarnaciją ir regresiją. Su dėkingumu pasisėmiau žinių iš šių autorių: medicinos mokslų daktaro Roberto G. Jarmono, Iano Stevensono ir Karliso Osisio.

Baigdama noriu padėkoti savo nuostabiam vyrui Johnui, mūsų puikiai jungtinei šeimai, vaikams ir anūkams, kurie išvardyti romano dedikacijoje.

Dar noriu padėkoti skaitytojams, – esamiems ir būsimiems, – kad pasirinko šią knygą. Labai tikiuosi, kad romanas jiems patiks.

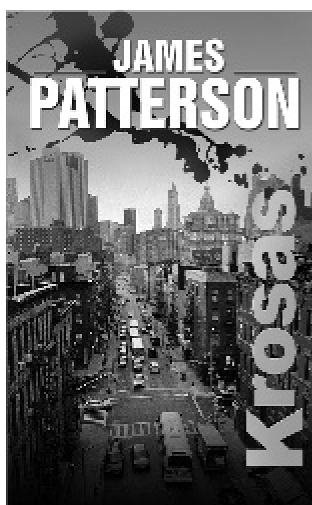
[1] Viljamas Šekspyras. „Hamletas“. (*Iš anglų k. vertė A. Churginas.*)

[2] Intensyvi apklausa, per kurią taikomos psichologinio, psichinio ar net fizinio poveikio priemonės.

[3] *Give a ring* (*angl.*) – žodžių žaismas: skambinti telefonu; dovanoti žiedą.

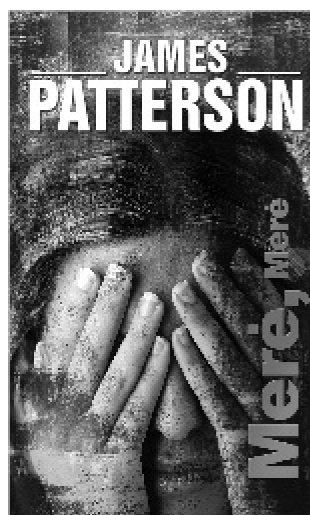
[4] *Lake* – ežeras; *pond* – tvenkinys (*angl.*).

[5] Šventasis Raštas. Laiškas efeziečiams, 5:3. Iš graikų kalbos vertė kun. Česlovas Kavaliauskas.

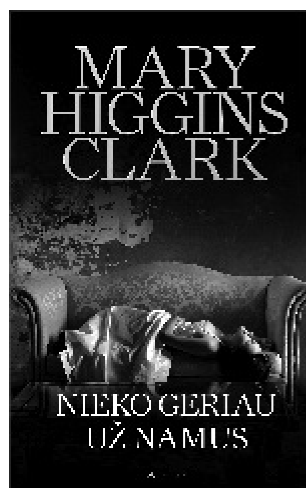
„Krosas“

Džordžtaune ieškomas serijinis prievartautojas, kurio nusikaltimo braižas labai šiurkštus – žudikas gąsdina savo aukas šiurpiomis fotografijomis. Agentams Aleksui Krosui ir Džonui Sampsonui reikalingi šių moterų parodymai, tačiau aukos atsisako apibūdinti jų užpuoliką. Tiriant šią bylą išryškėja ir saitai su Kroso žmonos mirtimi...

„Merė, Merė“

FTB agentas Aleksas Krosas atostogaudamas su šeima Disneilende sulaukia direktoriaus skambučio. Labai garsi aktorė nušauta prie savo namų Beverli Hilse. Netrukus Los Angeles Times redaktorius gauna elektroninį laišką, kuriame smulkiai nupasakojamos žmogžudystės detalės. Laišką pasirašo Merė Smit...
Kas ta moteris?

„Nieko geriau už namus“

Liza Barton buvo prisiekusi daugiau niekada nebegrįžti į namus, kur, gindama nuo patėvio, netyčia nužudė savo motiną. Nors tai buvo nelaimingas atsitikimas, o ji pati tebuvo vaikas, daugelis miestelio gyventojų Lizą pasmerkė kaip žiaurią nusikaltėlę. Stengdamasi pamiršti anos tragiškos nakties įvykius, Liza išvyksta iš gimtojo miestelio, vėliau pasikeičia vardą, o po keliolikos metų pagaliau suranda ir laimę. Tačiau ji trunka neilgai – tik iki tos dienos, kai jos antrasis vyras, nieko nežinantis apie Lizos, kurią jis pažįsta kaip Seliją Foster, praeitį, įteikia nuostabią dovaną – raktus nuo naujų namų...